

ÉVES JELENTÉS

2019

ÉVES JELENTÉS

A MAGYAR NEMZETI BANK
2019. ÉVRŐL SZÓLÓ ÜZLETI JELENTÉSE
ÉS BESZÁMOLÓJA

2019

Kiadja: Magyar Nemzeti Bank

Felelős kiadó: Hergár Eszter

1054 Budapest, Szabadság tér 9.

www.mnb.hu

ISSN 1216-6200 (nyomtatott)

ISSN 1585-4582 (on-line)

Tartalom

A) rész

A Magyar Nemzeti Bank 2019. évi üzleti jelentése	5
1. Elnöki összefoglaló	7
2. A Magyar Nemzeti Bankról röviden	11
2.1. Az MNB célja, alapvető és egyéb feladatai	11
2.2. Az MNB szervei, vezetői	12
2.3. Az MNB szervezete	15
2.4. Az MNB mint a Központi Bankok Európai Rendszerének tagja	15
3. Beszámoló az MNB 2019. évi tevékenységéről	20
3.1. Monetáris politika	20
3.2. A pénzügyi közvetítőrendszer stabilitása	26
3.3. Felügyeleti tevékenység és fogyasztóvédelem	30
3.4. Szanálás	41
3.5. Fizetési és értékpapír-elszámolási rendszerek	42
3.6. Devizatartalék-kezelés	45
3.7. Készpénz-logisztikai tevékenység	48
3.8. Statisztikai szolgálat	53
3.9. Az MNB társadalmi felelősségvállalási tevékenysége	55
3.10. Az MNB környezeti fenntarthatósági tevékenysége	57
3.11. Az MNB kommunikációját meghatározó tényezők	59
3.12. Az MNB 2019. évi eredményének alakulása	60
3.13. Az MNB 2019. évi gazdálkodása	61
3.14. A KBER-bizottságok bemutatása	64
3.15. Az MNB kutatási tevékenysége	66
3.16. Kiadványok, MNB által szervezett konferenciák	66
4. Kiegészítő információk az MNB 2019. évi felügyeleti tevékenységéről	74
4.1. Intézményfelügyelés	74
4.2. A lefolytatott vizsgálatok	74
4.3. Engedélyezés és jogérvényesítés	75
4.4. Piacfelügyelet és kibocsátói felügyelés	78
4.5. Fogyasztóvédelem és ügyfélszolgálat	79
4.6. Hatósági perképviselés	81
5. Rövidítések, jegybankspecifikus fogalmak magyarázata	82

B) rész

A Magyar Nemzeti Bank 2019. évi auditált beszámolója	87
1. Auditori jelentés	89
2. A Magyar Nemzeti Bank mérlege	92
3. A Magyar Nemzeti Bank eredménykimutatása	93
4. Kiegészítő melléklet	94
4.1. Az MNB számviteli politikája	94
4.2. A makrogazdasági folyamatok hatása az MNB 2019. évi mérlegére és eredményére	99
4.3. A központi költségvetéssel szembeni forintkövetelések	99
4.4. A központi költségvetéssel szembeni devizakövetelések	99
4.5. A központi költségvetés forint- és devizakötelezettségei	100
4.6. A központi költségvetéssel szembeni nettó pozíció alakulása	101
4.7. A hitelintézetekkel szembeni forintkövetelések és -kötelezettségek	101
4.8. A hitelintézetekkel szembeni nettó pozíció alakulása	102
4.9. A jegybanki arany- és devizatartalék	103
4.10. Egyéb forint- és devizakövetelések	104
4.11. Egyéb betétek és kötelezettségek	104
4.12. Befektetett eszközök	106
4.13. Céltartalék és értékvesztés	113
4.14. Aktív és passzív időbeli elhatárolások	113
4.15. Saját tőke alakulása	114
4.16. A kiegyenlítési tartalékok alakulása	114
4.17. Az MNB mérleg alatti kötelezettségei és jelentős egyéb mérleg alatti tételei	115
4.18. Nettó kamateredmény és a pénzügyi műveletek realizált eredménye	117
4.19. A devizaállományok ártértékeléséből származó eredmény összetevői	120
4.20. Bankjegy- és érmegyártás költsége	120
4.21. Egyéb eredmény	121
4.22. A jutaléktól eltérő egyéb eredmény részletezése	121
4.23. Felügyeleti tevékenységből származó bevételek	122
4.24. A banküzemi bevételek és ráfordítások alakulása	123
4.25. A létszám és bérköltség adatainak változása, valamint a vezető tisztségviselők javadalmazása	125
4.26. Egyéb a beszámolási időszakot követő jelentős események	126

A) rész
A Magyar Nemzeti Bank
2019. évi üzleti jelentése

1. Elnöki összefoglaló

A Magyar Nemzeti Bank 2019-ben is eredményesen végezte a munkáját és sikeresen gazdálkodott, a jegybanktörvényben rögzített mindhárom jegybanki mandátumot maradéktalanul teljesítette. Folytatódott a magyar gazdaság dinamikus bővülése, az éves átlagos infláció 3,4 százalék volt.

A Monetáris Tanács 2019 folyamán a laza monetáris kondíciók fenntartását a hagyományos eszköztár finomhangolásával, illetve a nemhagyományos eszköztár átalakításával és aktív alkalmazásával biztosította a középtávú inflációs cél fenntartható elérése és a reálgazdaság ennek megfelelő ösztönzése érdekében. A Monetáris Tanács megítélése szerint a jelenlegi laza monetáris kondíciók megfelelőek a jegybank elsődleges céljának szempontjából. A Tanács folyamatosan jelezte, hogy a monetáris politika irányultsága továbbra is támogató marad, emellett döntéseinél óvatos megközelítést alkalmaz, amelynek során nagyban támaszkodik a negyedévente megjelenő Inflációs jelentésre. A további lépések szükségességét az inflációs kilátások jövőbeni alakulása fogja meghatározni.

A Monetáris Tanács 2019 folyamán az alapkamatot, illetve az egynapos és az egyhetes jegybanki fedezett hitel kamatát 0,9 százalékon változtatlanul hagyta. Az MNB az inflációs cél középtávú elérése és a reálgazdaság ennek megfelelő mértékű ösztönzése érdekében az egynapos betéti kamatot egy alkalommal, a kiszorított likviditási célértéket három alkalommal módosította.

A tényleges kiszorítás 2019 minden negyedévében megfelelt a kiszorítási célnak. A megcélzott kiszorítási hatás elérésében kiemelt szerepet játszó forintlikviditást nyújtó swapállomány a januári 1987 milliárd forintos induló szintről júliusra 1704 milliárd forintra csökkent, majd év végéig 2273 milliárd forintra nőtt.

2019-ben is folytatódott a hazai pénzügyi rendszer stabilitásának erősödése, illetve a még fennálló sérülékenységeinek mérséklődése. A hazai bankrendszer stabil, sokkellenálló-képessége mind a likviditási helyzet, mind a veszteségtűrő képesség szempontjából erősnek mondható. A kedvező makrogazdasági környezet és a bankok nemzetközi összehasonlításban is kiemelkedő jövedelmezősége elősegíti, hogy a bankrendszer mérlegfőösszege továbbra is növekedési pályán maradjon. A bankok tőkeellátottsága a dinamikus mérlegbővülés ellenére is stabil, azaz a hazai bankok elegendő profitot forgatnak vissza a működésükbe ahhoz,

hogy mérlegüket fenntartható módon legyenek képesek növelni. Az MNB legfrissebb stressztesztjének eredményei azt mutatják, hogy a hazai bankok egy jelentős, kedvezőtlen makrogazdasági sokk esetén is megfelelnek a szabályozói előírásoknak. A hazai gazdaság és a magyar bankrendszer fundamentumai a 2008-as válság kitörése óta érdemben erősödtek, így a hazai pénzügyi rendszer felkészült a külső környezet romlásából fakadó kockázatokra.

A vállalati hitelezés kétszámjegyű bővülése 2019-ben is folytatódott: a teljes vállalati szektorban 14 százalékkal, a kkv-szektorban pedig 15 százalékkal nőtt a hitelállomány. Az MNB 2019 elején indította el a Növekedési Hitelprogram új, NHP *fix* elnevezésű konstrukcióját, amelynek elsődleges célja a kkv-hitelezés szerkezetének javítása. Az 1000 milliárd forintos keretösszeggel indult új konstrukció a főbb paramétereit és a lebonyolítás módját tekintve megegyezik az NHP korábbi szakaszaiban előírtakkal, azonban annál célzottabbnak tekinthető. 2019. december végéig mintegy 400 milliárd forintnyi hitel- és lízingszerződés megkötésére került sor. A háztartások hitelállománya pedig 17 százalékkal bővült 2019 folyamán. Ebben a szegmensben a hitelezési folyamatokra nagy hatást gyakorolt az év közepén a kormány Családvédelmi Akciótervének keretében elindított babaváró kölcsön.

Az MNB makroprudenciális tevékenységének fókuszában 2019-ben is a rendszerszintű kockázatok alakulásának, a piaci szereplők korábban bevezetett intézkedésekhez való alkalmazkodásának monitorozása, illetve az ezt támogató módszertani fejlesztések, valamint a makroprudenciális eszköztár finomhangolása állt. A jövedelemarányos törlesztőrészlet mutató (JTM) előírás felülvizsgálatához kapcsolódóan 2019 júliusától lépett hatályba a dinamikus béremelkedésre is tekintettel a magasabb arányú törlesztőrészletek vállalását 500 ezer forint havi jövedelemtől lehetővé tevő módosítás. A rendszerkockázati tőkepuffer (SyRB) kiterjesztésre került a problémásnak nem minősülő, devizában denominált projekthitelek kockázatának figyelembevételével. A jelzáloghitel-finanszírozási mutató (JMM) felülvizsgálata hozzájárul a forint lejáratí eltérés mérsékléséhez, továbbá segíti a hazai jelzáloglevél-piac mélyülését is.

A 2019. évi felügyeleti feladatellátást a proaktív szemlélet és a gyors reagálás jellemezte. Az MNB folyamatosan megújuló, a szektor és a technológia fejlődését nyomon követő, azok eredményeit aktívan használó módszertanának

gyakorlati alkalmazásával látta el a pénzügyi közvetítő-rendszert felügyelő hatósági szerepét. 2019 egyik fontos feladata volt az új alelnök, Dr. Kandrács Csaba kinevezése után a felügyeleti stratégia újragondolása, a következő hat év feladatainak, céljainak a kijelölése.

A hitelintézetek körében a nemzetközi számviteli sztenderdekre (IFRS) történő átállás utáni működés, az adatszolgáltatások, illetve az intézmények nagykockázat vállalásainak kiemelt kezelése, biztosítási területen az etikus életbiztosítási szabályozás, a Szolvencia II. szerinti működés felügyelete, a tőkepiacon a megbízható intézményi működés, illetve a szabályozott piacokra vonatkozó szabályozási keretrendszerek alapján implementált előírások kontrollja, mind a stabil, fenntartható és megbízhatóan működő pénzügyi szektor fenntartását célozták.

A Minősített Fogyasztóbarát Lakáshitelek mellett 2019-ben az MNB kidolgozta a Minősített Fogyasztóbarát Otthonbiztosítás keretrendszerét is, amely alapján 2020. január 10-től pályázhatnak a biztosítók erre a minősítő védjegyre.

A fogyasztóvédelem a 2020 és 2025 közötti időszakra szóló új felügyeleti stratégiában is kiemelt szerepet kapott. Egy másik fontos elem a digitalizáció, ennek megfelelően az MNB vezető szerepet vállalt a pénzügyi innovációk és fintech megoldások szabályozott környezetben történő bevezetésének elősegítésében. A stratégia harmadik fontos pillére a fenntarthatóság, ennek jegyében az MNB elindította Zöld programját, megalapította az MNB Zöld Pénzügyek Díjat, publikálta a Zöld pénzügyek Magyarországon című konzultációs anyagát és 2019. november 15-én az EBRD-vel közreműködve megtartotta első Nemzetközi Zöld Pénzügyek Konferenciáját.

Az MNB a 2019. év során felülvizsgálta a szanalási terveket és ezzel párhuzamosan ütemezetten lefolytatta a szanalhatóság értékelésére irányuló eljárásokat. Csoportszintű szanalási hatóságként egy magyarországi székhelyű bankcsoportra az érintett külföldi társhatóságokkal közösen meghatározta a csoportszintű MREL-követelményt, illetőleg aktívan közreműködött az európai uniós székhelyű bankcsoportok magyar leánybankjainak egyedi MREL-követelményeinek megállapításában. A Magyar Szanalási Vagyonkezelő Zrt. és leányvállalatai tekintetében, az MNB, mint a tulajdonosi jogok gyakorlója osztalék kifizetéséről döntött a Szanalási Alap felé, amellyel emelte az alap feltöltöttségi szintjét.

2019 elején az eredeti terveknek megfelelően megkezdődött az azonnali fizetési rendszer bevezetésére történő felkészülés keretében az önkéntes rendszertagi üzleti tesztelés, a központi infrastruktúra fejlesztései pedig az utolsó szakaszba léptek a GIRO és az MNB oldalán egyaránt.

Az MNB folyamatosan monitorozta a szereplők felkészülését és személyes konzultációk keretében egyeztetett a kritikus úton haladó bankok előrehaladásáról. A rendszertagok felkészültségi állapotának részletes elemzése alapján pedig a Pénzügyi Stabilitási Tanács úgy döntött, hogy az azonnali fizetési szolgáltatás ügyfelek felé történő zökkenőmentes bevezetését és a rendszer biztonságos működését szem előtt tartva meghosszabbítja a teszteléshez rendelkezésre álló időt, így az ügyfelek felé történő szolgáltatás bevezetésére 2020. március 2-án került sor, azonban a központi rendszer teljes körű élesítése az eredeti terveknek megfelelően megtörtént 2019. július 1-jén.

Az azonnali fizetési szolgáltatással összefüggésben módosításra került a pénzforgalom lebonyolításáról szóló 35/2017. (XII. 14.) MNB rendelet (MNBr.), mivel az országos projekt megvalósítása folyamán, valamint az érintett piaci szereplőktől kapott állásfoglalás-kérések alapján több olyan javaslat, illetve kérdés vetődött fel, amelyek indokoltá, illetve szükségessé tették annak módosítását.

2019. szeptember 14-én célegyenesbe ért a PSD2, hiszen ettől az időponttól kezdve kell alkalmazni az erős ügyfél-hitelesítésre és biztonságos kommunikációra vonatkozó részletszabályokat. A számlavezető pénzforgalmi szolgáltatónak elérhetővé kellett tenniük a biztonságos kommunikációra alkalmas hozzáférési interfészeit is az úgynevezett harmadik fél szolgáltatók számára. Ez a csatorna lehetővé teszi, hogy biztonságosan tudjanak kommunikálni az ügyfelük számláját vezető pénzforgalmi szolgáltatóval. Tekintettel a PSD2 szabályozás komplexitására, továbbá az európai uniós szinten hozott döntéssel összhangban, a fizetési kártyákkal kezdeményezett online fizetési műveletek terén az MNB, igazodva az európai szinten elfogadott véghatáridőhöz, 2020. december 31-ig további átállási időt engedélyezett az erős ügyfél-hitelesítés bevezetésére e fizetési műveletek terén.

Az európai uniós pénzforgalmi jogszabályi előírások betartásának elősegítése végett az Európai Bankhatóság részletes iránymutatásokat adott ki a tartalékmechanizmus alóli mentesség igénybevételeinek feltételeiről, amely iránymutatásokat az MNB ajánlás formájában adta ki, hogy növelje ezzel a jogalkalmazás kiszámíthatóságát és elősegítse a vonatkozó jogszabályok egységes alkalmazását.

Az MNB 2019 során 35 darab pénzforgalmi tárgyú állásfoglalást és szakmai véleményt adott ki, valamint pénzforgalmi ellenőrzés keretében 9 vizsgálatot zárt le. A lezárt eljárásokból 6 esetben a határozatba foglalt intézkedések mellett bírság kiszabásával végződött az ellenőrzés.

Pénzforgalommal és fizetési rendszerekkel kapcsolatban az MNB „A hazai lakossági pénzforgalmi szolgáltatások árazása

nemzetközi összehasonlításban” című tanulmánya mellett, idén nyolcadik alkalommal publikálta a Fizetési rendszer jelentést is.

Az MNB nemzetközi tartalékai a 2019-es év során közel 1 milliárd euróval növekedtek, így 2019. december végén 28,4 milliárd euro volt az állomány. Az év folyamán a devizatartalék szintjének növekedését legnagyobb mértékben az Európai Bizottságtól beáramló uniós transferek okozták. A növekedés irányába hatottak még többek között az MNB devizaswap ügyletei, azaz a Növekedési Hitelprogram harmadik szakaszának devizapilléréhez köthető tranzakciók és a forintlikviditást nyújtó swap tenderek során kapott devizamennyiség. Ugyanakkor az állam adósságtörlesztési célú kifizetései a nemzetközi tartalékok csökkenését okozták, részben ellensúlyozva a fenti tételeket.

A forgalomban lévő készpénzállomány értéke 2019. december 31-én 6530,4 milliárd forint volt, amely 9 százalékos, 532,6 milliárd forintos bővülést jelent az előző év végi állományi értékekhez képest.¹ A forint készpénzállomány 2012 óta tartó intenzív növekedési üteme lassult a 2019-es év során.

Az MNB 2019-ben összesen 2670 milliárd forint értékű készpénzforgalmat bonyolított le ügyfelei számára, ezen belül 232 millió darab bankjegyet szolgált ki ügyfeleinek, miközben 187 millió darab bankjegy érkezett be a jegybankba.

Az MNB a 2014 és 2019 közötti időszakban megújította a forint bankjegysorozatot, és újratervezett, korszerű, egyben a hamisítás ellen is korszerűen védett bankjegyeket bocsátott ki. A bankjegycsere folyamatát utolsóként az 500 forintos címlet forgalomba hozatala zárta 2019-ben. A régi 500 forintosok bevonására 2019. október 31-én, amíg a régi 10 000 forintos bankjegyek bevonására 2019. december 31-én került sor. 2020. január 1-jétől már csak a megújult címletekkel lehet fizetni a készpénzforgalomban.

Az MNB 2019. október 1-jén új alapanyagú 100 forintos érmét bocsátott ki. Az új érmék ténylegesen csak 2020 II. negyedévében kerülnek a készpénzforgalomba, annak érdekében, hogy az érmékkel működő automaták üzemeltetői felkészíthessék berendezéseiket az új alapanyagú 100 forintos érmék elfogadására. A forintbankjegyek hamisítása – a kisszámú emelkedés ellenére – továbbra sem számottevő mértékű, a készpénzforgalomból kiszűrt forinthamisítványok száma mindössze 751 darab volt 2019-ben. Az egymillió darab forgalomban lévő valódi bankjegyre egy év során jutó hamis bankjegyek száma mindössze 1,4 darab volt, ami

nemzetközi összehasonlításban nagyon kedvező értéknek tekinthető.

Az MNB-ről szóló törvény értelmében, valamint a 2014 óta érvényes – az érmegyűjtési kedv ösztönzését célzó – értékesítési politika szellemében 2019-ben 10 témában 17 emlékpénzérmet bocsátott ki a jegybank. Ebből 1 arany, 6 ezüst és 10 színesfém emlékpénzérme. 2019-ben az MNB egy 50 forintos címletű új forgalmi érme emlékváltozatot is forgalomba hozott.

A hitelintézeti szektorral folytatott hatékony és intenzív egyeztetéseket követően került kialakításra az egységes, jó minőségű jegybanki hitelregiszter adatszolgáltatás, amely jól illeszkedik a nemzetközi téren is stratégiai irányt jelentő, széleskörűen felhasználható elemi szintű adatokat tartalmazó adatgyűjtési modellekhez. A hitelintézeti szektor adatok az adatszolgáltatási rendeletben előírtaknak megfelelően első alkalommal 2020 februárjában érkeztek az MNB-be.

A háztartások és a nem pénzügyi vállalatok pénzügyi számláiról, mikroszintű adatokat felhasználva, új, eddig nem alkalmazott részletes bontásokat bemutató kiadványok jelentek meg.

Többéves tervező és fejlesztő munka után 2019 júniusában az MNB bevezette új, integrált adatbefogadó alkalmazását, amely kiváltotta a korábban párhuzamosan működtetett felügyeleti és jegybanki adatbefogadó rendszereket. Ezáltal a különféle célú jelentéseket teljesítő adatszolgáltatók már egy rendszerben küldhetik be adataikat a jegybanknak.

2019-ben az MNB-nek 254,7 milliárd forint nyeresége képződött, ami jelentősen meghaladta a korábbi éveket. Az eredmény alakulása elsősorban a devizaárfolyam-változásból származó nyereség emelkedésének tudható be, miközben a kamateredmény tovább javult és a pénzügyi műveletek realizált eredménye is nyereséget mutatott.

A működési költségek 2019. évi tényleges összege 41 804 millió forint volt, ami az előző évben felmerült kiadásokat 2,6 százalékkal haladta meg. A 2018. évi összeghez viszonyított költségnövekedés egyrészt a személyi jellegű ráfordításoknál jelentkezett, ami részben a magas szak tudású munkavállalók hosszú távú biztosítása érdekében – az MNB Igazgatóságának döntése alapján – a területi bértömegkeretek emeléséből, részben az üres álláshelyek betöltéséhez kapcsolódóan a statisztikai átlaglétszám 1,3 százalékos növekedéséből adódott. Másrészt kismértékben növekedtek a banküzemi általános költségek is, amit

¹ Az adat nem tartalmazza a jegybanki mérlegben kötelezettségként szereplő, bevont, de még átváltható bankjegyek értékét.

döntően az értékcsökkenési leírás és az informatikai költségek emelkedése okozott, az üzemeltetési költségek egyidejű csökkenése mellett.

A beruházások 2019. évi jóváhagyott terve a normál üzletmenethez kapcsolódóan 7153 millió forint volt. 2019-ben a beruházások kapcsán – a beruházási célú előleg kifizetésekkel együtt – 5024 millió forint került kifizetésre. A 2019. évi beruházások jelentős része informatikai eszközök beszerzéséhez, illetve különböző informatikai projektekhez kötődött. Emellett a biztonságtechnikai környezet fejlesztéseként lezárult a Szabadság téri épület biztonságtechnikai és informatikai rendszerének felújítása és korszerűsítése.

Az MNB környezeti fenntarthatósági tevékenységét 2019-ben az MNB igazgatósága által indított Zöld Program megvalósítása határozta meg, a piaci szereplők bevonásának első lépéseként az MNB Zöld Pénzügyek díjjal jutalmazta a „legzöldebb” intézményeket. Az MNB 2019. július 3-án publikálta a Zöld Pénzügyek Magyarországon c. konzultációs dokumentumot, ezzel megkezdődött a hazai zöld pénzügyi szegmens fejlesztésének hosszú távú, lépésről-lépésre haladó folyamata. Az MNB csatlakozott a pénzügyi rendszer zöldebbé tételére létrejött, központi bankokat tömörítő nemzetközi szervezethez (Network for Greening the Financial System, NGFS). Az NGFS-t két éve hozták létre a környezet fenntarthatóságát célzó finanszírozások, beruházások előmozdítására, illetve a klímaváltozás pénzügyi kockázati hatásainak feltérképezésére. Az MNB júliusban csatlakozott az Európai Energhatékony Jelzáloghitel Kezdeményezéshez is, részt vállalva annak Tanácsadó Testületében. További fontos nemzetközi fejlemény, hogy az

MNB 2019 novemberében az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bankkal (EBRD) közreműködve megtartotta első Nemzetközi Zöld Pénzügyek Konferenciáját, amelynek célja a környezeti és pénzügyi kockázatok kölcsönhatásainak elemzése volt. Az MNB saját operációjának további zöldítése érdekében a 2017–2019 közötti időszakra elfogadott környezetvédelmi stratégiáját végrehajtotta, emellett a munkatársi edukáció előmozdítása érdekében Zöld Iroda Kampányt hajtott végre. A kampány végén az MNB megszerezte a kétévente megújítandó Zöld Iroda minősítést.

Az MNB 2019-ben is jelentősen bővítette kiadványai körét. Megjelent az MNB 2013–2019 közötti tevékenységét összefoglaló jelentés, továbbá a *Versenyképességi program 330 pontban* c. kötet, a javaslatok teljesülésének strukturált nyomon követését célzó *Versenyképességi tükör*, valamint elindult az évente kétszer megjelenő *Kereskedelmiingatlanpiaci jelentés*. A 2015-ben útjára indított közgazdasági és monetáris politikai szakkönyvsorozat keretében 2019-ben már az ötödik kötet jelent meg, *A fenntartható jövő közgazdaságtana* címmel Virág Barnabás szerkesztésében.

Az MNB 2019-ben – a korábbi évek gyakorlatát követve – fontos feladatának tartotta a jegybank tevékenységének, eredményeinek, jelentéseinek és javaslatainak folyamatos és transzparens bemutatását. A teljes körű tájékoztatás és a szakmai munkáról szóló folyamatos információközlés érdekében az MNB 300 sajtóközleményt jelentetett meg, több mint 30 sajtótájékoztatót tartott és 102 szakmai cikket publikált a nyomtatott sajtóban, online portálokon és saját honlapján.

2. A Magyar Nemzeti Bankról röviden

A társaság cégneve: Magyar Nemzeti Bank

Székhelye: 1054 Budapest, Szabadság tér 8–9.

Működési formája: részvénytársaság. A részvénytársaság elnevezést – és erre tekintettel a működési forma (zártkörűen működő részvénytársaság) megjelölését, illetve annak rövidítését (Zrt.) – a Magyar Nemzeti Bank cégnevében nem kell feltüntetni.

Alapítás éve: 1924.

Tulajdonosa (részvényese): a magyar állam – képviseli: az államháztartásért felelős miniszter (pénzügyminiszter)

Tevékenységi köre: a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXIII. törvényben (a továbbiakban: MNBtv.) meghatározott

Jegyzett tőkéje: 10 milliárd forint

2.1. AZ MNB CÉLJA, ALAPVETŐ ÉS EGYÉB FELADATAI

A Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB, jegybank) speciális részvénytársasági formában működő jogi személy, tevékenységét az MNBtv.-ben meghatározott körben végzi.

Az MNB elsődleges céljairól, alapvető és egyéb feladatairól, valamint intézményi, működési, személyi és pénzügyi függetlenségéről, továbbá a működéséről rendelkező MNBtv. – az Európai Unió működéséről szóló szerződés 127. cikkével összhangban – deklarálja, hogy az MNB elsődleges célja az árstabilitás elérése és fenntartása. A jegybank e cél veszélyeztetése nélkül támogatja a pénzügyi közvetítőrendszer stabilitásának fenntartását, ellenálló képességének növelését, a gazdasági növekedéshez való fenntartható hozzájárulásának biztosítását és a rendelkezésére álló eszközökkel a kormány gazdaságpolitikáját.

Az MNBtv. – az Európai Unió működéséről szóló szerződés 130. cikkével összhangban – a jegybank függetlenségét is rögzíti. A jegybanki függetlenség alapján az MNB, valamint szerveinek tagjai az MNBtv.-ben foglalt feladataik végrehajtása és köteleseik teljesítése során függetlenek, nem kérhetnek és nem fogadhatnak el utasításokat a kormánytól, az Európai Központi Bank (EKB) és – KBER tagságból, a Pénzügyi

Felügyelet Európai Rendszeréből eredő tagságból származó feladatok kivételével – az Európai Unió intézményeitől, szerveitől és hivatalaitól, a tagállamok kormányaitól vagy bármilyen más szervezettől, illetve politikai párttól. A kormány vagy bármilyen más szervezet köteles tiszteletben tartani ezt az elvet, és nem kísérelheti meg az MNB, valamint szervei tagjainak befolyásolását feladataik ellátása során.

Az MNB alapvető feladatai a következők:

- meghatározza és megvalósítja a monetáris politikát;
- kizárólagos jogosultként törvényes fizetőeszköznek minősülő bankjegyet és érmét bocsát ki, ideértve az emlékbankjegyet és emlékérmét is;
- kizárólagos jogosultként a magyar gazdaság külső stabilitásának megőrzése érdekében hivatalos deviza- és aranytartalékokat képez és kezeli azt;
- kizárólagos jogosultként a devizatartalék kezelésével és az árfolyam-politika végrehajtásával kapcsolatban devizaműveleteket végez;
- kizárólagos jogosultként felvigyázza a fizetési és elszámolási, és értékpapír-elszámolási rendszereket, ennek keretében felvigyázza a rendszer, valamint a központi szerződő fél tevékenységet végző szervezet tevékenységét e rendszerek biztonságos és hatékony működése, a pénzforgalom zavartalan lebonyolítása érdekében, továbbá az MNBtv.-ben meghatározott jogkörében részt vesz e rendszerek kialakításában;
- a feladatai ellátásához és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez fűzött, a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank Alapokmányáról szóló (4.) Jegyzőkönyv 5. cikkében meghatározott, az Európai Központi Bankkal szemben fennálló statisztikai adatszolgáltatási kötelezettség teljesítéséhez szükséges statisztikai információkat gyűjt és hoz nyilvánosságra;
- kialakítja a pénzügyi közvetítőrendszer ellenálló képességének növelését, valamint a pénzügyi közvetítőrendszernek a gazdasági növekedéshez való fenntartható hozzájárulásának biztosítását célzó makroprudenciális politikát. Ennek érdekében az MNB-ben meghatározott keretek között feltárja a pénzügyi közvetítőrendszer egészét fenyegető üzleti és

gazdasági kockázatokat, elősegíti a rendszerszintű kockázatok kialakulásának megelőzését, valamint a már kialakult rendszerszintű kockázatok csökkentését vagy megszüntetését, továbbá hitelpiaci zavar esetén a hitelezés ösztönzésével, túlzott hitelkiáramlás esetén annak visszafogásával járul hozzá a közvetítőrendszer gazdaságfinanszírozó funkciójának kiegyensúlyozott megvalósulásához.

Az MNB alapvető feladatain túli feladatai a következők:

- szanási hatóságként jár el;
- kizárólagosan ellátja a pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletét
- a) a pénzügyi közvetítőrendszer zavartalan, átlátható és hatékony működésének biztosítása,
- b) a pénzügyi közvetítőrendszer részét képező személyek és szervezetek prudens működésének elősegítése, a tulajdonosok gondos joggyakorlásának felügyelete,
- c) az egyes pénzügyi szervezeteket, illetve a pénzügyi szervezetek egyes szektorait fenyegető, nemkívánatos üzleti és gazdasági kockázatok feltárása, a már kialakult egyedi vagy szektorális kockázatok csökkentése vagy megszüntetése, illetve az egyes pénzügyi szervezetek prudens működésének biztosítása érdekében megelőző intézkedések alkalmazása,
- d) a pénzügyi szervezetek által nyújtott szolgáltatásokat igénybevevők érdekeinek védelme, a pénzügyi közvetítőrendszerrel szembeni közbizalom erősítése céljából;
- ellátja a fogyasztó és a pénzügyi közvetítőrendszer szervezetei között létrejött – szolgáltatás igénybevételére vonatkozó – jogviszony létrejöttével és teljesítésével kapcsolatos vitás ügy bírósági eljárásen kívüli rendezését a Pénzügyi Békéltető Testület útján.

Az MNB számára ezeken túl törvény, valamint a pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletéhez kapcsolódóan a törvény felhatalmazása alapján kiadott jogszabály állapíthat meg feladatot, amelynek összhangban kell állnia az MNB-nek az MNBtv.-ben meghatározott alapvető feladataival és felelősségével.

A Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény (Stabilitási törvény) értelmében az MNB elnöke a Költségvetési Tanács (KT) tagja, így az MNB-ben rendelkezésre álló információ és szakmai tudás támogatja a KT munkáját. Az MNB a KT Stabilitási törvényben meghatározott feladataihoz háttérelmzéseket készít, amelyeket a KT rendelkezésére bocsát.

2.2. AZ MNB SZERVEI, VEZETŐI

Az MNB egyszemélyes részvénytársasági formában működő jogi személy. A részvénytársaságokra vonatkozó általános szabályokat, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény vonatkozó rendelkezéseit az MNB tekintetében az MNBtv.-ben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.

A magyar államot, mint részvénytulajdonost az államháztartásért felelős miniszter (penzügyminiszter) képviseli. Az MNB-ben közgyűlés nem működik.

A **részvényes** részvényesi határozattal jogosult dönteni az alapító okirat megállapításáról és módosításáról, a könyvvizsgáló megválasztásáról, visszahívásáról és díjazásának megállapításáról.

Az MNB elnökének, alelnökeinek, a Monetáris Tanács további tagjainak, továbbá a felügyelőbizottság tagjainak díjazását, szemben más részvénytársaságokkal – a függetlenség garanciájaként – nem a részvényes, hanem az MNBtv. határozza meg.

Ugyancsak az MNBtv. határozza meg az MNB szerveit, a következőképpen: a Monetáris Tanács, a Pénzügyi Stabilitási Tanács, az igazgatóság, valamint a felügyelőbizottság.

Az MNB legfőbb döntéshozó szerve a **Monetáris Tanács**.

A Monetáris Tanács hatáskörébe tartozik:

- a monetáris politikával, a törvényes fizetőeszköz kibocsátásával, a deviza- és aranytartalék képzésével, kezelésével, a devizatartalék kezelése és az árfolyam-politika végrehajtása keretében a devizaműveletek végzésével, valamint a statisztikai feladatokkal kapcsolatos stratégiai döntés, ennek keretében különösen a tartalékráta és a tartalék után fizetendő kamat mértékéről való döntés, az árfolyamrendszerrel kapcsolatos döntés, az alapkamat mértékének meghatározása;
- a makroprudenciális feladatokkal, a felvigyázással, a pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletével, valamint a szanási hatóságként való eljárással kapcsolatban azon stratégiai keretekről való döntés, amely keretek között a Pénzügyi Stabilitási Tanács hoz döntést;
- az ügyrendjének megállapítása;
- döntés minden olyan további kérdésben, amit a törvény a Monetáris Tanács kizárólagos hatáskörébe utal.

A Monetáris Tanács tagjai: az MNB elnöke, mint a Monetáris Tanács elnöke, az MNB alelnökei, továbbá az Országgyűlés

által hat évre választott tagok. A Monetáris Tanács legalább öt, legfeljebb kilenc tagból áll.

A Monetáris Tanács évente – az évi első ülésen – az MNB alelnökei közül elnökhelyettest választ, aki az elnököt – rendelet kiadása kivételével – akadályoztatása esetén helyettesíti. A Monetáris Tanács 2019-ben Nagy Márton alelnököt választotta meg elnökhelyettesnek.

A Monetáris Tanács tagjai 2019-ben:

- Dr. Matolcsy György, 2013. március 4-től a Magyar Nemzeti Bank elnöke, egyben a Monetáris Tanács elnöke, ki-nevezve újra 2019. március 4-től,
- Dr. Patai Mihály, alelnök 2019. április 22-től,
- Dr. Kandrás Csaba, alelnök 2019. október 2-től,
- Nagy Márton, alelnök 2015. szeptember 1-től,
- Dr. Báger Gusztáv, 2015. július 6-tól,
- Dr. Kardkovács Kolos, 2016. szeptember 12-től,
- Dr. Kocziszkó György, újraválasztva 2017. április 6-tól,
- Dr. Parragh Bianka, 2017. március 23-tól,
- Pleschinger Gyula, újraválasztva 2019. március 5-től,
- Dr. Gerhardt Ferenc, alelnök 2013. április 22-től 2019. április 21-ig,
- Dr. Windisch László, alelnök 2013. október 2-től 2019. október 1-ig.

A **Pénzügyi Stabilitási Tanács** az MNB hatáskörébe tartozó ügyek közül a Monetáris Tanács által meghatározott stratégiai keretek között az MNB nevében jár el a felvigyázással, a makroprudenciális és a szanálási hatósági feladatokkal, valamint a pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletével kapcsolatos döntéshozatal során.

A Pénzügyi Stabilitási Tanács ezen hatáskörében

- a pénzügyi közvetítőrendszer egészének stabilitása érdekében folyamatosan figyelemmel kíséri a pénzügyi közvetítőrendszer egészének, illetve a pénzügyi piacoknak a stabilitását;
- számba veszi a pénzügyi közvetítőrendszer egészét veszélyeztető kockázati tényezőket;

– elemzi azokat az intézmény- vagy terméktípushoz, ezek gyors elterjedéséhez kapcsolódó kockázatokat, amelyek veszélyt jelenthetnek a pénzügyi közvetítőrendszer egészére nézve;

– nyomon követi a nemzetközi és az európai piacokon zajló fejleményeket és a pénzügyi közvetítőrendszer egészének stabilitását veszélyeztető kockázatokat, és a Monetáris Tanács által meghatározott stratégiai keretek között dönt a szükséges intézkedésekről;

– megtárgyalja a pénzügyi közvetítőrendszer egészét érintő stratégiai, szabályozási, kockázati kérdéseket és szükség esetén állást foglal;

– a pénzügyi közvetítőrendszer egészének stabilitását fenyegető helyzetben értékeli a rendszerkockázatokat, dönt az azok csökkentése vagy megszüntetése érdekében szükséges intézkedésekről;

– szükség szerint napirendre tűzi az Európai Rendszerkockázati Testületnek a pénzügyi közvetítőrendszer egészének szempontjából releváns ajánlásait, állásfoglalásait, kockázati figyelmeztetéseit;

– szükség szerint megtárgyalja az Európai Felügyeleti Hatóságok által kiadott ajánlásokat, határozatokat, ideértve az európai pénzügyi rendszer stabilitásának komoly veszélyeztetettsége esetén a nemzeti felügyeleti hatóságoknak címzett, egyedi intézkedések megtételére felszólító határozatokat is, valamint állást foglal az azokból származó feladatokról;

– az MNB jogalkalmazási gyakorlatának alapjait ismertető, az MNB által felügyelt személyekre és szervezetekre nézve kötelező erővel nem rendelkező ajánlást ad ki;

– évente meghatározza az MNB ellenőrzési tevékenységének kiemelt célterületeit;

– döntést hoz az MNB szanálási feladatkörének gyakorlása keretében a szanálást elrendelő, valamint szanálási intézkedést alkalmazó határozatok tekintetében, valamint a Magyar Nemzeti Bank egyes hatósági döntéseivel kapcsolatos hatáskörgyakorlás, valamint a hatáskör gyakorlója helyettesítésének részletes szabályairól szóló MNB rendelet szerint a szanálási feladatkör gyakorlásával kapcsolatos hatósági eljárásokban;

– döntést hoz az MNBtv. 39–41. §-ban meghatározott törvények, illetve az Európai Unió közvetlenül alkalmazandó jogi aktusai hatálya alá tartozó személyek és szervezetek, valamint tevékenységek feletti felügyelet gyakorlásával

kapcsolatos hatósági eljárásokban a Magyar Nemzeti Bank egyes hatósági döntéseivel kapcsolatos hatáskörgyakorlás, valamint a hatáskör gyakorlója helyettesítésének részletes szabályairól szóló MNB rendelet szerint; és

- döntést hoz a Magyar Nemzeti Bank egyes hatósági döntéseivel kapcsolatos hatáskörgyakorlás, valamint a hatáskör gyakorlója helyettesítésének részletes szabályairól szóló MNB rendelet szerint a makroprudenciális feladatkör gyakorlásával kapcsolatos hatósági eljárásokban.

A Pénzügyi Stabilitási Tanács tagjai:

- az MNB elnöke, elnökként,
- a monetáris politikáért, pénzügyi stabilitásért és hitelösztönzésért felelős alelnök, a pénzügyi szervezetek felügyeletéért és fogyasztóvédelemért felelős alelnök és a nemzetközi kapcsolatokért, készpénzlogisztikáért, pénzügyi infrastruktúráért és digitalizációért felelős alelnök,
- az MNB elnöke által kijelölt vezetőkként a monetáris politikáért és közgazdasági elemzésekért; a pénzügyi szervezetek prudenciális és fogyasztóvédelmi felügyeletéért; az engedélyezésért és jogérvényesítésért; a pénzügyi rendszer elemzéséért és hitelösztönzésért; valamint a digitalizációért és a FinTech szektor fejlesztéséért felelős ügyvezető igazgatók, és
- a főigazgató.

Az MNBtv. alapján a Monetáris Tanács és a Pénzügyi Stabilitási Tanács döntéseinek végrehajtásáért, valamint az MNB működésének irányításáért az **igazgatóság** felel.

Az igazgatóság hatáskörébe tartozik:

- a Monetáris Tanács és a Pénzügyi Stabilitási Tanács által hozott döntések végrehajtásának irányítása;
- az MNB számviteli beszámolójának megállapítása, az osztalék fizetéséről való döntés meghozatala;
- az üzletvezetésről és az MNB vagyoni helyzetéről szóló, a részvényesnek küldendő jelentés tervezetének jóváhagyása;
- az MNB szervezetével és belső irányításával összefüggő kérdések jóváhagyása;
- az MNB működésével, illetve feladatainak ellátásával kapcsolatos szakmai tervek és programok – ideértve a fejlesztési és működési költségtervet is – jóváhagyása;

– a felügyelőbizottság hatáskörébe nem tartozó feladatok tekintetében az MNB belső ellenőrzési szervezetének irányítása, valamint a belső ellenőrzés tapasztalatainak és tervének megtárgyalása;

– a munkaviszonyból származó jogokkal és kötelezettségekkel, ezek gyakorlásának, illetve teljesítésének módjával, az ezzel kapcsolatos eljárás rendjével összefüggő kollektív szerződés módosítás és

– a számlavezetési és egyéb pénzügyi, kiegészítő pénzügyi szolgáltatások, továbbá befektetési szolgáltatási tevékenységet kiegészítő egyes szolgáltatások végzésére vonatkozó jegybanki jogosultságokkal kapcsolatos döntések meghozatala.

Az MNB ügyvezető szerveként működő igazgatóság tagjai: az MNB elnöke, mint az igazgatóság elnöke és az MNB alelnökei.

A Monetáris Tanács, a Pénzügyi Stabilitási Tanács és az igazgatóság feladataira, működésének rendjére vonatkozó rendelkezéseket az MNBtv., az MNB alapító okirata, szervezeti és működési szabályzata, illetve az e testületek által megalkotott ügyrendek tartalmazzák.

Az MNB **könyvvizsgálója** legfeljebb 5 évre kaphat megbízást, megválasztásáról és visszahívásáról, valamint díjazásának megállapításáról a részvényes részvényesi határozattal dönt. Az MNB könyvvizsgálójának megválasztását, illetve visszahívásának kezdeményezését megelőzően az MNB elnöke kikéri az Állami Számvevőszék elnökének véleményét.

Az MNB ellenőrzését a részvényes által megválasztott könyvvizsgálón kívül az Állami Számvevőszék és a felügyelőbizottság végzi.

Az **Állami Számvevőszéknek** az MNB feletti ellenőrzési jogköréről az Állami Számvevőszékről szóló 2011. évi LXVI. törvény rendelkezik. Az Állami Számvevőszék ellenőrzi az MNB gazdálkodását és az MNB alapvető feladatai körébe nem tartozó tevékenységét. E körben az Állami Számvevőszék azt ellenőrzi, hogy az MNB a jogszabályoknak, alapító okiratának és a részvényes határozatainak megfelelően működik-e.

A **felügyelőbizottság** az MNBtv. alapján az MNB folyamatos tulajdonosi ellenőrzésének szerve. A felügyelőbizottságnak az MNBtv.-ben meghatározott ellenőrzési hatásköre nem terjed ki az MNB alapvető feladataira, a szanálási hatóságként való eljárásra, valamint a pénzügyi közvetítőrendszer felügyelete körében végzett tevékenységére és mindezeknek az MNB eredményére gyakorolt hatására. Ennek megfelelően a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény szerinti

beszámolóval összefüggésben előírt jelentését is e korlátozásoknak megfelelően készíti el.

A felügyelőbizottság MNBtv.-ben meghatározott tagjai: az Országgyűlés által választott elnök, az Országgyűlés által választott további három tag, valamint az államháztartásért felelős miniszter (pénzügyminiszter) képviselője és az államháztartásért felelős miniszter (pénzügyminiszter) által megbízott szakértő. A felügyelőbizottság Országgyűlés által választott elnökét a kormánypárt, az Országgyűlés által választott további tagokat a képviselőcsoportok jelölik. A felügyelőbizottság tagjainak megbízatása azon év december 31. napjáig tart, amely évben az Országgyűlés megbízatása megszűnik.

Az Országgyűlés 2018. szeptember 17-én választotta meg a felügyelőbizottság képviselőcsoportok által jelölt tagjait, azt követően a pénzügyminiszter megjelölte a testületbe delegált képviselőjét és az általa megbízott szakértőt.

A felügyelőbizottság tagjai 2019-ben:

- Dr. Papcsák Ferenc, elnök,
- Madarász László,
- Molnár István,
- Dr. Nyikos László,
- Dr. Szényei Gábor András, valamint
- Dr. Tóth Attila Simon.

2.3. AZ MNB SZERVEZETE

Az MNB szervezeti felépítésének alapját a 2013. július 1-jei, illetve az integrált szervezet tekintetében 2013. október 1-jei hatállyal bevezetett működési és működésirányítási rend képezi. A munkaszervezet felépítése az azóta eltelt időben ugyan több alkalommal is változott, azonban ezek a változások a 2013-ban kialakított szervezeti struktúrát alapjaiban nem módosították.

Az MNB jogszabályban meghatározott, valamint működéséhez kapcsolódó feladatainak ellátását az igazgatóság tagjain túl a főigazgató, valamint a döntések legmagasabb szintű végrehajtóiként az ügyvezető igazgatók irányítják és felügyelik.

2019 során az MNB szervezeti felépítésének módosítására az elnök, a monetáris politikáért, pénzügyi stabilitásért és hitelösztönzésért felelős alelnök, a pénzügyi szervezetek felügyeletéért és fogyasztóvédelemért felelős alelnök, a nemzetközi kapcsolatokért, készpénzlogisztikáért, pénzügyi infrastruktúráért és digitalizációért felelős alelnök, továbbá a főigazgató által irányított területeket illetően került sor. A módosítások célja elsődlegesen a hatékonyság növelése volt.

A szervezeti változások eredményeként kialakult, a munkaszervezet 2019. december 31-én hatályos felépítését a **szervezeti ábra** szemlélteti.

2.4. AZ MNB MINT A KÖZPONTI BANKOK EURÓPAI RENDSZERÉNEK TAGJA

Magyarország európai uniós csatlakozása az MNB számára a Központi Bankok Európai Rendszeréhez (KBER) történő csatlakozást is jelentette. A KBER az 1998 júniusában létrehozott, frankfurti székhelyű Európai Központi Bankból (EKB) és az EU-s tagállamok nemzeti jegybankjaiból áll, irányító testületei az Igazgatóság és a Kormányzótanács, utóbbit az EKB igazgatóságának tagjai, valamint az euroövezeti tagállamok jegybankelnökei alkotják. Az EKB harmadik döntéshozó szerve az Eurorendszer és az euroövezeten kívüli tagállamok jegybankjai közötti intézményes kapcsolatot biztosító Általános Tanács. A negyedévente ülésező testület tagja az EKB elnöke, alelnöke, valamint az EU valamennyi tagországának első számú jegybanki vezetője. Az Általános Tanács elsődleges feladata az euroövezeti csatlakozás előkészületeivel kapcsolatos tanácsadás, az EKB-s konvergenciajelentések elfogadása és az ERM-II működésének nyomon követése. E tevékenysége keretében értékeli az ERM-II-ben résztvevő, euroövezeten kívüli fizetőeszközök és az euro bilaterális árfolyamának fenntarthatóságát, továbbá fórumot biztosít a monetáris és az árfolyam-politika összehangolására, valamint az ERM-II intervenció és finanszírozási mechanizmusának kezelésére. Az Általános Tanács emellett közreműködik annak ellenőrzésében, hogy az uniós jegybankok és az EKB tiszteletben tartják-e a költségvetés monetáris finanszírozására, valamint az állami szektor pénzügyi intézményekhez történő privilegizált hozzáféréseire vonatkozó tilalmat. Ezen felül részt vállal az EKB tanácsadói funkciójának betöltésében, illetve a statisztikai adatok gyűjtésében, és ki kell kérni véleményét a számviteli és pénzügyi adatszolgáltatás szabályainak változásával, az EKB tőkejegyzési kulcsának megállapításával kapcsolatos kérdésekben is. Az Általános Tanács mandátuma akkor szűnik majd meg, ha valamennyi uniós tagállam bevezette az eurót.

A KBER-tagok száma 2019-ben nem változott.

A KBER-tagok egyben az EKB tulajdonosai is, a tulajdoni arányokat az egyes tagállamok EU-s GDP-ből való részese, valamint az EU teljes lakosságához viszonyított aránya szerint (az Európai Bizottság által összeállított statisztikai adatok alapján) határozzák meg. Az EKB alaptőkéje 2013. július 1-je óta 10,825 milliárd euro.

Jelenleg az EKB alaptőkéjének 70 százalékát az euroövezeti jegybankok jegyzik, az alaptőke fennmaradó 30 százaléka

A Magyar Nemzeti Bank Igazgatóságának és Monetáris Tanácsának tagjai

Dr. Matolcsy György
elnök,
a Monetáris Tanács elnöke

Dr. Kandrás Csaba
alelnök,
a Monetáris Tanács tagja

Nagy Márton
alelnök,
a Monetáris Tanács elnökhelyettese

Dr. Patai Mihály
alelnök,
a Monetáris Tanács tagja

A Magyar Nemzeti Bank Monetáris Tanácsának tagjai

Dr. Báger Gusztáv
a Monetáris Tanács tagja

Dr. Kardkovács Kolos
a Monetáris Tanács tagja

Dr. Kocziszký György
a Monetáris Tanács tagja

Dr. Parragh Bianka
a Monetáris Tanács tagja

Pleschinger Gyula
a Monetáris Tanács tagja

A Magyar Nemzeti Bank Felügyelőbizottságának tagjai

Balról jobbra: Dr. Tóth Attila Simon, Dr. Nyikos László, Madarász László, Dr. Papcsák Ferenc (elnök), Dr. Szényei Gábor András, Molnár István

pedig az euroövezeten kívüli tagállamok jegybankjai között oszlik meg. Ez utóbbi jegybankoknak tőkerészesedésük előre meghatározott, minimális hányadának befizetésével kell hozzájárulniuk az EKB azon működési költségeihez, amelyek a KBER-tagság kapcsán merülnek fel. A hozzájárulás mértéke 2010. december 29-től a tőkerészesedés 3,75 százalékában került megállapításra (ezt megelőzően 7 százalék volt). A tőkekulcsok kiigazítására a KBER és az EKB Alapokmánya alapján ötévente, valamint abban az esetben kerül sor, amikor megváltozik az EKB tőkéjéhez hozzájáruló nemzeti központi bankok száma. 2019-ben kiigazításra kerültek a tőkekulcsok. Ennek eredményeként az MNB EKB alaptőkéjéből való részesedése 2019. január 1-jével 1,3798 százalékról 1,3348 százalékra csökkent. A Brexit következtében az angol jegybank KBER-tagsága megszűnt, így ismét szükségessé vált az EKB-s tőkekulcsok korrigálása, amelynek következtében az MNB tőkekulcsa 2020. február 1-jei hatállyal 1,5488 százalékra nőtt.

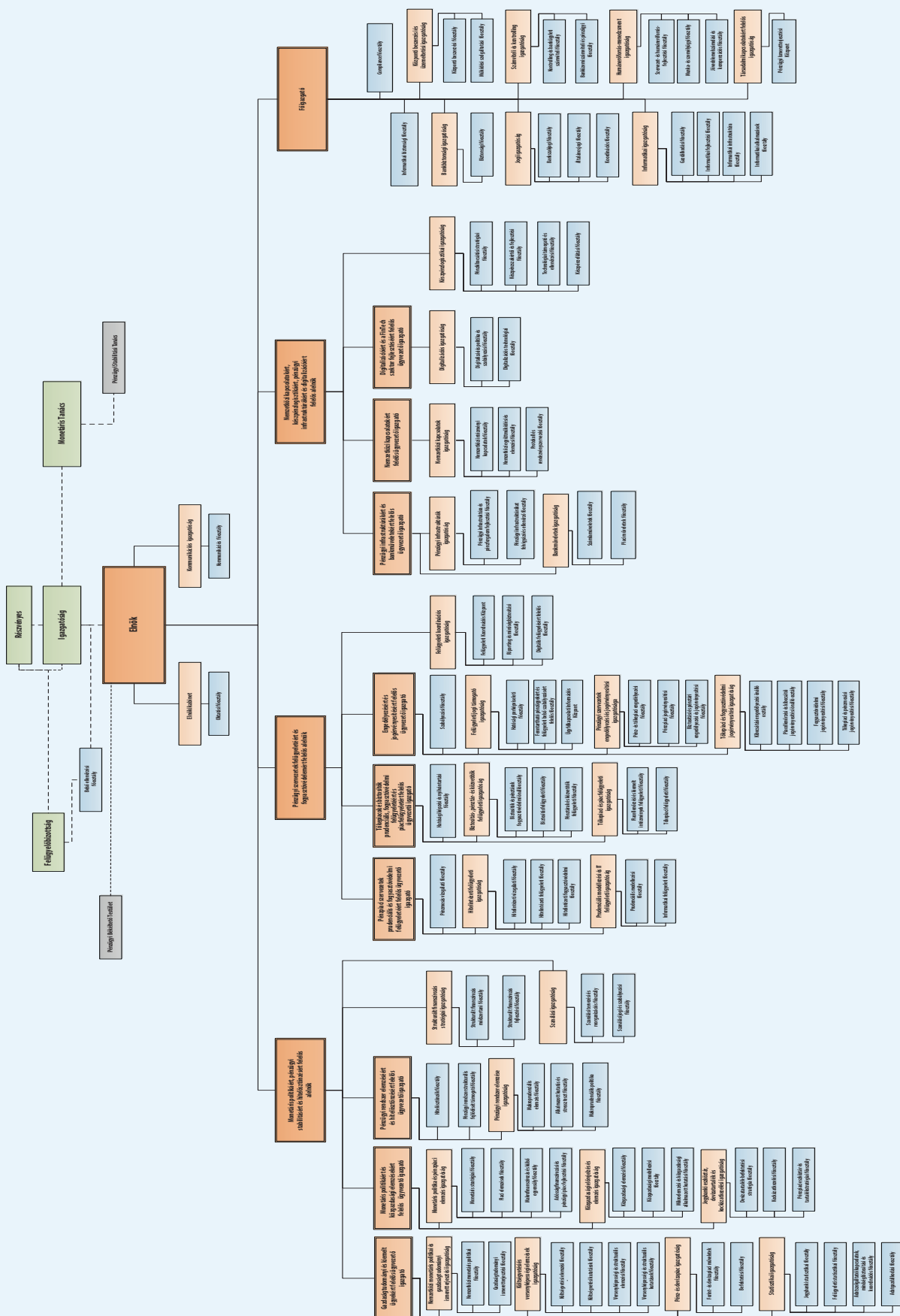
Az EKB döntéshozó szerveinek munkájában fontos szerepet játszanak a KBER-bizottságok, amelyek döntés-előkészítő és

koordinációs szerepet töltenek be a különböző jegybanki funkciók szerinti horizontális munkamegosztásban, lefedve a központi banki működés valamennyi területét a monetáris politikától kezdve a kommunikáción át a statisztikai adatszolgáltatásig. A nem euroövezeti tagállamok központi bankjainak szakértői azokon a bizottsági üléseken vannak jelen, ahol a KBER egészét érintő és az Általános Tanács kompetenciájába tartozó kérdések szerepelnek napirenden. (A KBER-bizottságok, valamint az őket támogató további fórumok tevékenységét a 3.14. fejezet mutatja be.) A bizottságok előre meghatározott éves ütemterv szerint, átlagosan 4–5 alkalommal üléseznek és tanácskoznak KBER-összetételben a szakterületüket érintő aktuális kérdésekről.

Az MNB vezetői és illetékes szakértői továbbra is aktívan részt vesznek ezen bizottságok, illetve a bizottságok által létrehozott munkacsoportok tevékenységében. A KBER-bizottságok 2019-ben is hasznos fórumai voltak a szakmai munkának és tapasztalatcserének.

Szervezeti ábra

A Magyar Nemzeti Bank mint részvénytársaság szervezeti felépítése – 2019. december 31.

3. Beszámoló az MNB 2019. évi tevékenységéről

3.1. MONETÁRIS POLITIKA

A Monetáris Tanács 2019 folyamán a hagyományos eszköztár finomhangolásával, illetve a nemhagyományos eszköztár átalakításával és aktív alkalmazásával biztosította a laza monetáris kondíciók fenntartását a középtávú inflációs cél fenntartható elérése és a reálgazdaság ennek megfelelő ösztönzése érdekében. A jegybank hosszú távon az árstabilitással, továbbá a pénzügyi rendszer stabilitásának biztosításával tud hozzájárulni a gazdasági növekedéshez és a kedvező makrogazdasági környezethez.

Nemzetközi pénzügyi folyamatok

2019 során jelentős változékonyság mellett összességében javult a globális kockázatvállalási hajlandóság. A főbb részvényindexek az év egészét tekintve növekedtek, a kötvénypiacokat számottevő tőkebeáramlás jellemezte. Az euro gyengült más fejlett piaci devizákkal szemben. Az év során a kockázatvállalási hajlandóságot főként a nemzetközi kereskedelempolitikával kapcsolatos fejlemények, a Brexit körüli bizonytalanság, a beérkező makrogazdasági adatok, az olajárak alakulása, illetve a globálisan meghatározó jegybankok lépéseit övező várakozások befolyásolták.

A nagy jegybankok közül a Federal Reserve (Fed) az év során összességében 75 bázisponttal mérsékelte az irányadó rátáját, amíg az EKB szeptemberben a betéti kamat 10 bázispontos csökkentéséről döntött. Az EKB emellett novemberben havi 20 milliárd eurós keretösszeggel újraindította eszközvásárlási programját. A globálisan meghatározó jegybankok iránymutatásai és az elemzői várakozások alapján a lazább monetáris politikai környezet tartósan fennmarad. A kelet-közép-európai régióban a cseh jegybank 25 bázispontos májusi kamatemelésétől eltekintve nem változtak a monetáris kondíciók.

Belföldi makrogazdasági környezet

2019-ben az infláció átlagos értéke 3,4 százalék volt. A fogyasztóiár-index az év egészében a toleranciasávon belül alakult, az előző két évhez hasonlóan. 2019 folyamán az inflációt alakító tényezőket kettősség jellemezte. Az élénk belső kereslet emelte, amíg a tartósan visszafogett külső konjunktúra fékezte az áremelkedés ütemét.

A fogyasztóiár-index az év elején 3 százalék körül alakult, majd a tavaszi hónapokban az üzemanyagok gyorsuló árdinamikájával párhuzamosan átmenetileg a toleranciasáv felső harmadába emelkedett. A nyári hónapokban az infláció mérséklődése volt megfigyelhető. Az árindex decemberi emelkedése az üzemanyagok előző év végi árcsökkenéséből adódó bázishatásnak volt tulajdonítható. 2019-ben folytatódott a magyar gazdaság dinamikus növekedése. A GDP 4,9 százalékkal bővíthetett az évben, amihez az ágazatok széles köre hozzájárult. A növekedés historikusan magas beruházási aktivitás mellett ment végbe. Az ország külső adóssága 2019-ben tovább csökkent, finanszírozási képessége magas maradt. A stabil fundamentumokat az alacsony költségvetési hiány és a csökkenő GDP-arányos államadósság is támogatta.

Monetáris politikai intézkedések

Az irányadó eszköz szerepét a három hónapos betét állományának nullára való csökkenését követően 2019-től a kötelező tartalék vette át, ami hozzájárult az eszköztár egyszerűsítéséhez és az átláthatóság növeléséhez. A Monetáris Tanács 2019-ben nem változtatott az irányadó kamatláb mértékén, így a 2016. májusi kamatdöntés óta 0,9 százalékon tartotta az alapkamatot, az egynapos jegybanki fedezett hitel kamatát és az egyhetes jegybanki fedezett hitel kamatát. Az egynapos jegybanki betét kamata azonban a márciusi kamatdöntést követően 10 bázisponttal –0,05 százalékos szintre emelkedett. A Monetáris Tanács az átlagos kiszorítandó likviditás mértékét márciusban 100 milliárd forinttal 300–500 milliárd forintra csökkentette, majd júniusban újabb 100 milliárd forinttal mérsékelte. Szeptemberben a Tanács a finomhangolás újabb lépéseként, a lefelé mutató inflációs kockázatokra reagálva az átlagos kiszorítandó likviditás mértékét 100 milliárd forinttal 300–500 milliárd forintra emelte, és ennek figyelembevételével határozza meg a jegybanki swapeszközök állományát. Az FX-swap eszköz rugalmas alakítása elősegíti a megfelelő kamattranzmissziót. A Monetáris Tanács megítélése szerint a jelenlegi laza monetáris kondíciók megfelelőek a jegybank elsődleges céljának szempontjából. A Tanács folyamatosan jelezte, hogy a monetáris politika irányultsága továbbra is támogató marad, emellett döntéseinél óvatos megközelítést alkalmaz, amelynek során nagyban támaszkodik a negyedévente megjelenő Inflációs jelentésre. A támogató monetáris kondícióknak

köszönhetően a rövid lejáratú pénzüpi hozamok alacsony szinten alakultak az év során, miközben a hosszú lejáratú állampapírhozamok mérséklődtek az év elejéhez képest.

A Monetáris Tanács a hosszú lejáratú, fix kamatozású hitelek arányának növelése érdekében 2019 januárjában elindította a Növekedési Hitelprogram Fix (NHP fix) konstrukciót. Ennek szerves kiegészítéseként, a monetáris politikai transzmisszió hatékonyságának javítása céljából 2019. július 1-jén elindult a vállalati kötvényszárlási program. A két program eredményeként megjelenő többlet pénzmennyiséget az MNB az alapkamaton kamatozó preferenciális betéti eszközzel sterilizálja.

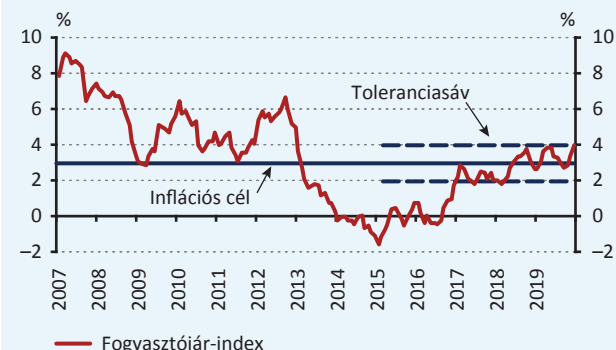
Inflációs folyamatok 2019-ben

Az infláció a 2019-es évet tekintve a jegybanki toleranciasávon belül, a 3 százalékos inflációs cél körül alakult. Az éven belül az egyes hónapokat azonban a világpiaci nyersanyagárak volatilis mozgásának hatására változékonyság jellemezte. Az év elején 3 százalék körül alakult a fogyasztóiár-index, ezt követően az üzemanyagárak növekedése következtében a tavaszi hónapokban az infláció átmenetileg a toleranciasáv felső harmadába emelkedett, majd ismét a 3 százalékos cél közelében

alakult. Az infláció év végi emelkedésének hátterében főként az üzemanyagok 2018. év végi árcsökkenésének bázishatása áll. Az éves átlagos infláció 2019-ben 3,4 százalék volt.

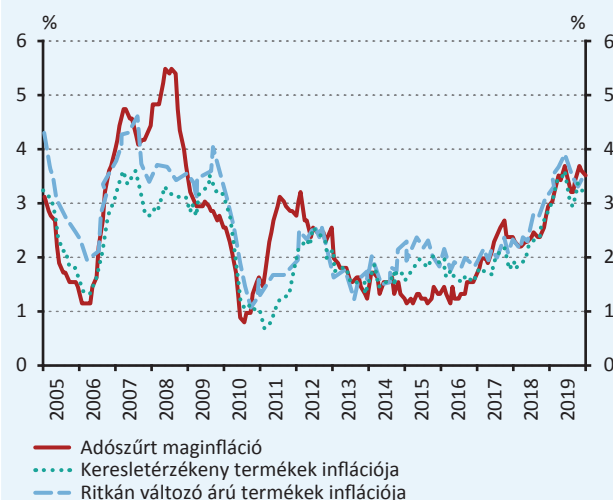
Az infláció alakulását meghatározó tényezőkben kettősség volt megfigyelhető. Az élénk belső kereslet emelte a vállalatok árazási mozgásterét, amíg a romló külső konjunktúra fékezte az áremelkedés ütemét. A tartósabb inflációs tendenciákat megragadó mutatók (a keresletérzékeny termékek és a ritkán változó árú termékek és szolgáltatások inflációja) az év elején növekedtek. Az adószűrt maginfláció év eleji emelkedését főként a piaci szolgáltatásokat érintő átárazások, illetve a feldolgozott élelmiszerek árdinamikájának növekedése okozta. Az iparcikkek inflációja fokozatosan mérséklődött az év folyamán, ennek következtében a nyári hónapokban az adószűrt maginfláció 3,2 százalékra csökkent. Ősszel a dohánytermékek adóhatáson kívüli áremelkedése és a piaci szolgáltatások szeptemberi, telekommunikációs díjak miatti árnövekedésével összhangban

1. ábra
Az inflációs cél és az infláció alakulása

Forrás: KSH, MNB.

2. ábra
Inflációs alapfolyamatot megragadó mutatók

Forrás: MNB.

1. táblázat
A fogyasztóiár-szint változása és komponensei
(százalékos változás az előző év azonos időszakához képest)

	2017	2018	2019	2019			
				I. n. év	II. n. év	III. n. év	IV. n. év
Maginfláció	2,3	2,5	3,8	3,5	3,8	3,8	4,0
Feldolgozatlan élelmiszerek	0,9	6,9	8,9	8,9	9,8	9,1	8,0
Járműüzemanyag és piaci energia	7,1	8,2	1,2	0,8	4,4	-2,0	1,7
Szabályozott árak	0,3	0,1	0,7	0,7	0,7	0,7	0,6
Fogyasztóiár-index	2,4	2,8	3,4	3,2	3,7	3,1	3,4
Változatlan adótartalmú fogyasztóiár-index	2,8	3,2	3,2	3,0	3,6	2,9	3,3

Megjegyzés: A változatlan adótartalmú árindeknél a KSH az indirektadó-változások technikai hatásával korrigálja a fogyasztóiár-indexet.

Forrás: KSH.

az adószűrt maginfláció emelkedett. Az év végén a tartósabb tendenciákat megragadó mutatók stabilan alakultak. Az éves átlagos adószűrt maginfláció 2019-ben 3,4 százalék volt. A dinamikus, kétszámjegyű béremelkedés költségoldali inflációs hatását a szociális hozzájárulási adó 2019. júliusi további csökkentése mérsékelte.

A monetáris politikai eszköztár változásai

A Magyar Nemzeti Bank monetáris politikai eszköztára

A Monetáris Tanács 2019 folyamán az alapkamatot, illetve az egynapos és az egyhetes jegybanki fedezett hitel kamatát 0,9 százalékon, azaz változatlanul hagyta.

A Monetáris Tanács 2018 decemberében változatlanul tartotta a monetáris kondíciókat, és a 2019 első negyedévére megcélzott átlagos kizorítandó likviditás nagyságát is változatlan mértékben, legalább 400–600 milliárd forintban határozta meg. Az MNB megjelentette eszköztár-stratégiáját, amelynek során először a nemkonvencionális eszköztárral kapcsolatos lépésekre kerül sor. A Monetáris Tanács rögzítette, hogy az elfogadott eszköztár-stratégiának megfelelően a monetáris kondíciókat előrettekintve a jegybank két eszköz, a forintlikviditást nyújtó swapállomány és a kamatfolyosó optimális kombinációjával alakítja ki.

A Monetáris Tanács márciusban bejelentette, hogy mivel az éves fogyasztóiár-index 2018 közepe óta folyamatosan 3 százalék körül ingadozik és az adószűrt maginfláció 2019 elején 3 százalékra emelkedett, így az MNB elérte inflációs célját. Az árstabilitás fenntartása érdekében a Monetáris Tanács március 26-án 10 bázispontos emeléssel –0,05 százalékban állapította meg az egynapos betéti kamatot, amely az év végéig változatlan maradt. Emellett a 2019 második negyedévére megcélzott átlagos kizorítandó likviditás nagyságát 100 milliárd forinttal, legalább 300–500 milliárd forintba csökkentette.

A második negyedévtől az infláció várható alakulását meghatározó tényezőkben kettősség volt megfigyelhető: az élénk belső kereslet emelte, amíg a romló külső konjunktúra fékezte az áremelkedés ütemét. A Monetáris Tanács júniusban ennek megfelelően a harmadik negyedévre megcélzott átlagos kizorítandó likviditás nagyságát 100 milliárd forinttal, legalább 200–400 milliárd forintba mérsékelte, és rögzítette, hogy ennek figyelembevételével határozza meg a jegybanki swapeszközök állományát. A monetáris politikai transzmisszió hatékonyságának javítása érdekében az MNB 2019. július 1-jén, 300 milliárd forintos keretösszeggel

elindította vállalati kötvényvásárlási programját. Az új monetáris politikai eszközzel, a Növekedési Kötvényprogrammal (NKP) az MNB célzottan kívánja elősegíteni a hazai vállalati szektor finanszírozásának diverzifikálását.

A harmadik negyedévben a globális növekedési kilátások romlása és a visszafogott inflációs folyamatok következtében a külső monetáris politikai környezet újra lazábbá vált. Az MNB a negyedik negyedévre megcélzott átlagos kizorítandó likviditás nagyságát 100 milliárd forinttal, legalább 300–500 milliárd forintba emelte.

Év végére az eurozónában a recessziós félelmek enyhültek, így a hazai inflációs kilátásokat övező kockázatok újra kiegyensúlyozottá váltak. A Monetáris Tanács decemberben a 2020 első negyedévére megcélzott átlagos kizorítandó likviditás nagyságát változatlanul, legalább 300–500 milliárd forintban tartotta.

Az egyes negyedévekben sorrendben a tényleges átlagos kizorítás – a túltartalékolást és az egynapos jegybanki hitelek is figyelembe véve – 547, 525, 355, illetve 648 milliárd forintot ért el, amely megfelelt a Monetáris Tanács által meghatározott kizorítási célnak.

2. táblázat
A tényleges kizorítási hatás 2019-ben
(milliárd forint)

Hónap	Kizorított likviditás
2019. január	520
2019. február	312
2019. március	788
2019. április	717
2019. május	510
2019. június	349
2019. július	368
2019. augusztus	282
2019. szeptember	416
2019. október	401
2019. november	638
2019. december	906

A bankrendszer forintlikviditás-kezelése, a jegybanki eszközök igénybevétele

2019 folyamán a január eleji szintről a bankrendszer nettó forintlikviditása (pénzforgalmi számlák egyenlege, preferenciális és egynapos betétek jegybanki hitelekkel csökkentett értéke) – az év utolsó két hónapjára koncentráldó

emelkedés következtében – december 31-re 444 milliárd forinttal, 1668 milliárd forintra nőtt. Az autonóm folyamatok legnagyobb tételei a Kincstári Egységes Számlához (KESZ), a készpénzállományhoz, illetve az MNB FX-swap- és egyéb műveleteihez kapcsolódtak: a KESZ egyenlegének a költségvetési folyamatokhoz kapcsolódó likviditási hatása 521 milliárd forinttal bővítette a bankrendszeri likviditást, a készpénzállomány növekedése pedig 543 milliárd forintos likviditásszűkítő hatással járt. Emellett az MNB műveletei (beleértve a finomhangoló swapok, valamint az NHP programok amortizációjának hatásait is) összességében 554 milliárd forinttal bővítették a bankrendszeri likviditást.

2019-ben a bankok havi tartalékkötelezettsége 223 és 238 milliárd forint között alakult. A vizsgált időszakban a tartalékköteles hitelintézetek átlagosan havi 40 milliárd forinttal lépték túl tartalékkötelezettségüket. A túltartalékolás érdemi hányada néhány kisebb hitelintézethez köthető. Szeptemberben kiemelkedő szintre, 63 milliárd forint összegre rúgott a túltartalékolás, amíg minimumát az év utolsó hónapjában 25 milliárd forintos értéken érte el. A kötelező tartalékkötelezettség teljesítése az előző évekhez hasonló hónapon belüli szezonálisitást mutatott: a hitelintézetek jellemzően a hónap első felében többlettartalékolással készültek fel a hónap második felében fellépő, rendszeres fizetési kötelezettségeikre (kiemelten az adófizetésekből adódó likviditásszűkülésre).

3. táblázat

A kötelező tartalék havi értéke 2019-ben (milliárd forint)

Hónap	Kötelező tartalék
2019. január	225
2019. február	224
2019. március	223
2019. április	226
2019. május	226
2019. június	228
2019. július	231
2019. augusztus	224
2019. szeptember	227
2019. október	230
2019. november	232
2019. december	238

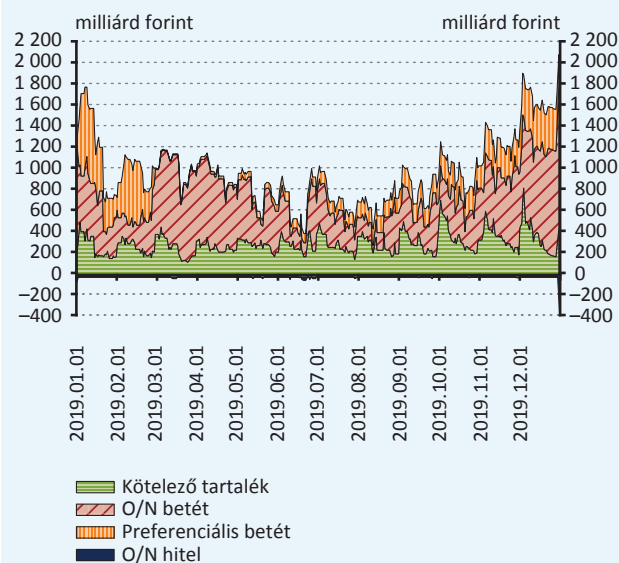
A bankok likviditásukat a kötelező tartalékon felül alapkamaton helyezhetik el a preferenciális betétben is, a meghatározott egyedi banki limitig. A Piaci Hitelprogramhoz kötődő preferenciális betét elhelyezési lehetőség a program kifizása

miatt 2019. február végével megszűnt, szerepét – megváltozott feltételekkel – a 2019 elején indult NHP fix konstrukcióhoz kötődő preferenciális betét vette át, majd júliustól az NKP-val kapcsolatosan elhelyezhető betétekkel is kibővült. Az MNB az utóbbi két program tekintetében a bankrendszerbe kerülő többlet pénzmennyiséget preferenciális betétben sterilizálja. Az átlagos preferenciálisbetét-állomány februárban 430 milliárd forintra rúgott, amíg az új típusú betétben márciusban – az NHP fix felfutásának időigénye miatt – 11 milliárd forint került elhelyezésre. Ennek következtében a kiszorított likviditás március elejétől szerkezetében átrendeződött és februárhoz képest megnövekedett összegű O/N betétben csapódott ki (lásd a következő bekezdésben). Az elhelyezett preferenciális betét havi átlaga folyamatosan növekedve júniusban 88, szeptemberben pedig 172 milliárd forintot tett ki. Az NKP-val összefüggésben az aukciós vásárlások szeptemberi megindulása miatt októbertől használták ki a bankok a preferenciális betét elhelyezési lehetőséget. Az év utolsó három hónapjában, a betéti eszközben az összesített havi átlagos elhelyezés – dinamikus növekedve – 224, 273, illetve 385 milliárd forintra rúgott.

Az MNB által kiszorított, az alapkamaton kamatozó betéti eszközökben meg nem jelenő likviditás a túltartalékolás mellett a jegybanki egynapos (overnight) betétben kerül lekötésre. Az O/N betétállomány a bankközi likviditás éven belüli változókéony, illetve év végi növekvő tendenciájával összhangban mozgott: az átlagos állományok az egyes negyedéveket tekintve 520, 487, 300, majd az utolsó negyedévben 620 milliárd forintos értéket vettek fel. A preferenciális betét márciusi átalakítása következtében az ebben az eszközben el nem helyezhető pénzmennyiség az egynapos betétbe áramlott: a 419 milliárd forinttal leapadt preferenciális betétállománnyal párhuzamosan az egynapos betét havi átlaga márciusban 483 milliárd forinttal 765 milliárd forintra nőtt, majd a következő hónapokban lépcsőzetesen csökkent. A decemberben erőteljesen emelkedő költségvetési kiadások likviditásbővítő hatása következtében a nettó O/N betétállomány havi átlagban 893 milliárd forintra rúgott, az év utolsó napján pedig 1355 milliárd forintot tett ki.

Az év során a bankrendszer nagyrészt likviditástöbbletes helyzetéből adódóan a jegybank hiteleszközeit a partnerbankok csak korlátozott mértékben vették igénybe. 2018-hoz képest a felvett hitelek átlagos mértéke nőtt, darab-száma viszont kissé csökkent: overnight hitelfolyósításra 2019-ben 58 alkalommal, átlagosan 12,3 milliárd forint összegben került sor, amíg 2018-ban ugyanezek a számok 67 darab és 6,4 milliárd forint voltak. Egyhetes hitelt nem vettek igénybe a bankok.

3. ábra
A jegybank monetáris politikai eszközeinek igénybevétele

Megjegyzés: a forintlikviditást nyújtó finomhangoló FX-swapok nélkül.
Forrás: MNB.

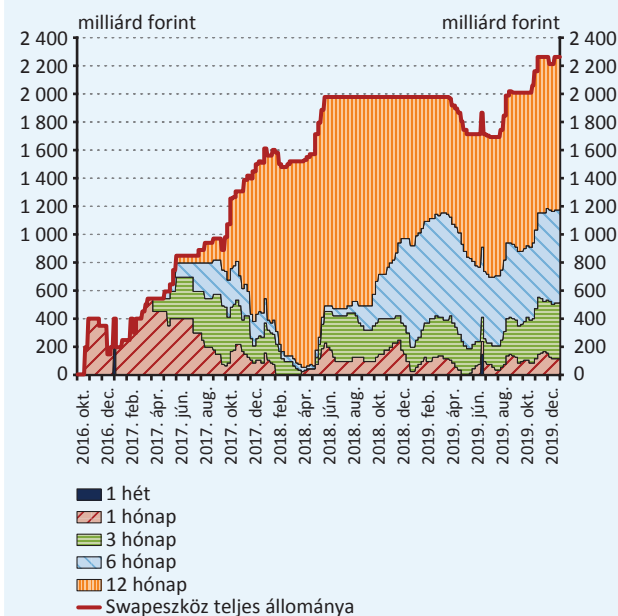
2019-ben az MNB a Monetáris Tanács által előírt kizorítási hatás elérése érdekében – az autonóm folyamatok figyelembevételével – aktívan használta a forintlikviditást nyújtó jegybanksi swapeszközt. Az MNB a jegybanksi swapok állományát az év elejétől április elejéig az 1987–1988 milliárd forintos szinten tartotta, majd augusztus elejére az 1704 milliárd forintos éves minimumszintig csökkentette. Ezután augusztus végére 2025, november elejére pedig 2274 milliárd forintos szintre növekedett az állomány. A decemberi időszak finomhangoló lépései után a swapállomány ezen a szinten is fejezte be a 2019-es évet.

A forintlikviditást eurolikviditás ellenében nyújtó jegybanksi FX-swapok rendszeres heti tenderei az előző évhez hasonlóan 1, 3, 6 és 12 hónapos futamidővel kerültek megrendezésre. A futamidők növekvő sorrendjében az MNB az év folyamán 51, 50, 48, illetve 45 tendert tartott, amelyeken

a heti adatokat összesítve 1168, 1063, 1014, illetve 939 milliárd forint összeget hirdetett meg (3593, 3265, 3109, illetve 2874 millió euróért cserébe), és rendre 1231, 1140, 1178, illetve 1096 milliárd forintot (3781, 3498, 3614, illetve 3356 millió eurót) fogadott el. A futamidőnkénti összereslet átlagosan 3,7-szeres (1 hónap) és 5,1-szeres (6 hónap) között ingadozott.

A hétfői aukciók keretében, rendszeresen meghirdetett futamidők mellett az MNB június 19-én a likviditás átmeneti szűkülésére reagálva egyhetes futamidejű, technikai swaptendert tartott, 100 milliárd forint (308 millió euro) meghirdetett összeggel. Ezen a tenderen a jegybank 150 milliárd forintnyi (463 millió euro) ajánlatot fogadott el, 2,9-szeres kereslet mellett.

4. ábra
A jegybanksi swapállomány alakulása és lejárat szerkezete (2016–2019)

Forrás: MNB.

4. táblázat
FX-swap tendereken meghirdetett, benyújtott és elfogadott mennyiségek 2019-ben
(kumulált értékek)

Futamidő	Meghirdetett mennyiség (millió EUR)	Meghirdetett mennyiség (milliárd HUF)	Benyújtott ajánlat (millió EUR)	Benyújtott ajánlat (milliárd HUF)	Elfogadott mennyiség (millió EUR)	Elfogadott mennyiség (milliárd HUF)	Kereslet
1 hó	3 593	1 168	13 462	4 374	3 781	1 231	3,7
3 hó	3 265	1 063	14 684	4 769	3 498	1 140	4,5
6 hó	3 109	1 014	15 967	5 191	3 614	1 178	5,1
12 hó	2 874	939	12 978	4 225	3 356	1 096	4,5
Összesen	12 841	4 183	57 091	18 559	14 249	4 645	4,4

Az MNB monetáris politikai irányultságának megfelelően mind a bankközi, mind az egyéb releváns piacokon alacsony szinten alakultak a rövid futamidejű hozamok. Az egynapos piaci kamatszintet mérő HUFONIA az év folyamán néhány kivételtől eltekintve 0 százalék közelében ingadozott. A mutató éves átlaga 6 bázispont volt, minimumát március 18-án érte el –5, maximumát pedig június 19-én +58 bázispontos értékkel.

A kamattranszmisszió szempontjából kitüntetett jelentőségű három hónapos referenciahozamok az év folyamán szintén a 0 körüli szűk sávban maradtak. A három hónapos pénzügyi BUBOR jegyzések az év eleji 13 bázispontos értékről trendszerűen enyhén emelkedve augusztus végére 27 bázispontig nőttek, majd innen a mutató lassan ereszkedve év végére 16 bázispontig csökkent. A három hónapos BUBOR éves átlaga 19 bázispont volt.

A három hónapos diszkontkincstárjegy hozama hullámozó pályát futott be: a január eleji 0 bázispontos értékről indulva lassan növekedve érte el június 25-én 22 bázispontos maximumát, majd csökkenő tendenciára váltott. November közepétől az év végéig 0 közeli negatív hozamok jellemezték a piacot, –12 bázispontos minimum értékkel. A hozamok éves átlaga +4 bázispontot tett ki.

Az egy év múlva várható BUBOR-ra vonatkozó határidős kamatláb-megállapodásokból (FRA-kból) származtatott három hónapos hozam az időszak első negyedévében 53 és 105, a második negyedévben 51 és 90, a harmadikban 26 és 58, amíg a negyedekben 27 és 43 bázispont között ingadozott. Az év végi záróérték 43 bázispont volt.

A swappiaci hozamszintek, a BUBOR-jegyzésekhez és az egyéb pénzügyi hozamokhoz igazodva, alacsony szinten alakultak 2019-ben. Az euro/forint devizacsere piaci felárak esetében az éven belüli futamidők hozamai 0 százalék körül ingadoztak. Kiemelkedő értékek az egynapos futamidőkön, év végén, magas értékek, ünnepnapok előtt, illetve áfa-fizetési időszakban voltak megfigyelhetők. Az implikált kamatok éves átlaga az egynapos futamidőkön (overnight és tomnext) –7 és –11 bázispontot tett ki. 1 héttől 3 hónapig az éves átlagok +10 és +16 bázispont között szóródtak, amíg 6 hónapon 25, 12 hónapon pedig 47 bázispontot értek el.

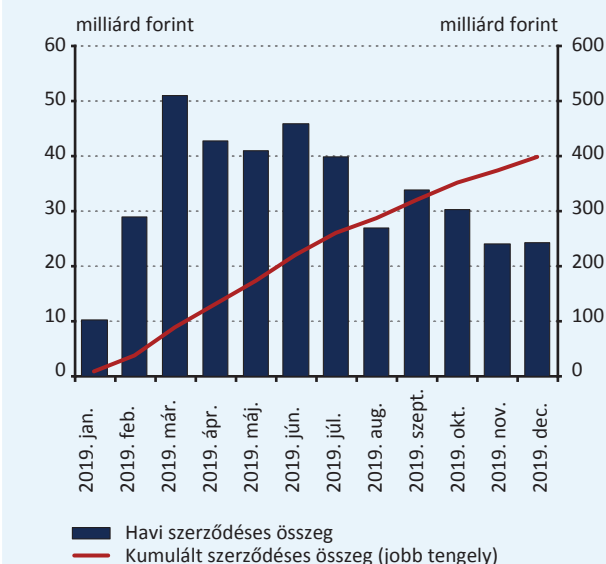
Az MNB 2019 folyamán nem használt devizalikviditást nyújtó eszközt.

A Növekedési Hitelprogram Fix és a Növekedési Kötvényprogram elindítása

Az MNB 2019 elején indította el a Növekedési Hitelprogram új, NHP fix elnevezésű konstrukcióját, amelynek elsődleges célja a kkv-hitelezés szerkezetének javítása. Az 1000 milliárd

forintos keretösszeggel indult új konstrukció a legfontosabb paramétereit és a lebonyolítás módját tekintve megegyezik az NHP korábbi szakaszaiban előírtakkal, így az MNB 0 százalékos kamattal mellett biztosítja a hitelintézeteknek refinanszírozási forrást, amelyet azok maximum 2,5 százalékos kamattal mellett hitelezhetnek tovább a kkv-knak. Az új konstrukció a korábbiaknál célzottabbnak tekinthető, továbbá likviditási szempontból semleges, mivel az NHP fix keretében folyósított hitelvolumenből fakadó banki többletlikviditás a preferenciális betételhelyezés révén, alapkamaton sterilizálásra kerül. 2019. december végéig csaknem 13 400 kkv-val, mintegy 400 milliárd forintnyi hitel- és lízingszerződést kötöttek a hitelintézetek (5. ábra). Az év végén ténylegesen fennálló – azaz a már visszafizetett, valamint a még le nem hívott hitel(rész)eket nem tartalmazó – állomány 294 milliárd forint volt.

5. ábra
Az NHP fix igénybevételének alakulása 2019-ben

Forrás: MNB.

A vállalatikötvény-piac likviditásának növelése érdekében a jegybank – a nemkonvencionális monetáris politikai eszköztárát, illetve az NHP fixet kiegészítve – 2019. július 1-jétől elindította a Növekedési Kötvényprogramot (NKP). A vállalatikötvény-vásárlási program bevezetésének szempontjait és a legfontosabb jellemzőit az MNB a 2019. március 26-i Monetáris Tanács döntést követően háttéranyag formájában publikálta, a részletes feltételeket tartalmazó terméktájékoztatót pedig 2019. április végén tette közzé a honlapján. A program keretében a jegybank 450 milliárd forint keretösszegben vásárolhat hazai székhellyel rendelkező, nem pénzügyi vállalatok által kibocsátott, legalább B+ hitelminősítéssel rendelkező kötvényeket, valamint vállalatokkal szemben fennálló hitelkövetelések fedezete mellett kibocsátott értékpapírokat.

A program a vállalati kötvénypiaci likviditásának bővítésén keresztül hozzájárulhat ahhoz, hogy a hazai vállalatok a bankhitelek mellett megfelelő mértékben támaszkodjanak más finanszírozási formákra is. Ez javíthatja a monetáris politikai transzmisszió hatékonyságát, mivel a vállalatok forrásellátottságát biztosító piacok közötti egészséges verseny a jegybanki kamatdöntések hatékonyabb érvényesülését biztosíthatja, így az inflációs cél fenntartható elérését több transzmissziós csatorna is hatékonyan tudja támogatni. Az NKP keretében végrehajtott jegybanki vásárlásokból adódó bankrendszeri többlet pénzmennyiséget az MNB az alapkamaton kamatozó preferenciális betéti eszközzel sterilizálja.

Az NKP célja, valamint annak feltételrendszere és működése nagyban támaszkodik az EKB vállalatikötvény-vásárlási programjára (CSPP). Az EKB a CSPP keretében 2016 júniusa és 2018 decembere között eurozónabeli vállalatok által kibocsátott kötvényeket vásárolt, amivel hozzájárult a monetáris transzmisszió hatékonyságának javulásához. Az EKB 2019 novemberétől újraindította eszközvásárlási programjában a vállalati kötvények vásárlását.

Az MNB vállalatikötvény-vásárlási programjának elindítását követően 2019. év végéig 15 vállalat bocsátott ki kötvényt, a jegybanki vásárlások pedig megközelítették az eredetileg meghirdetett keretösszeg kétharmadát. Az NKP keretében kibocsátott kötvények össznévértéke 310 milliárd forintot tett ki az év végén. A 2019-ben kibocsátott vállalati kötvényekre jellemző, hogy 7–10 év közötti eredeti futamidővel rendelkeznek. A Monetáris Tanács a vállalati oldalról jelentkező nagy érdeklődést azonosítva 2019 végén az eredeti 300 milliárd forintos keretösszeget 2020. január 1-jével 450 milliárd forintra emelte, a többi feltétel változatlansága mellett.

3.2. A PÉNZÜGYI KÖZVETÍTŐRENDSZER STABILITÁSA

Az MNBtv. értelmében a jegybank elsődleges célja az árstabilitás elérése és fenntartása. Az MNB elsődleges céljának veszélyeztetése nélkül a rendelkezésére álló eszközeivel támogatja a pénzügyi közvetítőrendszer stabilitásának fenntartását, ellenálló képességének növelését, a pénzügyi közvetítőrendszer gazdasági növekedéshez való fenntartható hozzájárulását, illetve a Kormány gazdaságpolitikáját. Az MNB emellett a Pénzügyi Felügyelet Európai Rendszerében betöltött tagságához kapcsolódó mandátumánál fogva ellátja az Európai Bankhatóság, az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatásiügynökség, az Európai Értékpapír-piaci Hatóság és az Európai Rendszerkockázati Testület hatásköréből eredő, MNB-re háruló feladatokat, továbbá ellátja

a hazai pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletét, valamint szanalási hatóságként is eljár.

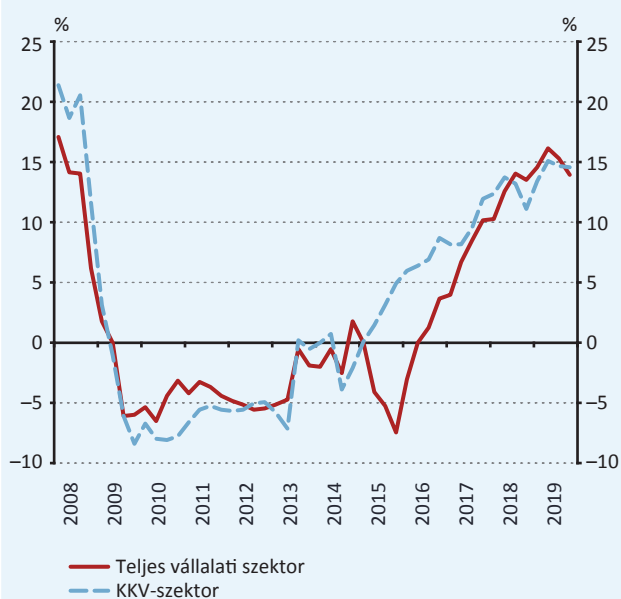
A hazai bankrendszer stabil, sokkellenálló-képessége mind a likviditási helyzet, mind a veszteségtűrő képesség szempontjából robusztus. A kedvező makrogazdasági környezet és a bankok nemzetközi összehasonlításban is kiemelkedő jövedelmezősége elősegíti, hogy a bankrendszer mérlegfőösszege továbbra is növekedési pályán maradjon. A hitelállomány bővülése a gazdasági fundamentumok erősödése mentén megy végbe. A bankok tőkeellátottsága a dinamikus mérlegbővülés ellenére is stabil, azaz a hazai bankok elegendő profitot forgatnak vissza a működésükbe ahhoz, hogy mérlegüket fenntartható módon növelhessék. Az MNB legfrissebb stressztesztjének eredményei azt mutatják, hogy a hazai bankok egy jelentős, kedvezőtlen makrogazdasági sokk esetén is megfelelnének a szabályozói előírásoknak. A hazai gazdaság és a magyar bankrendszer fundamentumai a 2008-as válság kitörése óta érdemben erősödtek, így a hazai pénzügyi rendszer felkészült a külső környezet romlásából fakadó kockázatokra.

A pénzügyi stabilitás kockázatait rendszeresen és átfogóan értékelő *Pénzügyi stabilitási jelentésekben* 2019-ben is részletesen bemutatásra kerültek a hazai bankrendszer működését érintő kockázatok és azok lehetséges kezelése. A globális makrogazdasági környezetet mélyülő külkereskedelmi és geopolitikai feszültségek, valamint növekvő recessziós félelmek jellemezték. A gazdasági növekedés lassulására reagálva a vezető jegybankok ismét kamatot csökkentettek, és további expanzív lépéseket eszközöltek. A külső környezet romlása negatívan hat a hazai gazdasági növekedési kilátásokra is, így az a hazai bankrendszer számára is kockázatot jelent. A bankok profitabilitása a kedvező hazai konjunktúra közepette nemzetközi összehasonlításban is kimagasló, ami azonban elfedi a szektor egyes strukturális problémáit. A banki jövedelmezőség magas szintjében a válság éveitől elszámlált értékvesztés visszairása csökkenő, de továbbra is érdemi szerepet játszott az elmúlt évben. A hazai bankok egy részének a fenntartható jövedelmezőség biztosítása érdekében további hatékonyságjavító intézkedéseket szükséges végrehajtania. A lakáspiaci árin dex dinamikus emelkedése 2019 során megtört, a lakások növekedésének üteme már mérséklődik Budapesten és országos átlagban is. A bankrendszer ingatlanpiaci kitettségét limitálja, hogy az ingatlanpiaci változásokra érzékeny banki kitettségek állománya alacsony a szavatoló tőke arányában. A lakossági jelzáloghitel-folyósításokon belül jelentősen nőtt a kamatrögzítés hossza, azonban a fennálló hitelállomány nagyobb részét továbbra is éven belül változó kamatozás jellemzi, így az továbbra is kitett a kamatkörnyezet változásainak.

A pénzügyi rendszer legfontosabb folyamatai

A *Hitelezési folyamatok* félévente részletes áttekintést ad a hazai hitelezés alakulásáról. A vállalati hitelezés kétszámjegyű bővülése 2019-ben is folytatódott: a teljes vállalati szektorban 14 százalékkal, a kkv-szektorban pedig csaknem 15 százalékkal nőtt a hitelállomány. A bővülés ágazati és banki bontásban is széles bázisú, így a vállalati hitelezés a gazdasági növekedést megfelelően támogató mértékben emelkedett a hiteltranzakciók hatására (6. ábra).

6. ábra
A teljes vállalati és a kkv-szektor hitelállományának éves növekedési üteme

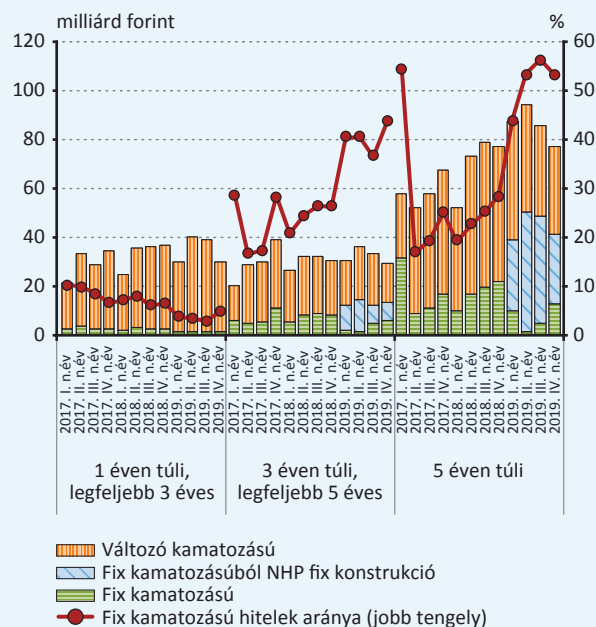
Megjegyzés: Tranzakció alapú, a kkv-szektor 2015 negyedik negyedév előtt bankrendszeri adatok alapján becsülve.

Forrás: MNB.

A vállalati hitelezés bővülésének szerkezetét a jegybank Növekedési Hitelprogramjának új konstrukciója is befolyásolta. A 2019 elején elindított NHP *fix* elnevezésű konstrukció elsődleges célja a kkv-hitelezés szerkezetének javítása, azaz a hosszú futamidőjű és rögzített kamatozású hitelek részarányának növelése. Az NHP *fix* az NHP korábbi szakaszainál célzottabb: kizárólag beruházási hitelek nyújthatók, forintban és legalább 3 éves futamidőre. 2019 végéig mintegy 400 milliárd forintnyi szerződést kötöttek a hitelintézetek a hazai kkv-kal. Az ügyletek 55 százaléka beruházási hitel, 45 százaléka pedig lízingügylet volt. Ezen források megközelítőleg fele mikrovállalkozások beruházásait segítette elő, mintegy 200 milliárd forint összegben. Az NHP *fix* hatására az új kisösszegű hitelkibocsátásban 50 százalék fölé emelkedett a hosszabb futamidőkön a végig fix kamatozású

hitelek aránya, ami hozzájárult ahhoz, hogy a vállalati szektor ellenállóbbá váljon a kamatkockázattal szemben (7. ábra).

7. ábra
A kisösszegű vállalati forinthitelkibocsátása kamatfixálás és futamidő szerint

Forrás: MNB.

A *Hitelezési felmérésre* adott banki válaszok alapján 2019-ben nem változtak a hitelhez jutás feltételei sem a nagyvállalati, sem pedig a kkv-szegmensben. Az üzletiingatlan-hitelek kondícióin azonban már minden részszegmensben szigorítottak a bankok az év folyamán (logisztikai- és bevásárlóközpontok, valamint a lakó- és irodaházak), amit az ingatlanárak emelkedésével összefüggő óvatosság és a rendszerkockázati tőkepuffer kiterjesztésének bejelentése magyaráz. A hitelkereslet a feltételek változatlansága mellett folyamatosan emelkedett a bankok érzékelése szerint minden vállalati méretkategóriában. A válaszadó intézmények a kereslet további erősödésére számítanak, de továbbra is csak a projekthitelek esetében terveznek szigorítást 2020 első felében.

A háztartások hitelállománya is nagymértékben, 17 százalékkal bővült 2019 folyamán. Ebben a szegmensben a hitelezési folyamatokra nagy hatást gyakorolt az év közepén a kormány Családvédelmi Akciótervének keretében elindított babaváró kölcsön: az ehhez kapcsolódó hitelfelvétel év végéig mintegy 470 milliárd forintot tett ki. A program első hat hónapjában kötött 48 ezer szerződést döntően a maximális, 10 millió forintos hitelösszeggel kötötték az igénylők, ami összefügghet azzal, hogy egyelőre a magasabb

jövedelmű ügyfelek hitelfelvétele a jellemző. A bankok szerint a babaváró kölcsön felvétele leginkább lakáscélhoz kapcsolódik, az önerőpótlás kevésbé jellemző. A babaváró hitelek megjelenésének köszönhetően a bankok továbbra is keresletlénkülést tapasztaltak a fogyasztási hitelek szegmensében, azonban a lakáshitelek iránti növekvő kereslet az év második felében már visszafogottabban alakult a korábbi időszakhoz képest. A kibocsátási volumenek alapján a babaváró támogatás addicionális hatása jelentős, felülmúlja a kiszorítási hatást.

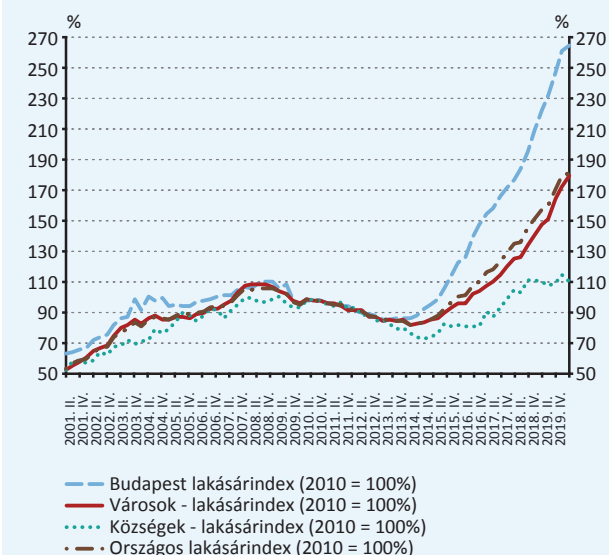
A hazai lakáspiacon 2019 harmadik negyedévéig folytatódott az árak emelkedése. A *Lakáspiaci jelentésben* publikált MNB-lakásárindex alapján a budapesti lakásárak éves dinamikája jelentősen mérséklődött a harmadik negyedévre, s a vidéki települések esetén is lassulás tapasztalható (8. ábra). A harmadik negyedévben a lakásárak éves növekedési üteme országos átlagban nominálisan 14,8 százalékot tett ki, ami alacsonyabb a 2019 második negyedéves 17,8 százaléknál. Budapesten érdemben mérséklődött az éves árdinamika, a 2019 második negyedév végi 24,4 százalékról 18,9 százalékra.

A hazai lakáspiac keresleti oldalát továbbra is támogatja a magas foglalkoztatottság, a bővülő reáljövedelmek, a megtakarítások magas szintje, az alacsony kamatkörnyezet, és az otthonteremtési támogatások bővülése. Ennek ellenére Budapesten a harmadik negyedévben mintegy 30 százalékkal alacsonyabb tranzakciószámot regisztráltak az előző év azonos időszakához képest. Ebben szerepet játszhatott az újlakáspiacon az elmúlt években kötött előszerződés magas száma is, ami csak később jelenik meg a tranzakciós statisztikában. Budapesten a medián alku és a lakások értékesítéséhez szükséges idő szignifikáns emelkedése is a kereslet mérséklődését mutathatja, emellett a Magyar Állampapír Plusz (MÁP+) bevezetése is részben magyarázhatja a lakóingatlanok iránti kereslet mérséklődését. Éves összevetésben, a vidéki városokban a tranzakciószám kevésbé csökkent, a községekben pedig mintegy 3 százalékkal emelkedett, ami a vidéki kereslet fennmaradását mutatja.

2019-ben kismértékben emelkedett a hitelintézeteknél lévő kereskedelmiingatlan-hitelek állománya, az új folyósítások azonban elmaradtak az előző év azonos időszakában tapasztalt aktivitástól. A hitelállomány valamivel több, mint 80 százaléka deviza alapú, ami alacsonyabb ugyan a 2008-as (98 százalékos) értéknél, de még mindig magasnak számít. Az ezzel összefüggő rendszerkockázatok kialakulásának megelőzése érdekében az MNB módosította a rendszerkockázati tőkepuffer alkalmazásának feltételeit. Az utóbbi évtizedben a kereskedelmiingatlan-hitelek piacán csökkent a koncentráció és a bankok szavatolótőke arányában mért kitettsége is

mérséklődött. A Hitelezési felmérésre adott válaszok alapján egyre több bank tart az ingatlanárak esetleges túlfűtöttségétől, ami összefügg a hitelfeltételek szigorításával.

8. ábra
A nominális MNB-lakásárindex településtípusonként megbontva (2010 = 100%)

Forrás: MNB.

A hitelintézeti szektor nemteljesítő hiteleinek állománya az elmúlt évek tendenciáját követve tovább csökkent 2019-ben is, néhány hitelintézetnél azonban még számottevő méretű nemteljesítő portfólió található. Ezen hitelfortfóliók tisztítása további aktivitást igényel a bankok részéről. 2019 negyedik negyedévének végére a nemteljesítő háztartási hitelállomány 300 milliárd forintra csökkent, amelynek több mint 60 százalékát a 90 napon túl késedelmes állomány adta. A lakossági nemteljesítő hitelek aránya közel 3 százalékpontos éves mérséklődést követően 4,2 százalékra sülyedt, ami elsősorban a hitelintézetek tisztítási aktivitásának volt köszönhető, de a dinamikus bővülő hitelállomány is hozzájárult a ráta csökkenéséhez. A vállalati hitelek terén 3,9 százalék volt a nemteljesítő hitelek aránya (NPL-ráta) a bővebb nemteljesítő hitel definícióval számolva. A teljes hitelállományt illetően pedig 4,0 százalékot tett ki ez az arány, szemben a 2018 év végi 6,1 százalékkal.

A hitelintézetek 2019 végéig az előzetes adatok alapján 499 milliárd forint adózás utáni eredményt értek el, ami mintegy 29 milliárd forinttal alacsonyabb, mint a 2018-as eredmény. Az adózás utáni 12 havi gördülő ROE értéke 11,6 százalék volt 2019 decemberében, ami magasnak számít az EU-tagállamok bankszektora között. A jövedelemre az elmúlt évben elsősorban a jutalék- és díjeredmény, valamint a kapott osztalék emelkedése hatott pozitívan, amíg

a korábbi időszakban tapasztalt értékvesztés-visszaírások eredményjavító hatása kifutóban van. A működési költségek – a nominális növekedés ellenére – eszközarányosan csökkenést mutatnak, a kamateredmény visszaesése pedig a bevételek és ráfordítások emelkedése mellett következett be. Az eszközarányos költséghatékonyság javításában a mérlegfőösszeg növelése és a digitális megoldások széleskörű alkalmazása juthat kiemelt szerephez a nemzetközi tapasztalatok alapján az elkövetkező években. Bár a hitelintézeti szektor tőkeellátottsága továbbra is magas, a teljes konszolidált tőkemegfelelési mutató december végén közel 16,4 százalék volt. A hitelintézetek mindegyike teljesíti a tőkefenntartási pufferrel együtt 2020-ban is érvényes 10,5 százalékos jogszabályi tőkemegfelelést. A szektor magas szabad tőkepufferrel rendelkezik, ennek azonban mintegy kétharmada továbbra is három intézménynél koncentrálódik.

2019-ben került sor a jegybank tizenkettedik *Piactudás felmérésére*, amelynek keretében az MNB munkatársai 9 hitelintézetet kerestek fel, és az intézmények képviselőivel megvitatták az adott intézmény üzleti- és digitális stratégiájának jelenlegi állását, a magyar bankrendszer állapotát, a hitelezési folyamatok, illetve a szektor jövőjét leginkább befolyásoló tényezők várható alakulását. A felmérés eredményei a májusban publikált Pénzügyi stabilitási jelentésben kerültek bemutatásra.

Az MNB makroprudenciális tevékenysége

Az MNB 2019 során is aktívan nyomon követte a pénzügyi közvetítőrendszerben a ciklikus rendszerkockázatok alakulását. Jelenleg, a pénzügyi ciklus felszálló ágában sem a vállalati, sem a háztartási hitelezés ciklikus pozícióját tekintve nem azonosíthatók a túlfűtöttség jelei, így a növekedés egészséges szerkezetének megőrzése a cél a már bevezetett makroprudenciális intézkedések hatékonyságának folyamatos utókövetése mellett. A háztartások túlzott eladósodásának vonatkozásában az MNB kiemelt figyelemmel kíséri a fennálló változó kamatozású jelzáloghitel-állomány alakulását, a 2019. július 1-jétől elérhető babaváró kölcsönök folyósítását, valamint a budapesti lakáspiaci folyamatok alakulását. A jövedelemarányos törlesztőrészlet mutató (JTM) előírás felülvizsgálatához kapcsolódóan 2019 júliusától lépett hatályba a dinamikus béremelkedésre is tekintettel a magasabb arányú törlesztőrészletek vállalását 400 ezer helyett 500 ezer forint havi jövedelemtől lehetővé tevő módosítás.

Az MNB 2016 januárjától működteti a pénzügyi közvetítőrendszer hitelezési ciklusokon átívelő ellenálló képességének növelésére szolgáló anticiklikus tőkepuffer (Countercyclical Capital Buffer – CCyB) keretrendszerét. Mivel a ciklikus rendszerkockázatok szintjében és dinamikájában az előző negyedéves felülvizsgálatokhoz képest érdemi változás nem

történt, az MNB 2019-ben is a tőkepuffer 0 százalékos szintjének fenntartásáról döntött.

Az MNB 2019-ben felülvizsgálta a rendszerkockázati tőkepuffer (Systemic Risk Buffer, SyRB) alkalmazási feltételeit, amelynek eredményeként módosult a tőkepuffer számításának módszertana: az eddig is figyelembe vett problémás kitettségek mellett a problémásnak nem minősülő, de devizában denominált projekthitelek is beszámításra kerülnek 5 százalékos súllyal a tőkepufferráta meghatározásakor. Az új, preventív jellegű keretrendszer szerinti 2019. évi rátamegállapítás alapján 2020. január 1-től még egy banknak sem kell rendszerkockázati tőkepuffert tartania.

Az MNB likviditási és finanszírozási eszköztárának felülvizsgálata eredményeként két lépcsőben lépett életbe a Jelzáloghitel-finanszírozás megfelelési mutatóra (JMM) vonatkozó szabályozás. Az első ütemben, 2019. február 1-jén történt meg a jelzáloghitel-állományra vonatkozó *de minimis* limit 10 milliárd forintra emelése, 2019. október 1-jén pedig az elvárt JMM-szint 25 százalékra emelése mellett 3 évre nőtt a beszámítható források elvárt futamideje, és bővültek a beszámítható jelzáloglevelekre vonatkozó minőségi követelmények is.

A PST által elfogadott módszertan alapján az MNB 2019-ben is elvégezte az egyéb rendszerszinten jelentős intézmények (Other Systemically Important Institutions – O-SII) körének éves felülvizsgálatát. A 2018. végi konszolidált mérlegadatok figyelembevételével a rendszerszinten jelentősnek azonosított intézmények köre nem változott, továbbra is nyolc hazai bank bizonyult ilyennek. Az MNB által ezen intézmények sokkellenálló képességének növelése érdekében, lépcsőzetesen előírt addicionális tőkepufferráták 2020. január 1-jétől elérik 0,5–2 százalék közötti végső értéküket.

Az MNB által bevezetett, Minősített Fogyasztóbarát Lakáshitel (MFL) minősítéssel rendelkező hiteltermékek piaci részesedése 2019 végére több mint 70 százalékot ért el a potenciálisan minősíthető lakáshitelekben belül. A legalább 5 éves kamatfixálással elérhető termékek tényerése nagyban hozzájárult ahhoz, hogy 2019 végére a változó kamatozású lakáshitelek új folyósításban betöltött részaránya minimális szintre csökkent. Az MNB 2019-ben a minősített termék kör kiterjesztése mellett döntött, első körben a Minősített Fogyasztóbarát Otthonbiztosítás (MFO) minősítés 2020. januári bevezetése révén.

A jegybank szakértői 2019-ben is figyelemmel kísérték a pénzügyi közvetítőrendszert érintő rendszerkockázati értékeléseket, nemzetközi szabályozási folyamatokat, és részt vettek a különböző európai intézmények makroprudenciális politikával foglalkozó munkacsoportjaiban.

Az MNB pénzügyi innovációt és digitalizációt támogató tevékenysége

2019 folyamán az MNB számos elemmel fejlesztette tovább az innovációt támogató keretrendszerét. A jegybank folyamatosan és aktívan vizsgálja a hazai pénzügyi rendszer digitalizáltságának aktuális helyzetét és fejleszti a pénzügyi szolgáltatást nyújtó intézmények digitális versenyképességének javítását szolgáló jegybanki eszközöket. Ezzel összhangban 2019 harmadik negyedévében a jegybank kidolgozta és publikálta FinTech stratégiáját. Ebben a versenyképes és innovatív szolgáltatások hazai térnyerésének támogatását, a pénzügyi rendszer hatékonyságának és stabilitásának erősítését, a hazai FinTech ökoszisztéma fellendítését, illetve az általános pénzügyi tudatosság és szakemberképzés fejlesztését jelölte meg kiemelt stratégiai célokként, amelyek elérése érdekében az MNB konkrét javaslatokat fogalmazott meg. A hazai pénzügyi rendszer digitális transzformációját támogathatja, hogy az MNB 2019 negyedik negyedévében felmérte a hazai bankrendszer digitalizáltsági szintjét, másrészt azonosította azokat a területeket, ahol a digitális technológiák rendszerszintű alkalmazásával érdemi versenyképesség- és hatékonyságnövekedés érhető el.

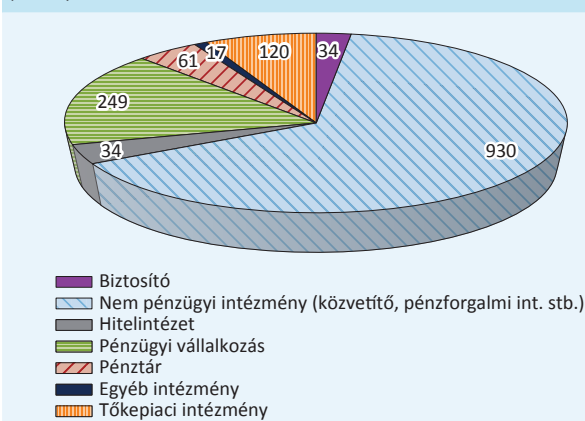
Az MNB a saját hatáskörébe tartozó fejlesztések mellett mind a hazai, mind a nemzetközi szereplőkkel való együttműködések során is törekszik a digitalizáció széleskörű támogatására. A közép-európai régióban az elsők között csatlakozott a Global Financial Innovation Network-höz (GFIN), amely hálózat célja a hatóságok és az innovatív piaci szereplők nemzetközi együttműködésének elősegítése, a FinTech megoldások globális szintű terjedésének közös támogatása. A GFIN 2019 januárjában hirdette meg az első határon átnyúló pénzügyi innovációs tesztkörnyezetet, amely kezdeményezésben az MNB is részt vett. 2019. szeptemberben a jegybank felállította és azóta működteti a félévente ülésező Digitalizációs és FinTech Tanácsadó Testületet, amely a szakterület hazai és nemzetközi szinten elismert szereplőinek részvételével, tudásmegosztó platformként szolgálja a piaci igények, a digitalizációban rejlő lehetőségek és a potenciális kockázatok feltérképezését.

Mindezek mellett a jegybank továbbra is érdemben hozzájárult a hazai pénzügyi rendszer biztonságos keretek között történő digitális transzformációjához. Az Innovation Hub keretében az MNB számos kezdeményezés kapcsán támogatta a pénzügyi intézményeket és a FinTech cégeket egyaránt a pénzügyi innovációk kapcsán felmerülő jogi kérdések tisztázásában. Emellett az MNB Regulatory Sandbox (Innovációs Pénzügyi Tesztkörnyezet) működtetése is azt szolgálja, hogy a pénzügyi rendszerben a FinTech újítások biztonságos, a pénzügyi stabilitást nem veszélyeztető módon terjedjenek el.

3.3. FELÜGYELETI TEVÉKENYSÉG ÉS FOGYASZTÓVÉDELEM

Az MNB a 2019. december 31-ei adatok alapján összesen 1445 intézmény prudenciális felügyeletét látta el. Az intézmények típus szerinti megoszlását a 9. ábra szemlélteti. A felügyelt intézmények számában folytatódott a korábban is látható csökkenés (3 százalék). Ennek okai elsősorban a piacokon végbemenő koncentrációs folyamatok voltak, ugyanakkor a pénzforgalmi intézmények száma majdnem megduplázódott, 2019 végén a korábbi 7 helyett már 12 intézmény rendelkezett felügyeleti engedéllyel. Az év során 187 prudenciális, 22 piacfelügyeleti és 3 kibocsátói felügyeléssel kapcsolatos vizsgálat indult, illetve 161 prudenciális, 25 piacfelügyeleti, és 2 kibocsátói felügyeléssel kapcsolatos vizsgálat zárult le. Az MNB a tárgyidőszakban összesen 3035 prudenciális engedélyező és jogérvényesítő döntést adott ki, továbbá a piacfelügyeleti és kibocsátói felügyelési és engedélyezési területen összesen 1698 hatósági döntés született. A prudenciális felügyeléshez kapcsolódó intézkedések során 1236,9 millió forint bírság, illetve 109,3 millió forint piacfelügyeleti és felügyeleti bírság kiszabására került sor.

9. ábra
A felügyelt intézmények típus szerinti megoszlása
2019.12.31-én
(darab)

Forrás: MNB.

Pénzpiaci intézmények felügyelete

Az MNB a hitelintézetek, pénzügyi vállalkozások és pénzforgalmi intézmények felügyelete keretében összesen 76 vizsgálatot indított és 71 ellenőrzést zárt le. A lezárt ellenőrzési eljárások keretében – a feltárt jogszabálysértések súlyához igazodó, különböző intézkedések alkalmazásával – többek között 15 bank, illetve bankcsoport, 4 jelzálogbank, 3 lakástakarékpénztár, 3 pénzügyi vállalkozás, 5 pénzforgalmi intézmény és 1 pénzpiaci többes ügynök vizsgálata fejeződött be. Felügyeleti ellenőrzés keretében 7 bank és 2 fióktelep

vonatkozásában zárt le vizsgálatot az MNB. A vizsgálatok kapcsán 456,3 millió forint prudenciális intézményi bírság kiszabására került sor, különösen a tőkekövetelményre, ügyletminősítésre, ügyfélminősítésre, fedezetek értékelésére, az adóssághék-szabályokra, adatszolgáltatásra vonatkozóan, továbbá a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséhez és megakadályozásához kapcsolódó jogszabályi előírások, illetve a korábbi határozatokban foglalt intézkedések nem teljesítése miatt. Az év folyamán a likviditásmegfelelést érintő helyszíni (ILAAP²) vizsgálat 11 hitelintézetnél kezdődött meg, amelyből 4 eljárás már lezárult. Az intézmények tőke megfelelése belső értékelési folyamatára (ICAAP³) irányulóan 16 vizsgálat indult, 13 zárása megtörtént még 2019-ben. Emellett 9 validáció megindítására került sor, amelyből 5 lezárásra került a beszámoló évében. A pénzügyi intézmények körében folytatott prudenciális helyszíni és helyszínen kívüli felügyelés során az alkalmazott intézkedések mellett összesen 512 millió forint bírság kiszabására került sor.

Az MNB felügyeleti tevékenységének fókuszában az Európai Bankhatóság (EBH) ajánlásával összhangban az üzleti modell alapú megközelítés áll. Ennek megfelelően az MNB folyamatosan karbantartja az intézmények által alkalmazott üzleti modellekben megjelenő kockázatokat és a jövedelemtermelő képesség jövőbeni alakulását értékelő felügyeleti mutatószámokat, amelyek köre 2019-ben tovább bővült. A pénzügyi közvetítőrendszer stabilitása szempontjából kardinális a bankok tőke megfelelésre vonatkozó belső értékelési folyamatának (ICAAP) felügyeleti felülvizsgálata, illetve a tőkekövetelmény megállapításához szükséges belső modellek validációja. Az év során az ICAAP felülvizsgálatot az MNB már 16 intézmény esetén kezdte meg, így az összes – a pénzügyi közvetítő rendszer stabilitása szempontjából jelentős és kockázati szempontból érzékeny – bank bekerült a vizsgálati körbe. Számos kockázati modell esetében az MNB a bankok kérésére validációs eljárást indított. 2019-ben a kisebb intézmények ICAAP felülvizsgálata is fókuszba került: ezeknél a nagybanki példán kialakított benchmark-modellek segítségével az MNB számszerűsítette az eddig kevésbé kockázatérzékeny módszerrel értékelt kockázatokat. A felügyeleti tevékenységben kiemelt figyelmet kapott a banki sérülékenységnek a stresszteszten keresztüli vizsgálata is. Folyamatosan fejlődő módszertana alapján az MNB vizsgálja a bankok tőkevesztésének potenciálját, és az egységes felügyeleti módszertan alapján – ahol szükségesnek ítéli – addicionális tőkejavaslatot tesz az intézmények számára.

A jegybank 2019-ben tovább erősítette a nagy kockázatvállalások felügyeleti kezelésével kapcsolatban megkezdett munkáját. A szektorban tapasztalható folyamatokra reagálva, a felügyeleti vizsgálatok során az MNB egyre nagyobb figyelmet fordít az intézmények legnagyobb ügyleteinek és a kapcsolódó nagy kockázat-kezelési folyamatoknak, valamint a kapcsolatban álló ügyfelek csoportja (üggyfélcsoport) fogalmát meghatározó, 28/2018. számú MNB ajánlásában szereplő – döntő részben 2019. július 1-től hatályos elvárások betartásának a vizsgálatára. A folyamatos felügyelés során a jegybank (elsősorban az analitikus adatszolgáltatások és egyéb adatbázisok felhasználásával) új monitoring mutatókat alakított ki, tovább mélyítve a kockázatok vertikális módon történő figyelését és elemzését. A magyarországi hitelintézetek nagy kockázatvállalási hajlandósága az elmúlt években megnőtt, és a nagy kockázatokon belül egyre jelentősebbé vált az intézmények tulajdonosi köréhez köthető kötelezettségvállalások nagyságrendje. A hitelintézeti szektor egyik legfontosabb uniós szabályozása, a CRR⁴ preambulumban foglaltak szerint az intézményektől különös körültekintést igényel a tulajdonosaikkal és azok érdekeltségeivel szembeni kitettségek vállalása. A tulajdonosi érdekekből levezethető szempontok érvényesülése ugyanis sokszor ellentétes lehet az adott hitelintézet prudens kockázatvállalási magatartásával, és így jelentős kockázatot hordozhat. Indokolttá vált olyan felügyeleti szabályozás kialakítása, amely egyértelműen rögzíti az intézmények számára az MNB elvárásait a CRR-ben megfogalmazottakkal kapcsolatban. A tulajdonosokhoz kapcsolódó kitettségekre vonatkozó elvárások ezért új elemként épültek be a hitelkockázat méréséről, kezeléséről és kontrolljáról szóló MNB ajánlásba. A 2019. szeptember 1-jén hatályba lépett ajánlás a hitelintézetek tulajdonosainak befolyása alatt álló vállalkozásokkal szembeni kockázatvállalásokkal, a belső hitelek azonosítására vonatkozó eljárásrenddel, továbbá a nyilvántartások vezetésével, ellenőrzésével és értékelésével, és az irányítási és felügyeleti jogkörrel rendelkező vezető testületek tájékoztatásával kapcsolatban fogalmaz meg elvárásokat.

A felügyelt intézmények kockázatainak csökkentésével összefüggésben az MNB értékbecslő adatbázis felépítését határozta el. A nem teljesítő (NPL⁵) portfólióhoz kapcsolódó kockázatok meghatározó eleme a kitettségek mögötti ingatlanfedezetek értéke. Ez lényegesen befolyásolja a megtérülést és ezen keresztül az intézmény jövedelmezőségét. Az eszköz- és fedezetértékelés megbízhatósága több

² Internal Liquidity Adequacy Assessment Process

³ Internal Capital Adequacy Assessment Process

⁴ az Európai Parlament és a Tanács 575/2013/EU rendelete a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről és a 648/2012/EU rendelet módosításáról

⁵ NPL: non performing loan

szempontból is kritikus lehet a hitelintézetek tevékenységében. Az értékelés konzisztenciájának és megbízhatóságának erősítése érdekében döntött az MNB az adatbázis kialakításáról, összhangban a Magyar Bankszövetség kezdeményezésére és támogatásával a 2019-es év során közzétett *Versenyképességi Program 330 pontban* című kiadvány 33. pontjában megfogalmazott céllal. A fedezeti célú ingatlanok tekintetében nem áll rendelkezésre jó minőségű, az értékecsllők által elérhető adatbázis. Ezért is fontos egy olyan átfogó tranzakciós adatbázis kialakítása, amely lehetővé teszi a megbízható, egyedi ingatlanértékelések készítését, az ingatlanpiaci tendenciák megfigyelését, illetve növelheti az értékvaltozások követésére alkalmazható statisztikai módszerek hatékonyságát. Az MNB által kezelt ingatlan adatbázis az egyik kezdeti lépése lehet egy egységes értékecsllői minőséget célzó, MNB által felügyelt gyakorlatnak. Felügyeleti oldalról az adatbázis megfelelő minőségének biztosítására a téma-, cél- illetve átfogó vizsgálatok során szerzett információk beépítése megtörtént, a vonatkozó adattábla javasolt adatköre szoros együttműködésben a szektor érintett szakmai szervezeteivel egyeztetésre került, a konszenzusos adattábla elkészült. 2019 végén az MNB kérdőív kiküldésével kereste meg a felügyelt intézményeket, a központi értékecsllő adatbázissal kapcsolatos várakozások felmérése céljából. A válaszok feldolgozására 2020 elején kerül sor, amelynek eredményeit a Központi értékecsllő adatbázis létrehozásakor hasznosítja az MNB.

A jegybank 2019-ban is fokozott figyelemmel kísérte a hitelintézetek adatszolgáltatásának teljesítését, nagy hangsúlyt fektetve – az elemzések alapjául is szolgáló – megbízható adatszolgáltatásokra és az adatminőség javítására. Az MNB a helyszíni és helyszínen kívüli ellenőrzési eljárásai keretében több intézménynél vizsgálta a témakört, és számos alkalommal intézkedett a nem megfelelő adatok módosításáról, a kapcsolódó jelentéskészítési folyamatok kijavításáról. Az adatszolgáltatások mellett kiemelt terület volt az IFRS9-re történő átállásnak, a kapcsolódó eszközbesorolásoknak (SPPI teszt⁶) és stageing⁷ kategóriák meghatározásának vizsgálata. Szintén alapvető fontosságú volt az MNB belső védelmi vonalak kialakításáról és működtetéséről szóló ajánlásában foglaltaknak, ezen belül elsősorban a compliance területtel kapcsolatos elvárásoknak, valamint a fedezetek értékelési gyakorlatának a vizsgálata, illetve a lakosság túlzott eladósodásának megakadályozására szolgáló jogszabályi előírások betartásának ellenőrzése mind a hitelintézeteknél, mind a pénzügyi vállalkozásoknál. A fentiek kontrollja

érdekében a 2019-es év során átfogó vizsgálatokkal nem érintett intézmények körében is több helyszíni célvizsgálat történt. Az MNB célul tűzte ki, hogy a felmerült problémákra minél rövidebb időn belül reagáljon. Ezért a rendszerproblémát jelző fogyasztói bejelentések, vagy csalásghyanús esetek kapcsán operatív módon azonnali célvizsgálatok lefolytatásával informálódik a kialakult helyzetről, és szükség esetén soron kívül intézkedik a hiányosságok megszüntetésére.

A jegybank 2019 során visszavonta az NHB Növekedési Hitel Bank Zrt. tevékenységi engedélyét és elrendelte végelszámolását. A hitelintézet ezt megelőzően a jegybank által végrehajtott intézkedések ellenére sem tudta érdemben biztosítani a hosszú távú működéshez szükséges feltételeket. Így az MNB – az ügyfelek érdekeinek védelmét és a pénzügyi közvetítőrendszer stabilitását szem előtt tartva – a hitelintézet engedélyének visszavonásáról döntött. A beszámolási időszak során emellett a VirPay Pénzforgalmi Szolgáltató Kft.-re vonatkozó ellenőrzési eljárásban ismertté vált tények miatt – az érintettek jogi és gazdasági érdekeinek védelme érdekében – e piaci szereplőnél ideiglenes intézkedés alkalmazására került sor. Ennek során az MNB a (hazai piac egyik kisebb szereplőjének számító) pénzforgalmi szolgáltató esetében felügyeleti biztost rendelt ki, elrendelte a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásának korlátozását. A tőkehelyzet rendezésének elmaradása, illetve az intézmény ügyfélpénzekkel való elszámolásának problémái miatt ezt követően kezdeményezte a VirPay tevékenységi engedélyének visszavonását.

Engedélyezési szempontból az egyik meghatározó esemény a – PSD2 irányelvnek⁸ való megfelelés miatti módosított – egyes fizetési szolgáltatókról szóló 2013. évi CCXXXV. törvény 2018. január 13-i hatálybalépése volt. A jogszabály-módosítás alapján, 2019 elején vette nyilvántartásba az MNB az első, kizárólag számlainformációs szolgáltatást nyújtó pénzforgalmi intézményt, majd további ilyen tevékenységet végző pénzforgalmi intézményeknél is hasonlóan járt el. Nemcsak a pénzpiaci intézmények, de egyéb piaci szereplők is folyamatosan élénk érdeklődést tanúsítottak a PSD2 által bevezetett új típusú (számlainformációs és fizetéskezdeményezési) szolgáltatások, a fizetési műveletek elfogadása tevékenység, a nyílt bankolás, nyílt kommunikációs sztenderdek (kötelező tartalékmechanizmus létesítése alóli mentesítés, erős ügyfélhitelesítés alóli mentesítés, harmadik fél szolgáltatók számára kibocsátandó tanúsítványok által tartalmazott adatok) iránt. E témákban jelentős számú

⁶ Solely Payments of Principal and Interest (tőke- és kamatfizetés)

⁷ Az IFRS9 szerint az intézmény pénzügyi eszközeit különböző szintekre (stage) kell besorolni

⁸ az (EU) 2015/2366 európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az erős ügyfél-hitelesítésre, valamint a közös és biztonságos nyílt kommunikációs standardokra vonatkozó szabályozástechnikai standardok tekintetében történő kiegészítéséről szóló 2017. november 27-i (EU) 2018/389 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet

engedélykérelem, állásfoglalás- és tájékoztatáskérés érkezett az MNB-hez. Számos személyes egyeztetésre is sor került a piaci szereplőkkel. A jegybank a brit felügyeleti hatóság bejelentése alapján nyilvántartásba vette továbbá egy Egyesült Királyság-beli pénzforgalmi intézmény magyarországi fióktelepét. Az év folyamán befejeződött 4 üzemanyag-forgalmazó társaság által a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (Hitelintézeti törvény) 289/A. § alapján specifikus készpénz-helyettesítő fizetési eszköz kibocsátása tárgyában indult eljárás. Ennek során az MNB megállapította, hogy a bejelentő társaságok által nyújtott szolgáltatások, az úgynevezett utólagosan és előre feltölthető üzemanyagkártyák kibocsátása nem minősülnek pénzforgalmi szolgáltatásnak és nem jelentenek elektronikus pénzkibocsátást sem.

2019 során csökkent a hitelintézeti szektor szereplőinek létszáma, 3 intézmény szüntette meg hitelintézeti tevékenységét. A portugál székhelyű Banco Primus S.A. fióktelepe 2019. június 3-án fejezte be a tevékenységét, a Porsche Bank Hungary Zrt. és a Kinizsi Bank Zrt. pedig más típusú pénzügyi szervezetté alakult át. A Kinizsi Bank esetében először állományátruházásra került sor, majd befektetési vállalkozássá alakításának engedélyezése történt meg. Ez a MiFID II rezsim hatályba lépése óta az első befektetési szolgáltatás nyújtására irányuló engedélyezési eljárás volt, amelyet hitelintézet kezdeményezett. Az év során később a befektetési vállalkozás kérte a tevékenységi engedély visszavonását. A Porsche Bank Hungary Zrt. 2019 végén visszaadta banki engedélyét és 2020-tól pénzügyi vállalkozásként működik tovább. 2019. október 31-én egyesült a Takarékbank Zrt. a szövetkezeti integráció szövetkezeti formában működő 11 tagintézményével és a TakaréK Kereskedelmi Bank Zrt.-vel. Az egyesüléshez az MNB engedélyére nem volt szükség.

Az egyesülés számos egyéb engedélyezési eljárás lefolytatását tette azonban szükségessé (például a tagintézményeknél vezető állású személyek megválasztásának engedélyezése, alapszabály-módosítások, a szövetkezeti integráció tőkéjével kapcsolatos CRR engedélyezési eljárások, holding szövetkezet integrációba történő belépésének engedélyezése stb.).

Az év folyamán több, hitelintézetben történő befolyásoló részesedés szerzése iránti engedélyezési eljárás is lezárult. 2019-ben az MNB több állományátruházást is engedélyezett. Ezek közül kiemelendő az AEGON Magyarország Lakástakarék teljes állományának az ERSTE Lakástakarékra történő átruházásának engedélyezése, amelynek oka, hogy az AEGON Magyarország Lakástakarék arról döntött, hogy 2020-ban kivonul a piacról. 2019-ben a hitelintézeti szektor szereplői devizakülföldi társaságok megvásárlása, fióktelep alapítása útján külföldi piacok felé is nyitottak. Tovább folytatódott az OTP Bank Nyrt. és az OTP-csoport akvizíciós sorozata, ennek keretében több devizakülföldi társaságban történő befolyásszerzésre kaptak engedélyt. Ide sorolható az SG Banka Srbija, az SG Osiguranje, az SG Banka Montenegro, a Mobiasbanca (Moldova), az SKB Banka Ljubljana megvásárlása. A Bank of China (Hungária) Hitelintézet Zrt. Romániában hozott létre fióktelepet.

A pénzügyi vállalkozások piacán viszonylag kevés új intézmény (3) lépett a piacra. Az év utolsó napjaiban viszont – a 2020. január 1-től hatályos megemelt indulótőke-követelményre figyelemmel – nagyszámú kérelem érkezett pénzügyi vállalkozás alapításának és tevékenységi engedélyezésének tárgyában. A pénzügyi vállalkozásokban befolyásoló részesedésszerzésre irányuló eljárások száma szintén jelentős volt. Az e szektor által nyújtott tevékenységek között kiemelt súllyal szerepel továbbra is a követelésvásárlás,

5. táblázat

Hitelintézeteknél, pénzügyi vállalkozásoknál és pénzforgalmi intézményeknél lefolytatott vizsgálatok száma

Intézmény típusa	Vizsgálat típusa	2019-ben lezárt		2019-ben indított	2019.12.31-én folyamatban lévő
		2018. évi	2019. évi		
Hitelintézetek (és Banki Fióktelep)	Átfogó vizsgálat	5	2	10	8
	Célvizsgálat	15	6	13	7
	Témavizsgálat	1	1	3	2
	Utóvizsgálat	3	2	4	2
	Validáció és ICAAP	3	18	25	7
	ILAAP	3	4	11	7
	Felügyeleti ellenőrzés	0	12	17	5
Pénzügyi vállalkozások	Átfogó vizsgálat	0	0	2	2
	Célvizsgálat	2	0	4	4
	Utóvizsgálat	0	1	1	0
Pénzforgalmi intézmények	Átfogó vizsgálat	1	1	2	1
	Célvizsgálat	0	4	5	1

illetve hangsúlyos új elemként jelent meg a széfszolgáltatás. A pénzpiaci közvetítők között nem került sor nagyobb átrendeződésre. Az év folyamán több jelzáloghitel-közvetítő, többes ügynök, alkusz kapott tevékenységi engedélyt, ugyanakkor több közvetítő adta vissza engedélyét. Változatlanul magas a vezető állású személyek engedélyezési ügyeinek és a megbízási szerződések módosítására irányuló eljárásoknak a száma.

Biztosítók, pénztárak és közvetítők felügyelete

Biztosítási területen 2019-ben 19 új vizsgálat indult és 12 vizsgálat zárult le. A biztosítási piac szereplőinél lefolytatott ellenőrzési eljárásokhoz kapcsolódóan kiszabott 2019. évi bírságok összesen 190,3 millió forintot tettek ki. 2019-ben az MNB 4 biztosítónál végzett üzleti modell alapú vizsgálatot, amely során kisebb hiányosságokat tapasztalt. Összességében megállapítható, hogy a vizsgált biztosítók a külső környezetet, a potenciális kockázatokat és a rendelkezésre álló erőforrásokat reálisan figyelembe vevő, az intézmény fenntartható jövedelmezőségét biztosító stratégiával és ezzel összhangban lévő üzleti tervvel rendelkeznek. Ezek teljesülését folyamatosan visszamérik. Folyamatos felügyelés keretében 150 millió forint értékben szabott ki bírságot a jegybank.

Az MNB etikus életbiztosítási szabályozásának legjelentősebb rendelkezései, illetve a kapcsolódó további szabályozások 2017-ben léptek hatályba. Az etikus koncepció megvalósításának soron következő lépéseként 2019. január 1-től tovább szigorodtak a jutalékplafon-szabályok. Az új szabályozási környezetnek való megfelelést a jegybank folyamatosan ellenőrzi, a vizsgálatok fókuszterületei között szerepel többek között a megtett termékfejlesztési lépések ellenőrzése és visszamérése. A 2019-ben bevezetett további jogszabály-módosítások a biztosításközvetítői, illetve kiegészítő biztosításközvetítői szabályokat egészítik ki vagy pontosítják az egyértelmű jogalkalmazás érdekében.

Az MNB – korábbi lakáshitel-kezdemenyezésének sikere nyomán – 2019-ben kialakította a fogyasztóbarát otthonbiztosítás minősítési rendszerét. A Minősített Fogyasztóbarát Otthonbiztosítás (MFO) cím elnyerésére 2020. január 10-től pályázhatnak termékeikkel a biztosítók. Azok a konstrukciók nyerhetik el a tanúsítványt, amelyek összehasonlítható és az ügyfeleknek átlátható biztosítási alapsomagot és eljárási feltételeket nyújtanak. A szakmai szövetségekkel és a biztosító társaságokkal folytatott intenzív konzultáció és

a piaci jó gyakorlatok figyelembevétele után az alapsomagot tartalmilag az MNB definiálta. Az MFO keretrendszer a minősített termékre vonatkozóan a termékfeltételeket és az eljárási kérdéseket tekintve is minimum jellegű sztenderdek tartalmaz. Ezeken felül a biztosítók az egyedi feltételeket tekintve fogalmazhatnak meg a fogyasztók érdekeit szolgáló többletvállalásokat. Az MFO a családbarát, zöld és digitalizációs szempontok fókuszba helyezésével célozza a verseny erősítését a lakásbiztosítások piacán, valamint az ügyfélmobilitás növelését.

A digitális megoldások támogatása az MNB más kezdeményezéseiben is kiemelt szerepet kap. 2019-ben megvalósult a központi kötelező gépjármű felelősségbiztosítás (kgfb) tételes adatbázisának (KKTA) létrehozása, illetve elindult az MNB osztott főkönyv technológián (DLT⁹) alapuló informatikai rendszerének projektje. A KKTA informatikai rendszer feltöltése a beszámolási időszak második negyedévében zárult le. A negyedik negyedévben megjelent, a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításokra kiterjedő szerződés- és káradatbázisból történő adatigénylés részletes szabályairól szóló 42/2019. (XII. 3.) MNB rendelet értelmében a kgfb-t művelő hazai biztosítók összesített adatokat igényelhetnek az adatbázisból, ezzel is támogatva díj- és tartalékszámításait. Az összesített adatok felhasználása hozzájárul a kockázatok csökkentéséhez, valamint várhatóan élénkíti a versenyt, különösen a nem lakossági piacon. A rendelet kihirdetésével lezárult az első hazai biztosítói „SupTech” eszköz létrehozása.

A DLT-projekt a banki és biztosítási szektor közötti korszerű, biztonságos technológiai megoldáson alapuló információcsere megvalósítását tűzte ki célul a lakásbiztosítások hitelbiztosítéki fedezetének nyilvántartása területén. Az MNB a szakmai szövetségekkel, a szektorok képviselőivel év elejétől intenzív egyeztetést folytatott, felmérte az üzleti folyamatokat és specifikálta a DLT-technológia felhasználásával történő megvalósítást. A szektorokkal az egyeztetések tovább folytatódnak. Az MNB szándékai szerint a technológiai fejlesztés lehetővé teszi az érintett ügyfelek részére nyújtott szolgáltatások minőségének javítását, megerősítését mind banki, mind biztosítói oldalról.

2019-ben a nemzetközi felügyeleti kollégiumi együttműködés keretében, az osztrák felügyeleti hatóság (FMA¹⁰) tett látogatást az MNB-nél. Ennek során a felügyelők megosztották egymással az ausztriai anyavállalattal rendelkező biztosítókra vonatkozó tapasztalataikat, valamint a felügyelés során kialakított legjobb gyakorlatokat.

⁹ distributed ledger technology

¹⁰ Finanzmarktaufsicht

Az átfogó vizsgálatok során 2019-ben is prioritás maradt a Szolvencia II szabályozásnak való megfelelés ellenőrzése, a (folyamatos üzemeltetésre fókuszálva) a vállalatirányítási témakörök, a kiemelt funkciók, valamint az intézmények saját kockázat- és szolvenciaértékelési folyamatának működésén keresztül. Ezen túl elkezdődött az IDD¹¹ szabályozás biztosítók általi alkalmazásának, illetőleg a biztosítók értékesítési tevékenységének az ellenőrzése az új jogszabályi előírások (IDD, PRIIPS¹²) tükrében. A jegybank kiemelten vizsgálta továbbá a biztosítók tőke- és tartalékszámításának megfelelőségét, a pénzügyi visszaélésekkel szembeni hatékony fellépést, a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzésére és megakadályozására alkalmazott gyakorlat megfelelőségét, valamint a felügyeleti adatszolgáltatások adatminőségének biztosítását. A beszámolási időszakban a szektorspecifikus megállapítások többek között a vállalatirányítási és belső kontroll rendszer nem megfelelő működésére, az értékesített termékek szerződési feltételeivel és ügyfél-tájékoztató dokumentumaival összefüggő, valamint az ügyfél-tájékoztatáshoz és a panaszkezeléshez kapcsolódó jogszabálysértésekre vonatkoztak. Az MNB emellett állománykezelési és nyilvántartási rendszerekkel, adatszolgáltatási és informatikai előírásokkal, kiszervezési szerződésekkel, valamint számviteli előírásokkal, a visszaélések megakadályozásával, pénzmosás-megelőzéssel kapcsolatos szabálytalanságokat is feltárt.

Az MNB egy célvizsgálat során a feltárt hiányosságok miatt, vizsgálata lezárásáig, de legfeljebb egy évre felfüggesztette egy biztosító határon átnyúló tevékenység keretében történő termékeinek értékesítését. Az intézkedés célja az ezen állománnyal kapcsolatos jövőbeni – szavatolótőke-helyzetre is kiható – esetleges kockázatok mérséklése, és az, hogy ennek érdekében a biztosító mérje fel e kockázatokat, és tegyen lépéseket azok további csökkentésére.

A feltárt jogsértések egy részében bírság kiszabására is sor került, különösen a vállalatirányításon belül a belső kontrollrendszer gyenge működése, valamint több biztosítási ág problémás állománykezelése és termékfeltételei, az ügyfélkommunikáció pontatlansága, illetve informatikai, kiszervezési és pénzmosás-megelőzési rendelkezések megsértése miatt. Súlyosbító körülménynek számított egyebek közt, hogy a nyilvántartási és ellenőrzési rendszerek hiányosságai több esetben jogsértő gyakorlathoz, az ügyfelekkel való nem elégséges kapcsolattartáshoz vezettek, illetve, hogy a kgfb-állománykezelés problémái (az ehhez kötődő

adatszolgáltatások miatt) a magyarországi kgfb-piac egészére kihathattak. A fogyasztói kommunikációs problémák a panaszkezelést is érintették, ami az ügyfelek alapvető fontosságú jogérvényesítési jogához kötődik.

Az MNB 2019-ben az ERGO Életbiztosító Zrt. tevékenységi engedélyét kérelemre visszavonta, és engedélyezte a biztosító állományának átruházását. Emellett egy biztosítónál minősített részesedés szerzését engedélyezte.

Az integrált prudenciális és fogyasztóvédelmi közvetítői felügyelés keretében a jegybank 2019-ben – 5 új vizsgálat és 1 rendkívüli (megismételt) célvizsgálat mellett – 9 prudenciális célvizsgálatot zárt le, valamint 7 fogyasztóvédelmi eljárást indított. A 2019-ben lezárt prudenciális vizsgálatoknál, illetve a folyamatos felügyelés során kiszabott bírságok összesen 108,7 millió forintot tettek ki.

A biztosításközvetítőknél 2019-ben kiemelten az IDD rendelkezéseinek betartására fókuszáltak a jegybank vizsgálatai. Az MNB több biztosításközvetítő vizsgálatában ellenőrizte az összeférhetetlenségi politikát, az ajánlatadás körülményeit, az ügyfél-tájékoztatást és a szerződések átkötését. Ezek során jogsértéseket is megállapított. Egy jelentős súlyú biztosításközvetítőnél (többes ügynöknél) folytatott célvizsgálat megállapításai szerint az ügynök néhány esetben nem teljeskörűen tájékoztatta ügyfeleit, illetve számos további jelentős súlyú jogsértést is feltárt a vizsgálat. Mindezek miatt az MNB bírságot szabott ki. Egy másik többes ügynöknél lefolytatott korlátozott terjedelmű célvizsgálat során az MNB jogsértésként azonosította, hogy az ügynök nem vett megfelelően figyelembe minden szükséges körülményt az – egy uniós rendelet alapján kötelezően elkészítendő – összeférhetetlenségi szabályzatának kialakítása során, holott a vonatkozó előírások megsértése ügyfélsérelmet is eredményezhetett. Az MNB mindezek miatt ideiglenesen felfüggesztette a többes ügynök egyes életbiztosítási termékeinek értékesítését. A jegybank bírságot is kiszabott a többes ügynökre, többek között az életbiztosítási ügyfélszerződések megszüntetését és újak megkötését célzó jogsértő közvetítői gyakorlata, illetve ehhez kapcsolódóan az ügyfeleknek nyújtott elégtelen szakmai tájékoztatása miatt.

2019-ben 7 pénzügyi közvetítő és 5 biztosításközvetítő tevékenységi engedélyét vonta vissza az MNB. Ezek többszöri felhívás ellenére sem teljesítették – a piac biztonságos működését szolgáló egyik alapfeltételnek minősülő – rendszeres

¹¹ insurance distribution directive (IDD): az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/97 irányelve a biztosítási értékesítésről

¹² Regulation (EU) No 1286/2014 of the European Parliament and of the Council of 26 November 2014 on key information documents for packaged retail and insurance-based investment products (PRIIPs) – a rendelet a lakossági befektetési csomagtermékekkel, illetve a biztosítási alapú befektetési termékekkel kapcsolatos kiemelt információkat tartalmazó dokumentumokról szól

adatszolgáltatási kötelezettségüket. A jegybank további 6 pénzügyi közvetítő engedélyét a személyi, vagy tárgyi feltételek nem teljesítése miatt vonta vissza. Az adatszolgáltatási kötelezettség elmulasztása vagy késedelme miatt az MNB összesen 8 biztosításközvetítői és 17 pénzügyi közvetítői bírságot szabott ki 22 intézmény számára. Az adatszolgáltatási kötelezettséget elmulasztó közvetítők terhére szintén felügyeleti bírságot szabott ki.

A pénztári szektorban 2019-ben 14 átfogó, 4 cél- és 2 utóvizsgálat indult, és – a megelőző időszakból áthúzódó vizsgálatokkal együtt – 16 vizsgálat zárult le. 2019-ben az MNB összesen 43,2 millió forint bírságot szabott ki helyszíni, illetve helyszínen kívüli felügyelés keretében. A jegybank törekszik arra, hogy – a jogszabály által e szektorra vonatkozóan előírt, ötévente kötelezően lefolytatandó átfogó vizsgálatok mellett – kockázati alapon, a pénztári működésnek egy szűkebb részét lefedő célvizsgálatok keretében tárja fel a kockázatokat. Emellett a jegybank célja az is, hogy a korábbi vizsgálatok lezárásaként kiadott határozatok teljesítését, valamint az MNB által tett javaslatok figyelembevételét utóvizsgálat során ellenőrizze. Ennek érdekében 2019-ben 4 célvizsgálat és 2 utóvizsgálat kezdődött meg, amelyek közös jellemzője, hogy fókuszált, operatív jellegük miatt általában gyorsabb lefutásúak, mint az átfogó vizsgálatok. Így az MNB hamarabb tud reagálni a felmerülő kockázatokra. Egy kis taglétszámú intézménynél – a folyamatban lévő átfogó vizsgálat keretében feltárt súlyos jogszabálysértések miatt – ideiglenes intézkedésként felügyeleti biztos kirendelésére került sor. A biztos az MNB által meghatározott fő feladatának eleget téve helyreállította a törvényes működést. Tevékeny szerepet játszott abban is, hogy a pénztár közgyűlése döntött egy jelentősen nagyobb méretű pénztárba való beolvadásról.

A vizsgálatok során az MNB (az előző évekhez hasonlóan) elsősorban a küldöttválasztások szabályozásával és lebonyolításával, a belső kontrollrendszerek és az informatikai biztonság hiányosságaival, a szabályzatok megfelelőségével, a számviteli szabályok és az adatszolgáltatási előírások megsértésével, valamint a panaszkezeléssel kapcsolatban tárt fel problémákat. A szolgáltatási kifizetéseknél főleg a határidők be nem tartását állapították meg a vizsgálatok, illetve néhány intézménynél a tagi dokumentumokon nem tüntették fel a beérkezés időpontját. Ezt az MNB a nyilvántartási és ellenőrzési rendszerek hiányosságaként értékelte, mivel az érkeztetés hiányában nem állapítható meg hitelt érdemlően, hogy a teljesítés megfelelt-e az előírásoknak. A feltárt jogsértések közül bírság kiszabására különösen az ellenőrző bizottság működésével, az informatikai biztonsággal, a számvittel és az adatszolgáltatásokkal, valamint a tagi elszámolásokkal kapcsolatban került sor.

Az önkéntes nyugdíjpénztári költségterhelés jelenleginél nagyobb mértékű összehasonlíthatóságára és transzparenciájára irányult az MNB másik jelentős újítása, a pénztári teljes költségmutató (TKMNyp) bevezetése a már évek óta közzétett önkéntes nyugdíjpénztári díjterhelési mutató és annak 2018-ban továbbfejlesztette változata, a korrigált díjterhelési mutató mellett. Ennek érdekében 2019-ben az MNB kiadta ezzel kapcsolatos ajánlását¹³. A TKMNyp célja, hogy a tagi befizetéseket és a befektetett megtakarításokat éves szinten terhelő átlagos közvetlen és közvetett díjak, költségek az egyes pénztárak, illetve választható portfóliók esetében egy mutatóban megjeleníthetők, és más pénztárak adataival összehasonlíthatóak legyenek. A TKMNyp kidolgozásánál lényeges szempont volt továbbá, hogy a hasonló célú megtakarítási termékek, a nyugdíjbiztosítások költségmutatójával is összehasonlítható legyen. Ezért a módszertan alapelve és

6. táblázat

Biztosítóknál, pénztáraknál és közvetítőknél lefolytatott vizsgálatok száma

Intézmény típusa	Vizsgálat típusa	2019-ben lezárt		2019-ben indított	2019.12.31-én folyamatban lévő
		2018. évi	2019. évi		
Biztosítók	Átfogó vizsgálat	6	3	12	9
	Utóvizsgálat	0	2	5	3
	Célvizsgálat	1	0	2	2
Pénztárak	Átfogó vizsgálat	5*	6	14	8
	Célvizsgálat	1	3	4	1
	Utóvizsgálat	0	1	2	1
Közvetítők	Célvizsgálat	8	2	6	4
	Témavizsgálat	0	0	0	0

*1 vizsgálat 2017-ben indult

¹³ A Magyar Nemzeti Bank 20/2019 (IX. 20.) ajánlása az önkéntes nyugdíjpénztárak teljes költségmutatója számításáról és közzétételéről

a számítás feltételezései azonosak a biztosítói TKM elvével és feltételezéseivel. A pénztárak által várhatóan 2020 elején beküldött TKMNyp értékeket az MNB közzéteszi TKM-kereső felületén. Az MNB várakozásai szerint a TKMNyp adatok összehasonlítható közzététele ösztönzőleg hathat a pénztári belépésekre, a megtakarítások növelésére.

Tőkepiaci intézmények felügyelete

2019-ben a tőkepiaci szereplőknél az MNB 45 új vizsgálatot és felügyeleti ellenőrzést indított, emellett 37 vizsgálatot, illetve felügyeleti ellenőrzést zárt le. Ezek kapcsán összesen több mint 230 millió forint összegű intézményi és személyi bírságot szabott ki.

A befektetési szolgáltatók tekintetében az MNB 2019-ben is ellenőrizte a megváltozott szabályozási keretrendszernek (MiFID II/MiFIR¹⁴) való megfelelést. Változatlanul kiemelt figyelmet fordított az ügyfelek tulajdonát képező eszközök folyamatos biztosítottóságának az ellenőrzésére is. Az új szabályozási keretrendszer által bevezetett kontrollfunkció támogatása, az egyes gyakorlati kérdések egyeztetése érdekében a jegybank workshopot tartott a befektetési szolgáltatóknál az ügyféleszközök védelméért felelős személyek (safeguarding officer-ek) számára. E rendezvényen valamennyi érintett piaci szereplő képviseltette magát.

A befektetési alapkezelők tekintetében továbbra is az MNB felügyeleti célkitűzései közé tartozott a befektetési döntések meghozatalának, végrehajtásának, valamint a befektetések

folyamatos monitoringjának az ellenőrzése, a kockázatkezelés és a tőkemegfelelés vizsgálata. A folyamatos felügyeleti tevékenység és a vizsgálatok során a beszámolási időszakban kiemelt prioritásnak számított a likviditáskezelés ellenőrzése. Ez különösen a nyilvános ingatlanalapok esetében bírt nagy jelentőséggel. E témakörben az MNB az év során ajánlást is kiadott. Az ingatlanalapok likviditási kockázatának kezelése érdekében a rövid, T+180 napot meg nem haladó visszaváltási idővel rendelkező ingatlanalapok esetében az MNB elvárásaként fogalmazta meg a forgalmazási maximum meghatározását, illetve a T+180 napot elérő visszaváltási idővel rendelkező ingatlanalapok, illetve befektetési jegysorozatok indítását.

A korábbi évek tendenciáját folytatva a piacra lépő befektetési alapkezelők tevékenységi engedélyezési eljárásainak száma továbbra is magas volt: 12 új tevékenységi (működési) engedély kiadására került sor alternatív befektetési alapkezelők (4 ingatlan alapkezelő; 8 kockázati tőkealap-kezelő) részére; 3 új üzletszerű bizalmi vagyonkezelő vállalkozás szerzett tevékenységi engedélyt; egy esetben az MNB hivatalból vonta vissza az engedélyt. Az MNB tőzsdei engedélyezési hatáskörében engedélyt adott az Első Értékpapírosítási Tanácsadó Zrt., mint a BÉT leányvállalata alapítására, illetve e társaságnak az értékpapírosítást elősegítő tanácsadói tevékenysége végzésére, továbbá nyilvántartásba vette a BÉT Xtend MTF-platformját kkv-tőkefinanszírozási piacként. Az állampapír-forgalmazáshoz kapcsolódóan különösen nagyszámú tőkepiaci közvetítőt vett nyilvántartásba. Az egyik piaci szereplő bejegyzett további közvetítőinek

7. táblázat

Tőkepiaci intézményeknél lefolytatott vizsgálatok és felügyeleti ellenőrzések száma

Intézmény típusa	Vizsgálat típusa	2019-ben lezárt		2019-ben indított	2019.12.31-én folyamatban lévő
		2018. évi	2019. évi		
Befektetési alapkezelő (kockázati tőkealap-kezelő kivételével)	Átfogó vizsgálat	12	1	10	9
	Felügyeleti ellenőrzés	0	0	2	2
Kockázati tőkealap-kezelő	Átfogó vizsgálat	8	4	11	8
	Felügyeleti ellenőrzés	1	0	0	0
Kereskedési helyszín	Átfogó vizsgálat	0	1	1	0
	Utóvizsgálat	0	0	1	1
Befektetési vállalkozások	Átfogó vizsgálat	8	0	9	9
	Célvizsgálat	2	0	8	8
	Témavizsgálat	0	0	1	1
	Utóvizsgálat	0	1	1	0
	Felügyeleti ellenőrzés	0	1	1	0

¹⁴ MIFID II/MIFIR – az Európai Parlament és a Tanács 2014/65/EU irányelve (2014. május 15.) a pénzügyi eszközök piacairól, valamint a 2002/92/EK irányelv és a 2011/61/EU irányelv módosításáról, az Európai Parlament és a Tanács 600/2014/EU rendelete (2014. május 15.) a pénzügyi eszközök piacairól és a 648/2012/EU rendelet módosításáról.

száma az év végére meghaladta a 800-at, ami az új magyar állampapírok forgalmazásával függött össze. A Magyar Posta Zrt.-t a Magyar Államkincstár függő ügynökeként vette nyilvántartásba az MNB. A Magyar Posta Befektetési Szolgáltató Zrt. befektetési vállalkozás kivonult a tőkepiacról, és ezzel összefüggésben az MNB a 2019-ben regisztrált több, mint 1900 függő ügynökét törölte a nyilvántartásból. A korábbi évekhez hasonlóan továbbra is jelentős volt a befektetési alapkezelők személyi engedélyezési ügyeinek volumene.

Informatikai felügyelet

A 2019-es évben az MNB 52 előre tervezett és előre nem tervezett, eseti igényekhez igazodó informatikai felügyeleti vizsgálatot végzett. Ezek közül számos a prudenciális területek vizsgálatának keretében zajlott. A vizsgálatok során kiemelt figyelmet kapott a felügyelt intézményeknél az informatikai stratégia és az IT-biztonság sebezhetőségének kezelése. Az erőteljesebb felügyeleti fellépésnek köszönhetően érzékelhetően csökkent a szektorban az elavult informatikai rendszerek aránya. Módszertani fejlesztések keretében, a piaci igényekre és szabályozói tendenciákra reagálva az MNB felülvizsgálta a közösségi és publikus felhőszolgáltatások igénybevételéről szóló, úgynevezett „Felhő ajánlást” (4/2019. (IV. 1.)). Megjelent emellett az elektronikus úton megkötött írásbeli szerződésekről, megtett írásbeli jognyilatkozatokról szóló vezetői körlevél is.

Pénzmosás és terrorizmus-finanszírozás megelőzésével kapcsolatos felügyeleti tevékenység

A korábbi évekhez hasonlóan a 2019-es év felügyeleti tevékenységének egyik fókuszpontjaként a pénzmosás és terrorizmus finanszírozásának megelőzésével, valamint a vagyoni- és pénzügyi korlátozó intézkedések végrehajtásával kapcsolatos vizsgálatok és a témát érintő egyéb hatósági feladatok szerepeltek. Az MNB 2019-ben összesen 41 intézménynél folytatott pénzmosási és terrorizmus-finanszírozás megelőzési tevékenységet is felölő vizsgálatot. Ebből 18 prudenciális átfogó ellenőrzéshez kötődően, 3 utóvizsgálat részeként, 20 pedig önálló cél- vagy témavizsgálat keretében valósult meg. A felügyelet a 2019-ben kiadott határozataiban a fenti előírásokhoz kapcsolódóan több esetben jelentős felügyeleti bírságot szabott ki.

A 2017-ben hatályba lépett új szabályozási keretrendszer nemcsak a pénzügyi szektor számára fogalmazott meg bővülő elvárásokat, hanem bevezette a kockázatalapú felügyeleti eljárást a pénzmosás és terrorizmus finanszírozásának megelőzésével kapcsolatos vizsgálatok terén is. A módszertan szerint a jegybank rendszeresen azonosítja a felügyelt intézményeknél fennálló, a pénzmosáshoz és a terrorizmus

finanszírozásához kapcsolódó kockázatokat, és azokat a rendelkezésre álló egyéb információkkal együtt elemzi, értékeli. Kockázatelemzéssel és célirányos kiválasztással 2019-ben az MNB fokozta az önálló eljárásokra fordított kapacitását és önálló ellenőrzési eljárásokat indított a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem témakörében. E gyakorlat a következő években is fennmarad. 2019-ben a jegybank továbbá szorosan nyomon követte a törvények által előírt, 2019. október végéig elvégzett ismételt ügyfélátvilágítások alakulását. Az előírást a felügyelt intézmények határidőre teljesítették.

A folyamatosan megújuló új technológiák elterjedésével a pénzügyi szolgáltatók részéről megnövekedett az igény az online ügyfélkapcsolat létesítésére és az online ügyfélátvilágítás elvégzésére. A megújult szabályozási keretrendszer lehetővé tette az MNB által előzetesen auditált elektronikus hírközlő rendszer alkalmazását az üzleti kapcsolat létesítésénél. A jegybank a megengedett technológiákat 2019-ben továbbfejlesztette, amelynek köszönhetően már egyre több intézmény képes a nem valós idejű („selfie” segítségével) és valós idejű (videó kapcsolat útján történő) online ügyfélátvilágítás lefolytatására és a kor elvárásainak megfelelő, tétől független ügyintézési rendszerek működtetésére.

Piacfelügyelet, kibocsátói felügyelés

Az MNB 2019 során 22 piacfelügyeleti eljárást indított, 12 esetben jogosulatlan tevékenység, 1 esetben bennfentes kereskedelem, 6 esetben piaci manipuláció, 2 esetben a „short selling”-re vonatkozó szabályok megsértésének és 1 esetben a vállalatfelvásárlási szabályok megsértésének gyanúja miatt. Az MNB továbbá 25 piacfelügyeleti eljárást zárt le, amelyek kapcsán összesen több, mint 66 millió forint összegű piacfelügyeleti bírságot és 37 millió forint összegű felügyeleti bírságot szabott ki.

A jegybank kiemelt piacfelügyeleti célja volt 2019-ben is az engedély vagy bejelentés nélkül működő piaci szereplők proaktív felderítése és kizorítása, valamint a piaci visszaélésekkel szembeni erőteljes, a tevékenység megkezdését követő mihamarabbi fellépés, illetve a generális megelőzést célzó sajtókommunikáció alkalmazása. Mindezzel az MNB a piaci szereplőket óvja és segít a pénzügyi közvetítőrendszerbe vetett bizalom fenntartásában, építésében. A jegybank a nyilvánosan forgalomba hozott értékpapírok kibocsátóival kapcsolatos feladatellátása során a beszámolási időszakban 3 célvizsgálatot indított és 2 célvizsgálatot zárt le. Az év során a kibocsátók felügyelete keretében összesen 6 millió forint összegű felügyeleti bírságot szabott ki.

A nyilvánosan forgalomba hozott értékpapírok kibocsátóit terhelő tájékoztatási kötelezettség teljesítésének felügyelete

2019-ben tovább erősödött. Az MNB a célként kitűzött átláthatóbb tőkepiac megteremtése érdekében továbbra is következetesen megelőző jellegű intézkedéseket alkalmazott. Mélyültek az MNB által a tárgykörben a folyamatos felügyeleti tevékenység keretében alkalmazott tartalmi elemzések is. Ennek eredményeképpen a befektetők megfelelő tájékoztatása érdekében rövid úton és időn belül el lehetett érni, hogy a kibocsátók a jogszabályi előírásoknak valóban megfelelő tartalmú rendszeres, vagy rendkívüli tájékoztatásokat tegyenek közzé. A nyilvánosan forgalomba hozott értékpapírok kibocsátóinak rendszeres közzétételi kötelezettséggel kapcsolatos fegyelme 2019-ben is tovább javult. A megelőző évhez hasonlóan a 2019. évi éves és féléves jelentések ellenőrzése során sem voltak tapasztalhatóak olyan súlyú hiányosságok, amelyek súlyosabb intézkedést (például kereskedés felfüggesztése) vontak volna maguk után. Az MNB távlati célja a nyilvánosan forgalomba hozott értékpapírok kibocsátóinak ösztönzése a tájékoztatási kötelezettség önkéntes teljesítésére, és nem a jogszabályi kötelezettséget megsértő kibocsátók utólagos szankcionálása. Ezért a jegybank a korábbi évekhez hasonlóan 2019-ben is személyre szabott kibocsátói workshopok keretében biztosított lehetőséget a társaságok számára a tőkepiaci kötelezettségeik és felmerült kérdéseik tisztázására.

Az MNB a kibocsátási engedélyezési területen 8 kötvény-programhoz, valamint 2 kötvény és 6 részvény tőzsdei bevezetéséhez készült kibocsátási tájékoztató közzétételét engedélyezte. Emellett 2 kötvény szabályozott piacra történő bevezetéséhez készített ismertető engedélyezésére is sor került. Egy részvény esetében kellett a tőzsdei bevezetés kapcsán az egyenértékűségi dokumentumban szereplő információknak a tájékoztatóban foglalt információkkal való egyezőségéről dönteni. Az MNB három tőzsdei társaságra vonatkozóan hagyott jóvá nyilvános vételi ajánlatot, 75 új befektetési alapot vett nyilvántartásba és 32 alapot törölt a nyilvántartásból. Kilenc esetben engedélyezte továbbá pénzügyi alap kezelését és pénzügyi alapként működését. Egy pénzügyi csoportot mentesített az MNB az EMIR szerinti biztosítékokra vonatkozó kockázatkezelési eljárások kialakítása alól.

Fogyasztóvédelem

Fogyasztóvédelmi területen 2019-ben összesen 35 cél- és témavizsgálatot indított hivatalból az MNB, illetve 153 indult fogyasztói kérelemre. Mindezeket túl számos átfogó vizsgálatnak is része volt a fogyasztóvédelem. Fogyasztóvédelmi bírságot – a prudenciális eljárásokban is kiszabott büntetésekkel együtt – 186,6 millió forint értékben szabott ki a jegybank.

Pénzügyi területen az MNB folytatta a 2015-ben bevezetett fair banki szabályrendszer betartását ellenőrző

témavizsgálatait. A jelzáloghitelek egyoldalú kamatmódosítási és az ezzel összefüggő előzetes tájékoztatási gyakorlatát ellenőrző vizsgálatok rendszerszintű problémát nem tártak fel. Az MNB azonban a vizsgált 10 piaci szereplő közül 8 esetében jogszabálysértő gyakorlatot állapítottak meg, jellemzően az egyoldalú kamatmódosításról tájékoztató levelek nem határidőben vagy nem igazolható módon való megküldése miatt. Feltárta továbbá, hogy egyes intézmények nem a kamatváltoztatási mutató értékének megfelelően árazták át egyes hiteleiket. A hibák csekély számú ügyetet érintettek, s azok javítása érdekében az intézmények megtették a szükséges lépéseket. Ezeket az MNB nyomon követte.

A MNB által 2017-ben bevezetett Minősített Fogyasztóbarát Lakáshitel (MFL) minősítés eredményeképpen 2019. november végéig több mint 62 ezer fogyasztó választotta a hosszú kamatperiódusú, átlátható feltételrendszerű és gyors ügyintézés mellett igénybe vehető MFL-termékeket. Ezek teljes állománya 2019. novemberben meghaladta a 770 milliárd forintot. Az érintett időszakban a jegybank az MFL feltételrendszerének több elemét „finomhangolta”. Így kiegészítette az előírásokat az online igénylésre vonatkozó részletszabályokkal, továbbá bővült a minősíthető állami kamattámogatott hitelek köre (falusi CSOK-kal kombinált hitelek). Az MNB rendszeres fogyasztóvédelmi ellenőrzéseiben és a folyamatos felügyelésben 2019-ben is figyelemmel kísérte az MFL-termékekre vonatkozó előírások betartását és az előforduló hiányosságokat javíttatta az intézményekkel.

A folyamatos fogyasztóvédelmi felügyelése keretében az MNB (a visszatérően vizsgálandó témákon túl) számos egyedi témakörben tekintette át és elemezte az intézmények magatartását, eljárását. Ennek eredményeként – nem kívánatos piaci gyakorlat észlelése miatt – összesen 101 fogyasztóvédelmi figyelmeztetést bocsátott ki, amelyek a fogyasztók számára aggályos jelenségeket, tájékoztatási tartalmakat hatékonyan és azonnal megszüntették. Ezen nem kívánatos piaci gyakorlatok vizsgálata több esetben intézkedéssel és bírsághatározattal zárult. A jogszabálysértés-gyanús esetek kivizsgálására 19 célvizsgálat keretében került sor, amelyek a panaszkezelésre, a teljes hiteldíjmutató (THM) számítására és kommunikálására, a jövedelemarányos törlesztési mutató számítására, valamint a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok feltárására irányultak. Az intézkedések és a vizsgálatok a hazai székhelyű intézmények mellett – különösen a tőkepiacon – a határon átnyúló tevékenységet folytató külföldi székhelyű szolgáltatókat is érintették. Az MNB továbbra is kiemelten vizsgálta a kezízáloghitelt nyújtó pénzügyi intézmények THM számítási gyakorlatát, és az ellenőrzések során 5 intézménynél szabott ki fogyasztóvédelmi bírságot.

A jegybank számára fontos információkat hordoztak a fogyasztóvédelmi ellenőrzést kezdeményező fogyasztói kérelmek, jelzések is. Ezek kivizsgálása – az eljárás megindításához szükséges törvényi feltételek fennállása esetén – a pénzpiacon 117 esetben történt meg. Az MNB a feltárt jogszabálysértések miatt 84 esetben fogyasztóvédelmi bírságot, az intézmények együttműködési hajlandóságának elmaradása, illetve az ellenőrzés akadályoztatása miatt pedig további eljárási bírságot szabott ki 2019-ben. Emellett ajánlást adott ki a fogyasztóval szembeni követelések kezeléséről, amelyben az adóssal szemben tanúsítandó magatartást, elvárt tájékoztatási, költségelszámolási gyakorlatokat fogalmazott meg, és folyamatos felügyelés keretében hívta fel az intézményeket az ajánlás rendelkezéseinek betartására. Az MNB kiemelt figyelmet fordít arra is, hogy a pénzügyi szervezetek fogyasztói szerződéseiben alkalmazott általános szerződési feltételek – az ágazati jogszabályok fogyasztóvédelmi rendelkezésein túl – a jóhiszeműség és tisztesség polgári jogi követelményeinek is megfeleljenek. A korábbi évek gépjármű-finanszírozási és jelzáloghitel-szerződéseket érintő elemzését követően – figyelemmel a bankkártyás fizetési forgalom dinamikus bővülésére is – az MNB megkezdte a fogyasztókkal kötött hitelkártya-szerződések általános szerződési feltételeinek tisztességtelen elemeire fókuszáló elemzését. A vizsgálódás – csaknem a teljes piacot lefedve – számos pénzügyi intézményt érint, lezárása 2020-ban várható.

A tőkepiacon a MiFID II/MiFIR szabályozási keretrendszer által bevezetett fogyasztóvédelmi tárgyú rendelkezések tőkepiaci intézmények általi alkalmazásának ellenőrzését az MNB 2019-ben is kiemelten kezelte, mind a lefolytatott vizsgálatok, mind a folyamatos felügyeleti tevékenység során. 2019-ben a jegybank egyedi termékintervenciók előírásokat adott ki a különbözeti ügyletek (CFD¹⁵) értékesítésével foglalkozó befektetési szolgáltatók felé. Ezt megelőzően ugyanis a MiFID II/MiFIR szabályozási keretrendszer fogyasztóvédelmi vonatkozásának részeként az ESMA nemzeti hatáskörbe adta át azok értékesítésének korlátozását. 2019-től kezdődően – továbbá a nemzeti hatóságok közötti felügyeleti konvergencia erősítése érdekében minden évben – sor kerül egy, az ESMA IPISC munkacsoportjában meghatározott témavizsgálat lefolytatására a MiFID II irányelv valamely befektetővédelmi előírásának betartása érdekében. 2019-ben az MNB 5 befektetési szolgáltató gyakorlatát ellenőrizte témavizsgálat keretében.

Biztosítási és pénztári területen 2019-ben összesen 14 intézménynél (5 biztosító és 9 pénztár) került sor olyan átfogó vizsgálatra, amelyben fogyasztóvédelmi szempontú

ellenőrzést is folytatott a jegybank. Ezen átfogó vizsgálatokban fogyasztóvédelmi szempontból vizsgálta az ügyfelek részére nyújtott, egyes termékekre vonatkozó tájékoztatást, a panaszkezeléssel kapcsolatos jogszabályi rendelkezések való megfelelést, valamint a biztosítási- és pénztártitok megtartására vonatkozó rendelkezések betartását. 2019-ben egy olyan fogyasztóvédelmi célvizsgálat indult, amely keretében az MNB a biztosító tevékenységét abból a szempontból vizsgálta, hogy a Magyarország területén, határon átnyúló szolgáltatás keretében folytatott biztosítási tevékenysége – egy kiválasztott befektetési egységhez kötött életbiztosítással összefüggésben – megfelel-e a vonatkozó fogyasztóvédelmi rendelkezéseknek. A jegybank ennek során különösen azt tekintette át, hogy a biztosító a szerződéskötés előtti, és a szerződéshez kapcsolódó tájékoztatási és egyéb kötelezettségeinek teljesítése során betartja-e a magyar közjó, illetve közérdek (General Good) fogalmi körébe tartozó jogszabályokat. A jegybank számára fontos információkat hordoztak a fogyasztóvédelmi ellenőrzést kezdeményező fogyasztói kérelmek, jelzések is. Ezek a kivizsgálások 89 esetben biztosítót, 6 esetben pénztárt érintettek.

Folyamatos fogyasztóvédelmi felügyelés keretében az MNB a visszatérően vizsgálandó témákon túl egyedi témakörökben is elemezte a biztosítók, pénztárak magatartását, eljárását. Ennek eredményeként – nem kívánatos piaci gyakorlat észlelése miatt – összesen 8 fogyasztóvédelmi figyelmeztetést bocsátott ki, amelyek a fogyasztók számára aggályos jelenségeket, tájékoztatási tartalmakat hatékonyan és azonnal megszüntették. Az MNB a biztosítókat és a pénztárakat érintő vizsgálatain során feltárt jogszabálysértések miatt 48 esetben szabott ki fogyasztóvédelmi bírságot.

Ügyfélszolgálati tevékenység

Az MNB ügyfélszolgálatát az ügyfelek személyesen, telefonon, elektronikus levélben, ügyfélkapun, valamint papír alapon benyújtott kérelmeken keresztül érhetik el. 2019-ben összesen 23 930 ügyfélszolgálati megkeresés és 2466 kérelem érkezett. Az ügyfélkérelmek és tájékoztatást kérő megkeresések szektor szerinti eloszlása megegyezik a korábbi időszakban tapasztaltakkal. A megkeresések több mint fele így a pénzpiaci, közel negyede a biztosítási, 4 százaléka a tőkepiaci, 1 százaléka a pénztári szektort, a fennmaradó rész pedig a szektorhoz nem köthető ügyeket érintette. A határon átnyúló szolgáltatást nyújtó külföldi intézményekre, az egyéb intézményekre vonatkozóan elhanyagolható számú érdeklődés, panasz érkezett 2019-ben. A pénzpiacon belül a kérdések és panaszok harmada a hitelezéshez, a biztosítási

¹⁵ Contracts for Differences

szektort érintő ügyek közel negyede a kgfb-hez kapcsolódott. A panaszok és ügyfélszolgálati megkeresések okai elsősorban a szerződéseket érintő elszámolások, a szolgáltatás minősége, tájékoztatási hiányosságok, méltányossági kérelmek, valamint különböző ügyviteli hibák voltak.

Egyéb hatósági és nyilvántartási tevékenység

Az MNB által végzett hatósági vizsgaszervezési tevékenység az elmúlt évek növekvő tendenciája után 2019-ben enyhén visszaesést mutatott. A képző szervek által szervezett vizsgákon a korábbi közel 20 ezer fő helyett 17 366 vizsgázó jelent meg. Közülük 10 458 fő részére állított ki az MNB hatósági vizsgatanúsítványt. A képzés, a számítógépes vizsgatermek, illetve a vizsgáztatás szabályszerűségét a jegybank (a helyszínen kívüli ellenőrzésen túlmenően) a beszámoló évében összesen 36 alkalommal vizsgálta. Az ellenőrzések tapasztalatai szerint – kisebb súlyú szabálytalanságok mellett – összességében a tevékenység gyakorlása jogszerű volt.

A felügyelt és nyilvántartott intézmények adatait tartalmazó Központi Törzsadatár nyilvántartásba 2019-ben 14 664 űrlap érkezett a pénzügyi közvetítőrendszer felügyelete alá tartozó szervezetek és személyek törzsadat-bejelentései nyomán. Az engedélyezési és felügyeleti eljárásokhoz kapcsolódóan emellett 6424 irat alapján történt adatbejegyzés.

3.4. SZANÁLÁS

Az MNB az év folyamán vizsgálta, hogy fennállnak-e egy hazai kisbank vonatkozásában az intézmény szanálás alá vonásának feltételei. Az MNB megállapította, hogy az adott intézmény esetében bekövetkezett a fizetésektelenség, nem volt felügyeleti vagy piaci megoldás az intézmény helyzetének rendezésére, ugyanakkor az intézmény mérete, rendszerkockázati kitettsége, a pénzügyi közvetítőrendszerben betöltött szerepe, és a rendszerből történő kivezetésének pénzügyi stabilitásra gyakorolt hatása nem volt jelentős, ennek megfelelően szanálását a közérdek nem indokolta, így a szanálás elrendeléséhez szükséges jogszabályi feltételek együttesen nem teljesültek.

2019. év során az MNB a jövőbeni esetleges válsághelyzetekre történő felkészülés érdekében felülvizsgálta és tovább mélyítette a szanálási terveket. A szanálási tervezés célja az adott hitelintézet vagy befektetési vállalkozás (együtt: intézmény) struktúrájának, működésének figyelembevételével a szanálási stratégia kidolgozása annak érdekében, hogy a szanálási hatóság rendelkezzen forgatókönyvvel olyan válsághelyzetek kezelésére, amelyek piaci és/vagy felügyeleti eszközökkel nem vagy nem megfelelően kezelhetők.

A szanálási tervezés támogatása érdekében több intézménynél indult helyszíni ellenőrzést is magába foglaló, a szanálhatóság értékelésére irányuló eljárás, amelynek egyik kiemelt feladata felmérni, hogy egy adott intézmény vagy csoport esetében mely válságkezelési stratégia hiteles és megvalósítható (felszámolás vagy szanálás), a választott stratégia milyen mértékben szolgálja egy vagy több szanálási cél elérését, illetve, hogy végrehajtásának vannak-e jelentős akadályai. A tervezési folyamat elősegítésére, illetve a szavatoló tőkére és a leírható vagy átalakítható kötelezettségek állományának (MREL) felméréséhez adatszolgáltatást is előírt az MNB. A szanálási tervekben rögzítendő egyedi és csoportszintű MREL-követelmény tartásának célja, hogy megfelelő mennyiségű forrás álljon rendelkezésre egy szanálás során a veszteség viseléséhez, illetve feltőkésítéshez.

A határon átnyúló csoporttagokkal is rendelkező magyarországi székhelyű bankcsoport esetében az MNB, mint csoportszintű szanálási hatóság felülvizsgálta a csoportszintű szanálási tervet, és a széleskörű előkészítő munkának köszönhetően az érintett külföldi szanálási hatóságokkal egyhangú, közös döntés született a terv elfogadásáról és a csoportszintű MREL-követelmény mértékéről.

Az MNB az európai uniós székhelyű bankcsoportok magyar leánybankjainak fogadó szanálási hatóságaként is aktívan részt vett a csoportszintű tervek előkészítésében, emellett javaslatokat dolgozott ki az egyedi szintű MREL-követelmények mértékére és teljesítésének ütemezésére az Egységes Szanálási Testület (Single Resolution Board – SRB) és más tagállami szanálási hatóságok felé.

A kollektív pénzalapok tekintetében az MNB a vonatkozó európai uniós rendelet előírásai szerint kiszámította a tagintézményeknek a Szanálási Alapba fizetendő 2019. évi rendszeres éves díjait, valamint külső megfigyelőként részt vállalt az Országos Betétbiztosítási Alap (OBA) 2019. évi stressztesztje objektivitásának ellenőrzésében is.

Az MSZVK Magyar Szanálási Vagyongazdálkodó Zrt. (MSZVK Zrt.) és leányvállalatai által kezelt eszközök döntő része 2018 júliusára értékesítésre került. Az eredményes vagyongazdálkodás lehetővé tette, hogy az MNB, mint a tulajdonosi jogok gyakorlójának döntése alapján az MSZVK Zrt. osztalékot fizethessen az alapító Szanálási Alap felé 2019 júniusában, amely emelte az alap feltöltöttségi szintjét.

Az MNB megkezdte a felkészülését a bankrendszer kockázatainak csökkentését szolgáló uniós szabályozási csomag szanálási funkciót is érintő előírásaira. A főként 2020 végétől alkalmazandó szabályokat az MNB már a jelenlegi tervezési folyamatai során is figyelembe veszi.

A nemzetközi szanalási kapcsolatrendszer elmélyítése és szakmai információk gyűjtése érdekében az MNB 2019-ben is aktívan tevékenykedett több európai uniós hatóság munkájában. Részt vett az EBH, az EIOPA, valamint az ESMA különböző, a szanalást érintő jövőbeni szabályozások előkészítésével foglalkozó munkacsoportjaiban.

3.5. FIZETÉSI ÉS ÉRTÉKPAPÍR-ELSZÁMOLÁSI RENDSZEREK

A hazai pénzügyi infrastruktúrák hatékonysága, valamint biztonsága

Azonnali fizetési rendszer létrehozása

2019 elején az eredeti terveknek megfelelően az azonnali fizetési rendszer bevezetésére történő felkészülés keretében az önkéntes rendszertagok megkezdték az üzleti tesztelést, a központi infrastruktúra fejlesztései pedig az utolsó szakaszba léptek a GIRO és az MNB oldalán egyaránt. Az első negyedév önkéntes tesztelési időszakába fokozatosan az összes jövőbeni rendszertag bekapcsolódott, és a szereplők túlnyomó többsége március végéig sikeresen küldött és fogadott tranzakciókat, mindazonáltal néhány esetben problémák jelentkeztek egyes bankok fejlesztéseinek előrehaladásával kapcsolatban. Az önkéntes tesztek lezárását követően 2019. április 1-jén megkezdődött a kötelező rendszertagi tesztelési fázis, amelynek során emelkedett a rendszertagok által végrehajtandó feladatok komplexitása. Ugyan a szereplők jelentős része megfelelően haladt a felkészüléssel és teljesítette az előírt követelményeket, azonban számottevő ügyfélkörrel rendelkező bankok esetében olyan késedelmes teljesítések merültek fel a fejlesztések és tesztelések végrehajtásakor, amelyek jelentős kockázatokat hordoztak arra nézve, hogy az eredeti tervek szerinti éles indulásra a felkészülésük megfelelően lezáruljon.

Az MNB folyamatosan monitorozta a szereplők felkészülését és személyes konzultációk keretében egyeztetett a kritikus úton haladó bankok előrehaladásáról. A rendszertagok felkészültségi állapotának részletes elemzése alapján pedig a Pénzügyi Stabilitási Tanács úgy döntött, hogy az azonnali fizetési szolgáltatás ügyfelek felé történő zökkenőmentes bevezetését és a rendszer biztonságos működését szem előtt tartva meghosszabbítja a teszteléshez rendelkezésre álló időt. A döntés értelmében az ügyfelek felé történő szolgáltatás bevezetésére 2020. március 2-án került sor, a központi rendszer teljes körű élesítése az eredeti terveknek megfelelően 2019. július 1-jén megtörtént annak érdekében, hogy lehetővé váljon egy hosszabb éles próbaüzemi

időszak végrehajtása. Ennek keretén belül 2019. július 1. és augusztus 31. között önkéntes alapon történt a rendszertagok részvétele, azonban szeptember 1-jétől valamennyi érintett szereplőnek csatlakoznia kellett a próbaüzemi működéshez a teszt és éles rendszereken végrehajtandó feladatok tekintetében egyaránt.

A rendszertagok megfelelő felkészülésének és a rendszer kiforrott működésének biztosítása érdekében a kötelező éles próbaüzem időszakára egy magas szintű követelményeket tartalmazó, feszes forgatókönyv is kidolgozásra került, amelynek alapján az MNB szorosan figyelemmel kísérte az érintett szereplők felkészülését az azonnali fizetési szolgáltatás ügyfelek felé történő 2020. március 2-i bevezetésére. A teszt és éles rendszeri működésre előírt szigorú követelmények azt a célt szolgálták, hogy valamennyi rendszertag megfelelő bizonyosságot szerezzen a rendszereik felkészültségéről a 2020. március 2-i zökkenőmentes átállás végrehajtása érdekében. Az előírt feladatok teljesítése, illetve a rendszertagi előrehaladás tekintetében ugyan merültek fel akadályok, illetve mutatkoztak időleges csúszások, azonban az MNB és a GIRO által szervezett egyéni konzultációk, továbbá szakértői és vezetői fórumok keretén belül megtörtént a fennálló kockázatok kezelése, így a kritikusabb helyzetben lévő szereplők oldalán is jelentős előrelépések történtek az alapszolgáltatás nyújtására vonatkozó felkészülés szempontjából.

Mindezek mellett a központi infrastruktúrára épülő innovatív fizetési megoldások nyújtására irányuló fejlesztések támogatása érdekében az MNB, a GIRO és az azonnali fizetési projekt kiegészítő szolgáltatási munkacsoportjának együttműködésében véglegesítették az azonnali fizetési rendszerre épülő fizetési és adatbeviteli szolgáltatások közötti átjárhatóság megteremtését szolgáló útmutatókat, amelyek publikálása 2019 júliusában megtörtént. Az azonnali fizetési rendszerben alkalmazandó fizetési és adatbeviteli folyamatokról, valamint egyes kapcsolódó üzleti szolgáltatások alapjainak egységesítéséről¹⁶, továbbá az azonnali fizetési rendszerben alkalmazandó QR-kódos adatbeviteli módról¹⁷ szóló útmutatók elsődleges célja az alapszintű szolgáltatásra épülő innovatív kiegészítő szolgáltatások mielőbbi megjelenésének és elterjedésének előmozdítása.

Módosult a pénzforgalmi MNB-rendelet

2019. február 21-én, 2019. június 5-én, valamint 2019. december 17-én kihirdetésre került a pénzforgalom lebonyolításáról szóló 35/2017.(XII. 14.) MNB rendeletet (MNB.r.) módosító 10/2019. (II. 21.) MNB rendelet, 23/2019. (VI.

¹⁶ <https://www.mnb.hu/letoltes/fizetesi-folyamatok-utmutato-20190712.pdf>

¹⁷ <https://www.mnb.hu/letoltes/qr-kod-utmutato-20190712.pdf>

5.) MNB rendelet, valamint 44/2019. (XII. 17.) MNB rendelet. Az MNB-r. módosítására elsősorban az azonnali fizetési szolgáltatással összefüggésben került sor, mivel az országos projekt megvalósítása folyamán az érintett piaci szereplőktől kapott állásfoglalás kérések alapján több olyan javaslat, illetve kérdés vetődött fel, továbbá az MNB az azonnali fizetési szolgáltatás megindulásával összefüggő olyan kockázatot azonosított, amelyek indokolták, illetve szükségessé tették az MNB-r. módosítását. Mivel az MNB döntése alapján az azonnali fizetési szolgáltatás egységesen 2020. március 2-től elérhető a pénzforgalmi szolgáltatók ügyfelei részére, az MNB-r. kapcsolódó rendelkezéseinek hatályba lépése is erre az időpontra módosult. Az MNB-r. módosítása kiterjedt az időközben történt jogszabályváltozásokkal való összhang megteremtésére is, ami a csekkbeszedéssel kapcsolatos rendelkezések kiegészítését, valamint néhány, alapvetően technikai jellegű módosítást igényelt.

A magyar AMI-SeCo NSG tevékenysége

Az Európai Központi Bank (EKB) értékpapír- és fedezetkezeléssel foglalkozó tanácsadótestülete – az AMI-SeCo – május 13–14-én, július 2-án és december 4–5-én ülésezett 2019-ben. Az MNB látja el a kapcsolódó magyar munkacsoport – az NSG – titkársági feladatait, ezért minden alkalommal feldolgozza az AMI-SeCo üléseinek témáit, annak érdekében, hogy a hazai piac kialakíthassa a vonatkozó álláspontját. A 2019-es ülések napirendjén kiemelten szerepelt az európai harmonizáció, amely a páneurópai értékpapír-kiegyenlítésért felelős T2S-rendszerhez kötődő harmonizációval. Mindkét szétterdcsoport iránymutatásként szolgál Magyarország számára, így az NSG az implementálás alatt álló T2S-sztenderdek mellett a biztosítékezelési szétterdeknek való megfelelést is céljai közé emelte. Ez utóbbiakkal kapcsolatban a KELER Zrt. 2019 végén elkészítette saját megfelelési ütemtervét, mely iránymutatásként szolgál a magyar értékpapírpia számára. Az AMI-SeCo a harmonizáció mellett egyéb európai ügyeket is napirendjére vett 2019-ben, így az EKB pénz- és értékpapír-kiegyenlítési rendszereinek (T2, T2S, TIPS) konszolidálására irányuló projektet, a T2S kiegyenlítési hatékonyságának növelését, az eurorendszer számára kialakítandó közös biztosítékezelési rendszert (ECMS), az értékpapír-üzletág szabályozói fejleményeit és a kereskedés utáni infrastruktúrák piacán zajló digitális innovációkat. Az MNB 2019-ben is ellátta kapcsolódó feladatait, azaz informálta a magyar piacot mindezen témákról, elősegítve a közös álláspont kialakítását.

A PSD2 alkalmazása idén a végső fázisba ért

2019. szeptember 14-től a számlavezető pénzforgalmi szolgáltatóknak elérhetővé kellett tenniük a biztonságos

kommunikációra alkalmas hozzáférési interfészeit a pénzforgalmi piac új szereplői, az úgynevezett harmadik fél szolgáltatók számára. Az interfész lehetővé teszi, hogy biztonságos csatornán keresztül tudjanak kommunikálni az ügyfelük számláját vezető pénzforgalmi szolgáltatóval. A gyakorlatban ezáltal az ügyfelek pénzügyeik egyszerűbb intézéséhez a harmadik fél szolgáltatók által kidolgozott webes vagy mobilos alkalmazásokon keresztül számlainformációs szolgáltatást vehetnek igénybe, sőt utalást is kezdeményezhetnek számlájukról.

Az erős ügyfél-hitelesítés szabályait szintén 2019. szeptember 14-étől kell alkalmazni, így végső fázisba ért a PSD2 által egyik legnagyobb változást hozó szigorú ügyfél-hitelesítés bevezetése is, amely a gyakorlatban azt jelenti, hogy a bankoknak és más pénzforgalmi szolgáltatóknak az azonosítás során legalább két faktort (például: jelszó, biometrikus ujjlenyomat) kell biztosítaniuk, hogy az ügyfelek biztonságosan hozzáférjenek az online fizetési számláikhoz és elektronikus fizetési műveletet kezdeményezzenek.

Európai szinten több pénzforgalmi szolgáltató jelzett nehézséget az Európai Bankhatóságnak (EBH) a fizetési kártyákkal kezdeményezett elektronikus fizetési műveletek esetében, az erős ügyfél-hitelesítés megvalósításával kapcsolatban és halasztást kértek. Az EBH mérlegelte a kérést és a 2019. június 21. EBA-Op-2019-06 sorszámu véleményében tájékoztatta a nemzeti felügyeleti hatóságokat, hogy a jogszabályban előírt határidő meghosszabbítására nincs lehetőség, azonban kivételes lehetőségként a nemzeti felügyeleti hatóságok dönthetnek úgy, hogy további felkészülési időt biztosítsanak, ha a pénzforgalmi szolgáltatók rendelkeznek egy úgynevezett átállási tervvel, egyeztetették azt saját felügyeleti hatóságukkal, és annak bevezetéséről gyorsított eljárásban gondoskodnak. Tekintettel a PSD2 szabályozás komplexitására, továbbá az európai uniós szinten hozott döntéssel összhangban, a fizetési kártyákkal kezdeményezett online fizetési műveletek terén az MNB először 12 hónap felkészülési időt engedélyezett a magyar pénzügyi szektor számára, hogy teljes mértékben megfeleljenek e fizetési műveletek terén is a jogszabályoknak. Az MNB, igazodva az európai szinten elfogadott véghatáridőhöz további átállási időt engedélyezett az erős ügyfél-hitelesítés bevezetésére e fizetési műveletek terén 2020. december 31-ig.

Pénzforgalmi állásfoglalások és ellenőrzések

2019 során az MNB pénzforgalmi szolgáltatóktól és egyéb vállalkozásoktól érkezett megkeresések alapján közvetlenül 35 pénzforgalmi tárgyú állásfoglalást, illetve szakmai véleményt adott ki, amelyek közül 12 állásfoglalás a 2019. szeptember 14-től alkalmazandó erős ügyfél-hitelesítéssel kapcsolatos rendelkezések értelmezésére irányult. Emellett

az MNB a honlapján, a pénzforgalmi irányelven alapuló rendelkezések értelmezésére indított „Gyakori kérdések és válaszok” oldalon összesen 16 alkalommal tette közzé frissített, illetve új állásfoglalását vagy szakmai véleményét.

Az MNB 2019-ben pénzforgalmi ellenőrzési eljárásban 3 bank, 1 hitelintézeti típusú EGT-fióktelep és 2 szövetkezeti hitelintézet ellenőrzését végezte el, illetve folyamatos ellenőrzés keretében összesen 27 intézmény, ebből 19 bank, 6 hitelintézeti típusú EGT-fióktelep, 1 pénzforgalmi intézmény és 1 pénzügyi vállalkozás ellenőrzése kezdődött meg. 2019-ben 9 pénzforgalmi ellenőrzési eljárás került lezárásra, ebből 5 bank, 3 szövetkezeti hitelintézet és 1 hitelintézeti típusú EGT-fióktelep ellen indult. A lezárt eljárásokból 6 esetében a határozatba foglalt intézkedések mellett összesen 130,8 millió forint összegű bírság is kiszabásra került. A szabályszegések

- a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról szóló 2009. évi LXXXV. törvény tekintetében az ügyfelek tájékoztatását, a keretszerződés formai és tartalmi követelményeit, a keretszerződés módosítását és megszüntetését, a fizetési számla megnyitását és a fizetési számla feletti rendelkezést, a fizetési műveletek jóváhagyását, valamint helyesbítését, a felelősségi és kárviselési szabályokat, valamint a hatósági átutalás és az átutalási végzésen alapuló átutalás sorba állítását,
- a pénzforgalom lebonyolításáról szóló 35/2017. (XII. 14.) MNB-rendelet tekintetében a munkanap kezdő és záró időpontját, valamint a végső benyújtási határidőt, a fizetési megbízás átvételét, azonosítását, a fizetési megbízás, fizetési művelet teljesítésének pénzforgalmi szolgáltatók közötti visszautasítását, a fizetési művelet visszautasítását, sorba állítását, részletteljesítést, a fizetési számla javára kezdeményezett fizetési művelet pénzforgalmi szolgáltatók közötti teljesítését, az értéknapi vonatkozó szabályokat és a fizetési művelet összegének a kedvezményezett rendelkezésére bocsátását,
- a fizetési számla váltásáról szóló 263/2016. (VIII. 31.) Korm. rendelet tekintetében a fizetési számla megszüntetését a meghatalmazásban jelölt napon vagy a felmondási idő lejártakor és a számlaváltásra vonatkozó tájékoztatást érintették.

Az MNB korábbi határozatában foglaltak határidőre történő teljesítésének elmulasztása miatt 2019-ben 1 esetben került sor ismételt határozathozatalra, emellett 5 millió forint bírság ismételt alkalmazására. Az év során így összesítve 135,8 millió forint bírság kiszabására került sor

az MNB pénzforgalmi hatósági eljárásaiban megállapított szabályszegések miatt. A lezárt ellenőrzési eljárásokból 6 még 2018-ban indult, a 2019-ben megindított ellenőrzési eljárások közül pedig 3 esetében a döntéshozatalra 2020-ban kerül sor.

Egyéb információk

Pénzforgalommal és fizetési rendszerekkel kapcsolatos publikációk

2019 februárjában megjelent a jegybank szakértőinek „A hazai lakossági pénzforgalmi szolgáltatások árazása nemzetközi összehasonlításban” című tanulmánya. Az elemzés megállapítja, hogy a magyar lakossági ügyfelek jövedelemarányos pénzforgalmi költsége a tranzakciós illetéket kiszűrve is kiemelkedően magas európai összehasonlításban. A tanulmány szerint a belföldi átutalások magas díjterhelése és kedvezőtlen szerkezete nagymértékben hátráltatja a hazai elektronikus fizetések és ezen keresztül az egész gazdaság fejlődését. A hazai bankok által széleskörűen alkalmazott minimumdíjak és sok esetben nagyszámú értékarányos díjak különösen az azonnali fizetés bevezetését követően lehetnek majd károsak az elektronikus pénzforgalom terjedésére nézve.

2019 júliusában az MNB nyolcadik alkalommal publikálta a *Fizetési rendszer jelentést*. A jelentés első része a hazai pénzforgalom hatékonyságának elemzése keretében górcső alá veszi a főbb fizetési módok forgalmának alakulását, illetve az elektronikus fizetési módok használatát biztosító infrastruktúra fejlődési tendenciáit, továbbá áttekintést ad az elektronikus pénzforgalomhoz kapcsolódó visszaélésekről, valamint a pénzforgalmi szolgáltatások nyújtásából származó bevételekről. Ezt követően ismerteti a hazai pénzügyi infrastruktúrák működésével és azok felügyezésével kapcsolatos fejleményeket, továbbá foglalkozik a pénzforgalmi ellenőrzések tapasztalataival is. A jelentés második része három kiemelt témát tárgyal részletesen, az azonnali fizetési rendszer bevezetéséhez kapcsolódó jelentősebb kérdéseket, a pénzforgalmi szolgáltatások árazásához kapcsolódó aktuális problémaköröket, valamint az új Pénzforgalmi irányelv és a hozzá kapcsolódó iránymutatások, ajánlások lényeges, gyakorlati kérdéseit.

Az MNB ajánlást tett közzé a tartalékmechanizmus alóli mentesség igénybevételeinek feltételeiről

Amennyiben a számlavezető pénzforgalmi szolgáltatók a hozzáférési interfészt célra rendelt (dedikált) interfészként valósítják meg, akkor tartalékmechanizmust is biztosítaniuk kell, amely alól az MNB adhat mentességet erre irányuló

kérelem alapján. Az európai uniós pénzforgalmi jogszabályi előírások betartásának elősegítése végett az EBH részletes iránymutatásokat adott ki a mentesítési feltételekről, és e feltételek teljesülésének vizsgálatáról. Az iránymutatásokat az MNB ajánlás formájában adta ki, hogy növelje ezzel a jogalkalmazás kiszámíthatóságát és elősegítse a vonatkozó jogszabályok egységes alkalmazását.

Konferenciák, szakmai előadások és konzultációk

Az azonnali fizetési rendszer létrehozásával kapcsolatban 2019 folyamán számos szakmai konzultációra került sor többek között a rendszer likviditáskezeléséhez kötődő kérdések tisztázása, az ügyfelek felé történő szolgáltatás bevezetésének elhalasztása, a kötelező éles próbaüzemi működés lebonyolítása, valamint a rendszertagi felkészülési folyamatban felmerült problémák és kockázatok kezelése vonatkozásában. Mindezek mellett 2019 második negyedévében az MNB a Budapest Institute of Banking (BIB) által szervezett tanfolyamon az azonnali fizetési szolgáltatással kapcsolatban, valamint a PSD2 tapasztalatairól is tartott szakmai előadásokat. Az MNB is képviseltette magát az EKB által két évente megszervezett pénzforgalmi konferencián, amelyen a magyar azonnali fizetési modell került bemutatásra a széleskörű nemzetközi szakértői közönség előtt.

A fizetési kártyákkal interneten keresztül történő (online) fizetések esetén alkalmazandó erős ügyfél-hitelesítés szabályozásáról az MNB többször is egyeztetett idén az érintett piaci szereplőkkel – számlavezető pénzforgalmi szolgáltatókkal, nemzetközi kártyatársaságokkal, szolgáltatókkal, és az e-kereskedők szövetségével is – hogy további felkészülési idő biztosításával mérsékelni tudja a felmerülő kockázatokat, elkerülve azt, hogy a fizetési műveletek megghiúsuljanak az e-kereskedelemben.

3.6. DEVIZATARTALÉK-KEZELÉS

A tartalék tartásának céljai

Más jegybankokhoz hasonlóan, az MNB – MNBtv.-ben rögzített – egyik alapvető feladata az ország devizatartalékainak kezelése. Az MNB több funkció ellátása céljából tart devizatartalékot:

- piaci szereplők elvárásainak megfelelő tartalékszint biztosítása („international collateral”),
- monetáris- és árfolyam-politika támogatása (intervenciók kapacitás biztosítása),

- devizalikviditás biztosítása a bankrendszer számára,
- az állam tranzakciós devizaigényének biztosítása.

Az MNB rendszeresen felülvizsgálja a tartalékok kívánatos szintjét, és szükség esetén a lehetséges kereteken belül lépéseket kezdeményez a megfelelő szint elérésére. 2019 során a devizatartalék mindvégig meghaladta a jegybank és a befektetők által is kiemelten követett Guidotti–Greenspan szabály alapján elvárt, biztonságos szintet.

A tranzakciós célok közül továbbra is az állami adósságkezelés kiszolgálása volt a legfontosabb az elmúlt évben. A negatív nettó devizakibocsátás révén az ÁKK megnövekedett forintbetétje terhére a jegybanktól vásárolt devizából törlesztette devizaadósságait. Emellett e körben említhető még a költségvetési szervek devizaigényének folyamatos biztosítása. Az Európai Uniótól érkező transzferek szintén az MNB-n keresztül folynak be, 2019-ben is gyarapították a devizatartalékot. A fenti tranzakciós célok kielégítése 2019-ben is zökkenőmentesen zajlott.

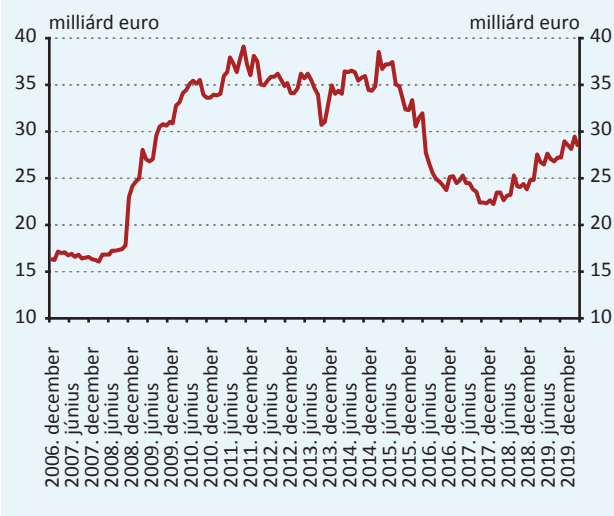
A tartalék nagysága

Magyarország nemzetközi tartalékainak szintje 2019 során közel 1 milliárd euróval növekedett, az év végén 28,4 milliárd eurót tett ki.

Az Államadósság Kezelő Központ (ÁKK) adósságtörlesztési célú tételei, különösen az állam nettó devizafinanszírozása és a nettó devizakamat-kiadások, illetve a Magyar Államkincstár devizakiadásai összességében mintegy 4,8 milliárd euróval mérsékeltek a devizatartalékot. A változás elsősorban a januári 1 milliárd euro, a márciusi 1 milliárd USA dollár eredeti névértékű, az áprilisi 1 milliárd renminbi, illetve a szeptemberi közel 200 millió euro eredeti névértékű lakossági devizakötvény-lejáratok, az ÁKK által végrehajtott mintegy 800 millió USD értékű lejárat előtti USD kötvény-visszavásárlások, valamint egyéb tételek eredőjeként adódott.

A tartalékok növekedése irányába hatott az Európai Biztonságtól beérkezett nettó 4 milliárd euro összegű EU-transzfer. A Növekedési Hitelprogram harmadik szakaszának deviza pilléréhez, illetve a forintlikviditást nyújtó devizaswap tenderekhez köthető nettó közel 800 millió eurós pénzmozgások, valamint az eurótól eltérő devizaeszközök, illetve az arany euróban kifejezett mintegy 670 millió eurós ártértékelődése tovább növelték a tartalékok szintjét.

10. ábra
A nemzetközi tartalékok nagyságának alakulása

A devizatartalék pénzügyi teljesítménye és kockázatai

Az MNB a törvényben rögzített alapfeladatainak ellátása és az ország devizatartalékának kezelése során szükség-szerűen pénzügyi kockázatokkal szembesül. Alapelv, hogy a vállalt kockázatok mértéke igazodjon az alaptevékenység céljaihoz, a kockázatok mértéke legyen ismert, a kockázat-vállalás legyen tudatos, és az intézmény kockázatvállalási képességével összhangban legyen korlátozott. A devizatartalék-kezelés során a likviditás, a biztonság és a hozam hármas célrendszerének kell megfelelni, ami azt jelenti, hogy az MNB a kockázatok előre definiált alacsony szintjének folyamatos betartása mellett próbálja elérni a lehető legmagasabb hozamszintet.

A devizatartalék-kezeléssel kapcsolatban – a többi jegybanki alapfeladathoz hasonlóan – a Monetáris Tanács a legfőbb döntéshozó testület, amely meghatározza a devizatartalékkal kapcsolatos célokat, igényeket, úgymint a tartalék szintjét, likviditását, dönt az optimalizációs devizáról, a kockázatvállalási stratégiáról és a tartalék befektetésének legfontosabb számszerű stratégiai paramétereiről. Az operatív döntési hatáskörök gyakorlását, a devizatartalék-kezelési stratégia végrehajtását a Monetáris Tanács által meghatározott keretek között az igazgatóság végzi. Az igazgatóság hagyja jóvá a kockázatvállalás kereteit adó limitrendszert: a tartalékportfóliók kockázatainak benchmarkokhoz képest engedélyezett maximális eltéréseit, a partnerlimiteket és a tartalékkezelésben engedélyezett befektetési instrumentumok körét.

A tartalékkezelés két fő pillére a benchmarkrendszer és a limitrendszer. A független teljesítménymérés a kockázat-

vállalási politika fontos eleme. A portfóliókezelés sikerességének mérése érdekében minden tartalékportfólió teljesítménye összevetésre kerül egy referenciaportfólió (az úgynevezett benchmarkportfólió) teljesítményével. A benchmarkportfóliók azt mutatják meg, hogy ugyanolyan befektetési paraméterek mellett egy széles piaci szegmenst reprezentáló, passzívan kezelt portfólió milyen hozamot hozott volna. A devizatartalék-kezelési tevékenység teljesítménye ezen referenciaportfóliókkal szemben kerül kimutatásra. Az MNB hozam-kockázat preferenciáját tükröző és a portfóliók teljesítménymérését szolgáló benchmarkokat az üzleti területtől független kockázatkezelési szervezeti egység tartja karban.

A devizatartalék-kezeléshez kapcsolódóan a legfontosabb kockázati kategóriák a piaci kockázat, a likviditási kockázat, a hitelkockázat (kiegyenlítési és partnerkockázat). A devizatartalék-kezelés pénzügyi kockázatainak vállalható mértékét az MNB limitekkel korlátozza. A jegybankokra jellemző konzervatív tartalékportfólió-kezelésnek megfelelően az MNB szigorú limitrendszert alkalmaz, amely az elvárt magas szintű hitelminősítések mellett piaci és egyéb indikátorokat is figyelembe vesz.

Az MNB a devizatartalék-kezelés során különböző kockázat-minimalizálási technikákat alkalmaz annak érdekében, hogy a vállalt kockázatok az MNB kockázati toleranciájának megfeleljenek. A derivatív eszközök esetében az MNB a partnereivel ISDA (International Swaps and Derivatives Association) és kapcsolódó CSA (Credit Support Annex) szerződéseket kötött, amelyek letételhelyezés (marginolás) révén a partnerrel szemben potenciálisan keletkező hitelkockázati kitettséget alacsony szinten tartják. A GMRA (Global Master Repurchase Agreement) szerződések által szabályozott repo ügyletek esetében az előírt marginolás szintén segíti a kockázatok korlátozását. A devizapiaci ügyletek esetén az MNB a nemzetközi legjobb gyakorlatnak megfelelően a CLS-rendszerben számolja el az ügyleteit a kiegyenlítési kockázatait minimalizálva. A monetáris politikai eszközök devizalikviditás-igényét a tartalékkezelés során szintén figyelembe veszi az MNB.

A 2008-tól kezdődő globális válság hatására kialakult csökkenő hozamkörnyezetben, tekintettel a jegybanki portfóliókban kezelt kötvények jellemzően emelkedő árfolyamaira, a jegybankok döntően nyereséget értek el a devizatartalékokon. Az MNB – a portfólióiban kezelt, döntően magas hitelminőségű állam- és egyéb kötvényekkel a csökkenő hozamkörnyezet eredményeként ártértekülődő pozíciókon keresztül – az említett folyamatnak szintén a nyertese volt. Ezt követően a zéróközeli, bizonyos piacokon negatív kamatkörnyezetben a jegybanki tartalékkezelés legjelentősebb kihívása a tőkemegőrzés biztosítása volt. (Az euroövezetben

a jegybankok számára releváns eszközkörben a várható hozam 2019-ben is negatív volt.) Egy rövidebb átmeneti periódust követően a globális jegybankok 2019-ben újra a lazább monetáris politika irányába mozdultak el. A Fed hosszú évek után alapkamatot csökkentett, és a 2017-ben indított mérleg-csökkentési lépéseit befejezte, az EKB novemberben a korábbi újrabefektetési stratégia helyett elkezdte növelni eszközvásárlásait. Ezen lépések következtében az amerikai hozamgörbe érdemben lejjebb tolódott, az euro állampapír-görbe is tovább esett a negatív tartományban. A kamatszintek csökkenése hosszú távon, a várható hozamok alacsonyabb szintje miatt hátrányos a tartalék eredményét illetően, ugyanakkor rövid távon kedvező eredményhatással jár. Azaz a jegybankok középtávon még erősebben szembesülnek a tartalék csökkenésének kockázatával. Az MNB folyamatosan monitorozva a tartalék szintjére kockázatot jelentő folyamatokat – a jegybankok nagy részéhez hasonlóan – rendszeresen felülvizsgálja a tartalék befektetésének kereteit. Az MNB összhangban a tartaléktartás céljaival, szem előtt tartva a konzervatív befektetési kereteket, 2019 során tovább diverzifikálta befektetéseit.

A 2019-es évben a Brexit kiemelt jelentőségű folyamat volt az MNB számára az angol font kitettsége, illetve a tartalékezelés során igénybe vett széleskörű londoni szék helyű partnerköre okán. Az események folyamatos nyomon követése mellett az MNB megtette a szükséges lépéseket a kapcsolódó kockázatok minimalizálása érdekében. Az év során fellépő geopolitikai kockázatok az arany árának emelkedésén keresztül érdemi hatással voltak a nagy aranytartalékkal rendelkező országok devizatartalékára, így a 2018-ban megnövekedett magyar aranytartalékra is.

2019-ben az MNB a devizatartalékokat alapvetően hat devizanemben (EUR, USD, JPY, GBP, AUD, RMB), különböző portfóliókba szervezve kezelte. Az MNB árfolyamkitettséget döntő részben euróban vállal: az egyéb deviza/euro keresztárfolyam kockázatát derivatív eszközökkel fedezi. Az eurótól eltérő denominációjú egyéb devizaeszközök tartását a magasabb szintű diverzifikáció elérése és a dollár esetében a rendelkezésre álló nagyobb likviditás biztosítása indokolja. Az MNB euróban, amerikai dollárban, angol fontban, renminbiban és ausztrál dollárban összesen nyolc portfóliót kezel aktívan. Az MNB a kizárólag állampapírokat tartalmazó japán jen portfóliót a benchmark szigorú követésével indexhez kötött portfólióként kezeli. 2012 végétől – külső vagyonkezelőnek és letétkezelőnek adott mandátum formájában – az amerikai ügynökségi jelzáloglevelek (agency MBS eszközök) is részét képezik az MNB befektetési stratégiájának. A tartalék portfóliók stratégiai átlagos hátralévő futamideje (céldurationje) 1 év körül alakult. Az MNB 2018-ban 31,5 tonnára növelte az aranytartalékokat. Az arany jegybanki tartalékokban betöltött nemzetközi és regionális szerepe,

nemzetstratégiai jelentősége, illetve egy potenciális válsághelyzetben, vagy a nemzetközi pénzügyi rendszerben történő strukturális változások során jelentkező bizalomerősítő, stabilizációs szerepe miatt kiemelkedik a tartalékeszközök közül. Az MNB Zöld Programja keretében és az ehhez kapcsolódó társadalmi felelősségvállalási és környezetstratégiai céljainak elérése érdekében a Monetáris Tanács döntött egy elkülönített zöldkötvény-portfólió létrehozásáról, amelyhez kapcsolódóan 2019 folyamán megkezdődött a zöld befektetéseket tartalmazó portfólió kiépítése is.

Az euro hitelkockázat-mentes portfólió képezi a devizatartalék gerincét, amibe kizárólag magas minőségű állampapírok, államok által garantált értékpapírok és nemzetközi intézmények (szupranacionális) kibocsátásai kerülhetnek. A második legnagyobb, euro befektetési portfólióba – illetve jellemzően a befektetési portfóliókba – az előzők mellett magas minőségű vállalati, illetve banki kibocsátások és fedezett értékpapírok is vásárolhatóak; ebbe a portfólióba állampapírok jellemzően csak a lejárat szerkezet igazítása érdekében kerülnek. Az euro kitettség mögött az amerikai dollár portfóliók együttes aránya a legjelentősebb a tartalékban, ahol a befektetési portfólió mellett kiemelendő az ügynökségi MBS-kitettség érdemi aránya.

2019 során a Fed három alkalommal, 25–25 bázisponttal, év végére 1,5–1,75 százalékos sávba csökkentette az alapkamatot. Az euroövezet gazdasági növekedése a 2018-as ütemhez képest csökkent. Az EKB nem változtatott az év során az alapkamaton, novemberben azonban újraindította a nettó eszközvásárlási programot. A tartalék teljesítménye szempontjából meghatározó euro hozamgörbe a beszámolási időszakban laposabbá vált: éven belül, lejáratonként eltérő mértékben 2–5 bázisponttal csökkent, éven túl 5–40 bázisponttal lefelé tolódott, tizenöt évig a negatív tartományban tartózkodott. A dollár hozamgörbe párhuzamosan lefelé tolódott, éven belüli lejáratokon 75–100 bázisponttal csökkent, amíg az éven túli lejáratokon 60–90 bázispontos hozamcsökkenés volt megfigyelhető. Az arany amerikai dollárral szembeni árfolyama 2019-ben folyamatosan erősödve hatéves csúcsra jutott. A meredek árfolyam-emelkedést többek között a jegybankok aranyvásárlásai és a geopolitikai bizonytalanságok támogatták. A tartalékezelés szempontjából szintén releváns EUR/USD árfolyam vonatkozásában folyamatos dollárerősödés volt megfigyelhető 2019-ben (1,15-ről 1,12-re).

A piaci folyamatok az MNB szempontjából kedvezően alakultak rövid távon, 2019-ben az MNB az arany- és devizatartalékon a 2018-as évhez viszonyítva magasabb teljesítményt ért el. A kötvényportfóliók teljesítménye saját devizában összességében 1 százalék körül alakult, így némileg túlteljesítette a benchmark teljesítményét. Az arany- és

deviza nyitott pozíciók eredménye több mint 5 százalékos eredményt mutatott, így a nemzetközi tartalékokon elért eredmény összességében meghaladta a 1,5 százalékot 2019-ben. A monetáris politikai célok eléréséhez meghatározott likviditás az év során folyamatosan rendelkezésre állt, az MNB reputációját károsan érintő hitelkockázati esemény nem történt.

A devizatartalék jövőre vonatkozó teljesítményét érintően továbbra is kockázatot jelent, hogy a tartalékportfóliók teljesítménye negatív lehet azért, hogy a magas minőségű eszközök hozamai extrém alacsony szinten vannak, illetve egy hozamemelkedés következtében elmozdulnak, ami rövid távon a meglévő kötvények leértékelődése miatti átértékelődési veszteség hatására rontja a tartalék teljesítményét. Ugyanakkor egy hozamemelkedés hatása a tartalék rövid durationje miatt középtávon az eredményre már pozitív, mivel a lejáró tartalékelemek újrabefektetése magasabb hozamszinten valósulhat meg.

3.7. KÉSZPÉNZ-LOGISZTIKAI TEVÉKENYSÉG

Forgalomban lévő készpénz

A forgalomban lévő készpénzállomány értéke 2019. december 31-én 6530,4 milliárd forint volt, amely 9 százalékos, 532,6 milliárd forintos bővülést jelent az előző év végi állományi értékekhez képest.¹⁸

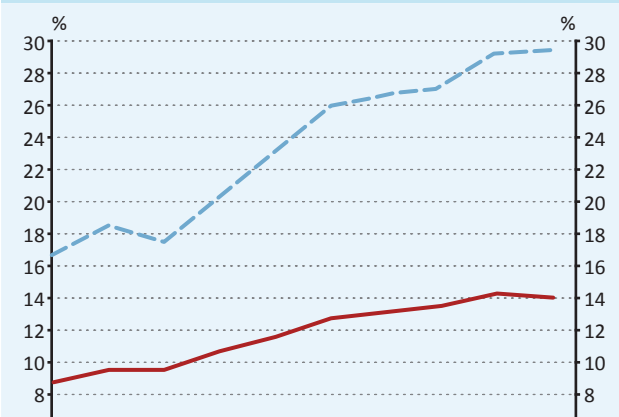
A forint készpénzállomány 2012 óta tartó intenzív növekedési üteme lassult a 2019-es év során.

A bankjegyek forgalomban lévő állományának mennyiségi változása címletenként eltérő képet mutat, amelyben szerepet játszik a bankjegycsere során a régi bankjegyek bevonásának egyszeri hatása is. Továbbra is legnagyobb forgalmi részesedéssel bír a 20 000 forintos címlet, amelynek dinamikus bővülése 21,7 százalékos volt. A 10 000 forintos címletek állománya mindössze 7,8 százalékkal növekedett, ám ebben szerepet játszik a régi 10 000 forintos bankjegyek év végi bevonásának hatása is. Említést érdemlő, hogy az 1000 forintosok volumene 6,5 százalékkal bővült. Kisebb mértékű állománybővülés jellemezte a 2000 és az 5000 forintos címleteket.

A két legnagyobb értékű bankjegycímlet továbbra is meghatározó szerepet tölt be a készpénzforgalomban, együttesen az összes forgalomban lévő bankjegy darabszámának 72, értékének pedig közel 96 százalékát tették ki 2019 végén.

A forint érmék forgalomban lévő mennyisége az előző évhez képest átlagosan 8 százalékkal bővült.

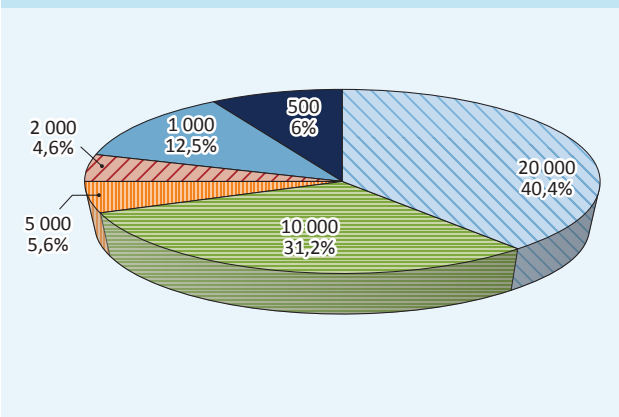
11. ábra
Készpénz/GDP és készpénz/háztartások fogyasztási kiadásai

*A 2019. évi GDP adat és a háztartások fogyasztási kiadásainak adata MNB becslés

Forrás: MNB.

12. ábra
A forgalomban lévő bankjegyek megoszlása darabszám szerint 2019 végén

Bankjegy- és érmegyártás

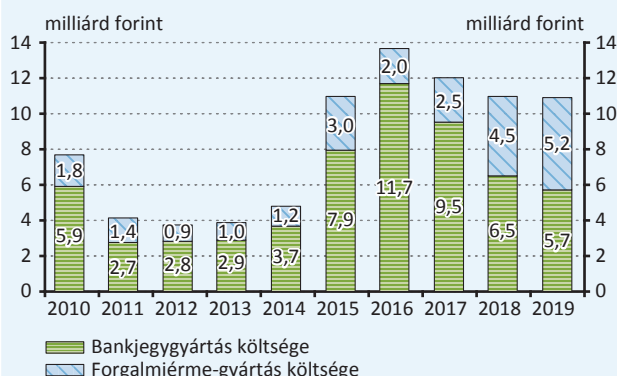
A jegybank a készpénzforgalom növekvő igényének kielégítése, valamint az elhasználódott és emiatt leselejtezett, megsemmisített fizetőeszközök pótlása miatt bankjegyeket és érméket gyártat.

Az MNB készpénzgyártással összefüggő ráfordításai 2019-ben bruttó 10,9 milliárd forintot tettek ki, amely közel azonos mértékű volt, mint az előző évben. Az intenzíven bővülő érmekezeslet miatt a jegybank készpénzgyártási ráfordításaiban egyre nagyobb arányt képvisel az érmegyártás.

¹⁸ Az adat nem tartalmazza a jegybanki mérlegben kötelezettségként szereplő, bevont, de még átváltható bankjegyek értékét.

13. ábra
Bankjegy- és forgalmiérme-gyártás

(bruttó ráfordítás)

Készpénzforgalmazás

Az MNB – részben a bankjegycsere lebonyolításával összefüggésben – 2019-ben összesen 2670 milliárd forint értékű készpénzforgalmat bonyolított le ügyfelei, a hitelintézetek és a Posta számára, ezen belül 232 millió darab bankjegyet szolgáltat ki ügyfeleinek, miközben 187 millió darab bankjegy érkezett be a jegybankba.

Az elmúlt évben – köszönhetően a régi 500 és a 10 000 forintosok bevonásának – az MNB mintegy 98 millió darab elhasználódott bankjegyet selejtezett le, illetve pótolta új és jó minőségű fizetőeszközökkel.

8. táblázat

A forgalomban lévő bankjegyek és érmék¹⁹

(2019. december 31-i és 2018. december 31-i adatok)

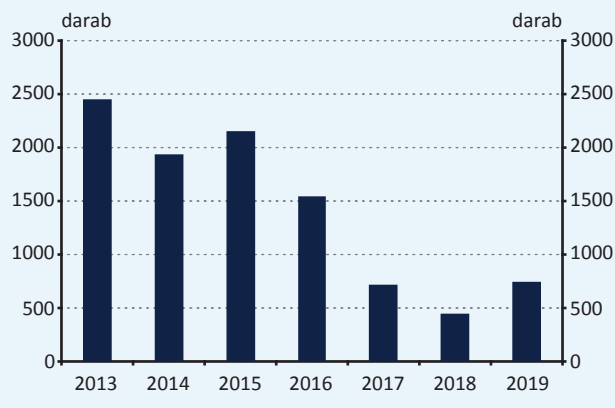
Bankjegyek	2019				2018			
	Mennyiség	Érték	Megoszlás (%)		Mennyiség	Érték	Megoszlás (%)	
	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték
20 000 forint	221,8	4 436,8	40,4	68,9	200,1	4 002,3	38,3	67,7
10 000 forint	171,5	1 714,7	31,2	26,6	163,6	1 636,5	31,3	27,7
5 000 forint	31,0	155,0	5,6	2,4	28,7	143,7	5,5	2,4
2 000 forint	25,3	50,6	4,6	0,8	24,4	48,8	4,7	0,8
1 000 forint	68,9	68,9	12,5	1,1	62,4	62,4	11,9	1,0
500 forint	31,3	15,7	5,7	0,2	43,3	21,6	8,3	0,4
Összesen	549,8	6 441,6	100,0	100,0	522,5	5 915,2	100,0	100,0
Érmék	Mennyiség	Érték	Megoszlás (%)		Mennyiség	Érték	Megoszlás (%)	
	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték
	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték
200 forint	164,9	33,0	8,2	42,1	153,2	30,6	8,2	42,1
100 forint	206,2	20,6	10,2	26,3	193,4	19,3	10,3	26,6
50 forint	199,8	10,0	9,9	12,8	182,7	9,1	9,7	12,5
20 forint	363,5	7,3	18,1	9,3	336,2	6,7	18,0	9,2
10 forint	410,5	4,1	20,4	5,2	384,0	3,8	20,5	5,3
5 forint	667,1	3,3	33,2	4,3	623,4	3,1	33,3	4,3
Összesen	2 011,9	78,3	100,0	100,0	1 872,8	72,8	100,0	100,0

¹⁹ A táblázat nem tartalmazza a jegybank által kibocsátott emlékérméket és emlékbankjegyeket, amelyek törvényes fizetőeszközként névértéken ugyan a forgalomban lévő fizetőeszközök részét képezik, azonban szerepükkel összhangban a készpénzforgalom lebonyolításában aktívan nem vesznek részt.

A készpénzhamisítás megelőzését, visszaszorítását szolgáló tevékenység

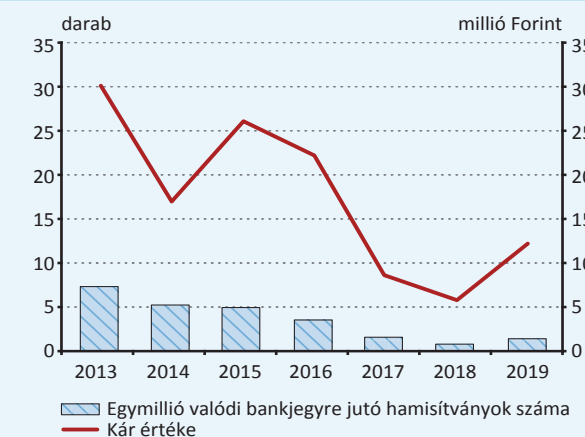
A forintbankjegyek hamisítása – a kisszámú emelkedés ellenére – továbbra sem számottevő mértékű, a készpénzforgalomból kiszűrt forint hamisítványok száma mindössze 751 darab volt 2019-ben.

14. ábra
A forgalomból kiszűrt hamis forint bankjegyek számának évenkénti alakulása

Az egymillió darab forgalomban lévő valódi bankjegyre egy év során jutó hamis bankjegyek száma az elmúlt évben mindössze 1,4 darab volt, ami nemzetközi összehasonlításban nagyon kedvező értéknek tekinthető.

15. ábra
Az egymillió darab valódi bankjegyre jutó hamisítványok számának és az okozott kár értékének alakulása

Az alacsony hamisítási mutatószám fenntartásához – a forint bankjegyek cseréjén túl – jelentős mértékben hozzájárult az MNB bankjegyekkel kapcsolatos térítésmentes ismeretterjesztő tevékenysége. A jegybank által biztosított nyomtatott és interneten keresztül is elérhető tájékoztató anyagok mellett, az MNB szakértői 2019-ben 2300 fő kereskedelemben dolgozó pénztárosnak tartottak bankjegyszereti oktatást a valódi bankjegyek ellenőrzési lehetőségeiről.

Az előző évekhez hasonlóan 2019-ben ismét a magasabb címletek (10 000 és 20 000 forintos) hamisítása volt a jellemző, amelyek az összes hamisítvány 93 százalékát tették ki.

9. táblázat

A fellelt forintbankjegy-hamisítványok címletenkénti megoszlása 2019-ben

Címletek	500	1 000	2 000	5 000	10 000	20 000
Megoszlás (%)	3,1	2,0	0,4	1,7	24,6	68,2

Nem változtak jelentősen a hamisítási módszerek sem, amelyeket továbbra is az irodai sokszorosító eszközök (színes fénymásolók, printerek) használata jellemez. A hamisítványok, a valódi bankjegyek jellemzőinek ismerete esetén, egyszerű vizsgálatokkal (tapintással, fény felé tartva vagy mozgatással), pénztári körülmények között pedig kombinált, UV-A- és UV-C-lámpával történő ellenőrzéssel kiszűrhetők.

A hamis valuták előfordulása enyhén emelkedő tendenciát mutat, mértéke továbbra sem jelentős. 2019-ben a jegybank szakértői 881 darab különböző valutahamisítványt vizsgáltak. Ezen belül a hamis euro bankjegyek száma 654 darab volt.

Készpénzforgalmi hatósági ellenőrzések

Az MNB 2019-ben az MNBtv. pénzkibocsátásról szóló rendelkezéseinek²⁰, a bankjegyrendelet²¹, valamint a jegybanki adatszolgáltatásról szóló MNB rendeletek²² előírásainak betartását kilenc bank, egy pénzfeldolgozó szervezet, egy pénzforgalmi intézmény és egy kiemelt közvetítő (pénzváltó) esetében ellenőrizte. A készpénzforgalmi hatósági ellenőrzések célja a forgalomban lévő forintbankjegyek megfelelő minőségének, a készpénzforgalom zavartalan-sága érdekében a működési kockázatok csökkentésének, valamint a hitelintézetek részéről a lakosság irányába történő

²⁰ A 2013. évi CXXXIX. törvény 16. alcíme

²¹ A 2019. július 15. előtt hatályban volt, a bankjegyek feldolgozásáról, forgalmazásáról, valamint hamisítás elleni védelmével kapcsolatos technikai feladatokról szóló 11/2011. (IX. 6.) MNB rendelet (régiből bankjegyrendelet) és a 2019. július 15-től hatályos, a bankjegyek feldolgozásáról, forgalmazásáról, valamint hamisítás elleni védelmével kapcsolatos technikai feladatokról szóló 19/2019. (V. 13.) MNB-rendelet (új bankjegyrendelet)

²² A jegybanki információs rendszerhez elsődlegesen a Magyar Nemzeti Bank alapvető feladatai ellátása érdekében teljesítendő adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 38/2018. (XI. 14.) és 27/2017. (XI. 21.) MNB-rendelet

„fair” szolgáltatásnyújtásnak a biztosítása volt. 2019-ben az MNB 11 hatósági ellenőrzési eljárást indított, amelyek közül 8 eljárás 2019-ben, 3 eljárás pedig 2020-ban zárult le. A 2019-ben indított valamennyi ellenőrzési eljárás tárt fel hiányosságot, mulasztást. A 2019-ben lezárt eljárások közül az MNB egy esetben határozatban hívta fel az ellenőrzött intézményt a jogszabálysértő állapot megszüntetésére, valamint bírságot szabott ki, hét esetben pedig az érintetteket figyelmeztető levélben hívta fel a jogszabálysértő állapot megszüntetésére. A 2018-ban indított ellenőrzések közül négy eljárás 2019-ben zárult le, amelyek során a jegybank valamennyi ellenőrzött intézménynél tárt fel hiányosságot, mulasztást. Az intézményeket határozatban hívta fel a jogszabálysértő állapot megszüntetésére, három esetben bírságot szabott ki.

A hatósági ellenőrzési eljárások során az MNB a bankjegyek forgalmazására, a bankjegyzvizsgáló gépek működésére és üzemeltetésére, a készpénzforgalmazásban bekövetkező rendkívüli helyzetek kezelésére vonatkozó intézkedési tervre, a hiányos, sérült bankjegyek kezelésére, valamint a forgalomképes és a törvényes fizetőeszköznek minősülő forgalomképtelen forintbankjegyek címletváltására és átváltására vonatkozó egyes szabályok²³ megsértését állapította meg. A szabályszegések közül leggyakrabban az MNBtv. és a bankjegyrendelet hiányos sérült bankjegyek kezelésére vonatkozó rendelkezéseinek megsértése fordult elő.

Megújultak a forint bankjegyek

Az MNB a 2014 és 2019 közötti időszakban megújította a forint bankjegysorozatát, és újratervezett, korszerű, a pénzfeldolgozó gépek és automaták által támasztott készpénzforgalmi igényeknek is megfelelő, egyben a hamisítás ellen is korszerűen védett bankjegyeket bocsátott ki.

Az MNB a hat címletet tartalmazó bankjegysorozatból elsőként a 10 000 forintost újította meg 2014-ben, majd a 20 000 forintost 2015-ben. A 2000 és 5000 forintos címletek 2017-ben, az 1000 forintos címletek 2018-ban jelentek meg. A sort utolsóként az 500 forintos címlet forgalomba hozatala zárta 2019-ben. A régi 500 forintosok bevonására 2019. október 31-én, amíg a régi 10 000 forintos bankjegyek bevonásra 2019. december 31-én került sor. 2020. január 1-jétől már csak a megújult címletekkel tudunk fizetni a készpénzforgalomban.

2019 végén a forgalomban lévő 10 000 forintos bankjegyeknek a 94 százaléka már lecserélődött a megújított változatú bankjegyekre. Az egyes címletek bevonási határnapját követően a hitelintézetek és a Posta pénztárai még három évig, az MNB pedig 20 évig cseréli térítésmentesen törvényes fizetőeszközzé a bevont forint bankjegyeket.

Új 100 forintos érme került kibocsátásra

Az MNB 2019. október 1-jén új alapanyagú 100 forintos érmét bocsátott ki. A korszerűbb érmealapanyag alkalmazása az érmeelfogadó automaták stabilabb működése, valamint az ellátásbiztonság szempontjából is kedvezőbb helyzetet teremt.

Az új 100 forintosok ténylegesen csak 2020 második negyedévében kerülnek a készpénzforgalomba, annak érdekében, hogy az érmével működő automaták üzemeltetői felkészíthessék berendezéseiket az új alapanyagú 100 forintos érmék elfogadására.

Az új 100 forintos érme külső megjelenése és legfontosabb paraméterei (például átmérő, vastagság) változatlanok maradtak, ám az alapanyaguk acél helyett réz-nikkel-cink ötvözetre változott. A jelenleg használt 100 forintos érmék továbbra is forgalomban maradnak.

Új bankjegy- és érmerendeletet jelentek meg

Az MNB felülvizsgálta és megújította a bankjegyek és érmék forgalmazására, feldolgozására, valamint hamisítás elleni védelmükkel kapcsolatos feladatokra vonatkozó MNB-rendeleteket. A felülvizsgálatot és a szabályozás módosítását az tette elsősorban szükségsszerűvé, hogy a hazai készpénzellátási lánc jelentősen megváltozott az elmúlt években. Megjelentek és egyre inkább terjednek a pénztár nélküli bankfiókok, ezzel párhuzamosan az ügyfelek által kezelt bankjegy-visszaforgató gépek, a hagyományos banki és postai fiókok száma is jelentősen csökkent, a hitelintézeti alkalmazottak által működtetett bankjegyfeldolgozó gépek számának növekedésével pedig megerősödött a decentralizált bankjegyfeldolgozás szerepe.

Az MNB e tendenciák és változások figyelembevételével olyan működési keretrendszert határozott meg a bankjegyek

²³ MNBtv. 23. § (3) és (8) bekezdése, régi bankjegyrendelet 4. § (2) bekezdése, 5. § (3) bekezdése, 2. melléklet 2.1.1. pontja, 18. § (2) és (5) bekezdése, 19. § (2) és (5) bekezdése, 20. §. (4) bekezdése, 21. §-a és 22. §. (1) bekezdése, új bankjegyrendelet 5. § (3) bekezdése, 21. § (5) bekezdése, 22. § (2) bekezdése és a 23. § (1) bekezdése.

és érmék visszaforgatására, valamint a készpénzellátás üzletmenet-folytonosságára, amelyek hosszú távon képesek a megfelelő bankjegyminőség, a hamisítás elleni védelem és az ellátásbiztonság fenntartására. A jegybanki helyszíni ellenőrzések tapasztalatai alapján a bevont és a sérült bankjegyek átváltása, valamint a címletváltás MNB rendeleti szintű szabályainak fogyasztóvédelmi célú megerősítésére is sor került.

Az új jogszabályok – a 19/2019. (V. 13.) MNB-rendelet és a 20/2019. (V. 13.) MNB-rendelet – 2019. július 15-én léptek hatályba, illetve egyes, hosszabb felkészülési időt igénylő rendelkezések tekintetében eltérő hatálybalépési időpontok kerültek meghatározásra.

Emlékérme- és forgalmi érme emlékváltozat kibocsátás

Az MNBtv. értelmében kizárólag az MNB jogosult bankjegy- és érmekibocsátásra, ideértve az emlékbankjegyet és az emlékérme kibocsátását is. Az MNB – a külföldi jegybankok gyakorlatával összhangban – azzal a céllal bocsát ki emlékérméket, hogy az ország életében jelentős történelmi, kulturális és tudományos évfordulókról, eseményekről és személyekről az utókor számára maradandó formában állítson méltó emléket. Az emlékérmék nem szolgálnak forgalmi célokat.

2014-től minden nemesfém-ből készült emlékérmét olcsóbb alapanyagú, színesfém változatban is kibocsát az MNB annak érdekében, hogy az emlékérmék értékközvetítő, figyelemfelkeltő, ismeretterjesztő szerepe szélesebb körben érvényesülhessen. Ezt szolgálja továbbá az emlékérmék névértéken történő forgalmazására vonatkozó MNB-döntés, amely értelmében az ezüst emlékérmék a kibocsátást követő 3 hónapig, a színesfém emlékérmék 1 évig névértéken érhetőek el az emlékérmék elsődleges forgalmazójánál, a Magyar Pénzverő Zrt.-nél.

A törvényi felhatalmazás alapján, valamint a 2014 óta érvényes értékesítési politika szellemében 2019-ben 10 témában 17 emlékérmét bocsátott ki a jegybank. Ebből 1 arany, 6 ezüst és 10 színesfém (3 önálló tematikában, 7 a nemesfém emlékérmék színesfém változataként megjelent) emlékérme.

Az MNB 2019. évi emlékérme-kibocsátási programja a legértékesebb darabbal indult. Szent Piroksa tiszteletére 50 000 forint névértékű arany és 2000 forint névértékű színesfém emlékérmét bocsátott ki a jegybank 2019. január 18-án. Az emlékérmék az Árpád-házi magyar szenteket bemutató gyűjteményi sorozat második elemeként jelentek meg.

Benczúr Gyula születésének 175. évfordulója alkalmából 10 000 forint névértékű ezüst és 2000 forint névértékű színesfém emlékérmét bocsátott ki a jegybank 2019. január 28-án. Az emlékérmék a magyar képzőművészet kiemelkedő alakjait bemutató gyűjteményi sorozatot gazdagítják.

A sorozat 2019. február 20-án folytatódott a Munkácsy Mihály megnevezésű 10 000 forint névértékű ezüst és 2000 forint névértékű színesfém emlékérmékkel. A kibocsátás apropóját Munkácsy születésének 175. évfordulója szolgáltatta.

Eötvös Loránd halálának centenáriuma, 2019. április 8-án az MNB 10 000 forint névértékű ezüst és 2000 forint névértékű színesfém emlékérmék kibocsátásával tisztelgett a tudós munkássága előtt.

Az emlékérme-kibocsátási program a tudományos évfordulók jegyében folytatódott. 2019. április 26-án különleges, téglalap alakú ezüst és színesfém emlékérmét bocsátott ki az MNB hazánk legrégebbi tudományos kutatóintézete, a Földtani Intézet (mai nevén Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat) 150 éves fennállása tiszteletére. A 10 000, illetve 2000 forint névértékű emlékérmék kibocsátásának további aktualitását adta, hogy a kutatóintézet székháza, a műemlékké nyilvánított Art Geo Palota építési munkálatai 120 éve fejeződtek be.

A „Himnusz megzenésítése” megnevezéssel különlegesen nagyméretű, 20 000 forint névértékű ezüst és 3000 forint névértékű színesfém emlékérmét bocsátott ki az MNB 2019. július 2-án, a Himnusz első nyilvános bemutatójának 175. évfordulóján.

A Magyarországon megrendezésre került FIE Vívó Világ bajnokság alkalmából az MNB az 50 forintos forgalmi érme emlékváltozatát hozta forgalomba 2019. július 8-án 2 millió példányban. (Közülük 12 000 darab érme díszcsomagolt első napi veretként – verdefényes kivitelben – került forgalmazásra.)

Kandó Kálmán születésének 150. évfordulóján, 2019. július 9-én 2000 forint névértékű színesfém emlékérme kibocsátásával folytatódott a magyar tudósokat, feltalálókat, illetve találmányaikat bemutató népszerű színesfém sorozat. A különleges, négyzet alakú emlékérme a sorozat 12. tagjaként jelent meg.

„Simmelweis Egyetem” megnevezéssel 10 000 forint névértékű ezüst és 2000 forint névértékű színesfém emlékérmét bocsátott ki a jegybank 2019. szeptember 6-án. A művészeti kivitelezésű emlékérmékkel az MNB a szervezett

orvosképzés magyarországi kezdetének 250. évfordulója előtt tiszteleg.

A hungarikumként számontartott magyar pásztor- és vadász-kutyafajtákat bemutató sorozatot indított a jegybank 2019. szeptember 7-én. A „Magyar vizsla” megnevezésű színesfém emlékérmék névértéke 2000 forint.

A 2019. évi emlékérmek-kibocsátási program az „Esztergom, Várhegy és Víziváros Nemzeti Emlékhely” megnevezésű, bronzpatinázott színesfém emlékérmékkel zárult 2019. november 15-én. A 2000 forint névértékű emlékérmek a hazai nemzeti emlékhelyeket bemutató sorozat 6. elemeként jelent meg.

3.8. STATISZTIKAI SZOLGÁLAT

A jegybank az MNBtv. szerinti felhatalmazás alapján a pénzügyi folyamatok elemzéséhez, a monetáris politikai döntések előkészítéséhez, a pénzforgalom zavartalan lebonyolítása érdekében a fizetési- és elszámolási rendszerek működésének felügyezéséhez, a pénzügyi rendszer stabilitásának támogatásához, valamint a mikro- és makroprudenciális felügyeleti tevékenység ellátásához gyűjt statisztikai információkat, és hozza nyilvánosságra az azokból készített statisztikákat.

A statisztikai közleményeket, tájékoztatókat és idősorokat az MNB a honlapján teszi elérhetővé a nyilvánosság számára a közzétett publikációs naptár szerint. Az egyes szakstatisztikai területekhez kapcsolódóan az MNB módszertani, illetve tematikus kiadványokat is megjelentet.

2019-ben 6 adatszolgáltatási MNB-rendelet került kiadásra 2020-ra vonatkozóan, az elsődlegesen az MNB alapvető feladatai ellátásához elrendelt adatszolgáltatásokat tartalmazó²⁴ rendelet, továbbá a négy, elsődlegesen a felügyeleti feladatok ellátásához szükséges adatszolgáltatásokat előíró MNB-rendelet²⁵. Emellett – a mielőbbi kihirdetés érdekében – külön szerkezetben került kiadásra a jegybanki információs rendszerhez a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásához kapcsolódó egyes adatokra vonatkozóan teljesítendő adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló MNB-rendelet²⁶. 2019 folyamán két alkalommal került sor a 2019. évi hatályos adatszolgáltatási MNB-rendeletek év közbeni módosítására a hazai szabályozási környezet változása, illetve az MNB új adatbefogadó rendszerére történő átállás miatt, valamint az MNB alapvető, illetve a pénzügyi közvetítőrendszer

felügyeletével kapcsolatos feladatai ellátásához szükséges adatok biztosítása céljából²⁷.

Az MNB hitelintézeti adatgyűjtési projektjeinek eredményei

A 2017-ben indult, a jegybanki elemzői és felügyeleti igényeket szintetizáló, egységes Jegybanki hitelregiszter (HITREG) kidolgozására irányuló projekt több fontos mérföldkövet is teljesített 2019-ben a hiteladatok jelentésére vonatkozó részletes módszertani előírás kidolgozásával, az ellenőrzési szabályok elkészítésével és a kapcsolódó fejlesztési feladatok elvégzésével a zökkenőmentes adatbefogadás és feldolgozás érdekében. Az MNB szakértői 15 alkalommal folytattak konzultációt az adatszolgáltatókkal a részletes módszertani segédlet és szabályrendszer kialakítására, ezzel a megfelelő adatminőség biztosítására. A kapcsolódó rendszerfejlesztési feladatok elvégzése után 2019 szeptemberében megnyílt az adatgyűjtés tesztkörnyezete. A tesztelési folyamat állandó monitorozás alatt áll annak érdekében, hogy a hitelintézeti szektor megfelelő minőségű adatai az adatszolgáltatási rendeletben előírtaknak megfelelően első alkalommal 2020 februárjában beérkezzenek.

Az adatbefogadáshoz kapcsolódó tevékenységekkel párhuzamosan megkezdődött a felkészülés a vonatkozó, 35/2018. (XI. 13.) MNB-rendelet hatályának a pénzügyi vállalkozásokra vonatkozó, 2021-től esedékes kiterjesztésére. Az MNB konzultáció keretében széleskörű tájékoztatást adott az érintett adatszolgáltatók részére, és 2019 decemberében kérdőívet küldött ki az adatszolgáltatóknak a tervezett módosítások várható költségeinek felmérésére. A HITREG adatszolgáltatást a pénzügyi vállalati szektorra kiterjesztő, várhatóan 2020 első félévében megjelenő, módosító MNB-rendelet tartalmazni fogja a hitelintézetek számára kötelezően teljesítendő, az ingatlanfinanszírozás megfigyelésére kiadott ESRB-ajánlásban megfogalmazott adatigényeket is.

Mikroszintű adatok felhasználása a háztartási és vállalati adatok részletesebb bemutatása érdekében

A „Miből élünk?” elnevezésű háztartási vagyonfelmérés 2014-es és 2017-es adatai alapján a háztartások mérlegeinek aggregált adatai részletes bontásokban is bemutatásra kerültek különböző jellemzők (vagyon decilisek, életkor, területi elhelyezkedés stb.) szerint. A vállalatok egyedi

²⁴ 37/2019. (XI. 19.) MNB-rendelet

²⁵ 38/2019. (XI. 20.) MNB, 39/2019. (XI. 20.) MNB, 40/2019. (XI. 21.) MNB, valamint 41/2019. (XI. 21.) MNB-rendelet

²⁶ 32/2019. (XI. 25.) MNB-rendelet

²⁷ a módosítások az MNB alapvető, valamint felügyeleti feladatai ellátásához szükséges adatszolgáltatásokat előíró MNB-rendeleteket érintették [36/2018. (XI. 13.) MNB, 37/2018. (XI. 13.) MNB, 38/2018. (XI. 14.) MNB, 39/2018. (XI. 14.) MNB, 40/2018. (XI. 14.) MNB-rendelet]

beszámolóinak adatait felhasználva a nem pénzügyi vállalatok aggregált mérlegadatai megbontásra kerültek különféle jellemzők (ágazat, méret, tulajdonos, területi elhelyezkedés stb.) alapján. A mikroszintű adatok felhasználásával előállított háztartási és vállalati adatokról újdonságnak számító publikációk jelentek meg a jegybank honlapján.

Hosszú időszakot érintő revíziók a statisztikában

2019. szeptember végén, összhangban a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) gyakorlatával és a nemzetközi intézmények elvárásaival, a pénzügyi számlák és a fizetési mérleg adatok hosszú távú idősorai felülvizsgálatra kerültek és az indokolt változások megjelentek a statisztikákban. A hosszú időszakot érintő revízió jelentős mértékben javította a publikált statisztikák közötti konzisztenciát. Nagyobb súlyú módszertani változást jelentett a jegybank által készített statisztikákban, hogy a kockázati és magántőke alapok visszamenőlegesen 2017-ig (a pénzügyi számlákban 2013-ig) a nem pénzügyi befektetési alapok alszektorban jelennek meg 2019 szeptemberétől.

Felügyeleti statisztikák

2019 elején befejeződött az a 2017. évben kezdődő folyamat, amelynek eredményként 2019-től valamennyi hitelintézet IFRS alapon vezeti könyveit és készíti adatszolgáltatásait az MNB számára.

Mivel 2019-től valamennyi bankcsoport IFRS alapon jelenti konszolidált adatait, köztük a pénzügyi adatokat tartalmazó FINREP-táblákat, így lehetővé vált a 2018-ban kidolgozott új konszolidált szemléletű idősorok egységes, IFRS alapú publikálása. Az új prudenciális szemléletű konszolidált idősorok, amelyek harmonizálnak az EKB által publikált idősorokkal, 2015-től tartalmazzák a hitelintézeti csoportok, az egyedi intézmények és a hitelintézeti fióktelepek, azaz a teljes hitelintézeti szektor adatait és főbb kockázati mutatóit hat témakörben (általános információk, mérlegszerkezet, jövedelmezőség, portfólióminőség, tőke megfelelés, likviditás). A konszolidált idősorok publikálásával egy időben a korábban publikált, nem konszolidált szemléletű idősorok lezárásra kerültek, azonban hetedik témakörként néhány releváns pénzügyi adatkört az idősor nem konszolidált szemléletben továbbra is tartalmaz.

A konszolidált idősorokhoz kapcsolódó sajtóközlemény ugyancsak megújult, új szemléletben, új módszertannal és interaktív formában jelent meg először 2019. március 12-én. Az interaktív formátum lehetőséget biztosít a felhasználóknak arra, hogy a grafikus megjelenítésben rugalmasan

változtassák az adatok vonatkozási időpontját, vagy egyéb jellemzőit.

A Magyar Biztosítók Szövetsége javaslata alapján az MNB bővítette a biztosítók felügyeleti célú adatszolgáltatásán alapuló negyedéves publikációit is. A negyedéves adatokon túl az éves gyakorisággal publikált adatok köre is bővült, így az idősor 2019 második negyedévtől tartalmazza az új értékesítés darabszáma és díjbevétele/állománydíja adatokat értékesítési csatornák szerinti bontásban, valamint az étellel összefüggő kárkifizetések károk szerinti részletezését. A tartalmi bővítésen túl a biztosítók idősorához kapcsolódó tájékoztató is megújult, 2019 harmadik negyedévtől interaktív formában kerül publikálásra. A 2019. első félév során a biztosításközvetítő alkuszok és többes ügynökök prudenciális adatait tartalmazó éves gyakoriságú idősor is kiegészült az elektronikus felületen közvetített állományi és jutalék adatokkal, valamint az állományi és jutalék adatok tekintetében a publikálás gyakorisága évesről félévesre változott.

Nemzetközi adatszolgáltatás, együttműködés nemzetközi szinten

Az MNB státuszából adódóan és a nemzetközi együttműködésből fakadó elvárásokkal, tagsági kötelezettségeivel összhangban rendszeresen szolgáltat adatokat, információkat az EKB, az Európai Unió statisztikai hivatala (Eurostat), az európai felügyeleti hatóságok (EBA, EIOPA), a Nemzetközi Fizetések Bankja (BIS), a Nemzetközi Valutaalap (IMF), a Világbank és a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) számára.

A nemzetközi ajánlások, előírások teljesítése, illetve azok változásának követése érdekében az MNB folyamatosan képviselteti magát a jegybank statisztikai tevékenységét érintő nemzetközi fórumokon, és aktív szerepet vállal a módszertani fejlesztésekkel és az aktuális statisztikai ügyekkel foglalkozó nemzetközi statisztikai munkacsoportok munkájában.

Publikációs változások az MNB statisztikaiban

2019-ben az MNB új projektet indított a honlapon elérhető statisztikai publikációk megújítására. A projekt célja korszerű statisztikai publikációs eljárások kidolgozása, amelyek új prezentációs, vizualizációs technológiákat alkalmazva egyre inkább teret engednek az önkiszolgáló adatelemzési lehetőségeknek, azaz olyan adatbázisokat és eszközöket nyújtanak az érdeklődők számára, amelyek segítik az adatok közti gyors eligazodást, és változatos lekérdezési és megjelenítési lehetőségeket biztosítanak.

A publikációs rendszer megújításának első lépéseként 2019-ben a hitelintézetek prudenciális adatait tartalmazó sajtóközlemény és idősorok, a befektetési alapok adatai, a rezidens kibocsátású értékpapírok állománya és tulajdonosi megoszlása, a fizetési mérleg statisztikai publikáció, a háztartási vagyonfelmérések eredményei, a nemzetgazdaság pénzügyi számlái, valamint a biztosítók prudenciális adatai jelentek meg új, interaktív formában, ami lehetővé teszi a felhasználók számára, hogy a grafikus megjelenítésben rugalmasan változtassák az adatok vonatkozási időpontját, vagy egyéb jellemzőit.

MNB Kutatószoba

2019 harmadik negyedében az MNB megnyitotta az MNB Kutatószobát. Az MNB Kutatószobában – a KSH által üzemeltetett Kutatószoba működési elvéhez hasonlóan – az adatvédelmi előírások teljes körű betartásával, ellenőrzött körülmények között nyílik lehetőség az MNB által kezelt adatokból összeállított, egyedi szintű, de az érintett jogalany közvetlen azonosítására nem alkalmas adatokat tartalmazó adatkörökhöz történő térítésmentes hozzáféréshez.

Adatminőség, hatósági ellenőrzés

Az MNB az adatszolgáltatási kötelezettségek betartásának, azaz a határidőre történő teljesítésnek, valamint a megfelelő adatminőségnek a folyamatos ellenőrzése során 2019-ben – a figyelmeztetésen, valamint a határozatba foglalt kötelezésen, illetve felhíváson túl – 66 alkalommal, 49 adatszolgáltatóval szemben szabott ki bírságot (összesen 29,2 millió forint összegben).

A 2018-ban a jegybanki információs rendszerhez elsődlegesen a Magyar Nemzeti Bank alapvető feladatai ellátása érdekében teljesítendő adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 27/2017. (XI. 21.) MNB-rendelet E21, illetve M01 MNB azonosító kódú adatszolgáltatásra vonatkozó rendelkezéseinek ellenőrzése tárgyában indított, 2019-re áthúzódott, egy hitelintézettel szembeni hatósági ellenőrzési eljárás határozatba foglalt intézkedések alkalmazásával került lezárásra.

Az MNB új, integrált adatbefogadó rendszerére történő átállás

A minden felügyeleti és jegybanki statisztikai igényt kielégítő, új statisztikai és felügyeleti integrált adatbefogadó rendszer (STEFI) 2019. évi bevezetésével kiváltásra kerültek a korábbi (EBEAD, KAP) adatbefogadó rendszerek. Az új adatbefogadó rendszer kialakítása során kiemelten fontos szempont volt, hogy az áttérés az adatszolgáltatók oldalán ne okozzon fejlesztési igényt, az adatszolgáltatók az új rendszert is zökkenőmentesen tudják használni, csökkentve ezzel

az átállás körüli nehézségeket. A rendszerfejlesztés során a folyamatosan módosuló nemzetközi adatszolgáltatási környezet (például ESMA adatigények) változásait is figyelembe kellett venni.

2019-ben folytatódott a Közös Adatgyűjtő Rendszer és Integrált Előfeldolgozó Rendszer (KAR–ITER) fokozatos bevezetésének munkálatai, ezen belül többek között a hitelintézetek EBA ITS adatainak XBRL formában történő befogadásának 2020. évi bevezetésére való felkészülés.

3.9. AZ MNB TÁRSADALMI FELELŐSSÉGVÁLLALÁSI TEVÉKENYSÉGE

Az MNB a társadalmi felelősségvállalási stratégiájának meghatározó elemét képező Pallas Athéné Közgondolkodási Program megvalósítása során feladatának tekinti a pénzügyi kultúra és a pénzügyi tudatosság, valamint az ezt megalapozó közgazdasági és társadalmi gondolkodás, illetve az ehhez kapcsolódó intézményrendszer és infrastruktúra fejlesztését.

A kitűzött célok elérése érdekében az MNB az oktatás (elsősorban a felsőoktatás), a közgazdász-képzés és pénzügyi oktatás rendszerének megújítása és fejlesztése, a tudományos tevékenység, valamint a pénzügyi ismeretterjesztés támogatása érdekében fejti ki tevékenységét. Az MNB és alapítványai által támogatott programok részben saját gondozású kezdeményezések, részben a különböző intézményekkel létrejött partnerségi kapcsolatok révén valósulnak meg.

A korábban megkezdett egyetemi együttműködések (Budapesti Corvinus Egyetem, Budapesti Gazdasági Egyetem, Soproni Egyetem, Miskolci Egyetem, Károli Gáspár Református Egyetem, Nyíregyházi Egyetem) megvalósításán túl 2019-ben az MNB együttműködési megállapodást kötött a Debreceni Egyetemmel és a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemmel is. A 2018/2019-es tanév lezárulásával az együttműködési programok szakmai és pénzügyi teljesülését az MNB ellenőrizte, a szakmai programokat a felek közösen értékelték és a céloknak, tapasztalatoknak megfelelően továbbfejlesztették. Az MNB megújította együttműködéseit az egyetemekkel a 2019/2020-as tanévre.

Az MNB és a Budapesti Corvinus Egyetem (BCE) együttműködése 2015 óta folyamatos, amely időközben a jegybank legnagyobb oktatási programjává vált. Az MNB szakmai támogatásával és koordinálásával a BCE és a sanghaji Fudan Egyetem 2019 februárjában kettős diplomát adó MBA képzési programot indított, amelynek intézményközi koordinációját a jegybank biztosítja. A program koordinálása, valamint a nemzetközi kapcsolatok fejlesztése és további

kiterjesztése érdekében az MNB szakmai szerepvállalásával a BCE-n létrejött a Corvinus–MNB International Executive Project Center is. Az MBA képzés második évfolyama 2019 szeptemberében indult.

A BCE-vel való együttműködéshez hasonlóan a magyar felsőoktatás magas presztízsű intézményeivel, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemmel és a Debreceni Egyetemmel is nagyobb volumenű és számos kutatási területre kiterjedő együttműködés kiépítése kezdődött meg.

Az MNB a Neumann János Egyetemmel együttműködve, annak duális vállalati partnereként vesz részt az egyetem Gazdálkodási és menedzsment alapképzési szakos hallgatóinak képzésében, amelynek keretében több mint 40 hallgató töltötte szakmai gyakorlatát az MNB különböző szakmai részlegeinél és leányvállalatainál.

Az MNB a társadalmi felelősségvállalási stratégiájának megvalósítása keretében a 2019/2020-as tanévre negyedik alkalommal hirdette meg a tevékenységéhez kapcsolódó gazdaságtudományi alap-, és mesterképzési szakokon az MNB kiválósági ösztöndíjprogramot. A 2019/2020-as tanévben 27 magyarországi felsőoktatási intézmény 515 hallgatója részesülhetett az ösztöndíjban. A 2018/2019-es tanév második félévétől az ösztöndíj havi összege 40 000 forintba emelkedett. A kiválósági ösztöndíjat elnyert hallgatók 2019-ben az eddigi legnagyobb szabású, több mint 800 résztvevős, a Budapesti Kongresszusi Központban megrendezett konferencián vehették át oklevelüket.

Az MNB és a TDK-ért Közhasznú Alapítvány közötti együttműködés 2019-ben is folytatódott, amelynek célja többek között a pénzügyi tudatosság, valamint interdiszciplináris tudományterületek támogatása.

2015-től a jegybank szakmai közreműködésével, a tiszaroffi kistérség továbbtanulási ösztönzőjeként, a felsőoktatásban tanuló hallgatók támogatására ösztöndíj program került meghirdetésre „Tiszaroffi ösztöndíjpályázat” címmel. A program 2017-ben kibővült a középiskolai tanulók tanulmányainak támogatásával „Tiszaroffi Továbbtanulási Ösztöndíjpályázat” címmel. A 2018/2019-es tanév tavaszi félévében 69 egyetemista (köztük 2 doktorandusz) és 40 középiskolai tanuló, a 2019/2020-as tanév őszi félévében 57 egyetemista (köztük 4 doktorandusz), illetve 22 középiskolai tanuló kapott ösztöndíjat.

Az MNB a lakosság pénzügyi tudatosságának fejlesztése érdekében Pénzügyi Navigátor Tanácsadó Irodahálózatot (PNTI) működtet 18 megyeszékhelyen. A tanácsadók

2019-ben 22 786 ügyfélmegkeresést kezeltek és 452 alkalommal tartottak kihelyezett tanácsadást.

Az Irodahálózat és az MNB szakemberei a jegybank, valamint a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal között létrejött megállapodás alapján pilot jelleggel csatlakoztak a Kormányhivatal által a megyében üzemeltetett Mobilizált Kormányablak Ügyfélszolgálathoz. A projekt célja az volt, hogy csökkentse a megye kistépelüléseiben élő fogyasztók pénzügyi kiszolgáltatottságát, valamint 33 helyszínen ingyenes pénzügyi fogyasztóvédelmi tanácsadást nyújtson számukra.

Az MNB 2019-ben több, pénzügyi témára fókuszáló, ismeretterjesztési célú átfogó kommunikációs kampányt valósított meg. Az év eleji aktivitás az országosan elérhető Pénzügyi Navigátor Tanácsadó Irodahálózatot népszerűsítette, a nyár eleji kampány az utas- és lakásbiztosítások fontosságára fókuszált. A karácsonyt megelőző időszak pénzügyi fogyasztóvédelmi kampányában a felelős hitelfelvétel kapott hangsúlyt.

A felelős pénzügyi döntések meghozatalát a jegybank honlapján elérhető kereső és összehasonlító alkalmazások (például Hitelkalkulátor, Hitel- és lízingválasztó program, Bankszámla-választó program) segítik, ezen felül Pénzügyi Navigátor néven mobil-applikáció is kifejlesztésre került, ami friss hírekkel és árfolyamadatokkal, online keresőkkel és kalkulátorokkal, ügyfélszolgálati időpontfoglalóval, valamint pénzügyi szótárral segíti a tájékozódást.

A Civil Háló Támogatási Program elnevezésű – pénzügyi kultúra fejlesztését és a pénzügyi tudatosság növelését célzó – pályázat keretében az év során hét szervezet projektjavaslata részesült támogatásban. Ezen túlmenően – az elmúlt évek sikereire tekintettel – az MNB 2019-ben is meghirdette a vezető felsőoktatási intézményekkel közös egyetemi hallgatói ötletpályázatát.

A jegybank lehetőségeihez mérten stratégiai együttműködési megállapodások keretében, valamint eseti támogatások nyújtásával is szerepet vállalt az értékteremtésben, a nemzeti értékek, a szellemi és kulturális örökség megőrzésében (például a Pannonhalmi Főapátság Közhasznú Alapítvány), a tudományos tevékenység és a pénzügyi ismeretterjesztés támogatásában (például a Magyar Közgazdasági Társaság, a Közgazdasági Szemle Alapítvány). Karitatív célú adományozással járult hozzá a hátrányos helyzetű csoportok életminőségének, esélyegyenlőségének javításához, a rendkívüli élethelyzetek okozta nehézségek enyhítéséhez (például a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat).

3.10. AZ MNB KÖRNYEZETI FENNTARTHATÓSÁGI TEVÉKENYSÉGE

Az MNB környezeti fenntarthatósági tevékenységét 2019-ben az MNB Zöld Programja határozta meg. Emellett az MNB Igazgatósága által 2017-ben elfogadott környezetvédelmi stratégia megvalósítása is hangsúlyos volt, a stratégia megvalósítását támogató 15 pontból álló akcióterv végrehajtása megtörtént.

A 2017–2019 közötti időszakra vonatkozó környezetvédelmi stratégia a Székház esetében a „Very Good” minősítési szint megerősítését, a Logisztikai központ épületére vonatkozóan pedig a megszerzett „Very Good” minősítés fenntartását tűzte ki célul. 2019-ben a két épület teljes körű újraminősítése megtörtént, a Székházi épület minősítési szintje 60 százalék fölé emelkedett, a Logisztikai központ pedig megközelítette a következő, „Excellent” minősítési szintet.

10. táblázat

A Székház és a Logisztikai központ környezetvédelmi minősítései

Minősítés	Székház	Logisztikai Központ
BREEAM In-Use 2019	60,3 % (Very Good)	68,9% (Very Good)
BREEAM In-Use 2016	58,8% (Very Good)	62,7% (Very Good)
BREEAM In-Use 2013	48,1% (Good)	58,4% (Very Good)

Az MNB Zöld Programja

A klímaváltozás elleni küzdelem és az ahhoz való alkalmazkodás, valamint általában a súlyosbodó környezeti problémák a gazdaság egészét, és ezen keresztül a pénzügyi közvetítőrendszert is jelentősen érintik. Az MNB 2019-ben ennek tudatában indította el Zöld Programját. Ennek célja a klímaváltozáshoz és más környezeti problémákhoz kapcsolódó kockázatok csökkentése, a magyarországi zöld pénzügyi szolgáltatások bővítése, az ezzel kapcsolatos hazai és nemzetközi tudásbázis szélesítése, illetve a pénzügyi szereplők és saját ökológiai lábnyomának további mérséklése. A program három pillérből áll: a különböző kezdeményezések kiterjednek egyrészt a pénzügyi szektorra, másrészt az MNB társadalmi és nemzetközi kapcsolatainak fejlesztésére, harmadrészt pedig saját operatív működésének további „zöldítésére”.

A piaci szereplők Zöld Programba való bevonásának egyik első lépéseként az MNB Zöld Pénzügyek Díjjal jutalmazta a „legzöldebb” intézményeket annak érdekében, hogy

pozitív ösztönzést adjon a környezeti fenntarthatóságot, klímaváltozást támogató üzletpolitikákra és operatív működésre. A jegybank 2019. július 3-án publikálta a „Zöld Pénzügyek Magyarországon” című konzultációs dokumentumot. Ebben a hazai zöld pénzügyi szegmens beindításának, fejlesztésének lehetőségeit tekintette át, kifejezetten számítva a hazai érintettek véleményére, javaslataira. Fontos cél volt az MNB számára, hogy ne csak a szűken vett szakmai (pénzügyi piaci) nézőpontokat ismerje meg a témával kapcsolatban, hanem minden érintettét. E törekvés sikerrel járt: a konzultáció számos civil szervezet, sőt magánszemély véleményét „csatornáztatta be”.

Az MNB a konzultációra építve megkezdte a hazai zöld pénzügyi szegmens fejlesztésének hosszú távú folyamatát. Ennek első mérföldköveként 2019 végén a Pénzügyi Stabilitási Tanács elfogadta a zöld lakáscélt szolgáló hitelkihelyezésekre alkalmazható tőkekövetelmény-kedvezményt előíró programot. Ezzel az MNB világszinten is az első hatóság, amely innovatív módon, de a kockázati-prudenciális szempontokat továbbra is érvényesítve élénkíti a zöld hitelezést.

A Zöld Program második pillérje keretében az MNB 2019 januárjában csatlakozott a pénzügyi rendszer zöldebbé tételére létrejött, központi bankokat tömörítő nemzetközi szervezethez (Network for Greening the Financial System, NGFS). Az MNB az NGFS mindhárom munkacsoportján (mikroprudenciális, makrogazdasági, zöld finanszírozás) keresztül aktívan kíván közreműködni a nemzetközi közös munkában. Az Európai Felügyeleti Hatóságok (az EBH, az ESMA és az EIOPA) egyenként, valamint Közös Bizottságukon (az úgynevezett Joint Committee) keresztül szintén intenzív munkába kezdtek a fenntartható pénzügyek terén. Ebben az MNB is aktívan részt vesz, ezzel is hozzájárulva a közös európai zöld pénzügyi keretrendszer kialakításához. Az MNB júliusban csatlakozott az Európai Energiahatékony Jelzálóhitel Kezdeményezéshez is, részt vállalva annak Tanácsadó Testületében.

További fontos nemzetközi fejlemény, hogy az MNB 2019 novemberében az EBRD²⁸-vel közreműködve megtartotta első Nemzetközi Zöld Pénzügyek Konferenciáját. Ennek célja a környezeti és pénzügyi kockázatok kölcsönhatásainak elemzése. A 2019-es év második felében elérhetővé vált az MNB Zöld Pénzügyek (www.zoldpenzugyek.hu) honlapja, ami a témával kapcsolatos híreket, szakmai cikkeket, képzéseket kívánja összegyűjteni és elérhetővé tenni az érdeklődők számára. A munka folytatását megalapozandó, a 2020–2025-re vonatkozó felügyeleti stratégiában és

²⁸ European Bank for Reconstruction and Development (EBRD)

küldetésben kiemelten szerepel a fenntartható gazdasági növekedés támogatása.

Az MNB saját működésének további zöldítése céljából is számos intézkedést tett. 2019 tavaszán egy két hónapos időszakot felölelő kampányt bonyolított le. A kampány célja a munkavállalók bevonása mellett, a fenntarthatósággal kapcsolatos ismeretek bővítése, illetve a környezettudatos munkavégzés előmozdítása volt. A kampány keretét a Zöld Iroda Minősítő rendszer adta, amely az irodai működésre vonatkozó standard alapján értékeli a működést. A munkatársak szemléletformálása érdekében célirányos ismeretátadásra került sor. A kampány első hónapjában tematikus hetek keretében az energia-; a hulladékgazdálkodás; a víz és vizes élőhelyek, valamint a levegőszennyezés, klímaváltozás témaköreinek áttekintésére került sor. A tematikus hetek ismeretanyaga úgy épült fel, hogy a nemzetközi áttekintést követően a hazai helyzetet mutassa be. Minden témakört a „Te mit tehetsz?” kérdésfelvetés zárta, ahol az irodai környezetben felhasználható praktikus tanácsok hangzottak el. A kampány alatt kiállítás, filmklub szervezésére is sor került, illetve a munkatársak megfogalmazhatták ötleteiket az irodai működés környezettudatosabbá tétele érdekében. Az ötletek rendszerezését követően készült el a 25 pontból álló Zöld Iroda Akcióprogram, amelyet az MNB Igazgatósága fogadott el. A kampány végén került sor a Zöld Iroda külső auditra, amelynek eredményeként az MNB megszerezte a Zöld Iroda Minősítést. A folyamatos fejlődés fenntartása érdekében a Zöld Iroda Minősítést két évente meg kell újítani.

Energetikai mutatószámok

Az MNB közvetlen környezeti hatását legnagyobb mértékben az energia-felhasználás határozza meg, ezen belül is döntő szerepe van az épületek működéséhez kapcsolódó energiafelhasználásnak. Az MNB környezetirányítási rendszerében szereplő ingatlanok (Székház, Logisztikai központ, Krisztina körúti telephely) teljes energiafelhasználásával kapcsolatosan elmondható, hogy az elmúlt évek

során a rendszerben rejlő tartalékok feltárára kerültek, illetve több energiamegtakarítást eredményező intézkedés valósult meg. A működésben időközben bekövetkező változások azonban (létszámnövekedés, új bankbiztonsági stratégia megvalósítása, új berendezések, például záportároló, klímaberendezések, légfüggönyök üzembe helyezése) többlet energiafelhasználást okoztak. Az energiafogyasztás csökkentésére vonatkozó célkitűzések esetében a globális felmelegedés hatásaként bekövetkező szélsőséges időjárás miatt felelős vállalást nehéz megfogalmazni, ugyanakkor az MNB folyamatosan törekszik az energiahatékonyság javítására. 2019-ben például a Székházban a nyári hónapokban a melegvíz-ellátás hulladék hővel került biztosításra, csökkentve ezzel a gázfelhasználást. A fűtéshez felhasznált energia mennyisége kismértékben növekedett, az üzemanyag-felhasználás területén közel 10 százalékos csökkenés történt a gépjárműflotta korszerűsítéséhez kapcsolódóan.

Az egy főre jutó teljes energiafelhasználás korábbi évekre jellemző csökkenése tovább folytatódott, 2019 végén 5,5 százalékkal volt alacsonyabb a – környezetvédelmi stratégiában meghatározott – 2016. évi bázishoz képest.

Hulladékgazdálkodás

2019-ben a szelektív hulladékgyűjtés rendszerében jelentős változás nem történt, év végén újabb hulladékfrakciók szelektív gyűjtése kezdődött el. 2019-ben a teljes éves hulladék 47,4 százaléka szelektíven került gyűjtésre. A leselejtezett elektronikai készülékeket, berendezéseket újrahasznosítási céllal 2019-ben is teljes mértékben karitatív szervezetek kapták. A veszélyes hulladék aránya a teljes hulladékmenyiségben belül minimális, 0,25 százalék volt.

Vízgazdálkodás

A globális felmelegedés hatására a Székház hűtéséhez, illetve a Logisztikai központban a fűvesített terület locsolásához felhasznált kútvíz mennyisége 2019-ben is jelentős mértékben, 21,5 százalékkal nőtt.

11. táblázat

A teljes energiafelhasználás alakulása

Teljes energia-felhasználás	2016. bázis				2019				Változás 2016. évi bázishoz (%)
	Székház épület	MNB Logisztikai központ	Krisztina krt. telephely	Összesen	Székház épület	MNB Logisztikai központ	Krisztina krt. telephely	Összesen	
Villamosenergia-fogyasztás (GWh)	2 886	2 379	1 397	6 662	3 030	2 906	1 226	7 161	7,5
Fűtés, melegvízenergia-felhaszn. (GWh)	1 855	890	1 257	4 002	1 719	1 117	1 265	4 101	2,5
Üzemanyag energiafelhasználás (GWh)	501			501	453			453	-9,6
Összes energiafogyasztás (GWh)				11 165				11 716	4,9
Fajlagos energiafogyasztás (GWh/fő)				9,4				8,9	-5,5

Kiküldetéshez kapcsolódó környezeti terhelés

A személytaxi szolgáltatás igénybevételi rendjének szigorítása kapcsán a 2016. évi bázishoz képest több mint 50 százalékkal csökkent az utazási volumen. Emellett a repülővel, illetve személygépkocsival történő külföldi kiküldetések esetében 12,4 százalékos csökkenés volt tapasztalható. 2019-ben 134 000 km utazást váltott ki az MNB videokonferenciával, amivel közel 29 tonna CO₂ kibocsátástól mentesítette a környezetet.

3.11. AZ MNB KOMMUNIKÁCIÓJÁT MEGHATÁROZÓ TÉNYEZŐK

Az MNB 2019-ben – a korábbi évek gyakorlatát követve – fontos feladatának tartotta a jegybank tevékenységének, eredményeinek, jelentéseinek és javaslatainak folyamatos és transzparens bemutatását. A teljes körű tájékoztatás és a szakmai munkáról szóló folyamatos információközlés érdekében az MNB 300 sajtóközleményt jelentetett meg, több mint 30 sajtótájékoztatót tartott, több konferenciakommunikációs alkalmat koordinált, mintegy 850 sajtómegkeresésre válaszolt, számos vezetői és sajtósóvivői interjút adott, illetve 102 szakmai cikket publikált a nyomtatott sajtóban, online portálokon és saját honlapján.

Tájékoztató tevékenység során az MNB kiemelt helyen kezelte a jegybank alapfeladatait érintő, a monetáris politikára, felügyelési, fogyasztóvédelmi tevékenységére és a pénzügyi stabilitásra vonatkozó legfontosabb döntések közlését és magyarázatát. Az MNB rendszeresen ismertette a legfontosabb döntések tartalmát és hátterét, közzétette a Monetáris Tanács üléseinek eredményeit, illetőleg folyamatosan publikálta a felügyeleti vizsgálatok és eljárások eredményeit és az intézkedések tartalmát, nem utolsósorban a megállapított jogsértések felelőseit. A felügyeleti kommunikációnak 2019-ben is része volt, hogy felhívja a figyelmet a pénzügyi műveletekkel kapcsolatos, a kockázatok kiszűrése érdekében szükséges elővigyázatosságra.

A rendszeresen publikált szakmai cikkek célja 2019-ben is az volt, hogy az MNB tevékenységét megfelelő alapossággal, a közérthetőség követelményeinek is megfelelően, részleteiben bemutassák, egyúttal közelebb hozzák az érdeklődőket a különböző szakterületek munkájához és a legfontosabb eredmények magyarázatához. A publikációk száma ebben az évben meghaladta a százat, a megjelentetésben pedig a mértékadó hír- és gazdasági szakportálok voltak az MNB segítségére.

A kiemelt kommunikációs témák között szerepelt az MNB februárban publikált 330 pontos versenyképességi programja: a benne foglalt javaslatok, illetve a kezdeményezések teljesülése folyamatosan a proaktív tájékoztatás és érdeklődés fókuszában volt. Ugyanígy az MNB folyamatos tájékoztatást adott az NKP elindításáról és fejleményeiről. Szintén az év elején hirdette meg a jegybank Zöld Programját, amelynek fontossága és egyes elemei az év során megtartott konferenciákon is megjelentek. 2019 végén az MNB emellett közleményben számolt be a 2020 és 2025 közötti időszakra vonatkozóan meghirdetett új felügyeleti stratégiájáról.

2019-ben az MNB rendszeresen informálta a lakosságot a bankjegycsereprogram legújabb fejleményeiről, az új kibocsátásokról és a bevonási határnapokról, az év végén pedig hivatalosan is lezárta a bankjegycsereprogramot. A kapcsolódó tudnivalók széles körű közlésében nem csak a rádiós, televíziós, nyomtatott és online sajtó szerkesztőségei voltak az MNB partnerei, hanem a tájékoztatásban közreműködtek a nagyobb áruházláncok, kereskedelmi bankfiókok és postahivatalok is a tájékoztató plakátok és szórólapok közzétételének lehetővé tétele útján.

Folyamatosan tájékoztatta az MNB az év során a közvéleményt a jegybank és vezetőinek nemzetközi aktivitásáról, a hazai delegációk külföldi látogatásairól és a hazánkban rendezett nemzetközi találkozókról és konferenciákról is.

A pénzügyi tudatosság és a fogyasztói tájékozottság növelése 2019-ben is a jegybanki kommunikáció fókuszában volt, nem csak a felügyeleti sajtókapcsolatok útján, hanem aktuális kampányok formájában is. Így többek között figyelemfelhívó kommunikációs aktivitás volt jellemző a nyári időszakban az utasbiztosítással kapcsolatos tudnivalókról, a karácsonyi ünnepek előtt pedig a felelős hitelfelvételre hívták fel a figyelmet az online és print tartalmak. Kiemelt témát jelentettek tavaly az új biztosítói és pénztári teljes költségmutatók jellemzőiről, a fogyasztóbarát otthonbiztosítás bevezetéséről, a lakáshitelek fix kamatozásúvá átalakításának előnyeiről, illetve a teljes körű ügyfélazonosításról szóló tájékoztatások is.

Az MNB az új típusú kommunikációs eszközök közül fontos szerepet szán a közösségi médiafelületének: Facebook-oldala több mint 58 ezer követővel nagyszámú elérést képes biztosítani. A nemzetközi gazdasági szereplők felé történő információközvetítés jellemzően és elsősorban a jegybank Twitter-fiókján keresztül történik, lehetővé téve a folyamatos és közvetlen interakciót is.

3.12. AZ MNB 2019. ÉVI EREDMÉNYÉNEK ALAKULÁSA

Az MNB 2019. évi eredménye 254,7 milliárd forint nyereség volt. Az év során a mérleg és az eredmény alakulására az alábbi főbb folyamatok hatottak:

- a nemzetközi tartalékok monetáris politika által meghatározott szintje és összetétele, kockázatkezelési megfontolások, a tartalék szintjét befolyásoló devizavásárlások és devizaeladások: az EU-transzferekből származó nettó devizabeáramlás, az Államadósság Kezelő Központ adósságkezeléssel kapcsolatos műveletei, a Magyar Államkincstár nem adósságfinanszírozáshoz kapcsolódó devizakonverziói;
- a forintlikviditást lekötő instrumentumok alakulása, ami összefügg a devizatartalék és az MNB nettó devizaköveteléseinek alakulásával;
- a monetáris politikának a bankok hitelezési tevékenységét támogató eszközei (Növekedési Hitelprogram, kamatcsere tenderek), és a vállalati szektor hitelezésének diverzifikálását célzó Növekedési Kötvényprogram;
- a forintkamatok és a nemzetközi devizakamatszint változása, valamint
- a devizaárfolyamok változása.

A nettó kamat- és kamatjellegű eredmény 49,4 milliárd forint nyereség volt, az előző évi nyereséghez képest 22,3 milliárd forinttal tovább javult. A forint és a deviza kamateredmény egyaránt nyereséget mutatott, ami részben

a jegybankmérleg szerkezetével, részben a monetáris politikai intézkedéseknek, illetve a nemzetközi tartalékok kedvező összetételének az eredményre gyakorolt hatásával magyarázható.

A nettó forint kamat- és kamatjellegű eredmény 30,6 milliárd forint nyereséget mutatott, ami 7 milliárd forinttal meghaladta a 2018. évi nyereséget. A 2018-ban és 2019-ben bevezetett monetáris politikai eszközök – a jelzáloglevélvásárlási program és vállalatikötvény-vásárlási program – a forint kamatbevételek növekedését okozták. A hitelintézeti likviditást lekötő instrumentumok átlagos állománya 2019-ben csökkent, ami változatlan alapkamat és az O/N betéti kamatláb enyhe emelkedése mellett a forint kamatráfordítások mérséklődését okozta. A készpénzállomány mérlegen belüli aránya 2019-ben nem emelkedett tovább.

A deviza kamat- és kamatjellegű nyereség 18,8 milliárd forint volt, ami a 2018-hoz képest 15,3 milliárd forintos eredményjavulást jelent. Az eredmény kedvező alakulása továbbra is a nemzetközi tartalékok utáni kamatbevételek emelkedésére vezethető vissza, ami a tartalék szintjének 2019. évi emelkedésével, továbbá a befektetési stratégia egyes elemeinek 2018-as átalakításával magyarázható.

A pénzügyi műveletek eredménye döntően a devizatartalékba sorolt értékpapírok piaci árváltozásából származó – az értékpapír eladásakor keletkező – realizált eredményt tartalmazza. 2019-ben ez az eredménykategória – a dollárhozámoknak és hosszabb lejáratokon az eurohozámoknak az év során tapasztalt csökkenésével összefüggésben – nyereséget mutatott, az év során a pénzügyi műveleteken 7,3 milliárd forint nyereség realizálódott.

12. táblázat

Az MNB összevont eredménykimutatása és egyes mérlegtételei

(milliárd forint)

Sorszám	Megnevezés (Eredménykimutatás sora)	2018	2019	Változás
1	Nettó kamat- és kamatjellegű eredmény (I+II)-(X+XI)	27,1	49,4	22,3
2	Nettó forint kamat- és kamatjellegű eredmény (I-X)	23,6	30,6	7,0
3	Nettó deviza kamat- és kamatjellegű eredmény (II-XI)	3,5	18,8	15,3
4	Pénzügyi műveletek realizált eredménye (IV-XIV)	-7,5	7,3	14,8
5	Devizaárfolyam-változásból származó eredmény (III-XII)	74,0	229,1	155,1
6	Egyéb eredménytényezők* (V+VI+VII+VIII)-(XIII+XV+XVI+XVII+XVIII)	-45,8	-31,1	14,7
7	Eredmény (1+4+5+6)	47,8	254,7	206,9
8	A saját tőke egyes elemei a mérlegben			
	Eredménytartalék	200,4	198,2	-2,2
9	Nem realizált devizaárfolyam-eredmény miatti kiegyenlítési tartalék	169,6	187,8	18,2
10	Deviza értékpapírok piaci értékváltozása miatti kiegyenlítési tartalék	6,6	32,2	25,6

*Felügyeleti tevékenységből származó bevételek, nettó banküzemi eredmény, bankjegy- és érmegyártás költségei, nettó céltartalékképzés és -felszabadítás, jutalékból származó és egyéb eredmény.

A devizaárfolyam-változásból származó eredmény alakulását a forint hivatalos árfolyamának a bekerülési árfolyamtól való eltérése, valamint a devizaeladások volumene határozza meg. Az év során a bekerülési árfolyam tovább emelkedett, ugyanakkor – a forint gyengülése következtében – a hivatalos árfolyam emelkedése ennél nagyobb mértékű volt. A devizaeladások 2019-ben is az ÁKK adósságkezelési műveleteihez, illetve a nemzetközi tartalékok kezeléséhez kapcsolódtak. A realizált árfolyamnyereség 2018-hoz képest jelentősen emelkedett, 229,1 milliárd forint volt.

Az egyéb eredménytényezők tartalmazzák a banküzem működési bevételeit, költségeit, ráfordításait, a bankjegy- és érmegyártás költségeit, a céltartalékképzést, –felszabadítást, valamint a felügyeleti tevékenységből származó bevételeket, a jutalékból származó és az egyéb eredményt. Az ezekből adódó nettó ráfordítások 2019-ben 31,1 milliárd forintot tettek ki, az előző évhez képest 14,7 milliárd forinttal csökkentek, amiben jelentős szerepe volt az 1999-ben bevont 500, 1000 és 5000 forintos bankjegyek visszaváltási lehetőségének megszűnésével kapcsolatban elszámolt 7,4 milliárd forint pénzbevonási nyereségnek.

A saját tőke állománya 2019. december 31-én 682,9 milliárd forint volt. Az igazgatóság döntése alapján az MNB 2019-ben eredménytartalékából 50 milliárd forint osztalékot fizetett be a központi költségvetésbe. A saját tőke nagyságát az osztalékfizetés csökkentette, a kiegyenlítési tartalékok, továbbá az éves eredmény alakulása növelte.

2018. év végéhez képest a forint hivatalos és átlagos bekerülési árfolyama közötti pozitív eltérés növekedett, így a forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka a 18,2 milliárd forinttal magasabb lett, 2019. december 31-én 187,8 milliárd forint volt.

2019. december 31-én a deviza-értékpapírokon piaci értékelésük alapján 32,2 milliárd forint nem realizált nyereség keletkezett, ami 25,6 milliárd forinttal meghaladta az előző év végi szintet.

3.13. AZ MNB 2019. ÉVI GAZDÁLKODÁSA

Az MNB gazdálkodása az MNBtv.-ben előírt feladatok színvonalas ellátásához szükséges erőforrások hatékony biztosítására irányul.

Működési költségek

A működési költségek 2019. évi tényleges összege 41 804 millió forint, amely a jóváhagyott (központi tartalék nélküli) tervtől 7,0 százalékkal marad el, a 2018. évben felmerült kiadásoknál pedig 2,6 százalékkal magasabb.

Az előző évhez viszonyított költségnövekedés a 2019. évi személyi jellegű ráfordításoknál döntően az állományba tartozók bérköltsége esetében jelentkezett, az alapjuttatások és jóléti költségek csökkenése mellett. A 2019. évi banküzemi általános költségeken belül elsősorban az értékcsökkenési leírás és az informatikai költségek összege emelkedett, miközben az üzemeltetési (főként ingatlanokkal kapcsolatos) költségek mérséklődtek.

Személyi jellegű ráfordítások

A 2019. évi személyi jellegű ráfordítások (24 850 millió forint) az előző évi költségeket 3,0 százalékkal (731 millió forinttal) haladták meg.

Az eltérésben döntő szerepet játszott, hogy az MNB igazgatóságának döntése alapján a magas szak tudású munkavállalói állomány hosszú távú biztosítása és megtartása érdekében – a bértömeggazdálkodás rendszerében – a 2018. évi bértömegkeretek 2019. január 1-jei hatállyal átlagosan 5 százalékkal növekedtek. Ugyanakkor a 2019-ben, év közben kivezetett üdülési szolgáltatás és étkezési támogatás juttatása (és az azokhoz kapcsolódó adófizetés elmaradása) csökkentőleg hatott a személyi jellegű ráfordítások alakulására. Mindezek mellett a statisztikai átlaglétszám 1,3 százalékkal emelkedett, főként a szakterületek betöltetlen státuszainak pótlásából adódóan.

13. táblázat

Az MNB 2019. évi működési költségeinek alakulása

Megnevezés	2018. évi tény	2019. évi terv (tartalék nélkül)	2019. évi tény	Index (2019. évi tény / 2019. évi terv)	Index (2019. évi tény / 2018. évi tény)
	millió forintban			százalékban	
Személyi jellegű ráfordítások	24 119	26 010	24 850	95,5%	103,0%
Banküzemi általános költségek	16 643	18 943	16 954	89,5%	101,9%
Összesen	40 762	44 953	41 804	93,0%	102,6%

A beszámolási időszakban a korábbi évhez képest érdemi változás a bérstruktúrát, javadalmazási rendszert illetően nem történt.

Az előzőeken kívül az MNB több, nemzetközi szempontból is jelentős rendezvényének (például: Budapesti Eurázsia Fórum) korábban nem jelentkező reprezentációs célú kiadásai is a személyi jellegű ráfordítások növekedését okozták.

Banküzemi általános költségek

A 2019. évi banküzemi általános költségek (16 954 millió forint) a 2018. évinél 1,9 százalékkal (311 millió forinttal) magasabbak, az összetevők változásait az alábbiak indokolják.

Az *IT-költségek* az előző év ugyanezen időszakához képest 225 millió forinttal (7,8 százalékkal) növekedtek. Ez döntően a bővülő informatikai biztonsági szoftverrendszerekhez igénybe vett szolgáltatások költségeinek emelkedéséből adódott. Az új (2018-ban év közben és 2019-ben beszerzett) Bloomberg hírszolgáltatások költsége ugyancsak növekedett, amit nagyrészt ellensúlyozott a hardver- és telekommunikációs eszközök költségeinek csökkenése, az alkatrészekre és kellékanyagokra, a számítástechnikai eszközök bérletére és karbantartására vonatkozó felhasználói igények mérséklődésének eredményeként.

2018. évhez viszonyítva alacsonyabbak lettek az *üzemeltetési költségek* (415 millió forinttal, 6,5 százalékkal), amely túlnyomórészt a fegyveres őrzés és védelem költségeinek csökkenéséből adódott. Ez arra vezethető vissza, hogy a feladatot ellátó MNB–Biztonsági Zrt. 2019. évi költségmegtakarításából adódóan a szolgáltatási díjak az előző évihez képest jelentősen csökkentek, s mérséklődött az igénybe vett személy- és vagyonvédelmi tevékenységek volumene is. Ezen kívül az eseti szállítások 2019. évi költsége is jelentősen elmaradt az előző évitől, mivel 2018-ban a kiemelt kockázatú készletek szállítása magasabb bázist eredményezett.

A tárgyi eszközök és immateriális javak *értékcsökkenési leírásának* 2019. évi összege 12,2 százalékkal (400 millió forinttal) haladja meg az előző évi amortizációs költséget. Ez főként annak következménye, hogy a 2018-ban és 2019-ben megvalósult beruházások értéke meghaladja a korábbi éveket, és ezen belül meghatározó az informatikai fejlesztések túlsúlya (a hardverek és szoftverek hasznos élettartama általában rövidebb – azaz bruttó értéke gyorsabban kerül leírásra –, mint más eszközöké).

A 2019. évi *egyéb költségek* 0,6 százalékkal (29 millió forinttal) csökkentek az előző év kiadásaihoz viszonyítva, több tényező eredőjeként. A kommunikációs szolgáltatások

költségei lényegesen csökkentek, aminek egyik oka, hogy a 2019. évben megvalósítani tervezett kommunikációs kampányok egyes elemei (például: Azonnali Fizetési Rendszer) csak 2020-ban valósulnak meg, többek között a feladat használatára, illetve a kampánykommunikációs közbeszerzési eljárás sikertelensége miatt. A csökkenés másik oka, hogy 2018-ban számottevő kiadással járt a Minősített Fogyasztóbarát Lakáshitel (és a bankjegycsere) program közösségi médiában folytatott kommunikációs kampánya. Emelkedtek ugyanakkor – az MNB igazgatóságának évközi döntései alapján – a 2019. évi jogi szakértői költségek (az NHB követelésállományhoz kapcsolódó jogi szolgáltatás díja miatt), továbbá az egyéb szakértői díjak (a Növekedési Kötvényprogramhoz kapcsolódó hitelminősítések elvégzése kapcsán).

Az *önköltség-átvezetések* abszolút értéke – amely csökkenti a banküzemi működési költségeket annak érdekében, hogy a banküzemi működési költségek teljes összege az MNB-t ténylegesen terhelő kiadásokat mutassa – jelentősen csökkent. Ez elsősorban abból adódik, hogy a 2018. évben az IOSCO konferencia azon költségei, amelyekkel szemben bevétel (részvételi díj) jelentkezett, mérsékeltek a működési költségeket. Emelkedett viszont a saját erőforrásból megvalósított informatikai fejlesztések teljesítmény-elszámolásának értéke.

Beruházások

A jegybanki célkitűzések megvalósításához, illetve az eszközök mennyiségi és minőségi színvonalának biztosítása érdekében különböző fejlesztési projektek, beszerzések szükségesek. A beruházások 2019. évi jóváhagyott terve a normál üzletmenethez kapcsolódóan 7153 millió forint volt. A beruházásokhoz kötődően 2019-ben 5024 millió forint kifizetésére került sor. Ezen felül az MNB igazgatósága által 2018 augusztusában lezárt – a társadalmi felelősségvállalás programhoz kapcsolódó – Értéktár program keretében vásárolt műkincsek áthúzódó kifizetései, valamint 2019-ben egyedi jóváhagyások alapján egyéb kulturális javak szerzeményezésére fordított kiadások együttesen 441 millió forintot tettek ki.

A 2019. évi beruházások jelentős része informatikai eszközök beszerzéséhez, illetve különböző informatikai szoftverfejlesztési projektekhez kötődött. A nagyobb értékű beruházások között az MNB szervereket, hálózati eszközöket, nyomtatókat, fénymásolókat és Microsoft licenceket vásárolt, továbbá folytatódtak a korábbi években elkezdett, statisztikai alkalmazásokkal összefüggő projektek, mint például a STAFIR program is, amelynek célja a statisztikai és felügyeleti célú informatikai rendszerek integrációjának megvalósítása.

A biztonságtechnikai környezet fejlesztéseként lezárult a Szabadság téri épület biztonságtechnikai és informatikai rendszerének felújítása és korszerűsítése.

Az MNB személyügyi tevékenysége

A hatékony és eredményes működés elősegítése érdekében az MNB továbbra is stratégiai kérdésként kezeli az emberi erőforrásokkal való gazdálkodást. Stabil foglalkoztatást biztosít és olyan munkakultúrát alakított ki, ahol az értékek által vezérelt légkörben a munkavállalók hatékonyan, teljesítményorientáltan tudják végezni feladataikat, az eredményes munkavégzéshez szükséges tudást, készségeket, kompetenciákat megszerzik és fejlesztik, valamint a munkavállalók által elvégzett eredményes munkát ösztönzés és erkölcsi elismerés támogatja, ezzel együtt a munkatársai részéről etikus magatartást vár el. Mindezek által a munkatársak egyéni érdekei megvalósulhatnak az intézmény érdekeivel való összhang biztosítása mellett.

A humán erőforrás-stratégia alapján megfelelő létszámban biztosíthatók a jól képzett, motivált munkatársak. Az MNB nemcsak a legkiválóbb munkatársak megszerzésére törekszik, hanem fontosnak tartja megtartásukat is, ennek érdekében a szervezeti célokkal összhangban álló egyéni ambíciók támogatását is elősegíti. Az MNB továbbra is fontosnak tartja, hogy olyan, az intézménnyel szemben lojális munkatársakat alkalmazzon, akikre támaszkodva képes a megújuló hazai gazdasági és társadalmi érdekek és értékek mentén a változásokban aktívan részt venni.

A munkavállalók jellemzően szakmai képzéseken, személyes készségfejlesztő programokon, belföldi vezetőképző tréningeken, valamint nyelvi képzéseken vettek részt, amelyek az egyén igényeire szabva, eredményesen szolgálták a résztvevők fejlődését, mind hatékonyság, hozzáállás, mind együttműködési készségek fejlesztése tekintetében.

Az MNB a nemzetközi jó gyakorlatokat is ötvöző gyakorlonoki programjának kiterjesztésével továbbra is támogatta a felsőfokú képzésben résztvevők szakmai tapasztalatszerzését. A szakmai gyakorlonoki rendszer keretében felsőfokú tanulmányaikat végző diákokat fogadott a kötelező szakmai gyakorlatuk idejére, illetve duális képzés keretében. Friss diplomások és pályakezdők is lehetőséget kaptak a gyakorlonoki programban való részvételre, ami egyrészt segítette munkaerőpiacba való integrálódásukat, másrészt lehetőséget adott az MNB-nek a kiemelkedő teljesítményt nyújtó hallgatók kiválasztására és banki munkavállalóként való foglalkoztatására.

Az MNB 2019-ben tovább folytatta a HR-rendszerek fejlesztését, amelyekkel támogatta az új belépők beilleszkedését,

a munkatárs és a szervezet kapcsolatait a jogviszony fennállása alatt, segítette a szervezettől való távozás lebonyolítását.

A feladatok ellátásához szükséges létszám és a bérek kialakításában meghatározó a szakterületi vezetők szerepe. Az MNB bér- és jövedelempolitikája tükrözi speciális helyzetét és felügyeleti funkcióját. A bérekben elismerésre kerül az az egyedi tudás és szakértelem, amellyel – az előzőekben megfogalmazott feladatok ellátása érdekében – az egyes szakterületek munkatársai rendelkeznek.

Az MNB-ben működő bértömeg-gazdálkodási rendszer a bevezetésekor kitűzött céloknak megfelelően lehetőséget biztosít arra, hogy a munkaerő – akár időszakos – átcsoportosításával gyorsan és rugalmasan kezelje a szakterületeken felmerülő változásokat, igényeket. A bértömeg-gazdálkodás ezen túlmenően támogatja a vezetőket az irányításuk alá tartozó területek feladatainak mind teljesebb megvalósításában is azáltal, hogy a szakterületi vezetők a kiemelkedő munkát és az elért eredményt közvetlenül tudják értékelni, amely a munkavállalók javadalmazásában is megjelenhet. A bevezetett rendszer így alkalmassá vált egyrészt a minőségi, magas szaktudással rendelkező munkavállalói állomány hosszú távú biztosítására, másrészt a felelős gazdálkodás erősítésére is azáltal, hogy jelentősen tágabb javaslattevési lehetőséget biztosít a bér-gazdálkodási területek vezetőinek.

Az MNB a több elemből álló béren kívüli juttatási rendszerével 2019-ben is széles körben támogatta munkavállalóit és fenntartotta a családokat támogató jóléti juttatási rendszert is. Ennek keretében kiemelten támogatta a gyermekvállalást, a gyermeknevelést és hozzájárult a váratlan élethelyzetek bekövetkezéséhez kapcsolódó terhek enyhítéséhez. A munkatársak egészségének megőrzése érdekében az évente egyszeri teljes körű állapotfelmérő program valamennyi munkatárs számára elérhető volt.

Az MNB szervezeti kultúrájában kiemelt fontossággal bír, hogy a munkatársak családi szerepvállalásuk során is kiteljesedhessenek, és kiegyensúlyozott családi háttérből töltkezve végezhesék munkahelyi feladataikat. Számos intézkedés és sikeres kezdeményezés eredményeként az MNB – a Gyermekközpontú és Családbarát Programjának elismeréseként – 2019-ben is elnyerte az Emberi Erőforrások Minisztériuma által adományozott „Családbarát Munkahely” címet. A szaktárca az elismeréssel azokat az erőfeszítéseket, programokat, kezdeményezéseket és rendszerszintű megoldásokat díjazta, amelyeket a jegybank a pályázattól függetlenül, a családos és gyermeket nevelő munkavállalók támogatása céljából önként vállalt. Magyarország Kormánya a Családbarát Ország programja keretében első alkalommal 2019-ben meghirdette a Családbarát Hely Tanúsító Védjegy

Pályázatot, amelyre az MNB pályázatot nyújtott be és megkapta az első minősítési körben megszerezhető legmagasabb Bronz fokozatot.

Létszám alakulása

Az MNB 2019. évi létszámának alakulását a feladatellátáshoz szükséges munkaerőigény biztosítása befolyásolta.

A természetes elvándorlásból, minőségi cserékből és jogi állományváltozásból adódóan az év során 168 munkavállaló került ki az MNB statisztikai állományából.

Az MNB előtt álló kihívásoknak és a feladatoknak megfelelő működési struktúrához szükséges személyi állomány biztosítása érdekében a megüresedett vagy új pozíciókba – a 2019. évben – 174 fő felvételére került sor az MNB statisztikai állományába.

A csökkenések és növekedések egyenlegeként a 2019. évi záró létszám 1452 fő volt, ami 6 fővel haladja meg a 2018. évi záró létszámot.

Az MNB 2019. évi átlagléttszáma 1452,5 fő volt, amely az előző évinél 18,3 fővel volt magasabb.

Duális képzésben 44 hallgatót támogatott és fogadott szakmai gyakorlatra az MNB.

A foglalkoztatottak átlagos életkora 2019-ben 40,9 év volt.

Beszerzési tevékenység

Az MNB – hasonlóan az Európai Unió többi jegybankjához – a nemzeti közbeszerzési értékhatárokat elérő értékű beszerzéseit illetően közbeszerzési eljárások lefolytatására köteles. Az MNB az Európai Parlament és Tanács közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályaon kívül helyezéséről szóló 2014/24/EU irányelve és a 2015. évi CXLI. törvény alapján közbeszerzés joghatóság alá tartozik.

Az MNB-ben a beszerzési folyamatokat – összhangban a hatályos közbeszerzési törvénnyel – belső utasítás, a Gazdálkodási Kézikönyv szabályozza.

A 2019-ben keletkezett beszerzési igények összesen 1018 darab eljárást eredményeztek. Ezek összértéke a sikeresen lebonyolított beszerzési eljárások eredményeként 8959,0 millió forint a megkötött szerződéseket figyelembe véve.

A 2019-ben indított és lebonyolított beszerzési eljárásokkal kapcsolatban nem került sor jogorvoslatra, a feladatellátás megfelelő határidőkkel történt reputációs kockázat nélkül.

Működési kockázat-kezelés

Az MNB stratégiai céljainak sikeres megvalósítása, jó hírnevének, vagyonának megőrzése kiemelten fontos érték. Ezeknek a céloknak és értékeknek a védelmében a hatékony működési kockázatkezelésnek komoly szerepe van. A működési kockázatoknak a szervezeten belüli azonosítása, felmérése, folytonos nyomon követése és a kezelésükre alkalmas válaszingázatok meghozatala ezért az MNB vállalatirányításának integráns részét képezi. A működési kockázatkezelési tevékenység folyamatosan magas szinten tartásához a nemzetközi legjobb gyakorlatok figyelemmel kísérése és ezzel összhangban az MNB eljárásainak, rendszereinek fejlesztése elengedhetetlen. A működési kockázati keretrendszer folyamatos fejlesztésének keretében a nemzetközileg elfogadott IAP (Integrated Assurance Program) módszertan alkalmazását kezdte meg az MNB.

Az MNB annak érdekében, hogy alapvető feladatait kritikus helyzetek estén is megfelelő szinten biztosítani tudja, hatékony üzletmenet-folytonosság menedzsmentet működtet. Ennek keretében folyamatosan aktualizálja üzletmenet-folytonossági és katasztrófa helyreállítási terveit, amelyek megbízhatóságát évente teszteli. Kiemelten fontos a fizetési rendszer működtetéséhez és a devizatartalék kezeléséhez kapcsolódóan végrehajtott éles integrált teszt.

3.14. A KBER-BIZOTTSÁGOK BEMUTATÁSA

Magyarország uniós csatlakozása óta az MNB vezetői és szakértői teljes jogú tagként vesznek részt a KBER-bizottságok, illetve a bizottságok által létrehozott munkacsoportok munkájában. A bizottságokban és a munkacsoportokban nyílik lehetőség a nemzeti jegybankok együttműködésével történő összehangolt álláspontok kidolgozására, és ez a közös együttműködés lehetőséget nyújt arra is, hogy az egyes nemzeti bankok képviselői rendszeresen tájékozódjanak az EKB munkájáról.

2019. december 31-én tizenöt KBER-bizottság és két, a KBER munkáját támogató egyéb bizottság működött. Az úgynevezett Egységes Felügyeleti Mechanizmus (Single Supervisory Mechanism – SSM) 2014. novemberi indulásával összefüggésben néhány bizottság az addigi kétféle formáció (euroövezeti összetétel, illetve KBER-összetétel) mellett 2014 óta SSM-összetételben is tart üléseket, amelyeken az SSM-ben részt vevő tagországok jegybanktól független szervezetként működő felügyeleti hatóságainak képviselői is részt vesznek.

Az egyes KBER-bizottságok tevékenységi köre (mandátuma) röviden az alábbiakban összegezhető.

Számviteli és monetáris jövedelem bizottság – Accounting and Monetary Income Committee (AMICO): Kialakítja, és rendszeresen felülvizsgálja a KBER Alapokmánya szerinti pénzügyi beszámolók kereteit meghatározó számvitel-politikai elveket, a rendszeres pénzügyi jelentések elkészítésének módszertanát és elősegíti ezek nemzetközi szintű összehangolását. Figyelemmel kíséri a monetáris jövedelem számítását a számviteli biztonsági keretrendszer által kialakított kockázatkezelési folyamatnak megfelelően.

Bankjegybizottság – Banknote Committee (BANCO): Meghatározza az euroövezeti országok eurobankjegyszükségletét, összehangolja az eurobankjegyek gyártását, kidolgozza az eurobankjegyek készletezési és bankjegy-feldolgozási politikáját. Feladatai közé tartozik az eurobankjegyek előállítására kapcsán keletkező tapasztalatok cseréje, az eurobankjegyek hamisítását megakadályozó biztonsági elemek vizsgálata és fejlesztése, valamint az euro előállításához kapcsolódó biztonsági kockázatok felmérése. Hozzájárul az euroövezetben alkalmazott gyakorlat harmonizációjához, a hamisításokat figyelő rendszer kialakításához, valamint az eurobankjegyekre és -érmékre vonatkozó statisztikák ellenőrzéséhez.

Kontrolling bizottság – Committee on Controlling (COMCO): A COMCO 2007 júliusa óta tartozik a KBER-bizottságok közé (csak az euroövezeti jegybankok vesznek részt munkájában). Hozzájárul az Eurorendszer által alkalmazott egységes költségmódszertan (Common Eurosystem Cost Methodology) alkalmazásához és továbbfejlesztéséhez, elemzéseket készít az Eurorendszer/KBER bizonyos funkcióinak/termékeinek költségadatairól és költségszerkezetéről. A vezetői információs rendszerek terén a KBER egészének érdeklődésére számot tartó kérdésekben az információ- és tapasztalatcseré fórumaként szolgál.

Eurorendszer/KBER Kommunikációs bizottság – Eurosystem/ESCB Communications Committee (ECCO): Hozzájárul az Eurorendszer, a KBER és az EKB külső kommunikációs politikájának kialakításához annak érdekében, hogy az Eurorendszer/KBER által megfogalmazott célok átláthatóvá és világossá váljanak és biztosítsák a közvélemény tájékoztatását az Eurorendszer és a KBER feladatairól és tevékenységéről.

Pénzügyi stabilitási bizottság – Financial Stability Committee (FSC): Az FSC 2011-től, a korábbi Bankfelügyeleti bizottság (Banking Supervision Committee, BSC) megszűntetésével kezdte meg munkáját, feladata az, hogy az EKB döntéshozó testületeinek munkáját pénzügyi stabilitási és makroprudenciális politikai témákban támogassa.

Belső ellenőrzési bizottság – Internal Auditors Committee (IAC): A releváns közös projektek, rendszerek és tevékenységek felülvizsgálatával, valamint az EKB és a nemzeti központi bankok „közös érdeklődésére” számot tartó, auditálási kérdéseket érintő együttműködésének biztosításával segíti a KBER-t céljai elérésében.

Nemzetközi kapcsolatok bizottsága – International Relations Committee (IRC): A KBER nemzetközi együttműködéssel összefüggő feladatainak végrehajtását segíti, valamint hozzájárul az Eurorendszer álláspontjának kialakításához az EU-n kívüli országokkal fenntartott kapcsolatok különböző területein.

Információtechnológiai bizottság – Information Technology Committee (ITC): Hozzájárul az Eurorendszer és a KBER informatikai politikájának, stratégiájának és az erre vonatkozó irányelveknek a kidolgozásához – különös tekintettel a biztonsági vonatkozásokra – és technikai tanácsot ad más bizottságok részére. Ezen túlmenően Eurorendszer/KBER-szintű fejlesztéseket, önálló projekteket indít, hajt végre.

Jogi bizottság – Legal Committee (LEGCO): Jogi támogatást nyújt a KBER feladatainak teljesítéséhez, különösen hozzájárul az Eurorendszer és a KBER szabályozási rendszerének karbantartásához, a jogszabályok nemzeti jogba való átültetésének vizsgálatához, figyelemmel kíséri és beszámol arról, hogy a nemzeti hatóságok és az uniós intézmények mennyiben tartják be a jogszabálytervezetekkel kapcsolatos konzultációs kötelezettségüket az EKB kompetenciájába tartozó területeken.

Piaci infrastruktúra és fizetések bizottsága – Market Infrastructure and Payments Committee (MIPC): A csoport 2016. április 1-je óta működik MIPC-ként, ezt megelőzően a neve Fizetési és elszámolási rendszerek bizottsága (PSSC) volt. Segíti a KBER-t a fizetési rendszerek zökkenőmentes működtetésében, valamint a fedezetek határon átnyúló felhasználásával kapcsolatban. Támogatja továbbá a KBER-t a fizetési rendszerekre vonatkozó általános jellegű és „felvigyázói” kérdésekben; valamint az értékpapír-elszámolási és -teljesítési rendszerekkel kapcsolatos stratégiai döntésekben. Kiemelt figyelmet fordít a felvigyázási tevékenység erősítésére, valamint a páneurópai fejlesztések elősegítésére a kis és nagy értékű fizetések, az értékpapírok és a fedezetkezelés terén.

Piaci műveletek bizottsága – Market Operations Committee (MOC): Segíti a KBER-t az egységes monetáris politika és a devizaműveletek megvalósításában, az EKB tartalékainak kezelésében, azon tagállamok központi bankjai

által alkalmazott monetáris politikai eszköztár megfelelő adaptálásában, amelyek még nem vezették be az eurót, továbbá az ERM-II alkalmazásában.

Monetáris politikai bizottság – Monetary Policy Committee (MPC): Segíti a KBER-t a közösség egységes monetáris és árfolyam-politikájának megvalósításában. Ezen túlmenően segítséget nyújt a KBER azon feladatainak teljesítésében, amelyek a nem-euroövezeti tagállamok központi bankjai és az EKB monetáris és árfolyam-politikájának koordinálásából adódnak.

Szervezetfejlesztési bizottság – Organisational Development Committee (ODC): 2013 júliusában hozták létre, csak euroövezeti összetételben ülésezik, az Eurorendszer és az Egységes Felügyeleti Mechanizmus (SSM) működésével kapcsolatos tervezési és szervezeti kérdésekben javaslatokkal segíti az EKB-döntéshozók munkáját. Emellett az Eurorendszer közös beszerzéseit koordináló iroda (EPCO) munkáját is összefogja, valamint az Eurorendszer/KBER működési kockázatok kezelésére és üzletmenet-folytonosságra vonatkozó rendszerét is működteti.

Kockázatkezelési bizottság – Risk Management Committee (RMC): 2010 szeptemberében hozták létre, csak euroövezeti összetételben ülésezik, feladata, hogy az Eurorendszer piaci műveleteiből származó kockázatok kezelése és ellenőrzése terén elemzésekkel és javaslatokkal segítse az EKB-döntéshozók munkáját.

Statisztikai bizottság – Statistics Committee (STC): Segítséget nyújt a KBER feladatainak teljesítéséhez szükséges statisztikai információk összegyűjtésében. Ennek során hozzájárul többek között a statisztikai adatgyűjtésben szükséges változtatások kidolgozásához és azok költségvetéses alkalmazásához.

A KBER munkáját támogató egyéb bizottságok:

Költségvetési Bizottság – Budget Committee (BUCOM): Az EKB költségvetésével kapcsolatos kérdésekben nyújt segítséget az EKB Kormányzótanácsának, tagjai az euroövezeti tagállamok jegybankjai.

Emberi Erőforrások Konferenciája – Human Resources Conference (HRC): A 2005-ben létrehozott bizottság célja az, hogy az emberi erőforrásokkal való gazdálkodás terén az Eurorendszer/KBER jegybankok között a tapasztalat-, vélemény- és információcsere fórumaként szolgáljon.

3.15. AZ MNB KUTATÁSI TEVÉKENYSÉGE

Az MNB különböző szakterületein folyó kutatások célja a jegybanki döntés-előkészítés támogatása. A kutatások eredményei továbbá nemzetközi, valamint hazai tudományos folyóiratokban és az MNB ez irányú kiadványaiban kerülnek publikálásra: a jellemzően angol nyelven megjelenő *MNB Working Papers* (MNB Füzetek) sorozatban, továbbá az *MNB-tanulmányokban*, valamint a *Hitelintézeti Szemle* folyóiratban. A publikációk mellett a kutatási tevékenység része a nemzetközi konferenciákon, valamint az EKB által koordinált kutatási hálózatokban és munkacsoportokban az MNB képviselése.

A legrangosabb nemzetközi folyóiratok közül 2019-ben az *American Economic Journal: Macroeconomics* című folyóirat 2019. júliusi számában jelent meg egy MNB-s társszerző által írt tanulmány, amely az áfa-változások hatásán keresztül vizsgálja a monetáris politikai transzmissziót. Emellett az *Economic Systems* című folyóirat 2020-as publikálásra fogadott el egy szintén MNB-s kutatók által készített tanulmányt az EU-s támogatások magyar kis- és középvállalkozásokra gyakorolt hatásáról.

A hazai folyóiratok közül a *Hitelintézeti Szemle* 2019-es számaiban nyolc tanulmány, két esszé, hét könyvismertető és öt konferencia-beszámoló jelent meg MNB-s szakértők tollából. E mellett a *Közgazdasági Szemle* publikált egy MNB-s társszerző által jegyzett tanulmányt a tudományos teljesítmény méréséről, és számos alkalmazott kutatási eredmény jelent meg az MNB kiadványaiban is. Az *MNB Working Papers* és az *MNB-tanulmányok* című sorozatban összesen öt, jegybanki szempontból releváns témájú tanulmány került publikálásra. A Hitelintézeti Szemle magyar és angol nyelvű kiadványai mellett 2019-ben kínai nyelven is jelentetett meg válogatáskötetet.

3.16. KIADVÁNYOK, MNB ÁLTAL SZERVEZETT KONFERENCIÁK

Rendszeres kiadványok

Inflációs jelentés

Az Inflációs jelentés évente négy alkalommal jelenik meg annak érdekében, hogy a közvélemény számára érthető és világosan nyomon követhető legyen a jegybank politikája. Ebben a kiadványban az MNB rendszeresen beszámol az

infláció addigi és várható alakulásáról, értékeli az inflációt meghatározó makrogazdasági folyamatokat, és összefoglalja azokat az előrejelzéseket és megfontolásokat, amelyek alapján a Monetáris Tanács meghozza a döntéseit.

Pénzügyi stabilitási jelentés

A stabilitási jelentés évente két alkalommal jelenik meg, ismerteti a jegybank álláspontját a pénzügyi rendszerben tapasztalható változásokról, és bemutatja e változások hatását a pénzügyi rendszer stabilitására. A jelentés elemzési fókuszában a hosszú távú tendenciák és a kockázatok előretekintő jellegű értékelése áll.

Növekedési jelentés

Az éves rendszerességgel megjelenő Növekedési jelentés célja, hogy a hosszabb távú – esetenként egy teljes üzleti ciklust is felölelő – növekedési pályát és annak meghatározó tényezőit közvetlenül, sztenderd és alternatív mutatókat is felhasználva bemutassa. A jelentés áttekinti a gazdasági növekedést rövid, közép- és hosszabb távon leginkább meghatározó folyamatokat, amelynek értékelését évente ismerteti.

Lakáspiaci jelentés

Az MNB Lakáspiaci jelentés című kiadványa féléves rendszerességgel mutatja be a hazai lakáspiac aktualitásait. A kiadvány célja, hogy átfogó képet adjon a lakóingatlan-piac rövid és hosszú távú trendjeiről, valamint, hogy bemutassa a hazai piac területi különbségeit. A lakáspiaci folyamatok nemcsak a pénzügyi stabilitási dilemmákkal állnak szoros kapcsolatban, hanem alapjaiban határozzák meg a gazdaság rövid és hosszú távú konjunkturális kilátásait is.

Kereskedelmiingatlan-piaci jelentés

Az MNB tematikus kiadványa féléves rendszerességgel elemzi a kereskedelmi ingatlanok piacának folyamatait. A kiadványban bemutatásra kerülnek a piacot befolyásoló makrogazdasági tényezők, a különböző piaci szegmenseket jellemző, kereslet- és kínálatoldali tendenciák. A jelentés kitér a bankok ingatlanfinanszírozási aktivitására is, ami egyúttal a fő kapcsolatot jelenti az ingatlanpiaci folyamatok és a pénzügyi stabilitás között.

Makroprudenciális jelentés

Az évente megjelenő Makroprudenciális jelentés célja, hogy bemutassa az MNB által a Pénzügyi stabilitási jelentés keretein belül feltárt és kommunikált rendszerkockázatok megelőzésére és kezelésére alkalmazott makroprudenciális eszközöket, azok hatásmechanizmusait és a piaci szereplők

alkalmazkodását. A kiadvány az MNB Alapokmányával és makroprudenciális stratégiájával összhangban törekszik arra, hogy az iparági szereplők mellett a szélesebb közvélemény számára is követhetőbbé és közérthetőbbé tegye az MNB makroprudenciális intézkedéseit.

Versenyképességi jelentés

A Versenyképességi jelentés célja, hogy átfogó és objektív képet adjon Magyarország versenyképességének olyan dimenzióiról, amelyekre a jegybank hagyományos makrogazdasági elemzéseiben kevesebb fókusz esik, noha meghatározó szereppel bírnak a gazdasági folyamatok alakulása szempontjából. A jelentés több mint 100 mutatót keresztül mér Magyarországot versenyképességét, az Európai Unió és a visegrádi régió államaival összehasonlítva.

Versenyképességi program 330 pontban

A magyar kormány 2015-ben felkérte az MNB-t, hogy a jegybankban rendelkezésre álló szakmai tudással segítse Magyarország fenntartható felzárkózását versenyképességének javítása által. A Versenyképességi program e munkafolyamatba illeszkedve 12 területen 330 javaslatot fogalmaz meg annak érdekében, hogy az országban rejlő növekedési potenciál teljes mértékben kibontakozhasson és a gazdaság fenntartható módon felzárkózzon a legfejlettebb nemzetgazdaságok közé. A 2019-ben közzétett 330 pontos Versenyképességi program megfogalmazta azokat a konkrét intézkedéseket, amelyek végrehajtásával a kitűzött pálya megvalósítható.

A versenyképesség mérésének módszertana

Az MNB az elmúlt években több kiadványban elemezte hazánk versenyképességét és javaslatokat tett annak fejlesztésére. A Magyar Nemzeti Bank továbbra is elkötelezett Magyarország versenyképességének javítása és annak mérése mellett, ezért megerősíti a versenyképességet elemző és mérő rendszerét. A versenyképesség javításához első lépésként annak megfelelő mérése szükséges, amelyet legátfogóbban az MNB végez Magyarországon. A versenyképesség változását két oldalról vizsgáljuk. Egyrészt a versenyképességet érintő strukturális intézkedések folyamatos monitorozásán, másrészt a versenyképességet meghatározó tényezők objektív mérésén keresztül. Az ilyen irányú jövőbeni elemzések módszertani elemeit foglalja össze ezen jelentés.

Versenyképességi tükör

A kiadvány célja az MNB által eddig megfogalmazott versenyképességi irányok és javaslatok teljesülésének strukturált nyomon követése, ami a végrehajtás támogatásával

hozzájárul a szükséges versenyképességi fordulat megvalósulásához. A Versenyképességi tükör 2019-től minden év őszén értékeli hazánk versenyképességi előrehaladását a Versenyképességi programban megfogalmazott 330 javaslat alapján. A jegybanki javaslatok teljesülésének méréséhez a monitoring rendszer leíró és elemző módszert egyaránt alkalmaz.

Pénzügyi fogyasztóvédelmi jelentés

A kiadvány célja, hogy tájékoztassa a pénzügyi rendszer intézményeit, valamint a közvéleményt az aktuális pénzügyi fogyasztóvédelmi kérdésekről, ezáltal is növelve az érintettek kockázati tudatosságát, valamint a pénzügyi rendszerbe vetett bizalom fenntartását, erősítését. A jelentésben részletes bemutatásra kerül az MNB pénzügyi fogyasztóvédelmi, hatósági és ügyfélszolgálati tevékenysége, megismerhetőek azok a kiemelt ügyek, amelyek a vizsgált időszakban a fogyasztók széles körét érintették.

Biztosítási, pénztári és tőkepiaci kockázati jelentés

A kiadvány a biztosítók, a pénztárak, a nem bankcsoporthoz tartozó pénzügyi vállalkozások és közvetítők, valamint a tőkepiac kockázatainak bemutatására szorítkozik. A Biztosítási, pénztári, és tőkepiaci kockázati jelentés elsősorban a Pénzügyi stabilitási jelentés című kiadványban nem, vagy kisebb terjedelemben tárgyalt szektorok mélyebb elemzésére irányul, így nem tartalmazza az abban részletesen ismertetett hitelintézeti szektorra vonatkozó megállapításokat. A kiadvány fő célja, hogy növelje a felügyelt piacokon tevékenykedők kockázati tudatosságát, és erősítse a szektorokba vetett bizalmat.

Hitelezési folyamatok

A Hitelezési folyamatok című kiadvány célja, hogy átfogó képet mutasson a hitelezés legfrissebb trendjeinek alakulásáról, valamint segítsen nyújtson e folyamatok megfelelő értelmezéséhez. Ennek érdekében részletesen bemutatja a hitelaggregátumok, a bankok által észlelt hitelkereslet, valamint a hitelezési feltételek alakulását.

Fizetési mérleg jelentés

A jelentés évente négy alkalommal jelenik meg, hogy tájékoztassa a piaci szereplőket a fizetési mérleg folyamatairól, különös tekintettel a gazdaság mélyebb összefüggéseire. A külső egyensúly alakulása a pénzügyi stabilitás szempontjából kiemelt jelentőséggel bír, mivel a fizetési mérleg folyamatai alapján következtetni lehet a gazdasági növekedés fenntarthatóságára, illetve az ezzel kapcsolatos kockázatokra. Az MNB átfogóan és rendszeresen elemzi a külső

egyensúlyi folyamatokat, a makrogazdasági egyensúlytalanságokat több mutatón keresztül vizsgálja.

Fizetési rendszer jelentés

A jelentés évente egy alkalommal ad átfogó elemzést a bel- és külföldi pénzforgalomban és a felvigyázott fizetési és értékpapír-elszámolási rendszerek működésében megfigyelhető tendenciákról, a főbb kockázatokról, valamint arról, hogy az MNB szükség esetén milyen eszközöket mozgósított annak érdekében, hogy fenntartsa a pénzforgalom zavartalan lebonyolítását és elősegítse az azt támogató fizetési és elszámolási rendszerek megbízható és hatékony működését.

Költségvetési jelentés

Az MNB az MNBtv.-ben meghatározott alapvető feladatai, különösen a monetáris politika meghatározásával és megvalósításával kapcsolatos feladata ellátásának támogatására elemzi a költségvetési hiány és adósság alakulását, figyelemmel kíséri az államháztartás finanszírozását, elemzi a finanszírozásnak a monetáris folyamatokra, a pénzpiacok alakulására, a likviditásra gyakorolt hatását és kutatásokat folytat fiskális politikai kérdésekben. A Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény értelmében az MNB elnöke a Költségvetési Tanács (KT) tagja, így az MNB-ben rendelkezésre álló szakmai tudás és felhalmozott információ közvetetten támogathatja a KT munkáját. Az MNB a KT Stabilitási törvényben meghatározott feladataihoz háttérelmézéseket készít, amelyeket a KT rendelkezésére bocsát. A szélesebb közvélemény a Költségvetési jelentés című kiadványból (korábbi címén: Elemzés az államháztartásról) ismerheti meg a szakértői elemzések legfontosabb eredményeit.

Éves jelentés

Az Éves jelentés évente egy alkalommal jelenik meg magyar és angol nyelven, tartalmazza a jegybank előző évről szóló üzleti jelentését, valamint auditált éves beszámolóját.

Féléves jelentés: Beszámoló az MNB adott félévi tevékenységéről

A Féléves jelentés évente egy alkalommal jelenik meg, szeptemberben. A jelentés a jegybank első fél évről szóló üzleti jelentése.

Időközi jelentés: Beszámoló az MNB adott negyedévi tevékenységéről

Az Időközi jelentés évente két alkalommal jelenik meg, az éves és a féléves beszámolók közötti időszakban, áprilisban

és novemberben. A jegybanki szakterületek első és harmadik negyedévi, MNBtv.-ben rögzített alapvető tevékenységéről számol be: monetáris politika, pénzügyi rendszer áttekintése, devizatartalék, pénzforgalom, készpénz-logisztikai tevékenység, statisztikai változások.

Felügyelőbizottsági jelentés

Az MNBtv. előírja, hogy a felügyelőbizottság tagjai az őket megválasztó Országgyűlésnek, illetőleg a megbízó miniszternek tájékoztatási kötelezettséggel tartoznak. A felügyelőbizottsági feladatkör fókuszba a jegybank folyamatos működésének ellenőrzésén van. A felügyelőbizottság a rá vonatkozó törvények, a saját ügyrendje, valamint a testület működése során, a tagok által közösen definiált, belső működési alapelvek alapján végzi a tevékenységét. Ellenőrző tevékenységének fő formája a felügyelőbizottsági ülések, amelyek témáit az audit univerzumon alapuló éves, úgynevezett gördülő munkaterv állapítja meg. A felügyelőbizottság tevékenységének kivonata a Felügyelőbizottsági jelentés.

Elemzések, tanulmányok, statisztikák

MNB-tanulmányok

Az MNB-tanulmányok (angol nyelven MNB Occasional Papers) sorozat elsősorban jegybanki szakterületekhez kapcsolódó gyakorlati jellegű (alkalmazott) kutatásokat mutat be, adott témákban létező elméleteket, nemzetközi eredményeket összegez, valamint a jegybanki döntéshozatal megértését segítő elemzéseket közöl.

MNB Working Papers (MNB-füzetek)

Az MNB Working Papers sorozat a jegybankban folyó elméleti jellegű kutatások eredményeit publikálja. A sorozatban megjelenő tanulmányok elsősorban az akadémiai, jegybanki és egyéb kutatók érdeklődésére tarthatnak számot, céljuk, hogy az olvasókat olyan észrevételekre ösztönözzék, amelyeket a szerzők felhasználhatnak további kutatásaikban.

Hitelintézeti Szemle

A Hitelintézeti Szemle társadalomtudományi folyóirat, amely több mint egy évtizedes múlttal tekint vissza. A kiadvány 2014 végétől negyedévente az MNB szerkesztésében és kiadásában jelenik meg, külön kötetben magyar és angol nyelven. 2018 óta évente egyszer kínai nyelvű válogatáskötet is készül a legfontosabb tanulmányok felhasználásával. A folyóiratban megjelenő írások között lektorált tanulmányok, esszé jellegű dolgozatok, könyvismertetések, konferencia és egyéb tudományos tevékenységekről szóló beszámolók szerepelnek.

Egyéb kiadványok

A Magyar Nemzeti Bank Fintech stratégiája

Az MNB számára kiemelten fontos a pénzügyi rendszer digitalizációjának fejlesztése és az innovatív pénzügyi szolgáltatások biztonságos keretek között történő piaci bevezetésének támogatása, mert ez a fogyasztóknak is értéket teremt, illetve új szintre emeli a fogyasztói élményt; pénzügyi szektort is erősíti és a gazdasági növekedés fenntartható támogatásához is hozzájárul. A digitalizációs célkitűzésekkel kapcsolatos irányok és kezdeményezések átfogó keretbe foglalása érdekében készítettük el az MNB FinTech stratégiáját, annak érdekében, hogy a pénzügyi szektorban törvényszerűen bekövetkező változásokat szabályozott, ellenőrzött mederben tartsuk.

Jelentés 2013–2019

A jelentés „Felelősséggel a nemzetért – a Magyar Nemzeti Bank lépései hazánk gazdasági és társadalmi fejlődéséért” alcímmel jelent meg 2019 márciusában egyedi kiadványcént. Az angol nyelven is kiadott jelentés alapvető célja az, hogy bemutassa a jegybank 2013-tól hivatalban lévő vezetésének, a 2013-2019 közötti hat éves elnöki ciklus alatti tevékenységét, és eredményeit. A kiadvány részletesen tárgyalja mindazokat a programokat és intézkedéseket, amelyek révén a megújuló Magyar Nemzeti Bank a korábban többnyire konvencionális, sokszor passzív, az eseményeket követő szereplőből innovatív és proaktív szereplővé vált, konvencionális és nemkonvencionális lépéseket egyaránt alkalmazva számos területen ért el gazdaságtörténeti jelentőségű sikereket.

Budapest Institute of Banking (BIB)

A versenyképes pénzügyi rendszer működtetéséhez versenyképes piaci tudás, a versenyképes tudáshoz pedig nemzetközi mércével mérve is magas minőségű oktatás szükséges. A BIB-kiadvány egy sokszínű oktatási palettát tartalmazó, korszerű pénzügyi, és gazdasági ismeretekkel bővített oktatási és ismeretterjesztési füzet.

Pénzügyi Navigátor Füzetek

A pénzügyi fogyasztóknak szóló tematikus füzet sorozat a lakosság tájékozódásához, az egyéni pénzügyi döntések előkészítéséhez kínál segítséget. A kiadványok megtalálhatók a különböző pénzügyi intézmények fiókjaiban és ügyfélszolgálati irodáiban, továbbá a Pénzügyi Navigátor Tanácsadó Irodahálózat ügyfélfogadási helyszínein. A jogszabályváltozásokat nyomon követve, valamint a közérthető nyelvezet szempontjait figyelembe véve az MNB rendszeresen

aktualizálja az érintett füzetek tartalmát. Annak érdekében, hogy a kiadványsorozat a lakosság minél szélesebb körét elérje, az MNB felmérte a partnerintézmények igényét, és ez alapján több mint 900 ezer példányt gyártott a megújult füzetekből. A kiadványok több mint 100 partnerhez (főként pénzügyi szolgáltatók) jutottak el.

Szórólapok és plakátok

Az MNB pénzügyi fogyasztóvédelmi kommunikációs kampányaihoz számos megjelenési lehetőséget biztosítanak a hazai kereskedelmi és szolgáltató szféra vezető szervezetei. Ennek köszönhetően közel 800 áruházba és mintegy 500 postahivatalba kerültek ki plakátok az egyes kampányok alkalmával.

MNB-könyvsorozat

Az MNB kiemelt feladatának tekinti a hazai pénzügyi kultúra fejlesztését, ezért a rendelkezésre álló eszközökkel segíteni kívánja a közgazdasági oktatást, valamint a pénzügyi műveltség szélesítését és fejlesztését. A cél elérését széleskörű eszköztárral támogatja a jegybank, amelynek alapvető elemét képezi a 2015-ben útjára indított közgazdasági és monetáris politikai szakkönyvsorozat.

2019-ben már az ötödik kötet jelent meg, A fenntartható jövő közgazdaságtana címmel, Virág Barnabás szerkesztésében. A Magyar Nemzeti Bank szakkönyvsorozatának ötödik kötete azzal a céllal íródott, hogy a mai sorsfordító időkben nyitott, újszerű, olykor provokatív kérdésekkel és a kérdésekhez kapcsolódó gondolatokkal végig vezesse az olvasót a fenntartható jövőnk leginkább meghatározó trendeken és problémákon. Az MNB a könyvsorozat további részeinek megjelentetését tervezi.

MNB által szervezett rendezvények

Az MNB a társ- és partnerintézmények felé nyitott, a kollegiális kapcsolatokat erősítő stratégiát képvisel a rendezvények tekintetében, továbbá célkitűzés, hogy nemzetközi szerepvállalása keretében az MNB minél szélesebb körben elismertté váljon, a magyar jegybanki munkát pedig minél nagyobb mértékben sikerüljön becsatornázni a nemzetközi vérkeringésbe, amely célok elérése érdekében nemzetközi konferenciák, belső rendezvények és úgynevezett kulturális események kerülnek megszervezésre.

Nemzetközi szakmai konferenciák

A jellemzően többnapos, nemzetközi szakmai konferenciák nagy része 70–100 fő részvételével zajló esemény, esetenként azonban 200–300 fős találkozókra is sor került.

A nemzetközi konferenciáknak elsősorban az MNB épülete ad helyszínt.

A 2019-ben megrendezésre került fontosabb nemzetközi szakmai rendezvények a következők voltak:

Lámfalussy nemzetközi konferencia

A *Lamfalussy Lectures Conference* néven 2014-ben útjára indított, évente megrendezésre kerülő esemény célja az, hogy az MNB olyan prominens előadókat hívjon Magyarországra, akik a globális gazdaságpolitikát, ezen belül kiemelten a monetáris politikát és a pénzügyi rendszert érintő aktuális kérdésekről formált nézeteiket osztják meg egymással és a szakmai közönséggel. A nemzetközi konferencia elindításával együtt az MNB elnöke megalapította a Lámfalussy Sándor díjat is, amellyel azon nemzetközileg is kiemelkedő szakmai teljesítményeket, életműveket kívánja elismerni, amelyek befolyással vannak az MNB munkájára, valamint a nemzetközi monetáris és pénzügypolitikára. A díj átadására minden évben a konferenciához kapcsolódóan kerül sor.

2019 februárjában hatodik alkalommal került megrendezésre az esemény, amely két szekcióban (Európa és Ázsia) a gazdasági felzárkózás kihívásait tekintette át. A rendezvényen felszólalt, illetve előadott Ewald Nowotny, az osztrák jegybank elnöke; Yves Mersch, az Európai Központi Bank Igazgatóságának tagja, a Banque centrale du Luxembourg korábbi elnöke; Lúcio Vinhas de Souza, az Európai Bizottság Európai Politikai Stratégiai Központja (EPSC) Közgazdasági Csoportjának vezetője; William R. White, a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) Gazdasági Fejlettséget Vizsgáló Bizottságának korábbi elnöke; Christian Kopf, a Union Investment Privatfonds GmbH ügyvezető igazgatója; Povilas Lastauskas, a Litván Nemzeti Bank Pénzügyi és Közgazdasági Kutatási Kiválósági Központjának igazgatója; Kairat Kelimbetov, az Astana International Finance Centre (AIFC) elnöke, a Kazah Nemzeti Bank korábbi elnöke; Denis Hew, az Ázsiai és a Csendes-óceáni Gazdasági Együttműködés (APEC) Politikai Támogatási Egységének igazgatója; Tan Khee Giap, a National University of Singapore Ázsia Versenyképességi Intézetének társigazgatója és Lee Kuan Yew Közpolitikatudományi Iskolájának docense, a Singapore National Committee for Pacific Economic Cooperation (SINPEC) elnöke; Choi Hyeonjung, az Asan Politikatudományok Intézet Globális Kormányzás Központjának igazgatója és az Asan Institute for Policy Studies kutató munkatársa; Andrew Sheng, a University of Hong Kong Ázsia Globális Intézetének vezető kutatója, a Hong Kong-i értékpapír-és Határidős Piacok Bizottságának korábbi elnöke.

A konferenciára 2019-ben is Budapesten, külső helyszínen került sor, több mint 500 meghívott vendég részvételével.

Budapest Renminbi Kezdeményezés Konferencia

Az MNB ötödik alkalommal rendezte meg éves nemzetközi konferenciáját a Budapest Renminbi Kezdeményezés keretében. A rendezvényt Nagy Márton, a jegybank alelnöke nyitotta meg, majd Magyar Levente, a Külgazdasági és Külügyminisztérium miniszterhelyettese, Dr. Patai Mihály, a Magyar Bankszövetség akkori elnöke, Gui Yonghao, a Fudan Egyetem rektorhelyettese és Marco Iannaccone, az UniCredit Bank Hungary akkori vezérigazgató-helyettese tartott beszédet. A Külgazdasági és Külügyminisztérium, a Bank of China London Trading Center, az Alipay, az UniCredit, a Corvinus FinTech Center képviselői, valamint a sanghaji Fudan Egyetem professzorai is előadásokat tartottak a Budapest Renminbi Kezdeményezés 2019 konferencián.

A konferencia keretein belül átadásra került az első Alipay terminál, amelyen keresztül Kína legelterjedtebb mobilfizetési megoldása Magyarországon is elérhetővé válik a kínai ügyfelek számára. A szakmai esemény lehetőséget nyújtott arra is, hogy a hazai és külföldi döntéshozók, a gazdasági és pénzügyi élet vezetői, illetve szakértői megvitathassák a magyar–kínai gazdasági, kereskedelmi és pénzügyi kapcsolatok jelenlegi helyzetét, valamint a továbblépési lehetőségeket, mind a meglévő kapcsolatok elmélyítése és magasabb szintre emelése, mind pedig új kapcsolatok kialakítása tekintetében.

Cash Issuance Committee ülés

Az európai jegybankok készpénzes területeit összefogó szakértői bizottság, a Cash Issuance Committee (CIC) 2019 júniusában Budapesten, az MNB székházában és Logisztikai központjában tartotta éves ülését. A bizottság ülésének budapesti megrendezése lehetőséget teremtett az MNB számára, hogy – a külföldi jegybankok által is benchmarkként számoltartott – készpénzpénzlogisztikai működését ezen a fórumon is bemutassa.

A bizottsági ülésen az egyes tagok beszámolóinak elemzésével a jelen levők az európai jegybankok legfontosabb készpénzlogisztikai kihívásait elemezték és osztották meg a tapasztalataikat egymással. A CIC által tárgyalt legfontosabb kérdések a következők voltak: a készpénzállomány alakulása és a készpénzkereslet összetevői az egyes tagországokban, a lakossági fizetési szokások elemzése, jegybanki készpénzes működési modellek, s azok változásainak elemzése, a készpénzellátási lánc automatizálása, emlékérmek kibocsátási gyakorlatok ismertetése.

A CIC-en belül kiemelkedő érdeklődés övezte az MNB Logisztikai központjának automatizált működését, így a Buda-

pesten megrendezett ülés megfelelő alkalom volt arra, hogy azok is meglátogathassák a jegybanki készpénzközpontot, akiknek erre az elmúlt időszakban még nem volt lehetőségük. A Logisztikai központban tartott kihelyezett ülésnap arra is lehetőséget teremtett, hogy az MNB készpénzes stratégiáját, eredményeit, reformjait megismerhessék a résztvevők.

A Magyarország és Kína közötti diplomáciai kapcsolatfelvétel 70. évfordulója alkalmából rendezett fórum

A Magyarország és Kína közötti diplomáciai kapcsolatfelvétel 70. évfordulója alkalmából Sanghaj város önkormányzata és az MNB a sanghaji Fudan Egyetem támogatásával közösen rendezte meg „A Magyarország és Kína közötti diplomáciai kapcsolatfelvétel 70. évfordulója” című fórumot. Az ünnepélyes megnyitón felszólalt Zhu Yonglei, a KKP Sanghaj Városi Bizottságának főtárhelyettese, a KKP Sanghaj Városi Bizottság Társadalmi Kapcsolatok Hivatalának igazgatóhelyettese, Magyar Levente, a Külgazdasági és Külügyminisztérium miniszterhelyettese, Duan Jielong, a Kínai Népköztársaság Magyarországra akkreditált rendkívüli és meghatalmazott nagykövete, valamint Chen Zhimin, a Fudan Egyetem rektorhelyettese.

A megnyitót követően egy Magyar–Kínai Gazdasági Fórum keretében „Lehetőségek, kihívások, kölcsönös előnyök” címmel panelbeszélgetésre került sor magyar és kínai szakértők részvételével. A rendezvényt egy PhD Fórum zárta, amely a kínai–magyar kapcsolatok történelmi és jövőbeni kilátásaira fókuszált.

Preventing Financial Risks: Chinese and European Perspective című workshop

Az MNB és a Kínai Társadalomtudományi Akadémia (CASS) 2019. szeptember 24-én az Antall József Konferencia-központban szervezte meg „Preventing Financial Risks: Chinese and European Perspective” című workshopját. Az eseményre a 2018. november 19-én Pekingben megrendezett workshop folytatásaként került sor. A rendezvényen kínai szakértők, valamint a visegrádi országok jegybankjainak képviselői két panelbeszélgetésben vitatták meg nézeteiket a pénzügyi kockázatokkal és azok kezelésével összefüggésben, a pénzügyi stabilitásra, a FinTech szektorra, a bankrendszerre és az ingatlanpiacra fókuszálva.

Lengyel–magyar jegybanki konferencia

2019. október 4-én „High-level Conference on Successes and Challenges in the CEE Region” címmel került sor az MNB és a Lengyel Nemzeti Bank által közösen, illetve az OMFIF támogatásával megrendezett konferenciára.

A rendezvényen a régió országainak jegybankjai, a régiót jól ismerő nemzetközileg elismert szakértők, valamint a hazai bankok képviselői és elemzők vettek részt.

A konferencia során négy panelbeszélgetésre került sor a következő témákban:

- Hogyan néz ki a régió a következő válság előtt? – makro- és monetáris politikai helyzet és kilátások
- Hogyan finanszírozzuk a fenntartható gazdasági növekedést?
- Hogyan készülünk fel a FinTech forradalomra banki és fizetési rendszer szempontjából?
- Hogyan lehet fenntartani a felzárkózási folyamatot? – a versenyképesség rövid- és hosszú távú kihívásai

Pénzügyi innováció és stabilitás: Az MNB szerepvállalása a pénzügyi innovációk biztonságos ösztönzésében

A „Pénzügyi innováció és stabilitás: Az MNB szerepvállalása a pénzügyi innovációk biztonságos ösztönzésében” című konferencia 2019. október 25-én, az MNB Szabadság téri épületében került megrendezésre. Elsődleges célja az MNB FinTech Stratégiájának bemutatása volt, emellett az esemény további célként tűzte ki a pénzügyi rendszer fejlődési irányainak, lehetőségeinek és esetleges kihívásainak mind üzleti, mind technológiai oldalról történő megvilágítását, és az innovációk lehetséges további forrásainak kutatását is.

Az eseményt Dr. Kandrács Csaba, az MNB alelnöke nyitotta meg. A nyitóelőadásban Szombati Anikó, az MNB ügyvezető igazgatója mutatta be az MNB FinTech Stratégiáját. A konferencia két külső előadója, Kincses Attila (McKinsey) és Shenk Tamás (Deloitte) a globális technológiai és fogyasztói trendeknek a pénzügyi közvetítésre gyakorolt rövid- és hosszú távú hatásait járta körül, illetve a magyar és a régiós bankrendszerek digitális érettségét mutatta be. Az előadásokat követő kerekasztal beszélgetéseken a következő témákat vitatták meg a meghívott szakértők:

- Pénzforgalmi újítások, új távlatok – azonnali fizetés és PSD2;
- Távoli ügyfélazonosítás és ennek FinTech vonatkozásai;
- Tudástranszfer – Mit tanulhatnak a FinTech-ek más iparágak innovátoraitól?

Az eseményen mintegy 120 résztvevő volt jelen a kormányzat, a Magyar Államkincstár, a FinTech cégek, bankok és biztosítók képviselőiben.

The Pre-Forum Session of Budapest Eurasia Forum

„The Pre-Forum Session of Budapest Eurasia Forum” címmel került megrendezésre 2019. október 29–31. között a Budapest Eurasia Forum felvezető rendezvénye. A 2020-tól évente Budapesten megrendezni tervezett nemzetközi konferenciasorozat előkészítő eseménye az eurázsiai együttműködés jegyében a hosszú távú fenntartható jövő előmozdítására, és az annak megvalósításához szükséges geopolitikai és gazdasági aktualitásokra fókuszált. A fórum ünnepélyes megnyitóján Dr. Matolcsy György jegybankelnök köszöntőjét követően felszólalt Sziijártó Péter külgazdasági és külügyminiszter, valamint Veronika Skvortsova, az Oroszországi Föderáció egészségügyi minisztere. A magas szintű politikai megnyitót követően a hazai, valamint a nemzetközi politikai, gazdasági és tudományos élet képviselői folytattak panelbeszélgetéseket geopolitikai, gazdasági, pénzügyi, a multilaterális együttműködésekkel, továbbá az infrastruktúrával, konnektivitással és kultúrával összefüggő témákban.

Az új nemzetközi konferencián bemutatták továbbá az MNB könyvsorozatának legújabb kiadványát, „Long term sustainable econo-mix” címmel, amely a fenntartható közgazdasági elméleteket helyezte vizsgálódásának középpontjába.

A rendezvény sikerére építve a Budapest Eurasia Forum célja, hogy az eurázsiai együttműködés révén megerősítse Magyarország összekötő szerepét Kelet és Nyugat között, és elősegítse a különféle kultúrák és eltérő karakterisztikákkal rendelkező országok közötti párbeszédet és lefedtesse a hosszú távú fenntartható közgazdaság elméleti alapjait.

Nemzetközi Zöld Pénzügyi Konferencia

2019 novemberében az MNB és az EBRD közös szervezésében első alkalommal került megrendezésre a *Nemzetközi Zöld Pénzügyi Konferencia*, amely a klímaváltozás pénzügyi stabilitásra gyakorolt hatásáról, illetve a pénzügyi szektor azzal kapcsolatos kihívásairól, lehetőségeiről szólt. Az eseményen 13 ország jegybankjai, pénzügyi felügyeletei, az EBRD mellett az EKB, az Európai Beruházási Bank, a Nemzetközi Beruházási Bank, a Globális Zöld Növekedési Intézet, illetve a kínai Ázsiai Pénzügyi Együttműködési Szövetség is részt vett. A nemzetközi közös gondolkodás érintette nem

csak a pénzügyi felügyelet klímaváltozásból eredő kihívásait, de a fenntartható hitelezést, valamint a környezetileg és társadalmilag felelős, úgynevezett ESG-szempontokat érvényesítő új típusú befektetési lehetőségeket is. A konferencián az MNB ismertette az általa tervezett, a pénzügyi rendszer zölddebbé tételét célzó intézkedéseit. Az MNB és az EBRD mellett fontos előadónak volt jelen a zöld jegybankok hálózatának (Central Banks and Supervisors Network for Greening the Financial System, NGFS) képviselője is, aki fő üzenetként a pénzügyi felügyelet klímavédelmi felelősségvállalását fogalmazta meg. A konferenciával együtt járó óhatatlan környezeti terhelést az MNB a WWF Magyarországgal együttműködve egy komplex, hosszú távú élőhelyhelyreállítási ökológiai beruházással ellentételezi.

MNB–Bank of Korea közös konferencia a diplomáciai kapcsolatfelvétel 30. évfordulója alkalmából

Magyarország és a Koreai Köztársaság diplomáciai kapcsolatának 30 éves évfordulója alkalmából a dél-koreai jegybank (Bank of Korea) története során először érkezett a legmagasabb szintű delegációjával Magyarországra, hogy egy MNB-vel közös szervezésű konferencia keretében megvitassák a hosszú távon fenntartható gazdaságpolitika és a pénz, valamint a monetáris politika jövőjével kapcsolatos aktuális kérdéseket.

A rendezvény ünnepélyes megnyitóján Dr. Matolcsy György jegybankelnök mellett felszólalt Juyeol Lee, a Bank of Korea elnöke, Magyar Levente, a Külgazdasági és Külügyminisztérium miniszterhelyettese, valamint Kyoo-Sik Choe, a Koreai

Köztársaság budapesti nagykövete. Az esemény margóján bemutatták a diplomáciai évfordulóra az MNB által készített emlékérmét is, amelynek első példányát a koreai jegybank vezetője vehette át Dr. Matolcsy Györgytől.

Egyéb nemzetközi rendezvények

Jegybanki oktatások központjának kurzusai

2019. tavaszi kurzusok

Fabio Canova (Norwegian Business School): A monetáris és fiskális politika transzmissziójának becslésére alkalmazható idősoros módszerek. 2019. április 1–5.

Francesco Lippi (LUISS University és EIEF): Ragadós áras modellek a monetáris közgazdaságtanban: módszerek és korlátok. 2019. április 8–12.

2019. nyári kurzusok

Gianni de Nicoló (Johns Hopkins Carey Business School): Korai előrejelzési rendszerek a rendszerkockázatokra. 2019. július 15–19.

Chris Carroll (Johns Hopkins University): Heterogén ágenses makroökonómia a gyakorlatban. 2019. július 22–26.

Daniel Waggoner (Federal Reserve of Atlanta): Új technikák az SVAR és DSGE modellezésben. 2019. július 29–augusztus 2.

4. Kiegészítő információk az MNB 2019. évi felügyeleti tevékenységéről

4.1. INTÉZMÉNYFELÜGYELÉS

Az MNB 2019. december 31-én 1445 intézmény felügyeletét látta el a 14. sz. táblázat szerinti bontásban.

4.2. A LEFOLYTATOTT VIZSGÁLATOK

Az MNB a vizsgálatok lebonyolítását éves tervezési rendszer alapján, napra lebontott részletes tervek szerint valósítja meg.

A vizsgálati tervek elkészítése során az MNB az alábbi szempontokat veszi figyelembe:

- a felügyeleti vizsgálatok MNBtv.-ben meghatározott ciklustervét,
- az intézmények kockázati besorolását, és ennek alapján a vizsgálathoz szükséges erőforrásigényt és vizsgálati időtartamot,
- a vizsgálandó intézmények sorrendjének kialakítására szolgáló felügyeleti scoring rendszert, amely az intézmény egyéb egyedi jellemzőit is vizsgálja,
- a rendelkezésre álló erőforrásokat.

A prudenciális helyszíni vizsgálatok számát, illetve szektor- és vizsgálat típus szerinti megbontását az alábbi táblázat foglalja össze.

14. táblázat	
A felügyelt intézmények száma 2019. december 31-én	
Tőkepiac	120
Alapkezelők	90
Befektetési vállalkozás	12
Bizalmi vagyongazdálkodó	10
Elszámolóház	1
Központi szerződő fél	1
Tőzsde	2
Függő ügynök	4
Pénztári piac	61
Magánnyugdíjpénztár	4
Önkéntes pénztár	56
Önkéntes egészségpénztár	2
Önkéntes nyugdíjpénztár	37
Önkéntes önkéntes pénztár	3
Egészség és önkéntes pénztár	14
Foglalkoztatási nyugdíjnyújtó	1
Pénzpiac	812
Nem pénzügyi intézmények	528
Elektronikus pénzkibocsátó intézmény	1
Független pénzpiaci közvetítő	513
Kiemelt közvetítő	2
Pénzforgalmi intézmény	12
Pénzügyi intézmények	283
Hitelintézet	34
Bank	22
Szakosított hitelintézet	11
Szövetkezeti hitelintézet	1
Pénzügyi vállalkozás	249
Hitelintézettel egyenértékű pénzügyi vállalkozás	2
Egyéb pénzügyi vállalkozás	247
Szervező (NOK)	1
Biztosítási piac	452
Biztosítóintézet	34
Biztosító egyesület	12
Biztosító részvénytársaság	22
Biztosításközvetítők	417
Biztosítási alkusz	379
Biztosítási többes ügynök	38
Érdekképviselő	1
Összesen	1445

15. táblázat**Vizsgálati statisztika**

Helyszíni vizsgálatok száma	2018		2019		2020 terv	
	Átfogó	Egyéb*	Átfogó	Egyéb*	Átfogó	Egyéb*
Nagybankok, bankcsoport	3	31	4	26	2	19
Kis- és középbankok	4	11	4	15	4	12
Integráció	1	4	0	2	0	1
Szakosított hitelintézet	1	6	2	4	1	2
Banki Fióktelep	0	1	0	3	0	0
Pénzügyi vállalkozás	0	2	2	7	0	0
Pénzforgalmi intézmény	3	0	2	5	2	1
Biztosító részvénytársaságok	5	2	7	10	4	4
Biztosító egyesületek	5	0	5	0	1	0
Közvetítők	0	10	0	6	0	5
Pénztárak	13	1	14	6	11	10
Tőkepiaci szereplők	31	12	31	9	17	12
Több intézménytípust érintő vizsgálat	0	0	0	0	0	3
Összesen	66	80	71	93	42	69

* Tartalmazza az ICAAP–BMA és ILAAP vizsgálatokat is.

4.3. ENGEDÉLYEZÉS ÉS JOGÉRVÉNYESÍTÉS

Az MNB engedélyezési és jogérvényesítési tevékenysége magában foglalja a pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletéhez kapcsolódó jogi tevékenységek teljes spektrumát, ideértve a felügyelt intézményekre vonatkozó engedélye-

zési eljárások lebonyolítását, illetve a prudenciális ellenőrzési tevékenység jogérvényesítési feladatainak elvégzését.

Az MNB engedélyezési és prudenciális jogérvényesítési tevékenységéről készült statisztikáját az alábbi táblázatok mutatják szektorszintű bontásban.

16. táblázat**A pénzügyi szektorban hozott intézkedések***(darab)***Prudenciális intézkedések**

Felügyeleti ellenőrzést lezáró határozat	99
ebből: bírságot kiszabó határozat	67
Egyéb prudenciális intézkedés, határozat	207
Végzés	27
Bírságok összege (millió forint)	512,3

Engedélyezési határozatok/végzések

Pénzforgalmi intézmény tevékenységi engedélyezése	4
Pénzügyi vállalkozás alapításának és működésének engedélyezése	3
Pénzügyi vállalkozás tevékenységi engedélyének visszavonása	2
Tevékenységi kör módosítás engedélyezése	11
Vezető állású személy megválasztásának, kinevezésének engedélyezése	215
ebből: hitelintézet esetében	93
Megbízási szerződés módosítás engedélyezése	162
Többes ügynöki engedély	19
Alkuszi engedély	5
Engedély közvetítő igénybevételehez	20
Közvetítők tevékenységi engedélyét visszavonó határozat	18
Alapszabály módosítás engedélyezése	41
Egyéb szabályzatok engedélyezése, illetve jóváhagyása	10
Befolyásoló részesedés megszerzésének engedélyezése	32
Befolyásoló részesedés megszerzésének elutasítása	2
Egyesülés, szétválás engedélyezése	2
Átalakulás engedélyezése	2
Devizakülföldi vállalkozásban befolyásszerzés engedélyezése	6
Állomány átruházás engedélyezése	5
CRR alapján kiadott határozatok	31
Egyéb határozat	34
Érdemi végzés	74
Nem érdemi végzés	577
Összes határozat, végzés	1608

17. táblázat**A tőkepiaci szektorban hozott intézkedések***(darab)***Prudenciális intézkedések**

Felügyeleti ellenőrzést lezáró határozat	36
ebből: bírságot kiszabó határozat	32
Egyéb prudenciális intézkedés, határozat	23
Végzés	7
Bírságok összege (millió forint)	232,6

Engedélyezési határozatok/végzések

Tevékenység (tevékenységi kör módosításának) engedélyezése	26
Tevékenységi engedély visszavonása	4
Szabályzatok jóváhagyása	14
Vezető állású személyek engedélyezése	153
Minősített befolyásszerzés engedélyezése	3
Közvetítők nyilvántartásba vétele	202
Közvetítők törlése	211
Érdemi végzés	63
Nem érdemi végzés	361
Egyéb határozat	9
Összes határozat, végzés	1112

18. táblázat**A biztosítási szektorban hozott intézkedések***(darab)***Prudenciális intézkedések**

Felügyeleti ellenőrzést lezáró határozat	15
ebből: bírságot kiszabó határozat	15
Egyéb prudenciális intézkedés, határozat	48
Végzés	5
Bírságok összege (millió forint)	448,95

Engedélyezési határozatok/végzések

Vezető tisztségviselő engedélyezése	72
Szakmai vezető engedélyezése	37
Tevékenységi engedélyt visszavonó	25
Egyéb határozat	24
Biztosítási tevékenységgel összefüggő tevékenység engedélyezése	1
Biztosításközvetítői tevékenység engedélyezése	6
Függő hatályú döntés	0
Végzés	37
Összes határozat, végzés	270

19. táblázat**A pénztári szektorban hozott intézkedések***(darab)***Prudenciális intézkedések**

Felügyeleti ellenőrzést lezáró határozat	15
ebből: bírságot kiszabó határozat	13
Egyéb prudenciális intézkedés, határozat	4
Végzés	5
Bírság összege (millió forint)	43,2
Engedélyezési határozatok/végzések	
Vezető tisztségviselő engedélyezése	1
Szakmai vezető engedélyezése	1
Tevékenységi engedélyt visszavonó	1
Egyéb határozat	11
Függő hatályú döntés	0
Végzés	7
Összes határozat, végzés	45

4.4. PIACFELÜGYELET ÉS KIBOCSÁTÓI FELÜGYELÉS

Az MNB 2019. évi piacfelügyeleti tevékenysége keretében előírt intézkedésekre vonatkozó összefoglaló adatait a következő táblázatok mutatják be.

20. táblázat**Piacfelügyeleti és felügyeleti intézkedések***(darab)***Piacfelügyeleti és felügyeleti intézkedések**

Piacfelügyeleti határozatok száma	23
ebből: bírságot kiszabó határozat	12
Piacfelügyeleti végzések száma	531
Kibocsátói felügyeléssel kapcsolatos határozatok száma	22
Kibocsátói felügyeléssel kapcsolatos végzések száma	16
Egyéb döntések	0
Piacfelügyeleti bírság összege (millió Ft)	66,4
- engedély nélküli, illetve bejelentés hiányában végzett tevékenység miatt	59,4
- bennfentes kereskedelem és piacbefolyásolás miatt	6,95
- vállalatfelvásárlási szabályok megsértése miatt	0
Felügyeleti bírságok összege (millió Ft)	42,95
- kibocsátók felügyelete során kiszabott	5,95
Bírságok összege (millió forint)	109,3
Összes határozat, végzés	592

21. táblázat**Értékpapír-kibocsátással kapcsolatos engedélyezések***(darab)***Értékpapír kibocsátásával kapcsolatos engedélyezési intézkedések**

Kibocsátások száma	8
- részvény	0
- kötvény és jelzáloglevél program	8
Tőzsdei bevezetések száma	19
- részvény	7
- kötvény és jelzáloglevél	12
Kibocsátási határozatok száma	749
Végzések száma	357
- hiánypótlások száma	341
Összes határozat, végzés	1106

4.5. FOGYASZTÓVÉDELEM ÉS ÜGYFÉLSZOLGÁLAT

A következő táblázatok az MNB 2019. évi pénzügyi fogyasztóvédelmi hatósági tevékenységével kapcsolatos összefoglalót tartalmaznak.

22. táblázat**Az MNB fogyasztóvédelmi hatósági tevékenysége, eljárások száma**

Intézmény típusa	Hivatalból indított célvizsgálat	Hivatalból indított fogyasztóvédelmi témavizsgálat	Hivatalból indított fogyasztóvédelmi témavizsgálat keretében ellenőrzött intézmények száma	Prudenciális területtel közös vizsgálat keretében végzett fogyasztóvédelmi vizsgálat	Fogyasztói kérelem alapján indult fogyasztóvédelmi vizsgálat
Hitelintézeti szektor	24	2	6	1	117
Pénzügyi vállalkozás	6	0	0	1	24
Független pénzügyi közvetítők	0	0	0	2	1
Biztosítási szektor	1	0	0	4	5
Tőkepiaci szektor	1	1	5	11	6
Pénztári szektor	0	0	0	0	0
Összesen:	32	3	11	19	153

23. táblázat**Az MNB fogyasztóvédelmi hatósági tevékenysége, eljárások eredménye**

Döntés/Szektor	Pénzpiaci szektor	Biztosítási szektor	Tőkepiaci szektor	Pénztári szektor	Összesen
Összes végzés (darab)	289	102	7	4	402
ebből: érdemi	137	95	7	4	243
nem érdemi	152	7	0	0	159
Összes határozat (darab)	169	77	20	8	274
ebből: jogsértés nélküli	47	26	1	2	76
jogsértéssel érintett	122	51	19	6	198
Kiszabott fogyasztóvédelmi bírság (millió forint)*	74,3	102,5	7,5	2,4	186,6

* A prudenciális eljárások során kiszabott fogyasztóvédelmi bírságokat is beszámítva.

Az alábbi táblázatok az ügyfélszolgálati szakterület tevékenységével kapcsolatos főbb adatokat szemléltetik.

24. táblázat**A beérkezett ügyfélmegkeresések és kérelmek eloszlása beérkezési csatorna szerint**

Ügyfélmegkeresés csatornája	db	%
Levél	2 466	9,3
E-mail	4 716	17,9
Személyes	2 449	9,3
Telefon	16 765	63,5
Összesen	26 396	100,0

25. táblázat**Az ügyfélmegkeresések és kérelmek szektor szerint eloszlása**

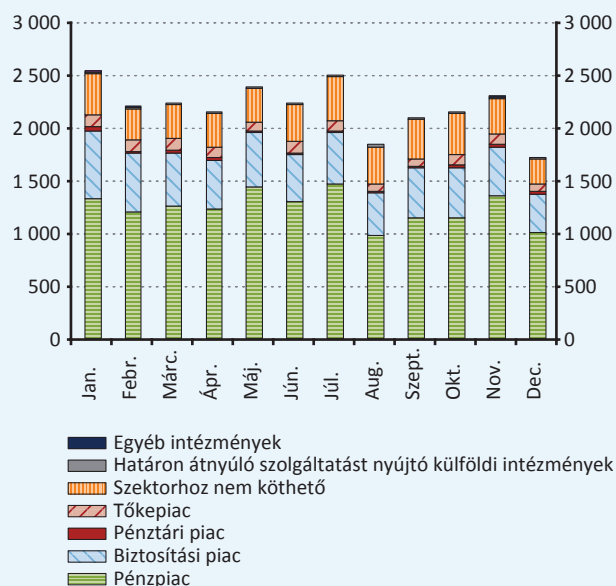
Ügyfélmegkeresések szektoronként	db	%
Pénzpiac	14 849	56,3
Biztosítás	5 840	22,1
Pénztár	265	1,0
Tőkepiac	1 114	4,2
Szektorhoz nem köthető	4 156	15,7
Határon átnyúló szolgáltatást nyújtó külföldi intézmények	169	0,6
Magyarországi intézmények fióktelepei	0	0,0
Egyéb intézmények	3	0,0
Összesen	26 396	100,0

26. táblázat**Az ügyfélmegkeresések és kérelmek száma szektor szerint, negyedéves bontásban**

Szektor	I. negyedév	II. negyedév	III. negyedév	IV. negyedév	Összesen
Pénzpiac	3 796	3 970	3 575	3 508	14 849
Biztosítás	1 706	1 429	1 397	1 308	5 840
Pénztár	89	63	45	68	265
Tőkepiac	329	288	226	271	1 114
Szektorhoz nem köthető	1 014	998	1 170	974	4 156
Határon átnyúló szolgáltatást nyújtó külföldi intézmények	47	42	40	40	169
Egyéb intézmények	2	0	0	1	3
Összesen	6 983	6 790	6 453	6 170	26 396

16. ábra

Az ügyfélmegkeresések és kérelmek száma, és szektor szerinti aránya havi bontásban

4.6. HATÓSÁGI PERKÉPVISELET

A hatósági perképviselési tevékenység magában foglalja az MNB képviseletét a felügyeleti és fogyasztóvédelmi tevékenysége keretében hozott hatósági döntéseivel kapcsolatos

peres és nem peres eljárásokban, a közérdekű igényérvényesítés körében, továbbá a Pénzügyi Békéltető Testület képviseletét az annak határozata, vagy ajánlása hatályon kívül helyezése iránti perekben, és az ezen eljárásokra vonatkozó nyilvántartások vezetését.

27. táblázat

2019-ban indult ügyek típusa és szektor szerinti

Pertípus	db	%	Szektor	db	%
Közigazgatási peres (határozat)	21	67,7	Pénzpiac	19	61,3
Közigazgatási peres (végzés)	9	29,0	Tőkepiac	7	22,6
Egyéb közigazgatási cselekmény	1	3,2	Biztosítás	3	9,7
			Pénztár	1	3,2
			Szektorhoz nem köthető	1	3,2
Összesen	31	100,0	Összesen	31	100

5. Rövidítések, jegybankspecifikus fogalmak magyarázata

RÖVIDÍTÉSEK

AFCA: Ázsia Pénzügyi Együttműködési Szövetség (Asia Financial Cooperation Association)

BÉT: Budapest Értéktőzsde Zrt.

BFM: bankközi finanszírozási mutató

BIB: Budapest Institute of Banking

BIS: Nemzetközi Fizetések Bankja (Bank for International Settlements)

BISZ Zrt.: BISZ Központi Hitelinformációs Zártkörűen Működő Részvénytársaság

BKR: Bankközi Klíringrendszer

BREEAM: Building Research Establishment Environmental Assessment Methodology – az épületek környezetvédelmi minősítő rendszere

CCyB: anticiklikus tőkepufferráta (Countercyclical Capital Buffer)

CEBS: Európai Bankfelügyelők Bizottsága (Committee of European Banking Supervisors)

CFD: különbözeti ügyletek (Contracts for Differences)

DLT: megosztott főkönyvi technológia (Distributed Ledger Technology)

DMM: devizafinanszírozási megfelelési mutató

EBH: Európai Bankhatóság (European Banking Authority, EBA)

EBRD: Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank (European Bank for Reconstruction and Development)

ECMS: Az eurorendszer új fedezetkezelési rendszere

EIOPA: Európai Biztosítás- és Foglalkoztatónyugdíj-hatóság (European Insurance and Occupational Pensions Authority)

EKB: Európai Központi Bank (European Central Bank, ECB)

ERKT: Európai Rendszerkockázati Testület (European Systemic Risk Board, ESRB)

ESMA: Európai Értékpapírpiazi Hatóság (European Securities and Markets Authority)

FMA: Osztrák Pénzpiaci Hatóság (Finanzmarktaufsicht)

GIRO: Giro Elszámolásforgalmi Zártkörűen Működő Részvénytársaság

GMU: Gazdasági és Monetáris Unió (Economic and Monetary Union, EMU)

HIRS: hitelezési aktivitáshoz kötött kamatcsere (IRS) ügylet

ICAAP: tőkemegfelelés belső értékelési folyamata (Internal Capital Adequacy Assessment Process)

IFRS: Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok (International Financial Reporting Standards)

ILAAP: likviditás megfelelőségének belső értékelési folyamata (Internal Liquidity Adequacy Assessment Process)

IMF: Nemzetközi Valutaalap (International Monetary Fund)

IOSCO: Értékpapír-felügyelet Nemzetközi Szervezete (International Organization of Securities Commissions)

ISDA: International Swaps and Derivatives Association – nemzetközi csere- és származtatott ügyleteket szabályozó társaság

JMM: jelzáloghitel-finanszírozás megfelelési mutató

KBER: Központi Bankok Európai Rendszere (European System of Central Banks, ESCB)

KELER: KELER Központi Értéktár Zártkörűen Működő Részvénytársaság

KESZ: Kincstári Egységes Számla

KHR: Központi Hitelinformációs Rendszer

KSH: Központi Statisztikai Hivatal

LCR: likviditás fedezeti mutató (Liquidity Coverage Ratio)

MFL: Minősített Fogyasztóbarát Lakáshitel

MFO: Minősített Fogyasztóbarát Otthonbiztosítás

MIRS: monetáris politikai célú kamatcsere (IRS) ügylet

MNB: Magyar Nemzeti Bank

NHP: Növekedési Hitelprogram

NKP: Növekedési Kötvényprogram

NPL: Nem teljesítő hitelek (Non Performing Loans)

NTP: Növekedéstámogató Program

OECD: Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (Organisation for Economic Co-operation and Development)

O-SII: egyéb rendszerszinten jelentős intézmények (Other Systemically Important Institutions)

PFK: Pénzügyi Fogyasztóvédelmi Központ

PHP: Piaci Hitelprogram

PM: Pénzügyminisztérium

PST: Pénzügyi Stabilitási Tanács

SyRB: rendszerkockázati tőkepuffer (Systemic Risk Buffer)

SPPI: Tőke- és kamatfizetés (Solely Payments of Principal and Interest)

SRM: egységes szanálási mechanizmus (Single Resolution Mechanism)

SSM: egységes felügyeleti mechanizmus (Single Supervisory Mechanism)

SZHISZ: Szövetkezeti Hitelintézetek Integrációs Szervezete

THM: teljes hiteldíjmutató

TKM: teljes költségmutató

VIBER: Valós Idejű Bruttó Elszámolási Rendszer, az MNB által működtetett fizetési rendszer

FOGALMAK MAGYARÁZATA

CLS (Continuous Linked Settlement): A devizakiegyenlítési kockázat kiküszöbölését lehetővé tevő elszámolási és kiegyenlítési modell, amely több devizában történő fizetés csak fizetés ellenében (PvP-) mechanizmuson alapul. A CLS-t a CLS Bank működteti.

CRR (Capital Requirement Regulation): Az Európai Parlament és a Tanács 575/2013/EU rendelete, amely a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményeket határozza meg.

Devizafinanszírozás-megfelelési mutató (DMM): a stabil devizaforrások és az éven túli lejáratú nettó devizaswap-állomány, illetve a finanszírozandó devizaeszközök súlyozott állományának hányadosa.

Devizafutures: olyan tőzsdei ügylet, ahol a jövőbeni elszámolás alapja meghatározott mennyiségű, szabványosított (kontraktusban kifejezett), az üzletkötéskor meghatározott deviza.

Devizaswapügylet: olyan – általában rövid lejáratra kötött – ügylet, amely különböző devizák cseréjét és az ügylet lezárásakor a szerződésben (a keresztárfolyam és a devizák kamatrátája által) meghatározott áron történő visszacserélését foglalja magában.

Duration: a kötvények hátralévő átlagos futamideje. A kötvény, illetve a kötvényekből álló portfólió kockázatosságának jellemzésére használt mérőszám.

Elszámolás (klíring): a fizetési műveletek ellenőrzése, továbbítása, a bankközi követelések és tartozások meghatározott szabályok szerinti kiszámítása; értékpapírügyletek esetében a kötések párosítása, megerősítése, a tartozások és követelések kiszámítása, a felmerülő pénzügyi kockázat kezelése.

ERM–II árfolyam-mechanizmus (Exchange Rate Mechanism II): az euroövezet országai és a GMU harmadik szakaszában részt nem vevő uniós tagállamok közötti, az árfolyam-politikai együttműködés feltételeit megteremtő árfolyamrendszer. Az ERM–II rögzített, de kiigazítható árfolyamok multilaterális rendszere, amelyben a középárfolyamot normál ± 15 százalékos ingadozási sáv övezi. A középárfolyammal

és adott esetben a szűkebb ingadozási sávval kapcsolatos döntéseket az érintett tagállam, az euroövezet országai, az EKB és a mechanizmusban részt vevő többi tagállam kölcsönös megállapodásával hozzák meg.

Erős-üggyfélhitelesítés RTS: Az (EU) 2015/2366 európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az erős ügyfél-hitelesítésre, valamint a közös és biztonságos nyílt kommunikációs standardokra vonatkozó szabályozástechnikai standardok tekintetében történő kiegészítéséről szóló 2017. november 27-i (EU) 2018/389 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet.

Fizetési rendszer: A felvigyázott rendszerek esetében a Hitelintézeti törvény 6. § (1) bekezdés 27. pontjában meghatározott rendszer működtetésére az együttműködő felek közötti megállapodás alapján létrejött együttműködési forma. A pénzügyi infrastruktúra része. Magában foglalja a fizetési eszközöket, banki eljárásokat, valamint a bankközi fizetési rendszereket, amelyek együttesen teszik lehetővé a pénzforgalom lebonyolítását.

FX-swapügylet: lásd devizaswapügylet.

Harmadik fél szolgáltatók: A pénzforgalmi piac új szereplői: a számlainformációs szolgáltatók, fizetés-kezdemenyezési szolgáltatók és a kártyalapú készpénz-helyettesítő fizetési eszközt kibocsátó pénzforgalmi szolgáltatók.

Hozzáférési interfész: A PSD2 előírása alapján minden számlavezető pénzforgalmi szolgáltatónak olyan interfészt kellett kialakítania, amely a meghatározott szabályok szerint elérhetővé teszi a harmadik fél szolgáltatók számára a következő szolgáltatások valamelyikének nyújtását az ügyfelek részére.

IDD (Insurance Distribution Directive): az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/97 irányelve a biztosítási értékesítésről.

IMF-tartalékkvóta: az IMF-be SDR-ben (Special Drawing Right – különleges lehívási jog) befizetett IMF-kvóta szabadon lehívható – még le nem hívott – hányada.

Kamatkozó devizaswapügylet (currency interest rate swap, CIRS): olyan – általában közép-, illetve hosszú lejáratra kötött – ügylet, amely különböző devizák cseréjét, a tőke utáni kamatfizetések sorozatát és az ügylet lezárásakor a tőkék törlesztését foglalja magában.

Kamatswap (interest rate swap, IRS): valamely tőkeösszegre rögzített kamatláb alapján számított fix kamat és – bizonyos piaci kamatlábhoz, feltételhez igazított – változó kamatláb alapján számított változó kamatösszeg meghatározott időközönkénti cseréje.

Készpénzforgalom: az MNB-be történő be- és kifizetések, illetve váltások összege.

Kiegyenlítési tartalék: a forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka és a deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka az MNB saját tőkéjének részét képező tartalékok. Amennyiben a kiegyenlítési tartalékok összege év végén negatív és a negatív egyenleg meghaladja az eredménytartalék és a tárgyévi eredmény pozitív összegét, akkor a különbözetet a központi költségvetés a tárgyévét követő év március 31-ig az eredménytartalék javára megtéríti. A térítést a tárgyévi mérlegben a központi költségvetéssel szembeni követelések között kell kimutatni.

Forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka: a devizaeszközöknek és -forrásoknak a forintárfolyam változásából adódó nem realizált árfolyamnyereségét, illetve árfolyamvesztését a saját tőke részét képező forintárfolyam kiegyenlítési tartalékában kell kimutatni.

Deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka: a devizában fennálló, értékpapírokon alapuló követelések piaci értéke és beszerzési értéke közötti értékelési különbözetet a saját tőke részét képező deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartalékában kell kimutatni.

MIFID II/MIFIR: az Európai Parlament és a Tanács 2014/65/EU irányelve a pénzügyi eszközök piacairól, valamint a 2002/92/EK irányelv és a 2011/61/EU irányelv módosításáról; az Európai Parlament és a Tanács 600/2014/EU rendelete a pénzügyi eszközök piacairól és a 648/2012/EU rendelet módosításáról.

MNBtv.: a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény.

Monetáris pénzügyi intézmények: a jegybank, a hitelintézetek és a pénzpiaci alapok együttesen alkotják a pénzügyi vállalatokon belül ezt az intézményi kategóriát.

NSG (National Stakeholder Group): A hazai T2S Nemzeti Felhasználói Csoport 2017. december 5-i ülésén új mandátumot fogadott el, és ezt követően AMI-SeCo Nemzeti Érintetti Csoportként (National Stakeholder Group, NSG) működik tovább.

Omnibus II. irányelv: lásd Szolvencia II. irányelv

O/N: overnight betét/hitel, egynapos betét/hitel

Opció ügylet: a devizaopció tulajdonosa számára jogot jelent, de nem kötelezettséget egy bizonyos mennyiségű deviza egy másik devizával szembeni vételére vagy eladására

előre meghatározott árfolyamon, előre meghatározott időpontban vagy időpontig. Az opció eladója (kiírója) számára – amennyiben az opció birtokosa gyakorolja a jogot – mindez kötelezettségként értelmezendő.

Pénzpiaci alapok: a pénzpiaci alapokhoz azok a befektetési alapok sorolandók, amelyek befektetési jegyei likviditás szempontjából a bankbetétekhez hasonlóak, és eszközeiket 85 százalékban pénzpiaci eszközökbe, vagy maximum 1 éves hátralévő lejáratú transzferálható hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokba, vagy pénzpiaci eszközök kamataihoz hasonló megtérülésszerű eszközökbe fektetik.

Pénzpiaci eszközök: alacsony kockázatú, likvid, olyan piacon forgó értékpapírok, ahol nagy forgalmat bonyolítanak le nagy mennyiségű papírokkal, és ahol ezek készpénzre váltása azonnal és alacsony költséggel lehetséges.

PRIIPS: (EU) 1286/2014 európai parlamenti és tanácsi rendelet a lakossági befektetési csomagtermékekkel, illetve a biztosítási alapú befektetési termékekkel kapcsolatos kiemelt információkat tartalmazó dokumentumokról (Regulation (EU) No 1286/2014 of the European Parliament and of the Council of 26 November 2014 on key information documents for packaged retail and insurance-based investment products).

PSD2 (Payment Services Directive 2): A megújított Pénzforgalmi irányelv. Az Európai Parlament és a Tanács 2015. november 25-i (EU) 2015/2366 irányelve a belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról és a 2017. november 27-i (EU) 2018/389 bizottsági rendelet az erős ügyfél-hitelesítésről, valamint a közös és biztonságos nyílt kommunikációs standardok kiegészítéséről.

Repo- és fordított repoügylet: olyan megállapodás, amely értékpapír tulajdonjogának átruházásáról rendelkezik a szerződéskötéssel egyidejűleg meghatározott vagy meghatározandó jövőbeli időpontban történő visszavásárlási kötelezettség mellett, meghatározott visszavásárlási áron. Az ügylet futamideje alatt a vevő az ügylet tárgyát képező értékpapírt megszerezheti, és azzal szabadon rendelkezhet (szállítási repoügylet), vagy nem szerezheti meg, azzal szabadon nem rendelkezhet, ilyenkor az értékpapír a vevő javára a futamidő alatt óvadékként kerül elhelyezésre (óvadéki repoügylet).

ROA (return on assets): eszközarányos nyereség.

ROE (return on equity): saját tőkearányos nyereség.

SCAr: Az (EU) 2015/2366 európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az erős ügyfél-hitelesítésre, valamint a közös és biztonságos nyílt kommunikációs standardokra vonatkozó szabályozástechnikai standardok tekintetében történő kiegészítéséről szóló 2017. november 27-ei 2018/389/EU felhatalmazáson alapuló Bizottsági rendelet.

SEPA: Single European Payment Area, Egységes eurofizetési övezet – egy olyan térség, amelyen belül a gazdasági szereplők egyetlen fizetési számla használatával bárhol ugyanúgy teljesíthetnek és fogadhatnak euróban fizetéseket, mint saját országukban. Az övezet földrajzilag a 28 EU-tagállamot, Izlandot, Liechtensteint, Norvégiát, Svájcot és Monacót fedi le.

Szolvencia II. irányelv: a biztosítási és viszontbiztosítási üzleti tevékenység megkezdéséről és gyakorlásáról szóló 2009. november 25-i 2009/138/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet. A biztosítók új, kockázat alapú, hárompilléres szabályozási keretrendszere, ahol a három pillér a mennyiségi követelmények, a minőségi követelmények, és a nyilvánosságra hozatal. Európai standard, amelyre támaszkodva a felügyeletek létrehozhatják az egységes szabályokat a tőkére vonatkozóan, a fizetéseképtelenség kockázatának csökkentése/elkerülése érdekében. 2016. január 1-jétől alkalmazandó. Az Omnibus II. irányelv (2012/23/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv) a már elfogadott, de hatályba, alkalmazásba még nem lépett Szolvencia II. irányelv és a Prospektus irányelv (2003/71/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv) módosító rendelkezéseit tartalmazza.

TARGET2-Securities (T2S): az eurorendszer egységes technikai platformja, amelynek segítségével a központi értéktárak és a nemzeti központi bankok alapvető, határokon átvitelő és semleges értékpapír-elszámolási szolgáltatásokat nyújthatnak jegybankpénzben Európában.

Teljesítés (kiegyenlítés): a bankok közötti tartozások és követelések végleges rendezése közös bankjuknál, jellemzően az MNB-nél vezetett számlán.

Tomnext ügylet: egynapos betét vagy deviza ügylet, amely az üzletkötést követő első munkanapon indul és az azt követő munkanapon zárul le.

VaR (value at risk): kockázatotott érték, a kockázatok mérésére szolgáló módszer. A VaR adott időintervallum alatt várható legnagyobb veszteséget méri adott konfidenciaszint mellett.

B) rész

A Magyar Nemzeti Bank

2019. évi auditált beszámolója

1. Auditori jelentés

Deloitte Könyvvizsgáló
és Tanácsadó Kft.
1068 Budapest,
Dózsa György út 84/C
Levélcíme: 1438 Budapest, Pf. 471

Tel: +36 (1) 428-6800
Fax: +36 (1) 428-6801
www.deloitte.hu

Bejegyezve:
Fővárosi Törvényszék Cégbírósága
Cg.: 01-09-071057

A Magyar Nemzeti Bank tulajdonosa részére

Vélemény

Elvégeztük a Magyar Nemzeti Bank (a „Bank”) 2019. évi éves beszámolójának könyvvizsgálatát, amely éves beszámoló a 2019. december 31-i fordulónapra készített mérlegből – melyben az eszközök és források egyező végösszege 12.347.868 millió Ft, a tárgyévi eredmény 254.699 millió Ft nyereség –, és az ugyanezen időponttal végződő üzleti évre vonatkozó eredménykimutatásból, valamint a számviteli politika jelentős elemeinek összefoglalását is tartalmazó kiegészítő mellékletből áll.

Véleményünk szerint a mellékelt éves beszámoló megbízható és valós képet ad a Bank 2019. december 31-én fennálló vagyoni és pénzügyi helyzetéről, valamint az ezen időponttal végződő üzleti évre vonatkozó jövedelmi helyzetéről a Magyarországon hatályos, a számvitelről szóló 2000. évi C. törvénnyel (a „számviteli törvény”) összhangban.

A vélemény alapja

Könyvvizsgálatunkat a Magyar Nemzeti Könyvvizsgálati Standardokkal összhangban és a könyvvizsgálatra vonatkozó – Magyarországon hatályos – törvények és egyéb jogszabályok alapján hajtottuk végre. Ezen standardok értelmében fennálló felelősségünk bővebb leírását jelentésünk „A könyvvizsgáló éves beszámoló könyvvizsgálatáért való felelőssége” szakasza tartalmazza.

Függetlenek vagyunk a Banktól a vonatkozó, Magyarországon hatályos jogszabályokban és a Magyar Könyvvizsgálói Kamara „A könyvvizsgálói hivatás magatartási (etikai) szabályairól és a fegyelmi eljárásról szóló szabályzata”-ban, valamint az ezekben nem rendezett kérdések tekintetében a Nemzetközi Etikai Standardok Testülete által kiadott „Könyvvizsgálók Etikai Kódexe”-ben (az IESBA Kódex-ben) foglaltak szerint, és megfelelünk az ugyanezen normákban szereplő további etikai előírásoknak is.

Meggyőződésünk, hogy az általunk megszerzett könyvvizsgálati bizonyíték elegendő és megfelelő alapot nyújt véleményünkhöz.

Egyéb információk: Az üzleti jelentés

Az egyéb információk a Bank 2019. évi üzleti jelentéséből állnak. A vezetés felelős az üzleti jelentésnek a számviteli törvény, illetve egyéb más jogszabály vonatkozó előírásaival összhangban történő elkészítéséért. A független könyvvizsgálói jelentésünk „Vélemény” szakaszában az éves beszámolóra adott véleményünk nem vonatkozik az üzleti jelentésre.

Az éves beszámoló általunk végzett könyvvizsgálatával kapcsolatban a mi felelősségünk az üzleti jelentés átolvasása és ennek során annak mérlegelése, hogy az üzleti jelentés lényegesen ellentmond-e az éves beszámolónak vagy a könyvvizsgálat során szerzett ismereteinknek, vagy egyébként úgy tűnik-e, hogy az lényeges hibás állítást tartalmaz.

A számviteli törvény alapján a mi felelősségünk továbbá annak megítélése, hogy az üzleti jelentés a számviteli törvény, illetve egyéb más jogszabály vonatkozó előírásaival összhangban van-e, és erről, valamint az üzleti jelentés és az éves beszámoló összhangjáról vélemény nyilvánítása.

Véleményünk szerint a Bank 2019. évi üzleti jelentése minden lényeges vonatkozásban összhangban van a Bank 2019. évi éves beszámolójával és a számviteli törvény vonatkozó előírásaival. Mivel egyéb más jogszabály a Bank számára nem ír elő további követelményeket az üzleti jelentésre, ezért e tekintetben nem mondunk véleményt.

A fentiekén túl a Bankról és annak környezetéről megszerzett ismereteink alapján jelentést kell tennünk arról, hogy a tudomásunkra jutott-e bármely lényegesnek tekinthető hibás közlés (lényeges hibás állítás) az üzleti jelentésben, és ha igen, akkor a szóban forgó hibás közlés (hibás állítás) milyen jellegű. Ebben a tekintetben nincs jelenteni valónk.

A vezetés és az irányítással megbízott személyek felelőssége az éves beszámolóért

A vezetés felelős az éves beszámolóban a számviteli törvénnyel összhangban történő és a valós bemutatás követelményének megfelelő elkészítéséért, valamint az olyan belső kontrollért, amelyet a vezetés szükségesnek tart ahhoz, hogy lehetővé váljon az akár csalásból, akár hibából eredő lényeges hibás állítástól mentes éves beszámoló elkészítése.

Az éves beszámoló elkészítése során a vezetés felelős azért, hogy felmérje a Banknak a vállalkozás folytatására való képességét és az adott helyzetnek megfelelően közvéetegy a vállalkozás folytatásával kapcsolatos információkat, valamint a vezetés felel a vállalkozás folytatásának elvén alapuló éves beszámoló összeállításáért. A vezetésnek a vállalkozás folytatásának elvéből kell kiindulnia, ha ennek az elvnek az érvényesülését eltérő rendelkezés nem akadályozza, illetve a vállalkozási tevékenység folytatásának ellentmondó tényező, körülmény nem áll fenn.

Az irányítással megbízott személyek felelősek a Bank pénzügyi beszámolási folyamatának felügyeletéért.

A könyvvizsgáló éves beszámoló könyvvizsgálataért való felelőssége

A könyvvizsgálat során célunk kellő bizonyosságot szerezni arról, hogy az éves beszámoló egésze nem tartalmaz akár csalásból, akár hibából eredő lényeges hibás állítást, valamint az, hogy ennek alapján a véleményünket tartalmazó független könyvvizsgálói jelentést bocsássunk ki. A kellő bizonyosság magas fokú bizonyosság, de nem garancia arra, hogy a Magyar Nemzeti Könyvvizsgálati Standardokkal és a könyvvizsgálatra vonatkozó – Magyarországon hatályos – törvényekkel és egyéb jogszabályokkal összhangban elvégzett könyvvizsgálat mindig feltárja az egyébként létező lényeges hibás állítást. A hibás állítások eredhetnek csalásból vagy hibából, és lényegesnek minősülnek, ha észszerű lehet az a várakozás, hogy ezek önmagukban vagy együttesen befolyásolhatják a felhasználók adott éves beszámoló alapján meghozott gazdasági döntéseit.

A Magyar Nemzeti Könyvvizsgálati Standardok és a könyvvizsgálatra vonatkozó – Magyarországon hatályos – törvények és egyéb jogszabályok szerinti könyvvizsgálat egésze során szakmai megítélést alkalmazunk és szakmai szkepticizmust tartunk fenn.

Továbbá:

- Azonosítjuk és felmérjük az éves beszámoló akár csalásból, akár hibából eredő lényeges hibás állításainak a kockázatait, kialakítjuk és végrehajtjuk az ezen kockázatok kezelésére alkalmas könyvvizsgálati eljárásokat, valamint elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékot szerzünk a véleményünk megalapozásához. A csalásból eredő lényeges hibás állítás fel nem tárásának a

kockázata nagyobb, mint a hibából eredőé, mivel a csalás magában foglalhat összejátszást, hamisítást, szándékos kihagyásokat, téves nyilatkozatokat, vagy a belső kontroll felülírását.

- Megismerjük a könyvvizsgálat szempontjából releváns belső kontrollt annak érdekében, hogy olyan könyvvizsgálati eljárásokat tervezzünk meg, amelyek az adott körülmények között megfelelőek, de nem azért, hogy a Bank belső kontrolljának hatékonyságára vonatkozóan véleményt nyilvánítsunk.
- Értékeljük a vezetés által alkalmazott számviteli politika megfelelőségét és a vezetés által készített számviteli becslések és kapcsolódó közzétételek észszerűségét.
- Következtetést vonunk le arról, hogy helyénvaló-e a vezetés részéről a vállalkozás folytatásának elvén alapuló éves beszámoló összeállítása, valamint a megszerzett könyvvizsgálati bizonyíték alapján arról, hogy fennáll-e lényeges bizonytalanság olyan eseményekkel vagy feltételekkel kapcsolatban, amelyek jelentős kétséget vethetnek fel a Bank vállalkozás folytatására való képességét illetően. Amennyiben azt a következtetést vonjuk le, hogy lényeges bizonytalanság áll fenn, független könyvvizsgálói jelentésünkben fel kell hívnunk a figyelmet az éves beszámolóban lévő kapcsolódó közzétételekre, vagy ha a közzétételek e tekintetben nem megfelelőek, minősíteniük kell véleményünket. Következtetéseink a független könyvvizsgálói jelentésünk dátumáig megszerzett könyvvizsgálati bizonyítékon alapulnak. Jövőbeli események vagy feltételek azonban okozhatják azt, hogy a Bank nem tudja a vállalkozást folytatni.
- Értékeljük az éves beszámoló átfogó bemutatását, felépítését és tartalmát, beleértve a kiegészítő mellékletben tett közzétételeket, valamint értékeljük azt is, hogy az éves beszámolóban teljesül-e az alapul szolgáló ügyletek és események valós bemutatása.

Az irányítással megbízott személyek tudomására hozzuk - egyéb kérdések mellett - a könyvvizsgálat tervezett hatókörét és ütemezését, a könyvvizsgálat jelentős megállapításait, beleértve a Bank által alkalmazott belső kontrollnak a könyvvizsgálatunk során általunk azonosított jelentős hiányosságait is, ha voltak ilyenek.

Budapest, 2020. április 1.

Nagyváradiné Szépfalvi Zsuzsanna
A Deloitte Könyvvizsgáló és Tanácsadó Kft. képviselőjeként
illetve mint kamarai tag könyvvizsgáló

Deloitte Könyvvizsgáló és Tanácsadó Kft.
1068 Budapest Dózsa György út 84/C.
Nyilvántartási szám: 000083

Kamarai tag könyvvizsgálói tagszám: 005313

2. A Magyar Nemzeti Bank mérlege

millió forint

Kiegészítő melléklet kapcsolódó fejezete	ESZKÖZÖK (Aktívák)	2018.12.31	2019.12.31	Változás
1	2	3	4	4-3
	I. Követelések forintban	1 426 188	1 995 333	569 145
4.3.	1. Központi költségvetéssel szembeni követelések	39 178	39 178	0
4.7.	2. Hitelintézetekkel szembeni követelések	1 383 386	1 749 826	366 440
4.10.	3. Egyéb követelések	3 624	206 329	202 705
	II. Követelések devizában	9 438 194	10 082 066	643 872
4.9.	1. Arany- és devizatartalék	8 793 473	9 360 769	567 296
4.4.	2. Központi költségvetéssel szembeni devizakövetelések	0	0	0
4.8.	3. Hitelintézetekkel szembeni devizakövetelések	4 968	7 829	2 861
4.10.	4. Egyéb devizakövetelések	639 753	713 468	73 715
	III. Banküzemi eszközök	93 646	109 918	16 272
4.12.	ebből: Befektetett eszközök	77 719	108 759	31 040
4.14.	IV. Aktív időbeli elhatárolások	171 414	160 551	-10 863
	V. ESZKÖZÖK ÖSSZESEN (I+II+III+IV)	11 129 442	12 347 868	1 218 426
Kiegészítő melléklet kapcsolódó fejezete	FORRÁSOK (Passzívák)	2018.12.31	2019.12.31	Változás
1	2	3	4	4-3
	VI. Kötelezettségek forintban	8 669 779	9 452 741	782 962
4.5.	1. Központi költségvetés betétei	1 136 720	599 542	-537 178
4.7.	2. Hitelintézetek betétei	1 470 306	2 253 265	782 959
	3. Forgalomban lévő bankjegy és érme	5 997 810	6 530 351	532 541
4.11.	4. Egyéb betétek és kötelezettségek	64 943	69 583	4 640
	VII. Kötelezettségek devizában	1 810 490	2 027 735	217 245
4.5.	1. Központi költségvetés betétei	593 962	743 025	149 063
4.8.	2. Hitelintézetek betétei	62 246	43 732	-18 514
4.11.	3. Egyéb kötelezettségek devizában	1 154 282	1 240 978	86 696
4.13.	VIII. Céltartalék	668	703	35
	IX. Banküzem egyéb forrásai	125 132	101 463	-23 669
4.14.	X. Passzív időbeli elhatárolások	88 925	82 294	-6 631
4.15.	XI. Saját tőke	434 448	682 932	248 484
	1. Jegyzett tőke	10 000	10 000	0
	2. Eredménytartalék	200 443	198 210	-2 233
	3. Értékelési tartalék	0	0	0
4.16.	4. Forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka	169 601	187 801	18 200
4.16.	5. Deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka	6 637	32 222	25 585
	6. Tárgyévi eredmény	47 767	254 699	206 932
	XII. FORRÁSOK ÖSSZESEN (VI+VII+VIII+IX+X+XI)	11 129 442	12 347 868	1 218 426

Budapest, 2020. április 1.

Dr. Matolcsy György
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

3. A Magyar Nemzeti Bank eredménykimutatása

millió forint

Kiegészítő melléklet kapcsolódó fejezete	BEVÉTELEK	2018	2019	Eltérés
1	2	3	4	4-3
4.18.	I. Forintban elszámolt kamat- és kamatjellegű bevételek	35 382	40 765	5 383
	1. Központi költségvetéssel szembeni követelések kamatbevételei	16	16	0
	2. Hitelintézetekkel szembeni követelések kamatbevételei	6 137	9 998	3 861
	3. Egyéb követelések kamatbevételei	35	795	760
	4. Forintban elszámolt kamatjellegű bevételek	29 194	29 956	762
4.18.	II. Devizában elszámolt kamat- és kamatjellegű bevételek	180 556	307 746	127 190
	1. Devizatartalékok utáni kamatbevételek	62 166	79 820	17 654
	2. Központi költségvetéssel szembeni követelések kamatbevételei	0	2	2
	3. Hitelintézetekkel szembeni követelések kamatbevételei	0	3	3
	4. Egyéb követelések kamatbevételei	0	0	0
	5. Devizában elszámolt kamatjellegű bevételek	118 390	227 921	109 531
4.19.	III. Deviza-árfolyamváltásból származó bevételek	79 150	238 730	159 580
4.18.	IV. Pénzügyi műveletek realizált nyeresége	2 934	12 424	9 490
4.21.	V. Egyéb bevételek	16 388	28 637	12 249
	1. Jutalékbevételek	1 125	1 337	212
4.22.	2. Jutaléktól eltérő egyéb bevételek	2 927	13 784	10 857
4.23.	3. Felügyeleti tevékenységből származó bevételek	12 336	13 516	1 180
4.13.	VI. Céltartalék-felhasználás	51	579	528
4.13.	VII. Értékvesztés-visszaírás	343	1 568	1 225
4.24.	VIII. Banküzem bevételei	506	241	-265
	IX. BEVÉTELEK ÖSSZESEN (I+II+III+IV+V+VI+VII+VIII)	315 310	630 690	315 380

Kiegészítő melléklet kapcsolódó fejezete	RÁFORDÍTÁSOK	2018	2019	Eltérés
1	2	3	4	4-3
4.18.	X. Forintban elszámolt kamat- és kamatjellegű ráfordítások	11 819	10 108	-1 711
	1. Központi költségvetés betéteinek kamatráfordításai	129	738	609
	2. Hitelintézeti betétek kamatráfordításai	7 001	5 083	-1 918
	3. Egyéb betétek kamatráfordításai	40	40	0
	4. Forintban elszámolt kamatjellegű ráfordítások	4 649	4 247	-402
4.18.	XI. Devizában elszámolt kamat- és kamatjellegű ráfordítások	177 018	288 956	111 938
	1. Központi költségvetés betéteinek kamatráfordításai	-1 358	-1 779	-421
	2. Hitelintézeti betétek kamatráfordításai	-54	-83	-29
	3. Egyéb kötelezettségek kamatráfordításai	9 375	7 502	-1 873
	4. Devizában elszámolt kamatjellegű ráfordítások	169 055	283 316	114 261
4.19.	XII. Deviza-árfolyamváltásból származó ráfordítások	5 195	9 665	4 470
4.20.	XIII. Bankjegy- és érmegyártás költsége	11 633	11 393	-240
4.18.	XIV. Pénzügyi műveletek realizált vesztesége	10 394	5 151	-5 243
4.21.	XV. Egyéb ráfordítások	5 390	6 002	612
	1. Jutalékráfordítások	716	1 615	899
4.22.	2. Jutaléktól eltérő egyéb ráfordítások	4 674	4 387	-287
4.13.	XVI. Céltartalékképzés	78	614	536
4.13.	XVII. Értékvesztés	4 562	1 593	-2 969
4.24.	XVIII. Banküzem működési költségei és ráfordításai	41 454	42 509	1 055
	XIX. RÁFORDÍTÁSOK ÖSSZESEN (X+XI+XII+XIII+XIV+XV+XVI+XVII+XVIII)	267 543	375 991	108 448
	XX. Tárgyévi eredmény (IX-XIX)	47 767	254 699	206 932

Budapest, 2020. április 1.

Dr. Matolcsy György
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

4. Kiegészítő melléklet

4.1. AZ MNB SZÁMVITELI POLITIKÁJA

A Magyar Nemzeti Bank (MNB) tulajdonosa a magyar állam (részvényes), a tulajdonosi jogokat az államháztartásért felelős miniszter (pénzügyminiszter) gyakorolja.

Az MNB számviteli politikáját a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Számviteli tv.), a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény (a továbbiakban: MNBtv.) és a Magyar Nemzeti Bank éves beszámolókéészítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 221/2000. (XII. 19.) kormányrendelet (a továbbiakban: MNBr.) keretei közt alakítja ki. 2004. május 1-jétől, a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló nemzetközi szerződést kihirdető törvény hatálybalépésének napjától az MNB a Központi Bankok Európai Rendszerének (KBER) tagja.

Az alábbiakban az MNB számviteli rendszere, az általánostól eltérő értékelési és eredményelszámolási szabályai kerülnek röviden bemutatásra.

4.1.1. Az MNB számviteli rendszerének jellemzői

Az MNB könyvvezetése során alkalmazott egyik alapelv, hogy a gazdasági eseményeket a tényleges felmerülés időpontjának megfelelő dátummal kell a könyvekben rögzíteni, amennyiben az a számvitelileg még le nem zárt évre vonatkozik. Ennek a devizaárfolyam-nyereségek és -veszteségek pontos meghatározása szempontjából van különös jelentősége, elsősorban a devizaeladások és -vásárlások esetében. A devizaátváltással járó azonnali devizaügyletek az üzletkötés napjával kerülnek a könyvekben rögzítésre. Az ilyen ügyletekből eredő követelések és kötelezettségek az MNB devizapozícióját az üzletkötés napjától módosítják. Ugyanezt az eljárást követi az MNB a fedezeti célú származékos ügyletek mérlegben megjelenő átértékelési különbözetének könyvelésekor is.

Az MNB naponta elszámolja:

- a devizaeszközei és -forrásai, illetve mérlegben kívül kimutatott, fedezeti származékos ügyletekből származó követeléseit és kötelezettségeit átértékeléséből eredő devizaárfolyam-különbözeteket,
- az értékpapírok beszerzési árfolyam-különbözetének amortizációját, valamint
- a mérlegben szereplő és a mérlegben kívül kimutatott, fedezeti ügyletekből származó követelések és kötelezettségek időarányos kamatához kapcsolódó időbeli elhatárolásokat.

Az MNBr. rendelkezése értelmében az MNB a számviteli politikájában rögzített módon, a tulajdonos részére történő adatszolgáltatás céljából minden negyedévben köteles eszköz- és forrásszámláit, valamint eredményszámláit lezárni és főkönyvi kivonatokat készíteni.

Az MNB első célra ennél gyakrabban, havonta készít mérleget és eredménykimutatást, és ezek alátámasztására havonta végrehajtja:

- a deviza-értékpapírok piaci értékelését,
- a napi átértékelés során képződő árfolyamnyereség, vagy -veszteség realizált, illetve nem realizált részre történő szétbontását és elszámolását,
- az értékcsökkenési leírás elszámolását.

A negyedéves zárlat során az MNB minősíti az egyéb célú származékos ügyletekből és a nemzetközi szerződéseken alapuló értékpapír-kölcsönzési tevékenységből eredő – a kapott biztosíték bekerülési értékével megegyező – mérlegen kívül nyilvántartott függő és jövőbeni kötelezettségeit, az egyéb mérlegen kívül nyilvántartott kötelezettségeit, valamint minősíti a mérlegben található követeléseket és értékpapírokat, továbbá év végén és a második negyedéves minősítéskor a befektetett pénzügyi eszközöket. A minősítés alapján megállapítja és elszámolja a szükséges értékvesztést, valamint a mérleg alatti kötelezettségekhez kapcsolódó céltartalékot.

A mérlegkészítés időpontja a tárgyévet követő év január 15. munkanapja. Jelen beszámoló tekintetében a mérlegkészítés időpontja 2020. január 22. volt.

A jogszabályok szerint az MNB az Országgyűlés felé beszámolási kötelezettséggel tartozik. Az MNB az Országgyűlésnek és a tulajdonosi jogokat az MNBtv.-ben szabályozott módon gyakorló államháztartásért felelős miniszternek (pénzügyminiszternek) egyetlen beszámolót készít. Ez az Éves jelentés, amely az MNB szervezetét, gazdálkodását és tárgyévi tevékenységét bemutató üzleti jelentést, valamint az igazgatóság által megállapított, könyvvizsgálói záradékkal ellátott, Számviteli tv. szerinti éves beszámolót tartalmazza. Az Éves jelentést a felügyelőbizottság véleményezi, és a tulajdonos részére jelentést készít. Az MNB az Éves jelentést az interneten teljes terjedelmében nyilvánosságra hozza magyar és angol nyelven. Az internetes honlap címe: www.mnb.hu.

Ezen túlmenően az MNB elnöke félévkor írásban beszámol az Országgyűlés gazdasági ügyekért felelős állandó bizottságának az MNB féléves tevékenységéről. Ez a beszámoló a Féléves jelentés, amely az MNB szervezetét, gazdálkodását és féléves tevékenységét bemutató üzleti jelentésből, valamint az igazgatóság által megállapított, Számviteli tv. szerinti féléves beszámolóból áll. Az MNB a Féléves jelentést magyar nyelven szintén nyilvánosságra hozza az internetes honlapján.

Az MNB-r. rendelkezései szerint az MNB konszolidált beszámoló készítésére nem kötelezett.

A Számviteli tv. alapján az éves beszámoló könyvvizsgálata kötelező. Az MNB könyvvizsgálója Nagyváradiné Szépfalvi Zsuzsanna (Deloitte Kft.), kamarai tagsági száma: 005313.

Az éves beszámoló aláírására jogosult vezető Dr. Matolcsy György, a Magyar Nemzeti Bank elnöke.

A számviteli szolgáltatásokért felelős vezető Kalina Gábor, regisztrációs száma: 194599.

4.1.2. Alkalmazott főbb értékelési elvek

A központi költségvetéssel szembeni követelések

A központi költségvetéssel szembeni követelések között kimutatott értékpapírok kamatokkal csökkentett, amortizált beszerzési értéken szerepelnek a mérlegben. A kamatokat nem tartalmazó vételár és a névérték közötti különbözetet mint árfolyamnyereséget vagy -vesztést az MNB időarányosan számolja el eredményében.

A központi költségvetéssel szembeni követelések között jelenik meg év végén a kiegyenlítési tartalékok esetleges megtérítésével kapcsolatos követelés is.

A költségvetéssel szembeni követelésekre értékvesztést elszámolni nem lehet.

Hitelintézetekkel szembeni követelések

A jelzálogleveleket a hitelintézeti követelések között amortizált beszerzési értéken – kamattal csökkentett vételáron – kell kimutatni a mérlegben. A beszerzési piaci értékkülönbözetet az MNB időarányosan számolja el árfolyamnyereségként vagy -vesztésként kamatjellegű eredményében.

A jelzáloglevelekre – a veszteségek kockázatának mértékével arányos – értékvesztést kell elszámolni, ha a veszteségjellegű különbözet tartósan mutatkozik és jelentős összegű.

A Növekedési Hitelprogram (NHP) keretén belül hitelintézeteknek nyújtott, kamatmentes refinanszírozási hiteleket, valamint a hitelintézeteknek értékpapír fedezete mellett nyújtott, alapkamathoz kötött hiteleket a folyósított hitelösszegnek megfelelő bekerülési értéken kell nyilvántartásba venni.

Egyéb követelések

A vállalati kötvényeket az egyéb követelések között amortizált beszerzési értéken – kamattal csökkentett vételáron – kell kimutatni a mérlegben. A beszerzési piaci értékkülönbözetet az MNB időarányosan számolja el árfolyamnyereségként vagy -veszteségként kamatjellegű eredményében.

A vállalati kötvényekre – a veszteségek kockázatának mértékével arányos – értékvesztést kell elszámolni, ha a veszteségjellegű különbözet tartósan mutatkozik és jelentős összegű.

A felügyeleti tevékenységből származó követelések értékvesztéssel csökkentett bekerülési értéken szerepelnek a mérlegben. Az MNB a felügyeleti díjelőírásokat a beérkező bevallások alapján, a bírságelőírásokat a jogerőre emelkedett határozatok alapján könyveli. A felügyeleti tevékenységből származó bevételek között kell kimutatni a felügyeleti díjakat, a kiszabott és az MNBtv.-ben meghatározott támogatási célokra felhasznált bírságokat, valamint a befolyt igazgatási szolgáltatási díjakat.

Az egyéb követelések között kerülnek kimutatásra a munkavállalói kölcsönök, továbbá az egyéb jogi személyeknek nyújtott hitelek a folyósított összegnek megfelelően. A kapcsolódó kapott kamatok összege az egyéb követelések kamatbevételein szerepel.

Az egyéb követeléseket minősítés alá kell vonni, és szükség esetén értékvesztést kell rájuk elszámolni.

Devizaeszközök és -források értékelése, a devizaárfolyam-eredmény elszámolása

Az MNB valamennyi devizaeszközét (ideértve az MNBr. alapján devizaként kimutatott jegybanki célú nemesfémkészletét) és -forrását a beszerzés napján érvényes hivatalos árfolyamon veszi nyilvántartásba a könyvekben. Amennyiben egy deviza követelés vagy -kötelezettség devizakonverzió miatt jön létre, úgy az MNB a devizaátváltás során ténylegesen alkalmazott és a hivatalos árfolyam eltéréséből eredő árfolyamnyereséget vagy -veszteséget az adott napra konverziós eredményként elszámolja, és az eredménykimutatásban a devizaárfolyam-változásból származó eredménysorokon jeleníti meg.

Az MNB devizaeszközeit és -forrásait, valamint fedezeti célú származékos ügyletekből eredő, mérlegen kívüli követeléseit és kötelezettségeit naponta a hivatalos árfolyam változásának megfelelően átértékeli. Az átértékelés következtében a mérleg devizában denominált tételei a mérlegforduló napon érvényes hivatalos árfolyamon átértékelt összegben szerepelnek. Az átértékelési körnek nem képezik részét a devizában könyvelt banküzemi eszközök és források (kivéve a külföldi befektetések), a devizában könyvelt időbeli elhatárolások, valamint az egyéb célú származékos ügyletek.

A devizában befolyt eredmény az adott napi hivatalos árfolyamon kerül az eredményben elszámolásra.

Az időbeli elhatárolások napi könyvelését az előző napi időbeli elhatárolások visszavezetése előzi meg, így a devizában könyvelt időbeli elhatárolások átértékelés nélkül is hivatalos árfolyamon szerepelnek a mérlegben.

A napi átértékelés során képződő devizaárfolyam-nyereségből, illetve -veszteségből csak a realizált árfolyameredményt lehet az eredményben elszámolni, amíg a nem realizált eredményt a saját tőkében, a forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka soron kell kimutatni.

Realizált eredményt egy adott devizanemben a nettó devizapozíció (abszolút értékben) vett csökkenése keletkeztet. A realizált eredmény a nettó devizapozíció-változás adott napon érvényes átlagos beszerzési árfolyamon, illetve hivatalos árfolyamon számított értékének különbözete.

Deviza-értékpapírok

A deviza-értékpapírokat piaci értéken kell kimutatni. A deviza-értékpapírok esetében az értékelés napján érvényes piaci érték (a portfóliókezelést támogató eszköz által alkalmazott ár) és az amortizált bekerülési érték közötti különbség a saját tőke részeként a deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartalékában szerepel. Az értékpapírok eladásakor realizálódó árfolyam-nyereséget vagy -veszteséget a pénzügyi műveletek realizált nyeresége és -vesztesége eredmény soron kell kimutatni.

Az MNB értékpapír-állományát adott hónap utolsó munkanapján érvényes piaci árak alapján értékeli. Amennyiben ezen a napon valamely deviza esetében a megfelelő piaci likviditás nem biztosított, úgy az azt megelőző munkanap a kiértékelés tárgy napja.

A külső vagyonkezelőnek adott mandátum keretében kezelt deviza-értékpapírokat szintén piaci értéken kell kimutatni, a letétkezelőtől kapott árak alkalmazása mellett.

A nemzetközi szerződés alapján kötött repo- (értékpapír-visszavásárlási) ügyleteket hitel-betét ügyletként kell elszámolni, és az ügyletkez tartozó jövőbeli értékpapír-követelést vagy -kötelezettséget a mérleg alatti tételek között kell nyilvántartani.

A nemzetközi szerződéseken alapuló értékpapír-kölcsönügyletek során kölcsönbe adott értékpapírokat nem kell kivetn a devizatartalékból, azok állományát a mérlegen kívüli tételek között kell szerepeltetni. A pénzben kapott biztosítékból eszközölt befektetéseket, valamint a pénztől eltérő biztosítékokat függő kötelezettségként kell a mérleg alatti tételek között kimutatni, és negyedévente céltartalékot kell képezni a befektetések esetleges negatív piaci értékével megegyezően.

IMF-fel kapcsolatos elszámolások

Az IMF-kvóta devizában befizetett része, – mint SDR-ben denominált, lehívható követelés – a devizatartalék része.

A kvóta forintban befizetett – SDR-ben nyilvántartott – része a mérlegben az egyéb devizakövetelések soron szerepel. Ezzel szemben forrásoldalon az IMF forintbetétje áll. Az MNB-nek legalább évente gondoskodnia kell arról, hogy az IMF forintbetétjének nagysága megegyezzen a forintban befizetett kvóta összegével. Mivel ez a betétszámla a leírtaknak megfelelően csak formailag forint, a mérlegben az egyéb devizakötelezettségek soron szerepel.

A tagállamok devizatartalékainak növelését célzó SDR-kihelyezés (SDR-allokáció) keretében kapott összeg egyrészt az MNB devizatartalékait növeli, másrészt forrásoldalon lejárat nélküli kötelezettséget keletkeztet az IMF-fel szemben. A tranzakciónak akkor van eredményhatása (a kapott SDR-összegre kamatot kell fizetni), ha abból felhasználás történik.

Származékos ügyletek elszámolása

Az MNB a származékos ügyleteket az üzletkötés célja alapján két csoportba sorolja: fedezeti ügyletek, illetve egyéb céllal kötött ügyletek.

Fedezetinek minősülnek azok az ügyletek, amelyek egy meghatározott eszköz- vagy forráscsoport, illetve nyitott pozíció devizaárfolyam- vagy piaciérték-változásából eredő kockázatát csökkentik, azokhoz egyértelműen hozzárendelték, és az ügylet indításakor kifejezetten fedezeti ügyletként jelölték meg, valamint kizárják vagy lényegesen csökkentik a fedezni kívánt kockázatot. Fedezeti ügyletnek minősülnek továbbá a költségvetéssel kötött, illetve az ezen ügyletek fedezésére külföldi partnerrel kötött származékos ügyletek. Makroszintű fedezésnek minősülnek az irányadó (benchmark) devizaszerkezet beállítását célzó devizaügyletek, továbbá a kamatozó eszközök és források összesített átlagos hátralévő futamidejét (durationját) abszolút értékben csökkentő ügyletek.

A származékos ügyleteket mérlegen kívüli követelésként, illetve kötelezettségként kell kimutatni. A fedezeti ügyletekből eredő devizakövetelések és -kötelezettségek összevont átértékelési különbözetét (előjelüknek megfelelően az egyéb devizakövetelések vagy -kötelezettségek soron, illetve a központi költségvetéssel szembeni vagy a hitelintézetekkel szembeni devizakövetelések vagy -kötelezettségek soron), valamint időarányos kamatukat (időbeli elhatárolásként) a mérlegben kell kimutatni.

Az egyéb célú származékos ügyletek lezárulásakor az ilyen ügyletek eredményét a devizaügyletek esetén a devizaárfolyam-változásból származó bevételek, illetve ráfordítások, a kamatváltozáshoz kapcsolható ügyletek esetén pedig a kamatjellegű bevételek, illetve ráfordítások soron kell az eredményben kimutatni. Az ilyen ügyletek nem értékelődnek át, de az óvatosság elve alapján, indokolt esetben – a mérlegkészítéskor rendelkezésre álló információk alapján – az ügyletek esetleges negatív piaci értékével megegyező céltartalékot kell képezni negyedévente.

Banküzemi eszközök és források

A banküzem eszközei és forrásai mérlegsorokon kerülnek kimutatásra a következők:

- azok a követelések és kötelezettségek, amelyek a jegybanki feladatokkal közvetlenül nem hozhatók kapcsolatba (pl. adókkal, járulékokkal, munkavállalókkal kapcsolatos elszámolások, szállítók), továbbá
- a hivatalos fizetőeszköznek már nem minősülő, még be nem váltott bankjegyekből eredő kötelezettségek, valamint
- a befektetések és
- a szervezeti működéshez szükséges eszközök (immateriális javak, tárgyi eszközök, készletek).

Az MNB mérlegében pénzeszközök nem szerepelnek. A jegybank a készpénz kibocsátója, ezáltal a pénztárában, illetve az értéktárában lévő készpénzkészlet – mivel nincs forgalomban – a forrásoldalon a bankjegy- és érmeállományból kerül levonásra.

Az MNB által alkalmazott értékcsökkenési leírási kulcsok

százalék

Megnevezés	2019.12.31.
Vagyoni értékű jogok	17
Szellemi termékek	10-50
Alapítás-átszervezés aktivált értéke	20
Vagyonkezelt és saját tulajdonban lévő épületek	2-3
Járművek*	20
Híradástechnikai eszközök, irodai eszközök, gépek	9-50
Irodai berendezések, felszerelési tárgyak	14,5-33
Számítástechnikai berendezések	9-33
Emissziós gépek	5-33
Műszerek, mérőeszközök	9-33
Bankbiztonsági eszközök	2-33
Egyéb berendezések és tárgyi eszközök	3-33
* A járművek maradványértéke 20%.	

A vagyontárgyak értékcsökkenésének meghatározására az elvárható hasznos élettartam alapján egyedileg kerül sor. Az MNB minden esetben lineáris leírási kulcsot alkalmaz. Az MNB nem számol el értékvesztést az olyan eszköz után, amely a használat során értékéből nem veszít, illetve amelynek értéke különleges helyzetéből, mivoltából adódóan évről évre nő (például telek, képzőművészeti alkotás, műtárgy).

4.2. A MAKROGAZDASÁGI FOLYAMATOK HATÁSA AZ MNB 2019. ÉVI MÉRLEGÉRE ÉS EREDMÉNYÉRE

2019-ben az MNB-nek 254,7 milliárd forint nyeresége keletkezett. A legjelentősebb eredménytétel 2019-ben is a devizaárfolyam változásából származó nyereség volt. Az MNB számviteli mérlegfőösszege 2019. december 31-én 12 347,9 milliárd forint volt, ami több mint 10 százalékkal (1218,4 milliárd forinttal) volt magasabb a 2018 végi adathoz képest.

A mérleg eszközoldalán több tétel idézte elő a növekedést. A devizatartalék döntően az országba beáramló EU-transzferrek miatt, amíg a hitelintézeti követelések állománya elsősorban év végi egyedi likviditáskezelési tranzakció és az NHP fix hitelek igénybevétele miatt nőtt. További növekedést jelentett a 2019-ben indított Növekedési Kötvényprogram (NKP), amelynek keretében vállalati kötvényeket vásárolt az MNB. Forrásoldalon emelkedett a hitelintézeti betétek állománya, valamint a devizaforrások volumene, tovább bővült a forgalomban lévő készpénzállomány, és nőtt a saját tőke állománya is, ami alapvetően a magasabb tárgyévi eredménnyel magyarázható. Ugyanakkor a költségvetés forintbetétének csökkenése mérsékelte a források állományát.

A nettó kamat- és kamatjellegű eredményen 22,3 milliárd forinttal több, összesen 49,4 milliárd forint nyereség képződött 2019 folyamán. A forint kamateredmény 2019-ben 30,6 milliárd forint volt, ami 7 milliárd forinttal haladta meg a 2018. évi nyereséget. Ehhez a jelzálogleveleken és vállalati kötvényeken elért eredménytöbbleten túl a likviditást lekötő eszközök átlagos állományának visszaeséséből adódó kamatráfordítás-csökkenés, valamint a hitelintézetekkel kötött kamatswapok egyaránt hozzájárultak. A deviza kamateredmény 15,3 milliárd forinttal 18,8 milliárd forintra javult 2019-ben, ami alapvetően az emelkedő devizatartalékok utáni magasabb kamatbevételekkel indokolható.

A pénzügyi műveletek realizált eredménye 7,3 milliárd forint nyereséget mutatott a 2018. évi 7,5 milliárd forintos realizált veszteséggel szemben. A változás a devizapiaci hozamok csökkenésével hozható összefüggésbe.

2019-ben meghatározó eredménytétel volt a deviza-árfolyamváltozásból származó realizált eredmény, amelynek alakulását részben a devizaeladások volumene, részben az adott devizák hivatalos árfolyamának és bekerülési árfolyamának eltérése határozza meg. A devizapozíció csökkenése során összesen 229,1 milliárd forint nettó árfolyamnyereséget realizált az MNB, ami 155,1 milliárd forinttal haladta meg a 2018. évi nyereséget. A devizaeladások 2019-ben is az ÁKK-adósságkezelési műveleteihez, illetve az arany- és devizatartalék kezeléséhez kapcsolódtak.

Az eredményre ható tényezőkről lásd részletesen az Üzleti jelentés 3.12. fejezetét.

4.3. A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉssel SZEMBENI FORINTKÖVETELÉSEK

A központi költségvetéssel szembeni forintkövetelések sor forint állampapírt tartalmaz, amelynek állománya változatlanul 39,2 milliárd forint volt 2019 végén is. A portfólió egy 5 éven túli lejáratú államadóssági kötvényt foglal magába.

4.4. A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉssel SZEMBENI DEVIZAKÖVETELÉSEK

A központi költségvetéssel szembeni devizakövetelések soron sem 2018 végén, sem 2019 végén nem volt állomány. A költségvetéssel kötött kamatozó devizaswap-ügyletek egyenlege nettó kötelezettséget mutatott, ezért a központi költségvetéssel szembeni devizakötelezettségeknél került kimutatásra (lásd 4.5. pont).

4.5. A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS FORINT- ÉS DEVIZAKÖTELEZETTSÉGEI

A központi költségvetés forintbetétei

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2018.12.31.	2019.12.31.	
	Kincstári egységes számla (KESZ)	1 136 269	599 082	-537 187
	Államadósság Kezelő Központ Zrt. betéte	393	402	9
	Egyéb	58	58	0
VI.1.	Központi költségvetés betétei	1 136 720	599 542	-537 178

A központi költségvetés forintbetéeteinek állománya számottevő mértékben, összesen 537,2 milliárd forinttal csökkent 2019. év végére. A változás a KESZ állományában következett be, amelynek alakulását költségvetési és finanszírozási folyamatok magyarázzák.

A központi költségvetéssel szembeni devizakötelezettségek

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2018.12.31.	2019.12.31.	
	Központi költségvetés devizabetétei	232 539	343 044	110 505
	Központi költségvetéssel kötött kamatozó devizaswapok	361 423	399 981	38 558
VII.1.	Központi költségvetés betétei devizában	593 962	743 025	149 063

A központi költségvetés devizabetéeteinek a devizaswapokkal összesített állománya 2019. december 31-én 743 milliárd forint volt, ami 149 milliárd forinttal haladta meg a 2018 végi állományt. A devizabetétek változását az ÁKK adósságkezelési műveletei határozzák meg.

A központi költségvetéssel kötött határidős ügyletek között továbbra is csak az euro/dollár kamatozó devizaswap- ügyleteknek volt nyitott állománya a vizsgált időpontokban. Az állomáynövekedést nagyobb részt árfolyamváltozás idézte elő, amíg a tranzakciós hatás kisebb mértékű és ellentétes irányú változást okozott.

A központi költségvetéssel szembeni devizakötelezettségek hátralévő futamidő szerinti lejárat szerkezete

millió forint

Mérleg sor	Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
		2018.12.31.	2019.12.31.	
	– 1 éven belüli	232 539	400 635	168 096
	– 1–5 éves	263 075	303 385	40 310
	– 5 éven túli	98 348	39 005	-59 343
VII.1.	Központi költségvetés betétei devizában	593 962	743 025	149 063

4.6. A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉSSSEL SZEMBENI NETTÓ POZÍCIÓ ALAKULÁSA

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2018.12.31.	2019.12.31.	
I.1.—VI.1.	Nettó forintpozíció	-1 097 542	-560 364	537 178
II.2.—VII.1.	Nettó devizapozíció	-593 962	-743 025	-149 063
	Összesen	-1 691 504	-1 303 389	388 115

4.7. A HITELINTÉZETEKSEL SZEMBENI FORINTKÖVETELÉSEK ÉS -KÖTELEZETTSÉGEK

A hitelintézetekkel szembeni forintkövetelések

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2018.12.31.	2019.12.31.	
	NHP refinanszírozási hitelek	908 150	967 064	58 914
	Jelzáloglevelek	402 099	393 853	-8 246
	Értékpapír fedezete mellett nyújtott hitel	73 239	387 851	314 612
	Egyéb hitelintézeti követelések	6 422	6 557	135
	Hitelintézetekkel szembeni bruttó követelések összesen	1 389 910	1 755 325	365 415
	Hitelintézetekkel szembeni követelések értékvesztése	-6 524	-5 499	1 025
I.2.	Hitelintézetekkel szembeni követelések	1 383 386	1 749 826	366 440

A hitelintézetekkel szembeni forintkövetelések állománya 2019 végén 1749,8 milliárd forint volt, ami 366,4 milliárd forint növekedést jelentett 2018 végéhez képest. Ezen belül az egynapos hitelek állománya változott legnagyobb mértékben (314,6 milliárd forinttal) az év utolsó napján – likviditáskezelési tranzakcióból adódóan – megugró állomány miatt. Az NHP keretében nyújtott refinanszírozási hitelek állománya összességében 58,9 milliárd forinttal emelkedett: az NHP fix hitelek igénybevétele 292,8 milliárd forinttal növelte az állományt, amíg a lejárt követelések 233,9 milliárd forint csökkenést okoztak. A jelzáloglevelek állománya lejárat miatt mérséklődött. Az egyéb hitelintézeti követelések sor felszámolási eljárás alatt álló bankokkal szembeni lejárt követelések állományát tartalmazza.

A hitelintézetekkel szembeni bruttó forintkövetelések hátralévő futamidő szerinti lejárat szerkezete

millió forint

Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
	2018.12.31.	2019.12.31.	
– lejárt	6 422	6 557	135
– 1 éven belüli	111 846	418 178	306 332
– 1–5 éves	584 690	722 214	137 524
– 5 éven túli	686 952	608 376	-78 576
Hitelintézetekkel szembeni bruttó követelések összesen	1 389 910	1 755 325	365 415

A hitelintézetekkel szembeni forintkötelezettségek

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2018.12.31.	2019.12.31.	
	Pénzforgalmi számlák állománya	461 923	897 768	435 845
	Egynapos betétek	988 583	1 355 457	366 874
	Egyéb betétek	19 800	40	-19 760
VI.2.	Hitelintézetek betétei	1 470 306	2 253 265	782 959

A hitelintézetek betétei soron a jegybanki alapkamathoz kötött kamatozású, forintlikviditást befolyásoló eszközök jelennek meg, amelyek mindegyike éven belüli lejáratú. A hitelintézeti betétek 2019. december 31-i állománya 2253,3 milliárd forint volt, ami több mint 50 százalékkal magasabb az egy évvel korábbinál. A hitelintézeti bankszámla betétek állománya 435,8 milliárd forinttal nőtt (amelyből a preferenciális betétek állománynövekedése 195,8 milliárd forintot jelentett), az egynapos betétek 366,9 milliárd forinttal emelkedtek. Egy jelzálogbank pótfedezeti számláján elkülönített egyenleg 2019 első felében feloldásra került, ami az egyéb betétek 19,8 milliárd forintos csökkenésével járt.

4.8. A HITELINTÉZETEKSEL SZEMBENI NETTÓ POZÍCIÓ ALAKULÁSA

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2018.12.31.	2019.12.31.	
I.2.—VI.2.	Nettó forintpozíció	-86 920	-503 439	-416 519
II.3.—VII.2.	Nettó devizapozíció	-57 278	-35 903	21 375
	Összesen	-144 198	-539 342	-395 144

A hitelintézetekkel szembeni nettó kötelezettség 2019 végén 539,3 milliárd forintot mutatott szemben a 2018 végi 144,2 milliárd forintos nettó kötelezettséggel.

Ezen belül a nettó forintkötelezettségek emelkedtek jelentősen, 416,5 milliárd forinttal. Rontotta a pozíciót a pénzforgalmi számlák és az egynapos hitelintézeti betétek állományának növekedése, valamint a jelzáloglevelek állományának lejárat miatti csökkenése. Ezzel szemben az értékpapír-fedezet mellett nyújtott hitelek állományának emelkedése nagymértékben javította a pozíciót, amit tovább erősített az NHP refinanszírozási hitelek állománynövekedése és az egyéb betétek visszaesése.

A hitelintézetekkel szembeni nettó devizapozíció 21,4 milliárd forinttal javult 2019 folyamán, az év végi állomány 35,9 milliárd forint nettó kötelezettséget mutatott. A belföldi hitelintézetek által az MNB-nél kamatozó betétszámlán elhelyezett devizaállományok visszaesése és a devizaszwap ügyletek összesített állományváltozása egyaránt a devizapozíció javulásának irányába hatott.

A hitelintézetekkel szembeni devizakövetelések és -kötelezettségek lejárat szerinti bontása

millió forint

Mérleg sor	Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
		2018.12.31.	2019.12.31.	
	– 1 éven belüli	4	8	4
	– 1–5 éves	119	167	48
	– 5 éven túli	4 845	7 654	2 809
II.3.	Hitelintézetekkel szembeni devizakövetelések	4 968	7 829	2 861
	– 1 éven belüli	62 246	43 732	-18 514
	– 1–5 éves	0	0	0
	– 5 éven túli	0	0	0
VII.2.	Hitelintézetekkel szembeni devizakötelezettségek	62 246	43 732	-18 514
II.3.-VII.2.	Nettó devizapozíció	-57 278	-35 903	21 375

4.9. A JEGYBANKI ARANY- ÉS DEVIZATARTALÉK

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2018.12.31.	2019.12.31.	
	Aranykészlet	363 286	454 851	91 565
	IMF szabad kvóta	116 575	121 965	5 390
	Devizabetét	2 082 826	1 517 954	-564 872
	Deviza-értékpapírok	6 208 989	7 234 099	1 025 110
	Deviza-repoügyletek állománya	21 797	31 900	10 103
II.1.	Arany- és devizatartalék	8 793 473	9 360 769	567 296

Az MNB statisztikai célból rendszeresen publikálja a devizatartalék nagyságát. A statisztikai szabályok szerint a devizatartalék részét képezik annak felhalmozott kamatai is, így a statisztikai és a számviteli szabályok szerinti devizatartalék nagysága eltér egymástól.

A felhalmozott kamatokat nem tartalmazó devizatartalék forintban kifejezett állománya 2019. december 31-én 9360,8 milliárd forint volt, ami 567,3 milliárd forinttal haladta meg a 2018 végi egyenleget. 2019 folyamán a devizatartalék állományát növelték az Európai Bizottságtól érkező eurotranszferek, a hitelintézeteknek forintlikviditást nyújtó finomhangoló devizaswap tenderek, valamint az eurótól eltérő devizában denominált eszközök ártértékelődése. Csökkentették viszont a tartalékállományt az ÁKK adósságkezeléssel kapcsolatos és egyéb műveletei, valamint a MÁK devizabefolyásainak és -kifizetéseinek nettó egyenlege. Mindezek együttes hatására a devizatartalék euróban kifejezett nagysága összesen 1 milliárd euróval emelkedett 2019-ben.

A deviza-értékpapírok 2019. december 31-i állományából 829,4 milliárd forint értéket (összesen 11,5 százalékot) képviseltek a külső vagyonkezelőnek adott mandátum keretében kezelt értékpapírok.

4.10. EGYÉB FORINT- ÉS DEVIZAKÖVETELÉSEK

Egyéb forintkövetelések

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2018.12.31.	2019.12.31.	
	Egyéb bruttó forintkövetelések összesen	12 288	215 814	203 526
	Egyéb forintkövetelések értékvesztése	-8 664	-9 485	-821
I.3.	Egyéb forintkövetelések	3 624	206 329	202 705

Az egyéb bruttó forintkövetelések értéke összesen 2019. december 31-én 215,8 milliárd forintot tett ki, aminek több mint 90 százalékát monetáris politikai eszköztár részeként történő jegybanki értékpapírvásárlások tették ki. A felügyeleti tevékenységből származó követelések állománya 8,8 milliárd forint volt 2019. december 31-én, amelynek 98,5 százalékára – az MNB belső minősítési szabályozásának megfelelően – értékvesztés került elszámolásra. Az egyéb forintkövetelések értékvesztése sor emellett tartalmazza az értékpapírokra képzett értékvesztést is. Az MNB által munkavállalóinak nyújtott személyi kölcsönök és kamatkedvezményes lakáskölcsönök együttes állománya 0,8 milliárd forinttal 4,2 milliárd forintra emelkedett 2019. december 31-re.

Egyéb devizakövetelések

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2018.12.31.	2019.12.31.	
	IMF-kvóta forintban befizetett része	639 191	668 741	29 550
	Külföldi fedezeti ügyletek*	445	44 716	44 271
	Egyéb	117	11	-106
II.4.	Egyéb devizakövetelések	639 753	713 468	73 715

*A fedezeti célú származékos ügyletek ártértékelési különbözete az MNB-re-nek megfelelően nettó módon szerepel a mérlegben.

Az IMF-kvóta forintban befizetett része a forint árfolyamának SDR-hez viszonyított 4,6 százalékos gyengülése miatt emelkedett. A külföldi fedezeti ügyletek sor az MNB külfölddel kötött határidős ügyleteinek összevont követel egyenlegét foglalja magába. A külfölddel kötött határidős swapügyletek összesített állományának egyenlege 2018 végén nettó kötelezettség, 2019 végén pedig nettó követelés volt.

4.11. EGYÉB BETÉTEK ÉS KÖTELEZETTSÉGEK

Egyéb forintkötelezettségek

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2018.12.31.	2019.12.31.	
	Nemzetközi pénzügyi intézmények forintbetétei	34 352	50 847	16 495
	Egyéb kötelezettségek	30 591	18 736	-11 855
VI.4.	Egyéb betétek és kötelezettségek	64 943	69 583	4 640

A nemzetközi pénzügyi intézmények forintbetétei sor döntően az Európai Bizottság forintbetétjét tartalmazza. Az egyéb kötelezettségek sor a belföldi és külföldi egyéb jogi személyek bankszámla betéteit foglalja magába.

Egyéb devizakötelezettségek

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2018.12.31.	2019.12.31.	
	IMF-betétek	1 025 275	1 072 674	47 399
	Külföldi betétek és hitelek	78 399	148 078	69 679
	Külföldi fedezeti ügyletek*	50 313	20 065	-30 248
	Egyéb kötelezettségek	295	161	-134
VII.3.	Egyéb devizakötelezettségek	1 154 282	1 240 978	86 696

* A fedezeti célú származékos ügyletek ártértékelési különbözete az MNBr.-nek megfelelően nettó módon szerepel a mérlegben.

Az egyéb devizakötelezettségek állománya 86,7 milliárd forinttal 1241 milliárd forintra emelkedett 2019. december 31-re. Ezen belül az IMF forintbetétének állománya ártértékelődés következtében 47,4 milliárd forinttal nőtt. A külföldi betétek állományának 69,7 milliárd forintos növekedését döntően a határidős ügyletek piaci értékének változását tükröző marginbetétek alakulása idézte elő. A külföldi fedezeti ügyletek sor az MNB külfölddel kötött határidős ügyleteinek összesített kötelezettség egyenlegét foglalja magába. A külfölddel kötött határidős swapügyletek összesített nettó állománya – előjelváltás miatt – 2019 végén átkerült a követelések közé.

Egyéb devizakötelezettségek hátralévő futamidő szerinti lejárat szerkezete

millió forint

Mérleg sor	Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
		2018.12.31.	2019.12.31.	
	– 1 éven belüli	759 449	837 045	77 596
	– 1–5 éves	2 529	0	-2 529
	– 5 éven túli	6 220	0	-6 220
	– lejárat nélküli	386 084	403 933	17 849
VII.3.	Egyéb devizakötelezettségek	1 154 282	1 240 978	86 696

A lejárat nélküli kötelezettség sor az IMF által 2009-ben végrehajtott SDR-kihelyezésből (SDR-allokációból) származó tartozást foglalja magába 991,1 millió SDR értékben, a növekedést az árfolyamváltozás okozta.

Egyéb devizakötelezettségek devizaszerkezete – külföldi fedezeti ügyletek nélkül

millió forint

Megnevezés	Állomány		Változás
	2018.12.31.	2019.12.31.	
- EUR	-88 465	-79 369	9 096
- USD	5 981	327	-5 654
- SDR	419 193	466 591	47 398
- Egyéb	767 260	833 364	66 104
Egyéb devizakötelezettségek	1 103 969	1 220 913	116 944

Az egyéb soron szereplő 833,4 milliárd forintos 2019. év végi állomány nagyobb részt az IMF-kvóta forintfedezetét tartalmazza.

4.12. BEFEKTETETT ESZKÖZÖK

A befektetett eszközök teszik ki a banküzemi eszközök 99 százalékát az MNB mérlegében. A befektetett eszközök az immateriális javakon, tárgyi eszközökön és beruházásokon (34 milliárd forint) túl a tulajdonosi részesedéseket (10 milliárd forint külföldi és 64,7 milliárd forint belföldi befektetéseket) is tartalmazzák. A Buda Palotához kapcsolódó, 2018. év végén fennálló követelés és ügyvédi letét 2019-ben kivezetésre került a banküzem egyéb eszközei közül az Optimum–Penta Ingatlanbefektetési Kft. üzletrésének megvásárlásával, ami a további tőkeemelésekkel együtt a befektetett eszközök állományát növelte.

Az immateriális javak, tárgyi eszközök, beruházások bruttó értékének, értékcsökkenésének és nettó értékének változása

millió forint

	Eszközcsoport							Immateriális javak, tárgyi eszközök és beruházások
	Immateriális javak		Tárgyi eszközök				Beruházások és beruházásra adott előlegek	
	Vagyoni értékű jogok, szellemi termékek	Fejlesztés alatt lévő szoftverek	Ingatlanok, Ingatlan-tartozékok	Berendezések	Kulturális javak*	Bankjegy- és érme-gyűjtemény eszközei		
Bruttó érték alakulása								
2018.12.31.	16 029	827	13 649	16 632	11 013	243	2 617	61 010
Üzembe helyezés/ Beszerzés	1 714	487	906	3 513	443	2	-1 599	5 466
Térítés nélküli eszközátvétel	4							4
Egyéb növekedés/ Átsorolás								0
Selejt	-141			-9				-150
Eladás				-32				-32
Térítés nélküli eszközátadás			-11	-1 897				-1 908
Egyéb csökkenés/ Átsorolás				-2		-1		-3
2019.12.31.	17 606	1 314	14 544	18 205	11 456	244	1 018	64 387
Értékcsökkenés részletezése								
2018.12.31.	12 227	0	5 269	11 228	0	0	0	28 724
Terv szerinti értékcsökkenési leírás	1 592		420	1 659				3 671
Átsorolás miatti növekedés								0
Állományból történő kivezetés	-132		-6	-1 916				-2 054
Átsorolás miatti csökkenés								0
2019.12.31.	13 687	0	5 683	10 971	0	0	0	30 341
Nettó érték								
2018.12.31	3 802	827	8 380	5 404	11 013	243	2 617	32 286
2019.12.31	3 919	1 314	8 861	7 234	11 456	244	1 018	34 046
Változás	117	487	481	1 830	443	1	-1 599	1 760

* A kulturális javak tartalmazzák a 2018-ban lezárult Értéktár program keretében beszerzett műkincseket is.

Az állami tulajdonban lévő vagyonekeztelt ingatlanok (3 épület és 2 telek) nettó értéke 2019. december 31-én 59,4 millió forint volt. A berendezések térítés nélküli átadása túlnyomórészt nullára leírt eszközök karitatív célú átadását, valamint a külképviseletek megszűnése miatti eszközkievezetést takarja.

Külföldi befektetések és azok osztalékai

millió forint

Megnevezés	Tulajdoni hányad (%)		Könyv szerinti érték		Kapott osztalék	
	2018.12.31.	2019.12.31.	2018.12.31.	2019.12.31.	2018	2019
BIS	1,43	1,43	7 752	8 192	798	833
<i>millió SDR</i>			10	10		
<i>millió CHF</i>			14	14		
Európai Központi Bank	1,38	1,33	1 801	1 791	-	-
<i>ezer EUR</i>			5 601	5 418		
SWIFT	0,03	0,03	15	15	0	0
<i>ezer EUR</i>			46	46		
Befektetések összesen			9 568	9 998	798	833

Az EKB tulajdonosi megoszlása 2019. december 31-én

Nemzeti Központi Bankok (NKB)	Jegyzett tőke	Befizetett tőke	Tőkejegyzési kulcs (%)
	ezer EUR		
Nationale Bank van België/ Banque Nationale de Belgique	273 656	273 656	2,5280
Deutsche Bundesbank	1 988 229	1 988 229	18,3670
Eesti Pank	21 304	21 304	0,1968
Central Bank of Ireland	127 237	127 237	1,1754
Bank of Greece	187 186	187 186	1,7292
Banco de España	902 708	902 708	8,3391
Banque de France	1 537 811	1 537 811	14,2061
Banca d'Italia	1 277 600	1 277 600	11,8023
Central Bank of Cyprus	16 270	16 270	0,1503
Latvijas Banka	29 563	29 563	0,2731
Lietuvos banka	43 939	43 939	0,4059
Banque centrale du Luxembourg	24 573	24 573	0,2270
Central Bank of Malta	7 924	7 924	0,0732
De Nederlandsche Bank	440 329	440 329	4,0677
Oesterreichische Nationalbank	220 018	220 018	2,0325
Banco de Portugal	177 173	177 173	1,6367
Banka Slovenije	36 383	36 383	0,3361
Národná banka Slovenska	86 643	86 643	0,8004
Suomen Pankki – Finlands Bank	137 564	137 564	1,2708
Euroövezetbeli NKB-k összesen	7 536 110	7 536 110	69,6176
Bulgarian National Bank	92 132	3 455	0,8511
Česká národní banka	175 062	6 565	1,6172
Danmarks Nationalbank	162 224	6 084	1,4986
Hrvatska narodna banka	61 410	2 303	0,5673
Magyar Nemzeti Bank	144 492	5 418	1,3348
Narodowy Bank Polski	563 636	21 136	5,2068
Banca Națională a României	264 888	9 933	2,4470
Sveriges riksbank	273 028	10 239	2,5222
Bank of England	1 552 025	58 201	14,3374
Euroövezeten kívüli NKB-k összesen	3 288 897	123 334	30,3824
Összes NKB	10 825 007	7 659 444	100,0000

2004. május 1-jén Magyarország csatlakozott az Európai Unióhoz, ezzel az MNB a Központi Bankok Európai Rendszerének (KBER) tagjává vált. A KBER az Európai Központi Bankból (EKB) és az EU-tagállamok jegybankjaiból áll. Az eurorendszert az EKB és az eurót már bevezetett tagállamok nemzeti jegybankjai alkotják.

Az EKB és a KBER Alapokmánya (a továbbiakban: Alapokmány) 28. szakaszának megfelelően az MNB egyben az EKB tulajdonosává is vált. A részesedés arányát és annak öt évente történő újraszámítását az Alapokmány 29. szakasza határozza meg az Európai Bizottság által megadott népességi és GDP-adatok alapján. A részesedés változhat még új ország Európai Unióhoz történő csatlakozásával, tagország EU-ból való kilépésével, illetve tőkeemelés során.

2019. január 1-jével az öt évente esedékes felülvizsgálat miatt a tőkekulcsok kiigazításra kerültek. Az MNB tőkejegyzési kulcsa 1,3348 százalékra, részesedése 144,5 millió euróra csökkent. 2020. február 1-jével a Bank of England KBER-tagsága megszűnt, a tőkekulcsok ismételt kiigazítását követően az MNB tőkejegyzési kulcsa 1,5488 százalékra nőtt.

Az Alapokmány 47. szakasza értelmében a nem eurozónabeli jegybankok befizetési kötelezettsége a mindenkori részesedésük 3,75 százaléka, ennyivel kell hozzájárulniuk az EKB működési költségeihez. Az MNB, mint euroövezeten kívüli jegybank nem tarthat igényt az EKB felosztható nyereségéből való részesedésre, ugyanakkor az EKB veszteségét sem köteles finanszírozni.

Az MNB EKB-részesedése a mérleg „III. Banküzemi eszközök” során szerepel a „Befektetett eszközök” között. 2019. december 31-én a befektetés értéke – a befizetett tőke – az MNB mérlegében 5,4 millió euro (1,8 milliárd forint) volt.

Belföldi befektetések és azok osztalékai

millió forint

Megnevezés	Tulajdoni hányad (%)		Könyv szerinti érték		Kapott osztalék	
	2018.12.31.	2019.12.31.	2018.12.31.	2019.12.31.	2018	2019
Pénzjegynyomda Zrt. 1055 Budapest, Markó utca 13–17.	100,0	100,0	11 827	11 827	0	900
Magyar Pénzverő Zrt. 1239 Budapest, Európa u. 1.	100,0	100,0	575	575	0	425
Pénzügyi Stabilitási és Felszámoló Nkft. 1055 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 78.	100,0	100,0	50	50	-	-
MNB-Jóléti Kft. 1054 Budapest, Szabadság tér 9.	100,0	100,0	688	577	0	0
MNB-Biztonsági Zrt. 1123 Budapest, Alkotás utca 50.	100,0	100,0	740	740	0	0
GIRO Elszámolásforgalmi Zrt. 1054 Budapest, Vadász utca 31.	100,0	100,0	9 779	9 779	0	0
MNB-Ingatlan Kft.* 1054 Budapest, Szabadság tér 9.	-	100,0	-	28 960	-	0
Budapesti Értéktőzsde Zrt. 1054 Budapest, Szabadság tér 7.	81,4	81,4	11 555	11 555	0	0
KELER Zrt. 1074 Budapest, Rákóczi út 70–72.	53,3	53,3	643	643	457	2 133
KELER KSZF Zrt. 1074 Budapest, Rákóczi út 70–72.	0,1	0,1	7	7	0	0
Befektetések összesen			35 864	64 713	457	3 458

* korábban: Optimum-Penta Ingatlanbefektetési Kft.

Belföldi befektetések részesedései

millió forint

Megnevezés	Részesedések		
	Név Székhely	Tulajdoni hányad (%)	Jegyzett tőke (millió forint)
		2019.12.31.	
Pénzjegynyomda Zrt.	DIPA Diósgyőri Papírgyár Zrt. 3535 Miskolc, Hegyalja út 203/1.	100,0	4 196
GIRO Elszámolásforgalmi Zrt.	BISZ Központi Hitelinformációs Zrt. 1205 Budapest, Mártonffy utca 25–27.	100,0	217
Budapesti Értéktőzsde Zrt.	Budapest Institute of Banking Zrt. 1054 Budapest, Szabadság tér 7.	100,0	120
	Első Értékpapírosítási Tanácsadó Zrt. 1054 Budapest, Szabadság tér 7.	100,0	50
	KELER Zrt. 1074 Budapest, Rákóczi út 70–72.	46,7	4 500
	KELER KSZF Zrt. 1074 Budapest, Rákóczi út 70–72.	0,1	2 623
KELER Zrt.	KELER KSZF Zrt. 1074 Budapest, Rákóczi út 70–72.	99,8	2 623

A **Pénzjegynyomda Zrt.** forintbankjegyeket, papír és műanyag kártyaformátumú biztonsági okmányokat, adó- és zárjegyeket, értékpapírokat állít elő, valamint okmány megszemélyesítési szolgáltatásokat nyújt hazai és külföldi megrendelők számára. A társaság kiemelt célja a forintbankjegyek megfelelő mennyiségben és minőségben történő gyártása, a bankjeggyártástól eltérő ágazatokban pedig az erősödő külföldi piaci jelenlét, valamint a termékekhez kapcsolódó integrált informatikai rendszerek és szolgáltatások fejlesztése. A 2014-ben kezdett bankjegycsere utolsó évében (2019) a társaság működése során prioritást élvezett az új korszerű bankjegyek előállítás. A társaság a meghatározó hazai okmányok gyártásában és megszemélyesítésében is stabilizálta részvételét a 2022-ig tartó szerződéses időszakra. A Pénzjegynyomda leányvállalata – a **Diósgyőri Papírgyár Zrt.** (DIPA Zrt.) – az ország egyedüli biztonságpapír-gyártója, amelynek fő feladata a hazai bankjegyalappapírok előállítása. A társaság termékstratégiájának középpontjában a minőségi, magas szintű védelmi elemekkel ellátott termékek állnak. A bankjegypapíron túl a DIPA állítja elő a közigazgatásban használt okmányok jelentős részének papírjait, a jegyalappapírokat, továbbá számos ország útlevelének és okmányának papírját, amelyekhez hamisítás ellen komplex védelmet nyújtó megoldásokat is biztosít. A társaság nemzetközi viszonylatban is törekszik erősíteni a hagyományokra és innovatív megoldásokra alapozott vevői elismertségét, stabilizálni, illetve növelni elért eredményeit, ezáltal biztosítani a tulajdonos számára a hatékonyan működő befektetést.

A **Magyar Pénzverő Zrt.** elsődleges feladata – az MNB megrendelése alapján – a készpénzforgalom zavartalan működéséhez szükséges forint pénzermék, valamint az MNB által törvényes fizetőeszközként kibocsátott emlékpénzermék előállítása. A társaság szabad kapacitásainak hasznosításával saját éremprogramja és egyedi megrendelések alapján – törvényes fizetőeszköznek nem minősülő – emlékérmeket és egyéb vereteket is gyárt. Kereskedelmi tevékenysége keretében bel- és külföldön nagy- és kiskereskedelmi értékesítés formájában forgalmazza a jegybank által kibocsátott emlékérmeket, gyűjtői célú bankjegyeket, saját kibocsátású érmekeket és import befektetési-arany termékeket. A társaság magas színvonalon gyártja a Köztársasági Elnöki Hivatal megbízásából a nemzeti kitüntetések. A tulajdonosi stratégiának megfelelően zajló, részben pótló, részben kapacitásbővítő beruházási program keretében 2019-ben beüzemelésre került egy, a nemesfém érmék gyártására alkalmas verőgép.

A **Pénzügyi Stabilitási és Felszámoló Nonprofit Kft.** (PSFN Kft.) kizárólagos jogkörrel végzi a pénzügyi szervezetek felszámolását, végelszámolását, a kockázati tőkealapok megszüntetését, valamint ellátja a pénzintézetek szanálásával összefüggő egyes részfeladatokat, és a felfüggesztett tevékenységi engedélyű pénzügyi szervezetek esetében a felügyeleti biztosító teendőket. Így a pénzügyi szervezethez történő kirendelése esetén a PSFN Kft. feladata a kialakult válsághelyzet kezelése, az operatív irányítás ellátása, valamint adott esetben e pénzügyi szervezetek zökkenőmentes kivezetése a pénzügyi közvetítőrendszerből. Amennyiben az MNB felügyeleti intézkedéseivel, vagy felügyeleti biztos kirendelésével sem biztosítható

valamely pénzügyi szervezet prudens és jogszerű működése, a pénzügyi szervezetek engedélyének MNB általi visszavonását követően a PSFN Kft. szakemberei végzik kizárólagos jogkörrel a pénzügyi szervezet felszámolását, illetve végelszámolását. Ezen eljárások célja, hogy a fizetéseket elmulasztó eljárás befejezését megelőzően a hitelezők érdekei érvényesüljenek, követeléseik kielégítést nyerjenek. A PSFN Kft. feladatait közhasznú tevékenységként, a pénzügyi szolgáltatásokat igénybe vevők érdekeit védve látja el és határozott célkitűzése, hogy a pénzügyi szervezetek megszüntetése egységes szemlélet és módszertan szerint, a prudencia és a transzparencia elvének érvényesülése mellett menjen végbe, illetve a megszüntetési eljárások – azok komplex jellegének és a fogyasztók érdekeinek egyidejű szem előtt tartásával – a lehető leghamarabb lezárásra kerüljenek, és a hitelezők számára a legnagyobb arányú megtérülést biztosítsák.

Az **MNB–Jóléti Humán Szolgáltató és Üzemeltető Kft.** feladata a Tiszaroffi Képzési és Szabadidőközpont fenntartása és üzemeltetése. A társaság üzemelteti továbbá a munkahelyi büféket az MNB munkavállalói számára, valamint az MNB, mint tulajdonos részére egyéb szolgáltatásokat is nyújt (például catering, Teátrum üzemeltetése). A befektetés könyv szerinti értéke 688 millió forintról 577 millió forintra módosult 2019 végére az év közbeni 48 millió forintos tőkeemelés és 159 millió forintos értékvesztés hatására. A társaságban lévő befektetés 2020. január 1-től beolvadás miatt az MNB-Biztonsági Zrt.-ben lévő részesedés értékét növeli.

Az **MNB-Biztonsági Zrt.** folyamatosan végzi az élőerős őrzésvédelmi tevékenységet, melynek során ellátja az MNB hivatalos objektumainak, helyiségeinek – jogszabályi kötelezettség szerinti fegyveres biztonsági őrséggel történő – védelmét, továbbá részt vesz a pénz- és értékszállítási, valamint a pénzz szállító gépjárművek karbantartási feladatainak végrehajtásában. Az MNB-Biztonsági Zrt. a fegyveres biztonsági őrséggel végzett alaptevékenységén túl személy- és vagyonőrök biztosításával a jegybank részére őrzésvédelmi és rendezvénybiztosítási feladatokat is ellát, kiegészítve a biztonsági felügyeletet igénylő szállítmányok kíséresi feladataival. 2017-től kezdődően az őrzésvédelmi tevékenységhez, illetve a jegybankban ellátandó biztonsági feladatokhoz kötődően az MNB-Biztonsági Zrt. értékelő-elemzői és tanácsadói, valamint a megelőzési feladatokhoz kapcsolódó felkészítési tevékenységet végez, továbbá biztonságtechnikai támogatási szolgáltatást nyújt a jegybank részére. Az MNB-Biztonsági Zrt. az MNB leányvállalatai részére is nyújtja szolgáltatásait. Ezeket túlmenően az MNB-Biztonsági Zrt. harmadik fél számára nem nyújt szolgáltatást.

Az **MNB-Ingatlan Kft.** tevékenységi köre és feladata saját tulajdonú és bérelt ingatlan bérbeadása, üzemeltetése, továbbá ingatlankezelési tevékenység végzése. Van olyan ingatlan a tulajdonában, amelyhez kapcsolódóan élő bérleti szerződésekkel rendelkezik, illetve más ingatlan esetében a folyamatban lévő ingatlanfejlesztési beruházás eredményeként sor kerül az ingatlan felújítására és mélygarázs kialakítására, amely elsődlegesen az MNB felügyeleti ügyfélszolgálatának, valamint a munkatársak irodai elhelyezését fogja biztosítani. Továbbá ez az ingatlan ad majd otthont a jegybanki Pénzmúzeum és Látogatóközpont számára is. A társaság üzletrészt 2019. május 31-én vásárolta meg az MNB 13,8 milliárd forint bekerülési értéken. Az ezt követően végrehajtott tőkeemelések 14,6 milliárd forintos hatására a befektetés könyv szerinti értéke 2019. december 31-én 29 milliárd forintot tett ki. Az MNB-Ingatlan Kft.-ben 2020 februárjában további 0,4 milliárd forint tulajdonosi tőkeemelés történt.

A **GIRO Zrt.** üzemelteti a belföldi forintátutalások és beszedések bankközi elszámolását végző Bankközi Klíring Rendszert (BKR). Stratégiájában kiemelt célként szerepel a BKR stabil, biztonságos működése, az elszámolásforgalmi szolgáltatások fejlesztése, új szolgáltatások bevezetése, valamint az elszámolásforgalmi díjak versenyképességének növelése. A társaság eddigi legfontosabb fejlesztése az azonnali fizetési rendszer létrehozása, amely 2020. március 2-t követően a nap 24 órájában, az év minden napján biztosítja, hogy 10 millió forintig öt másodpercen belül teljesüljenek az elektronikusan benyújtott egyedi forint átutalási megbízások. Az azonnali fizetés a banki ügyfeleknek emellett elérhetővé teszi, hogy másodlagos számlaazonosítók (mobilszám, e-mail cím, adóazonosító jel/adószám) használatával indítsanak azonnali fizetéseket, illetve fizetési kérelmeket küldjenek és fogadjanak. A társaság az elektronikus pénzforgalom bővülésének támogatása érdekében átdolgozta az elszámolásforgalmi díjakra vonatkozó árazási stratégiáját, amelynek értelmében a korábbi tranzakció alapú árazásról rendszerterhelés szerinti csomagárazásra tér át. Az új koncepció alapján a klíringtagok 2019. január 1-jétől tehát nem szembesülnek tranzakciónkénti díjakkal az elszámolásforgalom tekintetében.

A **Budapesti Értéktőzsde Zrt.** (BÉT) stratégiai tulajdonlásával az MNB alapvető célja a piacfejlesztés és a megfelelő méretű, illetve hatékonyan működő tőkepiac megvalósítása Magyarországon. A BÉT 2020-ig szóló stratégiai irányvonalának fő elemei: a sikeres tőzsdei bevezetések, a piacszerkezet megújítása, a befektetői bázis és a nemzetközi kapcsolatok erősítése, valamint ezekhez kapcsolódóan a kormányzati támogatás elmélyítése. A stratégia egy egészségesebb szerkezetű pénzügyi rendszer kialakításához, a kamattranzmisszió javításához, és a tőzsdén jegyzett vállalatok átláthatóságának biztosítása révén a gazdaság további kifehéredéséhez is hozzájárul. A BÉT a hazai kis- és középvállalati szektor erősítésének érdekében a korábban indított piacok és programok folytatása mellett 2019-ben elindította az XBond piacot, amely a vállalatok számára könnyített feltételekkel (egyszerűsített adminisztráció, alacsonyabb költségek) biztosít piacot kötvénykibocsátásokhoz. Az új piac létrehozása hozzájárul az MNB által indított NKP céljainak eléréséhez is, ugyanis támogatja a vállalati kötvénykibocsátások számának növekedését. A BÉT augusztus 14-i rendkívüli közgyűlésén értékpapírosítási tanácsadó leányvállalat (Első Értékpapírosítási Tanácsadó Zrt.) létrehozásáról döntött. A bankok által kihelyezett vállalati hitelek értékpapírosítása, majd intézményi befektetők számára történő értékesítése lehetővé teszi a hazai vállalatok közvetett tőkepiaci megjelenését és ezáltal bővíti azok finanszírozási alternatíváit. Újabb értékpapírokkal bővült az elemzési-árjegyzési program, valamint újabb vállalat részvénye került bevezetésre az Xtend piacra. A BÉT 2019-ben is nagy hangsúlyt fektetett a nemzetközi kapcsolatok ápolására. 2019-ben első alkalommal került megrendezésre Shanghai-ban a Hungary Investor Day, emellett együttműködési megállapodást írt alá a BÉT és a Sencseni Értéktőzsde. 2019-ben a BÉT rendezte a közép-kelet-európai tőzsdék találkozóját és CEEplus néven új közös részvényindexet indítottak a V4-országok, valamint Horvátország, Románia és Szlovénia tőzsdéi, amelynek célja, hogy közvetlenebb hozzáférést biztosítsanak a közép-kelet-európai piacokhoz a nemzetközi és hazai intézményi és lakossági befektetők számára. Leányvállalatán, a **Budapest Institute of Banking Zrt.**-n keresztül oktatási tevékenységgel továbbra is serkenti a keresleti oldalt. A társaság kisebbségi részesedéssel rendelkezik a KELER Zrt.-ből és a KELER KSZF Zrt.-ből álló KELER Csoportban, amelyben egyúttal az MNB többségi tulajdonnal rendelkezik, így a BÉT többségi tulajdonosaként a jegybank összességében a KELER Csoportban is stratégiai tulajdonrészrel rendelkezik.

A **KELER Zrt.** a hazai tőkepiac központi értéktári tevékenységet végző szervezete, amely szakosított hitelintézetként is működik. A KELER a magyar ISIN-kódok kibocsátója, így szolgáltatóként részt vesz az összes hazai értékpapír-kibocsátásban. A társaság 2017 elején csatlakozott az Európai Központi Bank által üzemeltetett TARGET2–Securities (T2S) értékpapír-kiegénylő platformhoz, amelynek célja a határon átnyúló értékpapír-kereskedelem hatékonyabbá tétele. Annak érdekében, hogy a hazai tőkepiac szereplői maradéktalanul élvezhessék a T2S előnyeit, folyamatban van a KELER Szolgáltatásfejlesztési Program megvalósítása, amelynek keretében megújításra kerül a társaság informatikai infrastruktúrája. Mindemellett megkezdődött a KELER újraengedélyezési eljárása a központi értéktárakra vonatkozó új európai rendeletnek (CSDR) megfelelően.

A **KELER KSZF Zrt.** a KELER leányvállalataként az elszámolóházi és a központi szerződő fél funkciókat látja el a magyar piacon. A társaság elszámolóházi funkciójában végzi a BÉT-en kötött azonnali és derivatív ügyletek elszámolását, központi szerződő félként pedig garantálja is ezen ügyletek teljesítését. A tőkepiaci szegmens mellett az elmúlt években dinamikus növekvő üzletág volt az elektromos árammal, illetve a földgáz-kereskedelemmel kapcsolatos ügyletek lebonyolítása. A társaság egyes piacokon – például a magyar áramtőzsdén, a HUPX-en – a lipcsei székhelyű ECC AG általános klíringtagjaként nyújtja szolgáltatásait, amíg más piacokon – például a CEEGEX közép-európai gáztőzsdén – központi szerződő félként jár el.

A **kapcsolt vállalkozásokkal** lebonyolított ügyletek szerződés által szabályozott szolgáltatásnyújtások, vagy termékvásárlások, amelyek árszabása piaci alapon történik, illetve az önköltség figyelembevételével. A kapcsolt felekkel történő díjelszámolás az érvényes hatósági díjszabás (MNB rendelet, hirdetmény) alapján történik. A bankjegy- és érmegyártás költségeit a 4.20 pont, a támogatásból eredő ráfordításokat a 4.22 pont részletezi.

Belföldi befektetések saját tőkéje

Az Éves jelentés elkészítésekor a rendelkezésre álló legfrissebb adatok szerepelnek a következő táblázatban.

millió forint

Gazdasági társaság neve	Jegyzett tőke	Tartalékok	Adózott eredmény/ Tárgyévi eredmény	Saját tőke
	2019.12.31			
Pénzjegynyomda Zrt.	11 827	6 638	699	19 164
Magyar Pénzverő Zrt.	575	1 222	561	2 358
Pénzügyi Stabilitási és Felszámoló Nkft.	50	3	0	53
MNB-Jóléti Kft.	856	-107	-173	576
MNB-Biztonsági Zrt.	210	530	0	740
GIRO Elszámolásforgalmi Zrt.	2 496	9 425	673	12 594
MNB-Ingatlan Kft.	10	28 167	-307	27 870
Budapesti Értéktőzsde Zrt.	541	5 978	1 549	8 068
KELER Zrt.	4 500	18 539	1 050	24 089
KELER KSZF Zrt.	2 623	5 513	442	8 578

Az MNB kapcsolt vállalkozásokkal szembeni követelései és kötelezettségei

millió forint

Gazdasági társaság neve	Követelés	Kötelezettség
	2019.12.31.	
Pénzjegynyomda Zrt.	0	225
Magyar Pénzverő Zrt.	715	35
MNB-Jóléti Kft.	0	1
MNB-Biztonsági Zrt.	0	57
GIRO Elszámolásforgalmi Zrt.	0	2
Budapesti Értéktőzsde Zrt.	0	1
KELER Zrt.	20	4
KELER KSZF Zrt.	5	0
Budapest Institute of Banking Zrt.	0	18
Összesen	740	343

A Pénzverővel szembeni követelés nagyrészt forgalmi érmegyártáshoz szükséges alapanyag finanszírozásához kapcsolódik, amíg a KELER-rel és KELER KSZF-fel szembeni követelés a BÉT-en való kereskedéshez szükséges fedezetek miatt jelenik meg. A Pénzjegynyomdával és a Pénzverővel szembeni kötelezettség legyártott bankjegyek, illetve forgalmi és emlék-érmék kiszámlázásából származik. Az MNB-Biztonsági Zrt.-vel szembeni kötelezettség az őrzésvédelemmel kapcsolatos kiszámlázásból adódik. A táblázatban szereplő követelések és kötelezettségek rövid lejáratúak, kivéve a KELER és KELER KSZF-fel szembeni követelés, amely az MNB klíringtagságának megszűnéséig fennáll.

4.13. CÉLTARTALÉK ÉS ÉRTÉKVESZTÉS

millió forint

Kapcsolódó mérlegsor	Megnevezés	2018.12.31.	Évközi változások		2019.12.31.
		Értékvesztés/ céltartalék összege	Képzés	Felhasználás/ visszairás	Értékvesztés/ céltartalék összege
I.2.	Hitelintézetekkel szembeni forintkövetelések	6 524	541	-1 566	5 499
I.3.	Egyéb forintkövetelések	8 664	822	-1	9 485
III.	Befektetett pénzügyi eszközök	3 313	159	0	3 472
III.	Egyéb követelések	3	71	-1	73
VIII.	Függő kötelezettségek	668	614	-579	703
	- peres ügyek	459	48	-427	80
	- NHP+ konstrukció	204	76	-147	133
	- egyéb célú származékos ügyletek	5	490	-5	490
	Összesen	19 172	2 207	-2 147	19 232

A céltartalék és értékvesztés állománya 2019. december 31-én az előző év végi 19,2 milliárd forintos szinten maradt.

A hitelintézetekkel szembeni forintkövetelésre 2019 folyamán a felszámolási eljárás alatt lévő hitelintézetekkel szembeni lejárt követelések miatt további 0,5 milliárd forint értékvesztésképzés történt, ugyanakkor megtérülések 1,6 milliárd forint értékvesztés felszabadítására adtak lehetőséget.

2019-ben az egyéb forintkövetelésekre (felügyeleti tevékenységből származó követelések, értékpapírok) a negyedéves minősítések alkalmával – a várható megtérülések alapján – összesen 9,5 milliárd forint értékvesztés állomány indokolt.

A befektetett pénzügyi eszközökre képzett 0,2 milliárd forint értékvesztés az MNB-Jóléti Kft.-ben lévő befektetéshez kapcsolódik, ami a társaság 2019. évi várható vesztesége és – az MNB-Biztonsági Zrt.-be történő beolvadására való tekintettel – a saját tőke értéke alapján került megállapításra.

A folyamatban lévő peres ügyekből származó függő kötelezettségekre 2019. december 31-én 0,1 milliárd forint céltartalék-állomány volt indokolt a 2018 végi 0,5 milliárd forinthez képest.

Az NHP+ konstrukcióhoz kapcsolódóan összesen 0,1 milliárd forint céltartalék felszabadítására került sor 2019 folyamán.

Az egyéb célú határidős ügyletek negatív piaci értékéhez 2019. december 31-én 0,5 milliárd forint céltartalék-állomány kapcsolódott.

4.14. AKTÍV ÉS PASSZÍV IDŐBELI ELHATÁROLÁSOK

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2018.12.31.	2019.12.31.	
	Bankügyletek miatt	170 234	159 306	-10 928
	Belső gazdálkodás miatt	1 180	1 245	65
IV.	Aktív időbeli elhatárolások	171 414	160 551	-10 863
	Bankügyletek miatt	88 203	81 874	-6 329
	Belső gazdálkodás miatt	722	420	-302
X.	Passzív időbeli elhatárolások	88 925	82 294	-6 631

Az aktív és passzív időbeli elhatárolások elsősorban bankügyletek miatti kamat- és kamatjellegű bevételek, illetve ráfordítások, amelyek közgazdaságilag a tárgyidőszakot érintik, a pénzügyi teljesítés időpontjától függetlenül.

4.15. SAJÁT TŐKE ALAKULÁSA

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	2018.12.31.	2019.12.31	Változás
XI.1.	Jegyzett tőke	10 000	10 000	0
XI.2.	Eredménytartalék	200 443	198 210	-2 233
XI.3.	Értékelési tartalék	0	0	0
XI.4.	Forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka	169 601	187 801	18 200
XI.5.	Deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka	6 637	32 222	25 585
XI.6.	Tárgyévi eredmény	47 767	254 699	206 932
XI.	Saját tőke	434 448	682 932	248 484

A jegyzett tőke 1 db tízmilliárd forint névértékű névre szóló részvényből áll.

Az eredménytartalék 2,2 milliárd forintos csökkenése a 2018. évi 47,8 milliárd forint nyereség átvezetéséből, valamint az MNB igazgatósága által jóváhagyott 50 milliárd forint osztalék költségvetés részére történő májusi befizetéséből adódik.

A kiegyenlítési tartalékokról bővebben lásd a 4.16. pontot.

4.16. A KIEGYENLÍTÉSI TARTALÉKOK ALAKULÁSA

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	2018.12.31.	2019.12.31	Változás
XI.4.	Forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka	169 601	187 801	18 200
XI.5.	Deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka	6 637	32 222	25 585
	Kiegyenlítési tartalékok összesen	176 238	220 023	43 785

A forintárfolyam kiegyenlítési tartalékát az átértékelésre kerülő devizaállományok nagysága, valamint a hivatalos árfolyam és az átlagos bekerülési árfolyam eltérése határozza meg. A forint 2019. december végi hivatalos árfolyamának gyengülése a kiegyenlítési tartalék növekedésének irányába hatott, amelynek egyenlege 18,2 milliárd forinttal 187,8 milliárd forintra változott. Az MNB árfolyamkitettséget döntő részben euróban vállal: a hivatalos árfolyam 330,52 forint/euro, az átlagos bekerülési árfolyam 316,55 forint/euro volt 2019. december 31-én.

A deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka az értékpapírok piaci értékének és amortizált bekerülési értékének különbségeként határozható meg. 2019. december 31-én az MNB portfóliójában lévő értékpapírok piaciérték-különbsége 32,2 milliárd forint pozitív egyenleget mutatott.

4.17. AZ MNB MÉRLEG ALATTI KÖTELEZETTSÉGEI ÉS JELENTŐS EGYÉB MÉRLEG ALATTI TÉTELEI

Fedezeti és egyéb célú származékos ügyletek

millió forint

Sorszám	Megnevezés	2018.12.31.			2019.12.31.		
		Követelés	Kötelezettség	Nettó piaci érték	Követelés	Kötelezettség	Nettó piaci érték
1.	Kamatswapügyletek	4 404 828	4 404 828	-39 698	3 122 223	3 122 223	56 719
	– Hitelezési aktivitáshoz kötött kamatswapügylet (HIRS)	906 350	906 350	-1 936	0	0	0
	– Monetáris politikai célú kamatswapügylet (MIRS)	1 099 617	1 099 617	-42 574	1 099 617	1 099 617	22 390
	– Belföldi hitelintézetekkel kötött kamatswapügylet	1 342 080	1 342 080	26 698	919 910	919 910	26 941
	– Külföldiekkel kötött kamatswapügylet	1 056 781	1 056 781	-21 886	1 102 696	1 102 696	7 388
2.	Futures ügyletek	0	237 692	-420	97 236	16 969	-342
3.	Devizawap-, devizafutures- és termin ügyletek	4 827 139	4 872 986	-48 993	7 116 887	7 122 273	-5 327
	– Belföldi hitelintézetekkel kötött finomhangoló devizawapügylet	1 993 912	1 996 256	-7 049	2 499 053	2 503 358	-9 944
4.	Kamatkozó devizawapügyletek (tőkecsere nélküli ügyletek is)	4 233 952	4 515 315	-290 914	4 299 412	4 567 579	-343 523
	– NHP-hoz kapcsolódó kamatozó devizawapügylet	161 385	156 421	14 847	137 649	129 825	11 824
5.	Fedezeti ügyletek összesen (1+2+3+4)	13 465 919	14 030 821	-380 025	14 635 758	14 829 044	-292 473
6.	Opciós ügyletek	0	0	0	999	1 001	1
7.	TBA ügyletek	104 981	45 920	709	72 117	44 995	61
8.	Futures ügyletek	201 796	0	502	260 972	0	-599
9.	Egyéb célú származékos ügyletek összesen (6+7+8)	306 777	45 920	1 211	334 088	45 996	-537
10.	Összesen (5+9)	13 772 696	14 076 741	-378 814	14 969 846	14 875 040	-293 010

A táblázat teljeskörűen tartalmazza a származékos ügyletekhez kapcsolódó mérleg alatti követeléseket és kötelezettségeket, ezáltal azokat a fedezeti célú devizawap-, kamatozó devizawap-, devizafutures- és terminügyleteket is, amelyek a nettó devizapozíció részét képezve – a tőkecsere nélküli kamatozó devizawap-ügyletek kivételével – a mérlegben is szerepelnek. A fedezeti ügyletek a nettó devizapozíción a keresztárfolyam-ingadozások, illetve kamatlábváltozások miatt felmerülő kockázatot csökkentik, és segítenek az irányadó (benchmark) devizaszervezet kialakításában.

Az MNB által kívánatosnak tartott kamatstruktúra beállítását célozzák a konkrét kötvénykibocsátásokhoz rendelt fedezeti célú, külföldiekkel kötött kamatswap-ügyletek. A hitelintézeti aktivitáshoz kötött hároméves futamidejű kamatswap-ügyletek (HIRS) 2019. február végén lejártak. A 2018 elején bevezetett monetáris politikai célú forint kamatswap-ügyletekhez (MIRS) kapcsolódó tenderek 2018. év végével leállításra kerültek, az előző év végi állomány 2019. december 31-én változatlanul fennállt. Az önfinanszírozási programhoz kapcsolódóan 2014-től az MNB belföldi hitelintézetekkel kötött a kamatkockázatuk csökkentésére kamatswap-ügyleteket, amelyek állománya lejáratok miatt csökkent.

A kötvényfutures ügyletek a tartalékportfóliók durationjét csökkentő fedezeti célú, éven belüli ügyletek.

A devizawap-, devizafutures- és termin-ügyletek elsősorban a devizaárfolyam-kockázat fedezésének fő eszközei, devizaárfolyam-várakozásokon alapuló – a megfelelő devizapozíció érdekében kötött – éven belüli devizacsere-ügyletek. A finomhangoló devizawap-ügyletekkel az MNB – monetáris politikai célból – forintlikviditást biztosít a belföldi hitelintézeteknek.

A kamatozó devizaswap-ügyletek a devizaárfolyam- és a kamatkockázat együttes hosszú távú kezelésére szolgálnak. 2019. december 31-én a kamatozó devizaswapok állományából 16 százalékot képviseltek a 2023-ban lejáró tőkecsere nélküli ügyletek, valamint 3 százalékot az NHP forint refinanszírozási hitelekhez kapcsolódóan kötött euro/forint csereügyletek.

Az egyéb célú származékos ügyletek éven belüli lejáratúak, a fedezeti ügyletek hátralévő futamidő szerinti megbontását a következő táblázat szemlélteti.

A fedezeti célú származékos ügyletekből eredő kötelezettségek hátralévő futamidő szerinti lejáratú szerkezete

millió forint

Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
	2018.12.31.	2019.12.31.	
– 1 éven belüli	6 300 213	8 342 302	2 042 089
– 1–5 év	5 777 915	5 081 844	-696 071
– 5 éven túli	1 952 693	1 404 898	-547 795
Fedezeti ügyletekből eredő kötelezettség	14 030 821	14 829 044	798 223

Mérleg alatti egyéb kötelezettségek

millió forint

Megnevezés	Állomány		Változás
	2018.12.31.	2019.12.31.	
NHP fennmaradó lehívható hitelkeret	33 532	53 190	19 658
NHP+ konstrukcióból eredő függő kötelezettség	204	133	-71
Peres ügyekhez kapcsolódó függő kötelezettség	825	357	-468
Garanciák	1 721	1 806	85
Egyéb mérleg alatti kötelezettségek	15	11	-4
Összesen	36 297	55 497	19 200

Az NHP-val kapcsolatosan az MNB mérleg alatti kötelezettségként tartja nyilván egyrészt az eredetileg NHP+ keretében allokált, de a bankok kérésére az NHP I. pillér folytatásában felhasználható, még rendelkezésre álló keretet, másrészt az NHP harmadik szakaszának I. és II. pillérében lehívható hitelkeretet.

Az NHP+ konstrukcióra vonatkozó szerződések értelmében a folyósított kv-hitelekkel eredő hitelintézeti tőkeveszteségek maximum 50 százalékát az MNB megtéríti a hitelintézeteknek a portfóliószintű limiten belül. Az NHP+ függő kötelezettség a minősítési szabályzat alapján céltartalékképzés alá vont várható térítési kötelezettség nyilvántartására szolgál.

A perek nagy része felügyeleti tevékenység során hozott bírsághatározatok ellen indított eljárásokhoz kötődik, továbbá egyéb kártérítési pereket foglal magába. A kapcsolódó függő kötelezettség összege tartalmazza az összes megfizetett, majd peresített bírságvisszatérítést, valamint az egyéb perek kapcsán a céltartalékképzés alá vont, várható kártérítési összegeket.

A garanciák sor olyan exportgaranciákat tartalmaz, amelyekhez minden esetben reverzális szerződés kapcsolódik. Az MNB a garancia lehívásakor – szükség esetén – élhet a viszontgarancia jogával. 2019-ben az állomány forintértékének növekedése árfolyamváltozás következménye.

Értékpapírügyletek mérleg alatti nyilvántartása

Megnevezés	Állomány		Változás
	2018.12.31.	2019.12.31.	
Kölcsönadott értékpapírok névértéke - elszámolóházon keresztül (garantált)	8 506	3 998	-4 508
Kölcsönadott értékpapírok névértéke - ügynökön keresztül (fedezettel)	139 835	371 471	231 636
Értékpapír-kölcsönügyletből származó nem pénzbeli fedezet bekerülési értéke	0	12 395	12 395
Értékpapír-kölcsönügyletből származó pénzbeli fedezetből eszközölt befektetés bekerülési értéke	142 029	367 963	225 934
Értékpapír-kölcsönügyletből származó pénzbeli fedezetből eszközölt befektetés piaci értéke	142 029	367 963	225 934
Aktív repo keretében vásárolt értékpapírok névértéke	22 227	31 489	9 262

4.18. NETTÓ KAMATEREDMÉNY ÉS A PÉNZÜGYI MŰVELETEK REALIZÁLT EREDMÉNYE

Nettó forint és deviza kamat- és kamatjellegű eredmény

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2018	2019	Változás
(I.1.+II.2.)—(X.1.+XI.1.)	Központi költségvetés	1 245	1 059	-186
(I.2.+II.3.)—(X.2.+XI.2.)	Hitelintézetek	-810	5 001	5 811
(I.3.+II.1.+II.4.)— (X.3.+XI.3.)	Egyéb	52 786	73 073	20 287
	Nettó kamateredmény	53 221	79 133	25 912
	Forint-értékpapírok	-2 523	-3 404	-881
	Deviza-értékpapírok	-24 418	-24 918	-500
	Származékos ügyletek*	776	-1 425	-2 201
	Egyéb	45	61	16
(I.4.+II.5.)—(X.4.+XI.4.)	Nettó kamatjellegű eredmény	-26 120	-29 686	-3 566
(I.+II.)—(X.+XI.)	Nettó kamat- és kamatjellegű eredmény összesen	27 101	49 447	22 346

* A fedezeti és egyéb célú származékos ügyletek részletezését lásd az alpont utolsó táblázatában.

2019-ben a nettó kamat- és kamatjellegű eredmény 49,4 milliárd forint nyereség volt, ami a 2018. évi nyereséghez képest 22,3 milliárd forint eredményjavulást jelent.

A nettó kamateredmény az előző évhez képest 25,9 milliárd forinttal emelkedett az alábbi tényezők együttes hatásaként:

Az eredmény javulását eredményező legfőbb tényezők:

- a devizatartalék után kapott, a 2018. évinél 17,7 milliárd forinttal magasabb kamatbevétel, ami az emelkedő tartalék-szinttel és a befektetési stratégia egyes elemeinek 2018-as átalakításával magyarázható;
- a hitelintézeteknek nyújtott hitelek és jelzáloglevelek utáni kamatbevételek 3,9 milliárd forintos emelkedése, amely a 2018-as jelzáloglevél-vásárlási program hatásával magyarázható (ugyanakkor a jelzáloglevelek – kamatjellegű eredményben elszámolt – amortizált nettó árfolyamvesztesége 2019-ben 3,1 milliárd forint volt);
- a hitelintézeti forintbetétek után fizetett 1,9 milliárd forinttal alacsonyabb kamatráfordítás a preferenciális betétállományok a HIRS-ügyletek lejáratával összefüggő csökkenése és a három hónapos forintbetét kivezetése következtében;

– az egyéb devizakötelezettségek után fizetett kamatok 1,9 milliárd forintos csökkenése, ami arra vezethető vissza, hogy a külföldön vezetett számlák után fizetett negatív kamatok mérséklődtek;

– az egyéb forintkövetelések utáni – a 2018. évinél – 0,8 milliárd forinttal magasabb kamatbevétel a Növekedési Kötvény-program keretében vásárolt vállalati kötvények hatására (ugyanakkor a kapcsolódó amortizált nettó árfolyamveszteség 2019-ben 0,3 milliárd forintot tett ki a kamatjellegű eredményben).

Az eredményt mérsékelte a központi költségvetés forintbetétei után fizetett 0,6 milliárd forinttal magasabb kamat, ami a betétállomány emelkedésével volt összefüggésben.

A nettó kamatjellegű eredmény, amely nagyrészt az értékpapírok beszerzési árfolyam-különbözetének amortizációját, valamint a származékos ügyletek devizaárfolyam-változáshoz nem kapcsolható bevételeinek és ráfordításainak az egyenlegét tartalmazza, 3,6 milliárd forinttal romlott.

Negatív kamatok állománya a kamat- és kamatjellegű eredményben

millió forint

Er.kim.sora	Megnevezés	2018		2019	
		Összesen	ebből: Negatív kamat	Összesen	ebből: Negatív kamat
	BEVÉTELEK				
II.	Devizában elszámolt kamat- és kamatjellegű bevételek	180 556	-11 960	307 746	-24 046
II. 1.	Devizatartalékok utáni kamatbevételek	62 166	-4 648	79 820	-5 211
II. 5.	Devizában elszámolt kamatjellegű bevételek	118 390	-7 312	227 921	-18 835
	RÁFORDÍTÁSOK				
X.	Forintban elszámolt kamat- és kamatjellegű ráfordítások	11 819	417	10 108	-544
X. 2.	Hitelintézeti betétek kamatráfordításai	7 001	-1 064	5 083	-783
X. 4.	Forintban elszámolt kamatjellegű ráfordítások	4 649	1 481	4 247	239
XI.	Devizában elszámolt kamat- és kamatjellegű ráfordítások	177 018	-5 614	288 956	-6 642
XI. 1.	Központi költségvetés betéteinek kamatráfordításai	-1 358	-1 489	-1 779	-1 994
XI. 2.	Hitelintézeti betétek kamatráfordításai	-54	-54	-83	-91
XI. 3.	Egyéb kötelezettségek kamatráfordításai	9 375	-463	7 502	-391
XI. 4.	Devizában elszámolt kamatjellegű ráfordítások	169 055	-3 608	283 316	-4 166

Az MNBr. által meghatározott kamatstruktúrának megfelelően a negatív kamatok az – állományhoz tartozó – eredeti eredménykimutatás soron kerülnek bemutatásra (nettó módon). Például a központi költségvetés betétein – negatív kamatláb alkalmazása miatt – keletkezett kamatbevétel a „XI. 1. Központi költségvetés betéteinek kamatráfordításai” soron szerepel. Ez okozza az egyenlegek negatívba fordulását.

A kamatjellegű eredményben megjelenő fedezeti és egyéb célú származékos ügyletek eredményének részletezése

millió forint

Megnevezés	2018	2019	Változás
Kamatswapügyletek kamateredménye	23 884	23 284	-600
Kamatozó devizaswapügyletek kamateredménye	-20 268	-20 198	70
Devizaswap-, devizafutures- és termin ügyletek kamateredménye	-2 327	-9 785	-7 458
Futures ügyletek kamateredménye	-1 315	-1 963	-648
Fedezeti célú ügyletek kamatjellegű eredménye	-75	273	348
Egyéb célú ügyletek kamat- és kamatjellegű eredménye	877	6 964	6 087
Származékos ügyletek nettó eredménye	776	-1 425	-2 201

A kamatswapok kamateredményének 0,6 milliárd forintos romlását a külföldi partnerekkel kötött kamatcsereügyletek okozták.

A kamatozó devizaswapok között az ÁKK-val, külföldi partnerekkel, valamint belföldi hitelintézetekkel kötött ügyletek szerepelnek. A külföldi partnerekkel kötött ügyletek döntően az ÁKK-val kötött ügyletek fedezésére szolgálnak. A belföldi hitelintézetekkel kötött ügyletek az NHP II. pilléréhez kapcsolódó kamatozó devizaswapokat tartalmazzák. 2019-ben az ÁKK-val és a külföldi partnerekkel kötött ügyletek átlagos állománya egyaránt magasabb volt, mint az előző évben. A kamatozó devizaswapok nettó kamateredménye 20,2 milliárd forint veszteség volt, az előző évhez képest jelentősen nem változott.

A devizaswapok külföldi partnerekkel, az ÁKK-val, valamint belföldi hitelintézetekkel kötött rövid lejáratú ügyleteket tartalmaznak. A devizafutures- és terminügyletek külföldi partnerekkel kötött rövid lejáratú ügyletek. Kamatráfordításuk összesen 7,5 milliárd forinttal emelkedett, ami döntően a külföldi partnerekkel kötött devizaswapok állományának bővüléséhez és deviza-összetételének változásához köthető.

A fedezeti futures ügyletek kamateredménye 0,7 milliárd forinttal romlott a kötvényfutures-ügyletek nettó kamatráfordításának emelkedése miatt.

A fedezeti célú ügyletek kamatjellegű eredménye a fedezeti swapok árfolyamnyereségét, illetve veszteségét tartalmazza. 2019-ben belföldi hitelintézetekkel kötött kamatswapok lezárásából származó realizált árfolyamnyereség jelent meg ezen a soron.

Az egyéb célú ügyletek eredménye 6,1 milliárd forinttal javult, a változás TBA-ügyletekhez, illetve egyéb célú kötvényfutures ügyletekhez köthető.

Pénzügyi műveletek realizált eredménye

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2018	2019	Változás
	Kamatkozó deviza-értékpapírok realizált árfolyamnyeresége	2 934	12 424	9 490
IV.	Pénzügyi műveletek realizált nyeresége	2 934	12 424	9 490
	Kamatkozó deviza-értékpapírok realizált árfolyamvesztesége	10 394	5 151	-5 243
XIV.	Pénzügyi műveletek realizált vesztesége	10 394	5 151	-5 243
IV.-XIV.	Pénzügyi műveletek realizált eredménye	-7 460	7 273	14 733

2019-ben a pénzügyi műveletek realizált nyeresége döntően kamatozó deviza-értékpapírokon keletkezett, az eredmény előző évhez képest tapasztalt 14,7 milliárd forint emelkedését a devizahozamok 2019-ben bekövetkezett csökkenése magyarázta.

4.19. A DEVIZAÁLLOMÁNYOK ÁTÉRTÉKELÉSÉBŐL SZÁRMAZÓ EREDMÉNY ÖSSZETEVŐI

millió forint

Megnevezés	2018	2019
Árfolyamváltozásból származó eredmény (realizált és konverziós)*	73 955	229 065
Kiegyenlítési tartalék** változása a mérlegben (nem realizált átértékelési eredmény)	141 591	18 200
Árfolyamváltozásból származó teljes hatás	215 546	247 265

* Eredménykimutatás sora: III.–XII.
 ** A forintárfolyam-kiegyenlítési tartalék (XI.4. mérlegsor).

A nettó devizaeszközök forintban kifejezett értékének emelkedése következtében a teljes nettó átértékelési hatás 2019-ben 247,3 milliárd forint nyereség volt. A napi nettó devizapozíció csökkenésével együtt járó értékesítések és konverziók során az MNB 229,1 milliárd forint nyereséget realizált, amíg 18,2 milliárd forint nem realizált árfolyamnyereség a forint-árfolyam-kiegyenlítési tartalékot növelte. A devizaeladások 2019-ben is az ÁKK-adósságkezelési műveleteihez, illetve az arany és devizatartalék kezeléséhez kapcsolódtak.

4.20. BANKJEGY- ÉS ÉRMEGYÁRTÁS KÖLTSÉGE

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2018	2019	Változás
	Bankjegygyártási költség	6 489	5 712	-777
	Forgalmi érmeverés költsége	4 507	5 217	710
	Emlékérmeverés költsége	637	464	-173
XIII.	Bankjegy- és érmegyártás költsége	11 633	11 393	-240

Az összes bankjegy- és forgalmiérme-gyártási költség 2019-ben 11,4 milliárd forint volt, amely az előző évhez képest 0,2 milliárd forintos csökkenést jelent. A bankjegycsere folyamat lezárásának következményeként a bankjegygyártás költsége 0,8 milliárd forinttal volt alacsonyabb, mint egy évvel korábban. A forgalmiérme-verés költsége a továbbra is fennálló intenzív kereslet következtében 0,7 milliárd forinttal haladta meg a 2018. évit. 2019-ben került kibocsátásra az új alapanyagú 100 forintos érme, amely tovább növelte a gyártási ráfordításokat. Az emlékérmeverés költsége 0,2 milliárd forinttal elmarad az előző év azonos időszakától. Ennek az az oka, hogy az arany és az ezüst emlékérmék iránti kereslet némileg visszaesett, a színesfém emlékérmék iránt azonban továbbra is fennáll a kereslet növekedése.

4.21. EGYÉB EREDMÉNY

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2018	2019	Változás
V.1.	Jutalékbevételek	1 125	1 337	212
XV.1.	Jutalékráfordítások	716	1 615	899
	Jutalékeredmény összesen	409	-278	-687
V.2.	Jutaléktól eltérő egyéb bevétel	2 927	13 784	10 857
XV.2.	Jutaléktól eltérő egyéb ráfordítások	4 674	4 387	-287
	Jutaléktól eltérő egyéb eredmény	-1 747	9 397	11 144
V.3.	Felügyeleti tevékenységből származó bevételek	12 336	13 516	1 180
V.-XV.	Egyéb nettó eredmény	10 998	22 635	11 637

A jutalékból származó nettó eredmény tartalmazza a pénzforgalom lebonyolításával összefüggő jutalékbevételeket és -ráfordításokat, a számlavezetési díjbevételeket, valamint a devizatartalék tartásához kapcsolódóan fizetett díjakat. A jutalékráfordítások növekedését 2019-ben döntően ez utóbbi díjak emelkedése okozta a külső vagyongazdálkodáshoz kapcsolódóan.

A 2019. évi jutaléktól eltérő egyéb eredményt a 4.22. pont, a felügyeleti tevékenységből származó bevételeket a 4.23. pont részletezi.

4.22. A JUTALÉKTÓL ELTÉRŐ EGYÉB EREDMÉNY RÉSZLETEZÉSE

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2018	2019	Változás
	Pénzbevonási nyereség	0	7 377	7 377
	Részesedések osztaléka	1 255	4 291	3 036
	Érmékhez és emlékérmékhez kapcsolódó bevétel	808	645	-163
	Pénzügyi támogatások visszautalása	778	313	-465
	Térítés nélkül átvett eszközökhöz kapcsolódó bevétel	37	33	-4
	Egyéb bevétel	49	1 125	1 076
V.2.	Jutaléktól eltérő egyéb bevételek	2 927	13 784	10 857
	Érmékhez és emlékérmékhez kapcsolódó ráfordítás	764	599	-165
	Pénzügyi támogatások	3 768	3 556	-212
	Hatósági eljárás miatti ráfordítás	103	140	37
	Térítés nélkül átadott eszközökhöz kapcsolódó ráfordítás	21	72	51
	Egyéb ráfordítás	18	20	2
XV.2.	Jutaléktól eltérő egyéb ráfordítások	4 674	4 387	-287
V.2.-XV.2.	Jutaléktól eltérő egyéb eredmény	-1 747	9 397	11 144

Pénzbevonási nyereség a törvényben megállapított beváltási határidő alatt át nem váltott, törvényes fizetőeszköznek már nem minősülő bankjegyekből származik. Az 1999-ben bevont 500, 1000 és 5000 forintos bankjegyek visszaváltási lehetősége 2019-ben szűnt meg, a vissza nem hozott bankjegyek értékéből összesen 7,4 milliárd forint bevétele keletkezett az MNB-nek.

A részesedések után kapott osztalékbevételek 2018-hoz képest 3 milliárd forinttal emelkedtek. 2019-ben a KELER 2,1 milliárd forintot, a Pénzjegynyomda 0,9 milliárd forintot, a BIS 0,8 milliárd forintot (2,6 millió eurót), a Magyar Pénzverő 0,4 milliárd forintot fizetett ki osztalékként az MNB számára (lásd 4.12. pont).

Az emlék- és bevont forgalmi érték értékesítéséből származó eredmény alapvetően az emlékérmek kibocsátási program függvénye, nagyrészt az eladott emlékérmek értékesítéséből származó bevétel és a névértékük kivezetéséből eredő ráfordítás különbségéből adódik. A kapcsolódó bevétel és ráfordítás közel azonos, mert megállapodás alapján az emlékérmek értékesítése névértéken történik a Pénzverő felé, kivéve, ha a gyártási költség meghaladja a névértéket (jellemzően aranyérmek esetén). A 2019-ben elért eredmény nagy része az Árpád-házi Szent Piroska aranyérme kibocsátásából származott.

Pénzügyi támogatások soron szakmai szervezetek, alapítványok, valamint karitatív célú és egyéb szervezetek részére nyújtott támogatás szerepel. 2019-ben az MNB 3,6 milliárd forintot nyújtott támogatásként, ami 0,2 milliárd forinttal elmarad az előző évitől. A legnagyobb tétel a PSFN Kft.-hez kötődött, amelynek 2019-es működésére nettó 0,8 milliárd forint került kifizetésre, amíg az általa 2018-ban fel nem használt 0,3 milliárd forint működési támogatást visszautalta.

Az egyéb bevételek és ráfordítások között jellemzően térítés nélkül átvett, illetve átadott eszközökhöz kapcsolódó bevételek és ráfordítások, valamint kapott és fizetett bírságok, kötbér, kártérítés szerepelnek. Az egyéb bevételek között 2019-ben a két legnagyobb tételt a 2018. évi HIRS feltétel nemteljesítése miatt befolyt közel 0,5 milliárd forintos szankciós bevétel, valamint egy a PHP feltételeinek nem teljesítése miatti szankcióból eredő 0,5 milliárd forintos követelés jelentette. Utóbira a követelésminősítés alapján 100 százalékos értékvesztést is el kellett számolni.

A hatósági eljárás miatti ráfordítás nagyrészt a hatályon kívül helyezett bírsághatározatok kapcsán előző időszakban bevételeként elszámolt bírságok visszautalásából, illetve az előírt bírságkövetelések megszüntetéséből adódott.

4.23. FELÜGYELETI TEVÉKENYSÉGBŐL SZÁRMAZÓ BEVÉTELEK

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2018	2019	Változás
	Felügyeleti díjbevétel	10 152	11 336	1 184
	Bírságbevétel és eljárási költségtérítés	1 876	1 748	-128
	Igazgatási szolgáltatási díj és hatósági vizsgadíj	301	417	116
	Felügyeleti követelésekre befolyt késedelmi pótlék	3	7	4
	Hatósági eljárásból származó egyéb bevétel	4	8	4
V.3.	Felügyeleti tevékenységből származó bevételek	12 336	13 516	1 180

A felügyeleti tevékenységből származó bevételek legjelentősebb tétele a díjfizetésre kötelezett intézmények által fizetendő felügyeleti díj. 2019-ben az éves alapidíjak, valamint a negyedéves változó díjak előírásából 11,3 milliárd forint bevétel származott, amíg a 2018-ban megállapított díjkötelezettségekből 10,2 milliárd forint. Az MNB által határozatban kiszabott, jogerőre emelkedett bírságok és költségtérítések bevétele 1,7 milliárd forintot tett ki. Az igazgatási szolgáltatási díjak, valamint a hatósági vizsgadíjak kapcsán 2019-ben 0,4 milliárd forint folyt be.

4.24. A BANKÜZEMI BEVÉTELEK ÉS RÁFORDÍTÁSOK ALAKULÁSA

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2018	2019	Változás
	Eszközök és készletek miatti bevétel	62	19	-43
	Közvetített szolgáltatások bevétele	47	50	3
	Kiszámlázott szolgáltatások bevétele	360	146	-214
	Egyéb bevételek	37	26	-11
VIII.	Banküzem bevételei összesen	506	241	-265
	Anyagjellegű ráfordítások	13 955	13 721	-234
	Anyagköltség	416	479	63
	Igénybe vett szolgáltatások	13 506	13 204	-302
	– Ingatlanok fenntartása, üzemeltetése és bérlete	2 493	2 384	-109
	– Postai és távközlési szolgáltatás	623	725	102
	– Tanácsadás, szakértés	894	1 338	444
	– IT rendszerekkel kapcsolatos szolgáltatás, szakértés	2 261	2 485	224
	– Tagdíjfizetés	700	775	75
	– Őrzésvédelem, pénzszállítás	2 878	2 520	-358
	– Hirdetés, piackutatás	1 668	866	-802
	– Egyéb, nem jelentős igénybe vett szolgáltatások*	1 989	2 111	122
	Egyéb szolgáltatások	33	38	5
	Személyi jellegű ráfordítások	24 119	24 850	731
	Értékcsökkenési leírás	3 271	3 671	400
	Egyéb tevékenység önköltségének átvezetése	-583	-438	145
	Banküzem működési költségei összesen	40 762	41 804	1 042
	Eszközök és készletek miatti ráfordítás	50	26	-24
	Közvetített szolgáltatások ráfordítása	44	47	3
	Kiszámlázott szolgáltatások ráfordítása	317	144	-173
	Egyéb ráfordítások	281	488	207
	Banküzem működési ráfordításai összesen	692	705	13
XVIII.	Banküzem működési költségei és ráfordításai mindösszesen	41 454	42 509	1 055
VIII.-XVIII.	Nettó banküzemi eredmény	-40 948	-42 268	-1 320

* Az egyéb, nem jelentős igénybe vett szolgáltatási jogcímek különösen az eszközök karbantartása, a kiadványok, az utaztatás és a szállodai szolgáltatás, továbbá az oktatás, a fordítás, a könyvvizsgálat, valamint az emlékérmé-forgalmazás.

A banküzem 2019. évi nettó eredménye 42,3 milliárd forint veszteség volt, ami a 2018. évihez képest 1,3 milliárd forinttal (3,2 százalékkal) emelkedett.

A banküzem 2019. évi működési költségei 1 milliárd forinttal (2,6 százalékkal) magasabbak az előző évinél. Az anyagjellegű ráfordítások csökkentek, amíg a személyi jellegű ráfordítások és az értékcsökkenési leírás növekedett 2018-hoz képest.

A 2019. évi *anyagjellegű ráfordítások* több mint 0,2 milliárd forinttal (1,7 százalékkal) alacsonyabbak a 2018. évben felmerült költségeknél.

Az anyagjellegű ráfordítások részeként az igénybe vett szolgáltatások – azon belül is leginkább a hirdetés, piackutatás és az őrzésvédelem, pénzszállítás – költségeinek csökkenése volt a meghatározó amellet, hogy többek között a tanácsadás, szakértés és az IT-rendszerekkel kapcsolatos szolgáltatás, szakértés kiadásai emelkedtek.

- A „hirdetés, piackutatás” csoporton belül a kommunikációs szolgáltatások költségének 78 százalékos csökkenése arra vezethető vissza, hogy 2018-ban jelentős kiadással járt a Minősített Fogasztóbarát Lakáshitel (és a bankjegycsere) program közösségi médiában folytatott kommunikációs kampánya, ugyanakkor a 2019-ben megvalósítani tervezett nagyobb kampányok egyes elemei halasztásra kerültek (például: Azonnali Fizetési Rendszer), illetve a közbeszerzési eljárás sikertelensége miatt 2020-ban valósulnak csak meg.
- Az „őrzésvédelem, pénzzzállítás” csoport részeként a fegyveres őrzés és védelem költsége 12,6 százalékkal csökkent, mivel a szolgáltatást nyújtó MNB-Biztonsági Zrt. 2019. évi költségmegtakarításából adódóan az őrzésvédelmi díjak a 2018. évihez képest jelentősen mérséklődtek. Emellett az igénybe vett személy- és vagyonvédelmi tevékenységek volumene is csökkent.
- A „tanácsadás, szakértés” költségeinek növekedését két jelentős, az előző évhez képest új tétel okozta: az NHB-követelésállományhoz kapcsolódó jogi szolgáltatás díja, valamint a Növekedési Kötvényprogramhoz kötődő hitelminősítések elvégzésének szakértői költsége.
- Az „IT-rendszerekkel kapcsolatos szolgáltatás, szakértés” költségeinek emelkedése alapvetően a korábbi években megkötött karbantartási, támogatási szerződések hatása, továbbá a megvalósított beruházások által 2019-től belépő új IT biztonsági rendszerek támogatási és üzemeltetési költségei 2019-ben már a teljes évre vonatkozóan érvényesültek.
- Az „egyéb, nem jelentős igénybe vett szolgáltatások” költsége a 2018. évihez képest emelkedett, leginkább az oktatás és továbbképzés, a pénzügyi elemzések és tanácsadások, továbbá a kiadványelőállítások költségeinek növekedése miatt.
- A pénzügyi kimutatások, auditálások (a számviteli bizonylatokon alapuló átvilágítások, eseti pénzügyi, számviteli elemzések, tanácsadások) költsége 2019-ben bruttó 103 millió forintot tettek ki, amelyből az MNB saját, éves könyvvizsgálatának ellenértéke 24,6 millió forint volt.

A 2019. évi *személyi jellegű ráfordítások* a 2018. évihez képest több mint 0,7 milliárd forinttal (3 százalékkal) nőttek. Ebben döntő szerepet játszott, hogy az MNB igazgatóságának döntése alapján a 2018. évi bértömegkeretek – a bértömeggazdálkodás rendszerében – 2019. január 1-jei hatállyal átlagosan 5 százalékkal emelkedtek a magas szaktudású munkavállalói állomány hosszú távú biztosítása és megtartása érdekében. Ugyanakkor a 2019-ben kivezetett üdülési szolgáltatás és étkezési támogatás juttatása (és az azokhoz kapcsolódó adófizetés elmaradása) csökkentőleg hatott a személyi jellegű ráfordítások alakulására. Mindezek mellett a statisztikai átlaglétszám 1,3 százalékkal növekedett a szakterületek betöltetlen státuszainak pótlásából adódóan. Az előzőeken kívül az MNB nemzetközi szempontból is jelentős rendezvényeinek (például: Budapesti Eurázsia Fórum) korábban nem jelentkező reprezentációs célú kiadásai is a személyi jellegű ráfordítások növekedését okozta.

A tárgyi eszközök és immateriális *javak értékcsökkenési leírásának* 2019. évi összege 401 millió forinttal (12,2 százalékkal) haladta meg az előző évit. Ez leginkább annak a következménye, hogy a 2018-ban és 2019-ben megvalósult beruházások értéke meghaladja a korábbi éveket, amelyen belül meghatározó a gyorsabban elhasználódó (leírásra kerülő) informatikai eszközök és fejlesztések túlsúlya.

Az *önköltség-átvezetések* annak érdekében csökkentik a banküzemi működési költségeket, hogy azok teljes összege csak az MNB-t ténylegesen terhelő kiadásokat mutassa. Az átvezetések abszolút értéke 2019-ben közel 0,4 milliárd forintot tett ki, ami a 2018. évi összeg 75,3 százaléka. Az eltérés elsősorban abból adódik, hogy a 2018. évben az IOSCO-konferencia azon költségei, amelyekkel szemben bevétel (részvételi díj) jelentkezett, mérsékeltek a működési költségeket, ezek átvezetése 2019-ben már nem merült fel.

4.25. A LÉTSZÁM ÉS BÉRKÖLTSÉG ADATAINAK VÁLTOZÁSA, VALAMINT A VEZETŐ TISZTSÉGVISELŐK JAVADALMAZÁSA

Bér- és létszámadatok

millió forint

Megnevezés	2018	2019	Változás (%)
Állományba tartozók bérköltsege	16 017	16 839	5
Egyéb bérköltsege*	548	741	35
Kifizetett bérköltsege	16 565	17 580	6
Személyi jellegű egyéb kifizetés	3 425	3 200	-7
Szociális hozzájárulási adó	3 282	3 691	12
Egészségügyi hozzájárulás	504	0	-100
Szakképzési hozzájárulás	252	278	10
Rehabilitációs hozzájárulás	84	91	8
Táppénz hozzájárulás	7	10	43
Járulékok	4 129	4 070	-1
Személyi jellegű ráfordítás összesen	24 119	24 850	3

* Egyéb bérköltsege tartalmazza: a felmentési időre járó távolléti díjat, valamint az állományba nem tartozók és nem MNB-s munkavállalók részére kifizetett összegeket.

fő

Megnevezés	2018	2019	Változás (%)
Munkavállalók átlagos statisztikai létszáma	1 434	1 452	1

A vezető tisztségviselők járandósága

millió forint

Testület	2019
Monetáris Tanács*	486
Felügyelőbizottság	222

* Tartalmazza a tanács MNB tv. 9. § (4) c) pontja alapján az MNB-vel munkaviszonyban álló külső és belső tagjainak bérét, valamint a részükre teljesített személyi jellegű egyéb kifizetések összegét.

A vezető tisztségviselők kölcsönei

Testület	Felvett kölcsön összeg	Fennálló egyenleg 2019. december 31-én	Legutolsó lejárat	Kamat mértéke
	millió forint			
Monetáris Tanács	5	2	2020.12.01	Változó kamatozású*
Felügyelőbizottság	-	-	-	-

* A kamatkedvezményes lakáskölcsön mértéke a jegybanki alapkamat, a személyi kölcsön mértéke a jegybanki alapkamat +1%.

4.26. EGYÉB A BESZÁMOLÁSI IDŐSZAKOT KÖVETŐ JELENTŐS ESEMÉNYEK

Az MNB mint a monetáris politika megvalósításáért és a pénzügyi rendszer felügyeletéért felelős intézmény, illetve mint a készpénzellátás és a fizetési rendszerek központi rendszereleme kiemelt szerepet játszik a magyar gazdasági életben. Ennek megfelelően az érvényben levő működési kockázatkezelési és üzletmenet-folytonossági stratégia, továbbá a pandémiás helyzetekre vonatkozó akcióterv alapján kidolgozott vészhelyzeti forgatókönyveket alkalmazva az MNB a koronavírus-járvány idején is felkészült, hogy folyamatosan biztosítsa működésének elvárt, magas minőségét, így a létfontosságú rendszerek üzemeltetését. Az MNB monetáris hatósággként a jegybanki eszköztár rugalmas alakításával mindent megtesz a koronavírus-járvány kapcsán kialakult piaci helyzetben a pénzügyi stabilitás fenntartása, valamint a pandémia kedvezőtlen reálgazdasági hatásainak mérséklése érdekében. A koronavírus-járvány hatására a globális pénzpiacokon tapasztalt megemelkedett volatilitás hatást gyakorol az MNB eszközeinek értékére is, a hatásokat a jegybank folyamatosan figyelemmel kíséri, és szükség esetén megteszi a megfelelő lépéseket.

Budapest, 2020. április 1.

Dr. Matolcsy György
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

ÉVES JELENTÉS
A MAGYAR NEMZETI BANK 2019. ÉVRŐL SZÓLÓ ÜZLETI JELENTÉSE
ÉS BESZÁMOLÓJA

Nyomda: Prospektus Kft.
8200 Veszprém, Tartu u. 6.

mnb.hu

©MAGYAR NEMZETI BANK

1054 BUDAPEST, SZABADSÁG TÉR 9.